

Skjøtselsplan for syv setervoller i Regionfelt Østlandet

Ole Risbøl, NIKU
Ann Norderhaug, Bioforsk Midt-Norge
Anders Often, NINA
Jan Michael Stornes, NIKU

Innhold

1 Innledning med bakgrunn og målsetning	5
1.1 GJENNOMFØRING	7
1.2 NOEN GRUNNLEGGENDE PREMISER	8
2 Seterhistorikk	9
2.1 SETRING I ÅMOT	10
2.2 SETRENE I REGIONFELT ØSTLANDET	11
3 Setrene i verneområder	13
3.1 LØSET NORDSETER	13
3.1.1 Kulturminner	14
3.1.2 Bygninger	16
3.1.3 Biologiske verdier	16
3.1.4 Målsetting med skjøtsel	17
3.1.5 Restaureringsforslag	17
3.1.6 Skjøtselstiltak	17
3.1.7 Oppfølging/overvåking	18
3.2 DESET NORDSETER	20
3.2.1 Kulturminner	20
3.2.2 Bygninger	21
3.2.3 Biologiske verdier	22
3.2.4 Målsetting med skjøtsel	23
3.2.5 Restaureringsforslag	23
3.2.6 Skjøtselstiltak	23
3.2.7 Oppfølging/overvåking	24
3.3 BERGSET	26
3.3.1 Kulturminner	26
3.3.2 Bygninger	27
3.3.3 Biologiske verdier	28
3.3.4 Målsetting med skjøtsel	29
3.3.5 Restaureringsforslag	29
3.3.6 Skjøtselstiltak	29
3.3.7 Oppfølging/overvåking	29
3.4 STYGGDALSETER	31
3.4.1 Kulturminner	31
3.4.2 Bygninger	32
3.4.3 Biologiske verdier	32
3.4.4 Målsetting med skjøtsel	33
3.4.5 Restaureringsforslag	33
3.4.6 Skjøtselstiltak	33
3.4.7 Oppfølging/overvåking	33
3.5 KJØLSETER	35
3.5.1 Kulturminner	35
3.5.2 Bygninger	36
3.5.3 Biologiske verdier	36
3.5.4 Målsetting med skjøtsel	37
3.5.5 Restaureringsforslag	37
3.5.6 Skjøtselstiltak	37
3.5.7 Oppfølging/overvåking	38
3.6 FJELLSLISETER	40
3.6.1 Kulturminner	40
3.6.2 Bygninger	41
3.6.3 Biologiske verdier	41
3.6.4 Målsetting med skjøtsel	42
3.6.5 Restaureringsforslag	42
3.6.6 Skjøtselstiltak	42
3.6.7 Oppfølging/overvåking	42
3.7 KNUBBLISETER	44
3.7.1 Kulturminner	45
3.7.2 Bygninger	45
3.7.3 Biologiske verdier	46

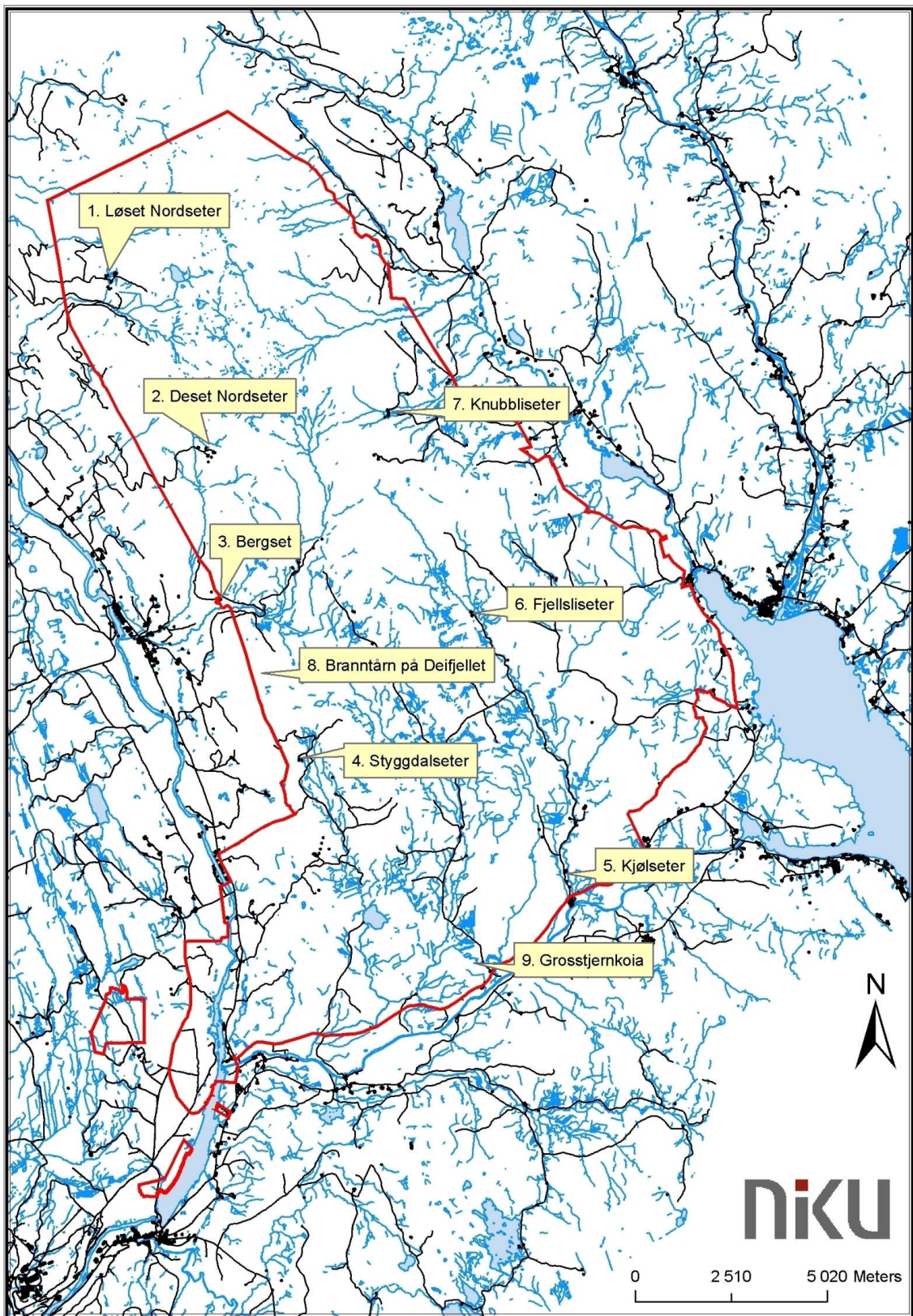
3.7.4 Målsetting med skjøtsel	46
3.7.5 Restaureringsforslag	46
3.7.6 Skjøtselstiltak	47
3.7.7 Oppfølging/overvåking.....	47
4 Andre bygninger	49
4.1 BRANNTÅRNET PÅ DEIFJELLET	49
4.2 GROSSTJERNKOIA	49
5 Plantegeografi	50
6 Generelle skjøtelsråd	52
7 Tilrettelegging for allmennheten	54
8 Sammenfatning	55
9 Litteratur	56
10 Dokumentasjon av bygningenes tilstand.....	60
10.1 LØSET NORDSETER	60
10.2 DESET NORDSETER	90
10.3 BERGSET	116
10.4 STYGGDALSETER.....	128
10.5 KJØLSETER	136
10.6 FJELLSLISETER.....	150
10.7 KNUBBLISETER	158
Vedlegg A: Dokumentasjon av andre kulturminner	174
Vedlegg B: Karplanteliste for setervollene	186

1 Innledning med bakgrunn og målsetning

Denne rapporten er en skjøtselsplaner for syv setervoller i Regionfelt Østlandet med rådgivning om tiltak i forhold til bygninger og andre kulturminner samt vegetasjon. I tillegg omfatter rapporten råd i forhold til vedlikehold av en ljørkoie med stall ved Grosstjern og en brannhytte på Deifjellet (figur 1).

Fra og med 1999 og noen år fremover ble det gjort mange temautredninger og gjennomført en planprosess med henblikk på etablering av nytt militært skyte- og øvingsfelt – Regionfelt Østlandet, i Åmot kommune, Hedmark fylke. I perioden 1999 til 2003 ble det gjennomført kulturminneregistreringer innenfor det som primært var et arkeologisk registreringsprosjekt, men som også omfattet nyere tids kulturminner og stående bygninger (Risbøl et al. 2000, 2001, 2002a og 2002b). Prosjektet ble gjennomført av NIKU på vegne av Hedmark fylkeskommune og på oppdrag fra Forsvarsbygg. I tillegg til å være et rent registreringsprosjekt med formål å oppfylle undersøkelsesplikten etter § 9 i Lov om kulturminner fikk NIKU også i oppdrag å komme med innspill til arealplanprosessen i form av avgrensning og verdivurdering av kulturmiljøer. Med dette som grunnlag ble det gjennom planprosessen avsatt flere områder som er regulert til spesialområde bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25, 1. ledd, nr. 6. i reguleringsplan for Regionfelt Østlandet, vedtatt 26.10.05. Områdene er inndelt i fire kategorier på reguleringsplanen hvor SV1 Områder med særlige natur- og kulturminneverdier innenfor RØ og SV4 Områder med særlige natur- og kulturminneverdier utenfor RØ, er dem som er relevante i denne sammenheng. Innenfor syv av verneområdene ligger det setervoller som det i henhold til reguleringsbestemmelsene skal utarbeides skjøtselsplaner for: SV1.4 Løset Nordseter, SV1.9 Deset Nordseter, SV1.11 Knubbliset, SV1.15 Styggdalseter, SV1.18 Fjellsliset og SV1.22 Kjølseter. I tillegg kommer SV4.5 Bergset som ligger rett utenfor plangrensen, men som likevel omfattes av planbestemmelsene. Krav om at det skal utarbeides skjøtselsplaner for setervoller som ligger i verneområder er nedfelt i § 4.2 i bestemmelsene i reguleringsplanen for Regionfelt Østlandet. Bestemmelsene viser til begrensninger i den militære bruken av disse områdene, og for skjøtselsplanarbeidet er det viktig å trekke frem at bestemmelsene understreker at *eksisterende vegetasjon skal bevares, unntatt inngrep som er nødvendige for å gjennomføre skjøtselsplanene*. For øvrig skal skjøtselsplanene inneholde:

- *Registreringer av dagens situasjon (bygninger, vegetasjonssammensetning på setervoller, grad av autentisitet, gjerder, sammenheng til og avhengighet av utmark, tråkk, årstidsvariasjon).*
- *Målformuleringer for skjøtsel og begrunnelse for det nivå som velges.*
- *Beskrivelse av konkrete restaureringstiltak (hvis nødvendig).*
- *Beskrivelse av konkrete tiltak for skjøtsel, herunder vedlikehold av bygninger, steingjerder og andre bevaringsverdige elementer, fjerning og bevaring av bygningsrester i henhold til fastsatt verneverdi, tiltak for opprettholdelse av setervollen som i nødvendig grad ivaretar verneformålet, samt skjøtsel av tilhørende veinett innenfor verneområdet.*
- *Tilrettelegging for allmennheten*
- *Kostnadsoverslag*

Figur 1. Regionfelt Østlandet med setervollene og enkeltbygningene som omtales i rapporten.

1.1 Gjennomføring

Oppdraget med utarbeidelse av skjøtelsesplaner er utført som et samarbeidsprosjekt mellom Norsk Institutt for Kulturminneforskning (NIKU), Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) og Bioforsk. NIKU har ledet prosjektet og vært kontaktpart for oppdragsgiver. Deltakere i prosjektet har vært arkeolog og prosjektleder Ole Risbøl samt bygningsingeniør Jan Michael Stornes og etnolog Grete Swensen alle NIKU, samt biologene Anders Often, NINA og Ann Norderhaug, Bioforsk.

Gjennomføringen av prosjektet har bestått av tre faser: forarbeid, feltarbeid og etterarbeid.

Forarbeid:

Forarbeidet har bestått av en systematisering av foreliggende data og praktisk forberedelse til feltarbeid. Innledningsvis ble det avholdt kontrakts- og drøftelsesmøter med representanter fra tiltakshaver og fra prosjektgruppa. Dette var for å komme i dialog, sikre samforståelse og for å legge til rette for en mest mulig hensiktsmessige gjennomføring av oppdraget.

I tillegg ble følgende kilder gjennomgått i forkant av feltarbeidet med tanke på å få overblikk over det som finnes av opplysninger om setrene, bygningene og vegetasjon:

- Eksisterende kunnskap innhentet gjennom arbeidet med setrer, kulturminner og vegetasjonskartlegging i Regionfelt Østlandet.
- Sefrakregisteret (her finnes noen opplysninger om de bygninger som var omfattet av Sefrakregistreringene).
- Bygdebøker og annen litteratur
- Litteraturstudier (med vekt på rapporter)
- Gjennomføring av intervju/ samtale med tidligere grunneiere og eventuelle andre lokale ressurspersoner med kunnskap om seterbruken i Regionfelt Østlandet

Feltarbeid:

Bygninger

Hovedparten av feltarbeidet har gått med til å foreta en dokumentasjon av bygningsmassen på de syv setrene samt de to enkeltliggende bygningene som omfattes av oppdraget. Bygningsdokumentasjonen er blitt utført med fokus på skjøtsel og tilpasset de verdivurderingene som fremkommer av grunnlagsmaterialet som Forsvarsbygg har utarbeidet. Hver enkelt bygning er dokumentert med plantegning og det er gjort vurderinger av hver enkelt bygnings tilstand og gitt anbefalinger om vedlikehold.

Andre kulturminner

På setervollene er det en del kulturminner som ikke er bygninger, men som er viktige for forståelsen av den historiske seterdriften og som i tillegg gir setervollene karakter. Dette er rydningsrøyser, steingjerder, tufter osv. Disse ble registrert i forbindelse med det arkeologiske registreringsprosjektet. Resultatene fra disse registreringene er brukt i skjøtelsesplanarbeidet og supplert med enkelte nye oppmålinger av steingjerder på et par av vollene.

Vegetasjon/ biologisk mangfold

Feltarbeidet var rettet inn mot å avgjøre hvilke restaurerings- og skjøtselstiltak som er best egnet for bevaring av setrenes naturkvaliteter, og å kartlegge hvorvidt det er behov for ulik skjøtsel for ulike deler av den enkelte setervoll. Dette er i utgangspunktet betinget av hvilke

driftsformer som har vært benyttet på det enkelte sted, og er vurdert dels ut fra hvilke vegetasjonstyper og indikatorarter som forekommer i dag og dels ut fra intervjuer/samtaler med tidligere grunneiere og eventuelle andre ressurspersoner. Navnsetting av plantene følger Norsk flora (Lid & Lid 2005) og vegetasjonstypene er navngitt i henhold til "Vegetasjonstyper i Norge (Fremstad 1997).

Etterarbeid:

I forbindelse med etterarbeidet har de innsamlete dataene gjennomgått en systematisering og rapporten er blitt utarbeidet. Rapporten inneholder en skjøtselsplan for hver av de syv setrene og omfatter konkrete råd både når det gjelder praktisk tilrettelegging av eventuell restaurering og skjøtsel (av både bygninger og vegetasjon) og forslag til hvordan denne kan organiseres. Dessuten inneholder den istandsettings- og vedlikeholdsråd i forhold til de bygninger som omfattes av oppdraget men som ligger utenfor setervoll. De praktiske løsningene har vært gjenstand for diskusjon med oppdragsgiver på et møte avholdt før rapporten ble ferdigstilt.

1.2 Noen grunnleggende premisser

Hensikten med skjøtselstiltakene er å ivareta natur- og kulturarven på setrene. Skjøtselsplanen for den enkelte setervoll er basert på registrert landskapsstruktur, bygninger og andre kulturminner, forekomst av verdifulle arter og vegetasjonstyper og kunnskap om de skjøtselskrav de har for å bli opprettholdt over tid. Kunnskap om tidligere bruk har også vært et viktig grunnlag. Til grunn for arbeidet ligger en sammenstilling av biologisk mangfold, bygningsmiljø, opplevelsesverdi, muligheter for pedagogisk bruk, og en overordnet tverrfaglig vurdering. Tiltakene er basert på situasjonen på den enkelte setervoll, kunnskap om skjøtselsbehov for den enkelte vegetasjonstype samt alternative innspill når det gjelder praktisk gjennomføring. Vern gjennom bruk har vært et grunnleggende premiss i vårt arbeid og rapporten inneholder dermed også konkrete forslag til fremtidig bruk av setrene.

Autentisitet har likeledes vært et viktig kriterium som har ligget til grunn i vår tverrfaglige forståelse av seterlandskapets verdier. Begrepet autentisitet er komplekst og brukes i mange forskjellige sammenhenger og betydninger. I dette prosjektet har autentisitet vært brukt som et mål for *grad av opprinnelighet eller ekthet i forhold til en definert periode* (jf. Riksantikvaren 1993). Forutsetningene blir da et mål om et slags ideelt tidsbilde; en forestilling om hvordan setervollene bør fremstå i landskapet. Seterlandskapet har stor tidsdybde og bruken av setrene, og i hvilken grad landskapet har vært påvirket av driften, har endret seg over det lange tidsspenn hvor mennesker har utnyttet disse arealene. For de syv setervollene som skal skjøttes har vi valgt å definere et autentisitetsmål som vektlegger seterdriften slik den kjennes fra perioden ca. 1850-1950. Bygningsmassen fra denne perioden omgitt av voller hvor det ryddes stein, slåes og tidvis beites, er det tidsbilde som vi anbefaler det jobbes for å opprettholde. Autentisitetsmålet gjelder kun selve setervollene, mens skjøtsel av landskapet rundt ikke ligger innenfor rammene av dette oppdrag. Ideelt sett burde all skog rundt setervollene hugges og hele utmarka utsettes for et anselig beitetrykk hvis en skal oppnå et helhetlig autentisk seterlandskap.

2 Seterhistorikk

Historisk sett er norsk gårdsdrift uløselig knyttet sammen med seterbruk. Seterdrift er imidlertid ikke noe særnorsk fenomen, men har vært praktisert andre steder i Europa, i Asia og deler av Afrika. Det er vanskelig å fastslå sikkert hvor langt tilbake i tid vi kan føre setring som bruksform i Norge. En diskusjon om den tidligste seteroppkomsten er også nært knyttet til hvordan en definerer hva som er setring. Det som tradisjonelt sett forbindes med seterbruk er slik den ble praktisert fra 1600-tallet og fremover, i det som kan kalles seterbrukets storhetsperiode. 16- og 1700-tallet var en ekspansjonsfase i jordbruket hvor fehold ble en stadig viktigere del av drifta og hvor det ble anlagt mange nye setre. Det økte press på utmarksressursene avspeiles i de mange konflikter om beiterett som havnet i datidens rettssystem. Det finnes derfor et relativt rikholdig arkivmateriale som gir oss et innblikk i mange forhold rundt organiseringen av seterbruket på den tiden. Det finnes imidlertid eldre skriftlige kilder som omtaler setrer allerede i middelalderen, og på Vestlandet er det gjort arkeologiske undersøkelser som viser at seterområder var i bruk til ekstensiv beting allerede i bronsealderen (Bjørge et al. 1992, Kvamme & Norderhaug 1999, Austad et al. 2001). Fra arkeologisk hold har man også tolket bruken av huler og hellere som et tegn på tidlig setring i slutten av bronsealderen til inn i jernalderen (Reinton 1969:17). Arkeolog Bjørn Hougen tok opp problemstillingen i sin avhandling "Fra seter til gård" og mener å kunne føre seterbruket tilbake til folkevandringstid og i visse områder enda lenger (Hougen 1947). Vår kunnskap om seteroppkomsten er fragmentarisk og det er et klart behov for mer arkeologisk seterforskning fremover.

Tradisjonell seterdrift var en del av høstingsbruket som forutsatte en allsidig ressursutnyttelse hvor utmarksbeite var sentral. Fullseterbruk var den vanligste formen for seterbruk på Østlandet og innebar fast opphold på setra hele sommeren med foredling av melkeproduktene på stedet. Vollen på setra ble vanligvis brukt til slått og var gjerne inngjerdet. Den ble gjødslet med gjødsel fra fjøset eller kve der dyrene ble holdt om natta. Vollen kunne også være oppdelt i slåtte- og beiteløkker slik at for eksempel kalver og syke dyr kunne holdes inngjerdet (Pedersen 1974, Kvamme & Norderhaug 1999). Dyrene beitet ellers i skogen, på myrer og i fjellet. I gammel tid ble de gjett både for å beskytte mot rovdyr, men også for at de skulle beite i de riktige områdene (i forhold til været, beiterettigheter med videre) og ikke ødelegge utslåttene og slåttemyrene. Områdene rundt setrene ble ikke bare brukt til beite og slått, men også til annen vinterførsanking og utmarksvirksomhet. Det var derfor ikke bare setervollen som var preget av seterdriften, men hele landskapet. Høstingsbruket hadde en viktig plass i jordbruket til langt inn på 1900-tallet, hvor beitedyrene om sommeren ble tatt med til seters hvor de kunne utnytte beitet i utmarka langt fra gården. I tillegg til sommersetra hadde mange gårder også vår- og høstseter som gjerne lå nærmere gården og dette kunne være samme voll som var i bruk både vår og høst. Ordningen med vår- og høstseter går tilbake til den tida hvor gårdene var avhengig av å få mest mulig ut av beiteressursene slik at krøtterne slapp å bli sulteføret over lengre perioder. Ofte lå flere setrer samlet i setergrender, noe som bl.a. gjorde det enklere å samarbeide gårdene imellom. Vollen kunne da være oppdelt i flere slåtte- og beiteløkker i henhold til eiendomsforholdene. Setring i den form som den fikk på 16/1700-tallet holdt seg i hovedsak uforandret fram til begynnelsen av 1900-tallet, da man begynte med meieridrift. Dette medførte drastiske endringer i seterbruket og resulterte etter hvert i omlegging og ikke minst nedlegging av setrer. Dette skifte falt i tid sammen med at det ble vanlig å bruke kunstgjødsel, noe som gjorde det mulig å anlegge kulturbeite ved gården. Utbygging av veisystemet og innføring av melkebil gjorde det likevel mulig å opprettholde seterdrift noen steder, men fullseterbruket ble det etter hvert slutt på de fleste stedene.

Nedleggelse av tusenvis av setrer har hatt store landskapsmessige konsekvenser. Vollene og skogen eller fjellet omkring ble tradisjonelt holdt åpne ved slått, beite og vedsanking. Slutt på aktiv setring har medført gjengroing av landskapet og at mange seterbygninger er revet, forfalt eller fått ny bruk. Mange setergreider er blitt hytteområder. De siste årene har det imidlertid vært en svak oppgang av setrer som er i drift og i løpet av 1990-tallet ble ca. 300 setrer tatt i bruk til setring igjen. Dette takket være en nasjonal satsning på å skape aktiv setring bl.a. gjennom tilskuddsordninger.

2.1 Setring i Åmot

Fra historiske kilder kan vi følge seterbruket i Åmot tilbake til middelalderen. Flest opplysninger har vi imidlertid fra 1600-tallet og fremover. I matrikkelen fra 1661 er det nevnt 25 setrer i Åmot, mens 231 bruk hadde seter ifølge matrikkelen fra 1723. Det vil si at 96 % av gårdene i Åmot hadde seter på det tidspunkt. Da den nasjonale kartleggingen av seterbruk nådde Åmot i 1938 fantes det 175 setrer i kommunen. Av disse var 101 i bruk (Sanderød 1996:69ff).

Åmot er i en særstilling på Østlandet hva angår arkeologiske undersøkelser på setervoller. Kulturhistorisk Museum (KHM) som hadde ansvar for de arkeologiske utgravningene i Regionfelt Østlandet hadde seterproblematikk som en av flere prioriterte innsatsområder. Utgravingsprosjektet foretok omfattende undersøkelser på Deset Østsetrene og Rødsetervolla (se også nedenfor). Utgravingsresultatene foreligger foreløpig bare som årsrapporter, men gir likevel et innblikk i noen generelle trekk ved seterhistorikken i området.

På Deset Østsetrene ble det undersøkt ca. 18 tufter samt en rekke rydningsrøyser og mulige dyrkningsterrasser (Stene 2004 og 2005). Dessuten ble det tatt ut prøver til pollenanalyser. Undersøkelsene ble spesielt konsentrert om Sørgården Østseter. Det ble ikke påvist dyrkningsspor og rydningsrøysene tolkes som slåtterøyser. At det ikke har vært dyrket støttes også av analysene av pollenprøver som viste en økning av graspollen og andre beiteindikatorer og viste at vollen trolig ble ryddet engang i perioden 1450-1615 e.Kr. (Stene 2005:47). De arkeologiske undersøkelsene på Sørgårdssetra var mindre omfattende, da denne delvis ligger innenfor en vernesone langs elva Deia. En viktig problemstilling har vært å belyse om det på noe tidspunkt kan ha vært fast bosetning på setrene, men undersøkelsene har vist at det ikke er noe som indikerer annet enn sesongopphold.

De mest omfattende seterundersøkelser ble gjennomført på Rødsetervolla hvor en rekke tufter, rydningsrøyser og dyrkningsflater ble utgravd (Stene 2006). Undersøkelsene har vist at området ble ryddet rundt 7/800-tallet; altså sen merovingertid/tidlig vikingtid, og at området har vært i kontinuerlig bruk siden. Om det har vært snakk om seter hele tidsrommet eller om det kan ha vært gårdsbruk på stedet i perioder er foreløpig uvisst. Noen av rydningsrøysene er datert til vikingtid, mens hovedparten er datert til seinmiddelalder. Hovedparten av dateringene fra de undersøkte tuftene har også gitt seinmiddelalder. Utviklingen støttes også av pollenanalyser fra stedet som i tillegg viser at det både har vært beitet, slått og dyrket i området; først korndyrking og senere potetdyrking. Det er resultater av stor viktighet for seterforskningen som er oppnådd i utgravingsprosjektet og det sees med interesse frem mot publisering av de endelige resultatene.

Setra Stavlia, som lå på Rødsmoen rett vest for Regionfelt Østlandet, var en av de første og eneste arkeologiske undersøkte setrene i østlandsregionen i nyere tid. Denne setra ble

undersøkt arkeologisk i forbindelse med Rødsmo-prosjektet (Bergstøl 1997). En viktig problemstilling var å prøve å finne starten på seterdriften ved å fjerne matjordlaget for om mulig å påvise eldre spor som ikke var synlige over bakken. Det ble bl.a. funnet og undersøkt et par ildsteder og noe som ble tolket som en brent bygning. ¹⁴C - dateringer av strukturene ga eldste dateringer til sein vikingtid og middelalder.

Det som kjennetegner seterhistorien i Åmot på 16/1700-tallet var de mange konfliktene som oppsto på grunn av press på utmarksressursene. Dette viser de skriftlige kilder, og konfliktene gjelder både åmotingene seg imellom, men ikke minst var det mange konflikter med folk fra flatbygdene på Hedemarken; altså området rundt Hamar. Her var presset på beitearealene spesielt stort og ekspanderende flatbygdsbønder trengte seg inn på andres enemerker lenger øst, noe som skapte konflikt. I 1648 gikk det så langt at bønder fra Åmot brente 17 seterhus i Brennseterlaget vest i kommunen hvor Vangsfolk hadde ryddet seg seter (Sanderød 1996:69).

Like vanlig var det imidlertid at åmotingene tok imot stellingsfe fra hedemarksbønder. Ordningen med stellingsfe innebar at bønder annetsteds fra satte bort krøtterne til andre, til stelling på sin seter. På den måten sikret krøttereiere som ikke hadde nok, eller for dårlige beiter, seg gode fjellbeiter for sommeren. Fra midten av 1800-tallet har vi til og med et par eksempler på at gårdbrukere i Stange kjøpte seg seter i Åmot. Dette gjelder på Løset Nordseter hvor to voller ble solgt i forbindelse med avviklingen av Hafslundgodset i 1846 (se også nedenfor under Løset Nordseter).

Endringer i de sosiale forholdene utover på 1700- og 1800-tallet med husmannssystemet som vokste fram hadde også betydning for seterbruket. Den voksende husmannsstanden hadde behov for å ta i bruk utmarksressursene på lik linje med gårdbrukeren for hvem de hadde arbeidsplikt. Problemet ble ofte løst ved at dyrene til husmannen fulgte med husbonden sine krøtter til seters. Som gjenytelse utførte husmannen arbeid for bonden. Av og til leide husmenn seter, og noen steder fikk husmannen lov til å rydde egen seter i utkanten av setervollen. I Regionfelt Østlandet var dette tilfellet på Deset Nordseter og Sørgården Østseter.

I hele denne perioden økte folketallet, antall gårdsbruk og størrelsen på buskap sterkt, og en mengde nye setre ble ryddet. Fram til midten av 1800-tallet var det økning både i antall gårdsbruk med seter og antall setre som var i bruk. Som nevnt ovenfor begynte nedgangen i første halvdel av 1900-tallet, og nedleggingen av seterbruket tok især fart i årene etter andre verdenskrig. Den siste seter som var i bruk i Åmot var Kjøsetra hvor det var aktiv setring til litt innpå 1990-tallet.

2.2 Setrene i Regionfelt Østlandet

Innenfor Regionfelt Østland-området har vi kjennskap til 13 setrer og/eller setergrender. Foruten de seteranleggene som ligger innenfor verneområder og som beskrives nærmere nedenfor, har det vært setring følgende steder: Deset Østseter som besto av de to vollene Melgården Østseter og Sørgården Østseter, Rødseter med Rødsetervolla, Bjønnseter, Nyseter og Osen fellesseter. I tillegg nevnes Fjellvollen som ligger rett utenfor grensa for Regionfelt Østlandet mellom Deifjellet og Deset-grenda.

I de kulturminnefaglige innspillene til planprosessen ble Melgården Østseter sammen med Sørgården Østseter gitt høy verneverdi, og foreslått tatt vare på innenfor verneområder på lik linje med en del av de andre setervollene. I løpet av planprosessen ble det klart at det ikke var mulig å forene det foreslåtte vernet med forswarets bruk av regionfeltet og bygningene er nå fjernet. I forbindelse med Kulturhistorisk Museums (KHM) arkeologiske prosjekt, ble det

gjort omfattende arkeologiske undersøkelser på Melgården Østseter som beskrevet ovenfor. Setra var vår- og høstseter under Melgården på Deset som hadde Fjellslisetra som sin sommerseter.

Sørgården Østseter. Også her er det gjort arkeologiske undersøkelser av KHM. Sørgården Østseter var sommerseter under Sørgården på Deset som hadde sin vår- og høstseter på Fjellsvollen som ligger nærmere Deset-grenda.

Rødseter med Rødsetervolla. Rødsetra var i drift som gårdsbruk frem til Forsvaret tok over for få år siden. I lia nord for gården ligger Rødsetervolla. I følge tradisjonen ville eieren av gården Rød mellom (på Rødsmoen) flytte gården hit på grunn av frost allerede i 1781, men den ble ikke flyttet før 1822. Alle gårder på Rød har hatt seter her. På kart fra 1882 er én gård og fem setre avmerket. Navnene på setrer som har ligget på Rødsetervolla er Svensberget, Midtre Rødåsen, Nordre Rødåsen, Søndre Rødåsen, Søndre Rødsbakken, Nordre Rødsbakken og Hansbergvollen (Mangset et. al. 1996:100). Et par laftete fjøs, en hytte og noen få hus er alt som er igjen av stående bygninger i denne setergrenda. På Rødsetervolla er der også gjort omfattende arkeologiske undersøkelser som omtalt ovenfor.

På Bjønnssetetra har det vært to voller. Bygningene er revet og i dag står det bare en patentkoie fra 1950-tallet på stedet foruten tuftene etter de fjernete bygningene. Setra ble brukt av Gjetvoll på Deset og av Melhagen.

Seterbygningene på Nyseter er revet og i dag står det noen skogskoier på plassen. Setra ble opprinnelig brukt av Sønsthagen som sommerseter og på et tidspunkt skal også Melhagen hatt seter her.

Osen felleseter, også kalt Skarhauglia fellesbeiteseter, ble anlagt i 1977 av fire personer fra området. Det ble oppført seterstue og fjøs i 1978. Fellesetra dekket totalt 300 dekar, hvorav 200 var dyrket mens resten ble utlagt som beite.

På Fjellsvollen er det kun tufter/ruiner igjen av bygningene. Denne setra var opprinnelig vår- og høstseter for Sørgården på Deset som hadde sin sommerseter på Sørgården Østseter.

3 Setrene i verneområder

3.1 Løset Nordseter.

Løset Nordseter er en setergrend som ligger 760-785 m.o.h. i en sørvestvendt slak helling ned mot Ådalen og elva Løa (figur 4). Nordsetra lå opprinnelig under Løsetgårdene, men på det meste besto den av seks voll, noen også tilhørende andre gårder: Bråtasetra, Dalbyvollen, Holmslivollen, Saxlundsetra, Ulsetvollen og Vervensetra. En plass kalt Øra hadde også voll på Nordsetra fra 1849 til 1898 da den ble flyttet til Løsetgrendas andre setervoll Nordre Storåsen som ligger noen kilometer lenger nord. I stedet tok Løset søndre over vollen. I dag er det i hovedsak bygninger på tre av vollene: Ørvollen under søndre Løset som ligger lengst mot nordøst, Vervensetra lengst mot vest og Saxlundsetra som ligger omtrent midt i grenda. På Bråtavollen som ligger lengst mot sør er det kun ruiner igjen. I samme område lå også Ulsetvollen og Holmslivollen. Sistnevnte var bare voll uten hus. Ulset solgte sin del av Nordsetra allerede i 1851. Løset Nordseter er nevnt i skriftlige kilder fra 1665. I forbindelse med avvikling av Hafslundgodset i 1846 ble det fraskilt to voll som ble solgt til gårdene Saxlund og Verven som ligger i Stange på Hedemarken. Foruten beiterett i utmarka kunne gårdene ta ved, staur til gjerdebygging og tømmer til oppføring og reparasjon av bygninger. På midten av 1950-tallet ble disse rettighetene utskiftet i skog.

Figur 2. Løset Nordseter. Foto: Forsvarsbygg.

Det finnes i dag 20 bygninger på Løset Nordseter – 16 stående bygninger og fire ruiner. De stående bygningene fordeler seg på tre voll. Bygningsmassen stammer hovedsakelig fra

1800-tallet. Setring pågikk fram til 1954. På det meste kunne her være 150-200 storfe, 30-40 hester og noen hundre småfe som beitet i utmarka. Kyrne sto inne om natta og gjødselen ble brukt på vollen. Vollen ble slått. Den var delt opp i løkker, er overflateryddet og grøftet i fuktige partier. Også myra på sørsiden av vollen var grøftet og slått. Noen av gårdene ga opp setringen før krigen og i 1954 opphørte den helt. Vollen ble imidlertid slått også noe seinere. Fra 1998 til 2006 gikk det 20-25 ammekyr her (delvis inngjerdet, delvis fritt). Når setringa pågikk var vollen helt åpen. I 1950-60-årene ble det plantet en del blågran spredt på vollen (Per Sjøli pers. medd.).

3.1.1 Kulturminner

I forbindelse med det arkeologiske registreringsprosjektet i Regionfelt Østlandet, ble det kartlagt 69 rydningsrøysar, 27 tufter og 12 steingjerder på Løset Nordseter (Risbøl et al. 2002b). Dessuten er det gjort registrering av gamle veifar som krysser over setervollen. Rydningsrøysene er samlet i to konsentrasjoner innenfor vollen; én mindre rundt bygningene på Vervensetra i nordvest og én større konsentrasjon i området i sørvest hvor Bråta-, Ulset- og Holmslivollen har ligget. Tuftene ligger stort sett inntil eller nær bygninger og ruiner bortsett fra en konsentrasjon vest på vollen mellom Vervensetra og den største rydningsrøyskonsentrasjonen. Dette kan være stedet hvor Ulsetvollen har ligget. Det finnes i tillegg en rekke lange og forseggjorte steingjerder både langs veien til Ørvollen i nordøst, men især langs setervollens vestgrense.

Figur 3. En forseggjort rydningsrøys hvor steinene er lagt omhyggelig i en kasseformet konstruksjon. Foto: Ole Risbøl, NIKU.

De mange historiske veier som er registrert og som delvis finnes på gamle kart viser at Løset Nordseter har vært en sentral seter. Fra vest kommer veien opp fra Løsetgrenda og fortsetter mot øst i retning Slemdalen. Mot sør og mot nord er det sti og/eller spor etter gamle ferdselsårer til nabosetene Deset Nordseter og søndre Storåsen.

Det er ikke gjort arkeologiske undersøkelser eller tatt dateringsprøver innenfor setervollen. I forbindelse med registreringsprosjektet ble det brukt magnetometer på deler av setervollen med tanke på å påvise strukturer som ikke er synlige på overflaten; for eksempel ildsteder og kokegroper fra forhistorisk tid. Magnetometer er et instrument som måler avvik i jordens magnetfelt og som er velegnet til å påvise alle typer anlegg og strukturer som er den minste smule magnetiske slik som slagg, jernvinneanlegg, røsteplasser og ildsteder. Det ble ikke påvist slike spor innenfor setervollen, men rett utenfor vollen er det funnet kulturminner som viser at området var i bruk allerede i eldre jernalder. Ca. 300 m sør for vollen ned mot elva Løa er det funnet et jernvinneanlegg som er datert til 3-400-tallet (Risbøl 2005:10), og ca. 200 meter øst for vollen er det undersøkt en kokegrop fra samme tid (Stene 2006:62). At området var i bruk i eldre jernalder er således sikkert, men om det har vært kontinuerlig menneskelig aktivitet de siste 16-1700 år er vanskelig å si. Mellom den tidligste påviste bruken og til Nordsetra dukker opp i de skriftlige kildene på 1600-tallet har vi ingen sikre spor. Arkeologiske undersøkelser kombinert med pollenanalyser vil kunne belyse denne problemstillingen, slik det er gjort på de setervollene i Regionfelt Østlandet som ikke ligger innenfor verneområder og som derfor er frigitt og undersøkt arkeologisk forut for anleggelsen av regionfeltet.

Figur 4. Steingjerde på Løset Nordseter. Foto: Anders Often, NINA.

3.1.2 Bygninger

Løset Nordseter består av tre setervoller med stående bygninger. Av disse har Ørvollen som ligger lengst nordøst i setergrenda de best vedlikeholdte bygningene. På setervollen står det syv bygninger: seterstue, fjøs, stall, løe, vedskåle, jakthytte og utedo. Seterstua er bygget i sveitserstil og er på 1,5 etasje. Bygningen har en grunnflate på hele 200 m². Blant de registrerte seterstuene stiller denne bygningen i en klasse for seg. På Vervensetra som ligger i nordvest i grenda står det fire bygninger: seterstue, fjøs, løe og vedskåle. Vestre delen av seterstuen er en tidligere hallingstue. Bygningen er godt vedlikeholdt og er i god stand. De tre andre bygningene er i varierende grad i dårligere forfatning. Sør for Ørvollen ligger det en setervoll med fire bygninger: en seterstue, en hytte, en løe ombygd til garasje og en utedo. Seterstua er godt vedlikeholdt og er i god stand. Hytta har setningsskader. Løa er i ganske god stand, mens utedoen ved siden av er i dårlig forfatning. For nærmere beskrivelse av bygningene, se vedlegg A.

3.1.3 Biologiske verdier

Dette er en stor bølgende voll som stort sett er ganske kortvokst og dominert av gulaks, engkvein og finnskjegg (G5), dog flekkvis med mye sølvbunke. Beitetrykket i seinere tid har ikke vært tilstrekkelig, og det er en del oppslag av gjengroingsarter som einer og lappvier, samt klynger med tyrihjelms og noe oppslag av gran og bjørk. Det er plantet ca. 50 individ blågran på vollen. Fuktsig skaper variasjon i engvegetasjonen. Mange nordboreale arter - hele 17 stykker - ble registrert her (Tabell 1).

Figur 5. Rødflekket perlemorvinge på rødknapp. Foto: Anders Often, NINA.

3.1.4 Målsetting med skjøtsel

Bevare vollens åpenhet og karakteristiske flora som sammen med kulturminner og bygninger danner en helhetlig struktur.

3.1.5 Restaureringsforslag

Setervollen er i gjengroing, men har fortsatt et åpent preg. Store restaureringstiltak er derfor ikke nødvendig. Plantet blågran bør imidlertid fjernes. Hogsten bør foregå manuelt på frossen mark og tunge maskiner bør ikke brukes. Stubben må være så lav som mulig (av hensyn til slått og beite). Hvis marken er snødekt ved hogsten, kan det derfor være nødvendig med en "andre kapping" på våren/forsommeren. Kvist og hogstavfall må samles sammen og brennes eller deponeres på egnet sted (utenfor vollen). Oppslag av bjørk og gran ute på den "åpne" vollen bør også fjernes. Vollen er så åpen at skjøtsel kan starte opp uten foregående restaurering og restaureringstiltak kan gjennomføres suksessivt.

Det bør i tillegg ryddes trær og annen vegetasjon som forårsaker skader på de steingjerdene som fortsatt står. En slik rydding bør også omfatte vegetasjon som man forutser vil skade disse i fremtiden. I tillegg bør utraste deler av de mest forseggjorte steingjerdene restaureres.

Figur 6. Steingjerde som holder på å gro igjen. Foto: Ole Risbøl, NIKU.

3.1.6 Skjøtselstiltak

a. første prioritet

Vollen er i dag mest preget av beite. Hele vollen bør derfor fortsatt beites årlig gjennom hele beitesesongen. På denne måten vil vollens åpenhet kunne opprettholdes. Dagens gjerdeavgrensning av beitearealene kan stort sett opprettholdes, men noen steder bør inngjerdingen flyttes lengre ut slik at steingjerdet ikke usynliggjøres i gjengroingskratt og

skog. Beitedyr bør være storfe, men ikke for tunge raser slik at det oppstår store tråkkskader som kan være en trussel mot kulturminnene på vollen. Spesielt tuftene og stiene er sårbare strukturer og må tas hensyn til ved beite. Stier og veier bør ikke utbedres utover vanlig vedlikehold, men opprettholdes med dagens standard. Det er viktig å tilpasse beitetrykket til årsvariasjoner i klima og beiteutvikling. Vollen bør ikke gjødsles. Tidlig beiteslipp sikrer god utvikling av beitevegetasjonen gjennom sesongen. Når det er nødvendig bør beitet suppleres med rydding av oppslag av gran og andre arter som beitedyrene ikke tar. Den urterike engvegetasjonen vest for Vervensetra opprettholdes ikke med det beitetrykk som har vært praktisert i seinere år. For å beholde den artsrike floraen på dette arealet (se skjøtselskart) kan det være nødvendig med slått hvert eller annethvert år. Slåtten må foregå i august. Ljå, liten slåmaskin eller ryddesag med ljåklunge kan brukes. Høyet bør helst bakketørkes et par dager (slik at frø spres), men må siden rakes sammen og fjernes, eventuelt brennes på egnet sted (det vil si på et fast sted, helst utenfor vollen).

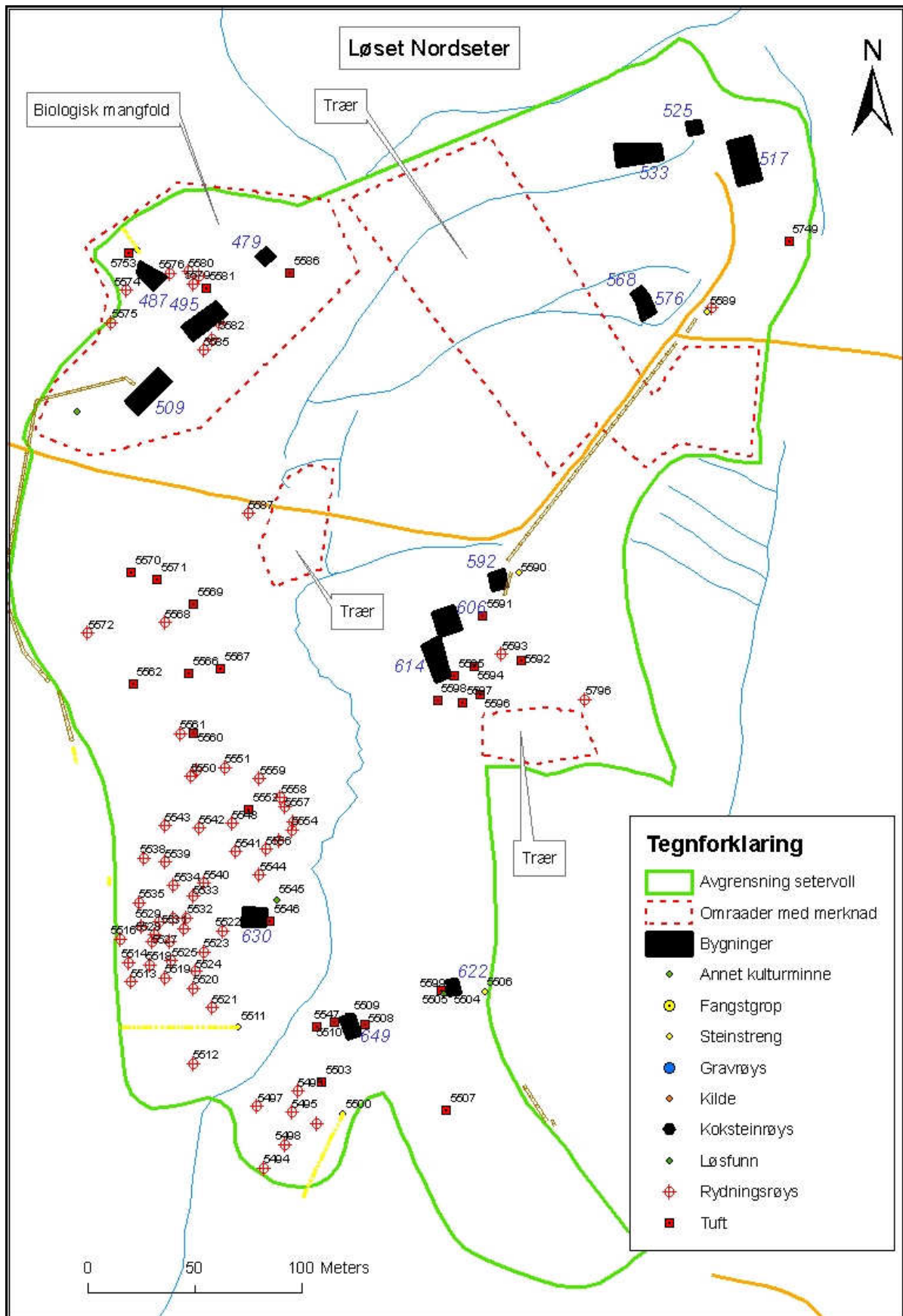
Trær og vegetasjon nær bygningene forsinkes opptørking av bygningenes fasader. Trær og oppslag av nye trær nær bygningene bør derfor fjernes og vegetasjonen holdes nede. Det bør slås rundt bygningene to ganger i løpet av sommeren.

b. alternativt forslag

Hvis vollen ikke kan beites bør den slås seint på sommeren (i august). Tunge slåmaskiner bør ikke brukes. Steiner og tuet vegetasjon kan gjøre slått vanskelig noen steder. Ljå eller ryddesag med "ljåklunge" (ikke "trimmer") kan brukes der det er vanskelig å komme til med slåmaskin, for eksempel på Vervensetra. Høyet bør få bakketørke et par dager før det rakes sammen og fjernes. Raking med rive er tidkrevende, men kan erstattes av mekanisk raking hvis man bruker en lett og skånsom maskin. Hvis høyet ikke blir brukt bør det brennes på egnet sted (utenfor vollen). Vollen bør ikke gjødsles. Tuer kan eventuelt kappes av med spade, hakke eller ryddesag (men pass opp for stein!) for å underlette slåtten. Ved bruk av slåmaskiner er det viktig at det tas tilbørlig hensyn til kulturminnene slik at disse ikke skades av ryddinga eller kjørespor i forbindelse med denne. Som nevnt ovenfor er det spesielt viktig å ta hensyn til tufter og stier, da disse er spesielt sårbare.

3.1.7 Oppfølging/overvåking

Skjøtselstiltak - det vil si slåttetidspunkt, slåtteredskap, eventuell ryddingsinnsats, tidspunkt for beiteslipp med videre bør noteres og effekten av innsatsen overvåkes ved fotografering av vollen fra samme sted med 4-5 års mellomrom. I tillegg bør vegetasjonsutviklingen følges opp faglig ved analyse av faste prøveflater hvert år de første tre årene og siden hvert 5. år. Hvis uønsket utvikling dokumenteres, må skjøtselsinnsatsen justeres. Oppfølgingen bør også omfatte et opplegg for å overvåke tilstanden til de mest utsatte kulturminnetypene: steingjerder, tufter og stier.

Figur 7. Kart over Løset Nordseter.

3.2 Deset Nordseter

Deset Nordseter ligger 810-845 m.o.h. i sørvesthellinga vest for toppen av Store Haraåsen (figur 6). Fra den kuperte vollen er det storslagen utsikt over Renaelvdalen i sør og sørvest. Setra ble opprinnelig brukt av de fem gårdsbrukene på Deset Nordre i Desetgrenda. Dette nevnes i skriftlige dokumenter fra slutten av 1600-tallet. Setergrenda består av fire vollar: Moensetra under bruket Moen, Marisetra under Maris, Gammelstuvollen under Gammelstu, og Husmannssetra under plassene Ingerstu og Velten. Opprinnelig var det bare tre setervollar i grenda, men en fjerde kom til i løpet av midten av 1800-tallet. Moensetra ligger lengst øst på vollen, Marisetra i nordvest og Gammelstuvollen midt på og vest på vollen. Inntil og rett nord for bygningene på Gammelstuvollen lå Husmannssetra. I dag er det bare to bygninger igjen her. Vollen var tidligere oppdelt av gjerder. Både Moensetra og Marisetra fungerte som sommerseter, mens de to brukene hadde sine høstsetrer i området vest for Renaelva. På Moensetra var det aktiv setring frem til 1956 og på Husmannssetra til engang innpå 1960-tallet. Kyrne sto i fjøs om natten og gjødselen ble brukt på vollen og utslåttene. Vollen var overflatelyddet og ble slått fram til 1955. Slåtten var sein (august). Høyet ble lagret i løe og kjørt hjem på vinterføre. Når det var full drift på setrene var det mange dyr som beitet i skogen. De fleste gårdene hadde både kyr, hest, noen sauer og noen få geiter med på setra. Etter at slåtten opphørte har vollen tidvis vært beitet fram til 2004. Det var først ungdyr som gikk her, siden sau og hest. Fra 1981 til 2004 ble området beitet av ammekyr med kalv (Ola Dieset pers. medd.). På setra finnes det i dag 15 stående bygninger som hovedsakelig stammer fra 1800-tallet og som fordeler seg på tre vollar.

Figur 8. Deset Nordseter. Foto: Anders Often

3.2.1 Kulturminner

På setervollen ble det registrert 57 rydningsrøyser, 12 tufter, seks steingjerder og to sannsynlige gravrøyser i kulturminneprosjektet knyttet til Regionfelt Østlandet. Det er også

registrert gamle veifar som fører frem til setra. Den gamle seterveien fra Deset går over Bergset hvor det er et veiskille hvor en vei går østover til Deset Østsetrene og en går nordpå til Deset Nordseter. Dagens atkomst går via en bilvei som kommer fra vest og som er anlagt i nyere tid. Det går også en sti fra Deset Nordseter som via Fløttjern fører frem til Løset Nordseter. Rydningsrøysene ligger jevnt spredt utover vollen med tendens til noen konsentrasjoner i området sør og sørøst for Gammelstuvollen. Det er funnet få rydningsrøysere på Moensetra. Tuftene ligger i hovedsak nær eksisterende bebyggelse og representerer trolig utskifting og flytting av bygningsmassen på den enkelte voll. Det er steingjerder langs vollens vestgrense. De to gravrøysene som er registrert innenfor setervollen ligger rett vest for Gammelstuvollen. De skiller seg klart ut fra rydningsrøysene med deres kuplete form samt at de inneholder mye jord i tillegg til stein. Gravrøysere i utmark og på setrer er et sjeldent fenomen og det må tas et visst forbehold om at disse virkelig er gravrøysere. Vurderingen må også sees i lyset av at flere anlegg registrert som gravrøysere innenfor Regionfelt Østlandet er blitt avskrevet som natur eller annen type kulturminne etter at de er blitt undersøkt nærmere. Det er ingen tvil om at røysene er menneskeskapte, men kun en arkeologisk undersøkelse vil kunne avklare om de er gravrøysere. Dette er selvsagt av betydning for dateringen av setra, da forekomst av gravrøysere vil vitne om bosetting på stedet i forhistorisk tid. Det er ikke gjort arkeologiske undersøkelser på Deset Nordseter og tidspunktet for dens oppkomst er uvisst.

Figur 9. Steingjerder med rester av skigard. Foto: Ole Risbøl, NIKU.

3.2.2 Bygninger

På Deset Nordseter er det bygninger på fire setrene. Av disse har Moen Deset de best vedlikeholdte bygningene. På setervollen står det seks bygninger: seterstue, to fjøs, løe,

jakthytte og en utedo. Seterstua er den eneste av de registrerte seterstuene med utvendig moldbenk. Sydvest for Moen Deset ligger Husmannssetra samt Gammelstu og Maristuen seter. På Husmannssetra står det en seterstue og et fjøs med tilhørende utedo. Seterstua er satt i god stand, mens fjøset er i meget dårlig forfatning. På Maristuen seter står det en seterstue og et fjøs samt en høyløe. Seterstua og fjøset er satt i god stand, mens høyløa er i meget dårlig forfatning. Nord for Husmannssetra ligger en setervoll med seterstue og fjøs bevart. Seterstua har vært under restaurering, men dette arbeidet har stoppet opp før den flistekkete østre takflate rakk å bli tekket med bølgeblikk. Dette har ført til nedfukting og skader på underliggende konstruksjoner. Her haster det med tiltak før skadene blir for omfattende. Fjøset er satt i stand for 20-30 år siden og trenger ytterligere utbedring. Rett syd for Maristuen seter ligger det en hytte som er i god stand. For nærmere beskrivelse av bygningene, se vedlegg A.

3.2.3 Biologiske verdier

Dette er en stor, svakt bølgende setervoll. Størrelsen på vollen er imponerende, og sammen med den vide utsikten mot sørvest gir den en opplevelse av å være på Midt-Østerdalens tak. Vegetasjonen er ganske variert med en mosaikk av fuktige og tørre engtyper. Dominerende vegetasjon er frisk fattigeng (G4) med mye av artene engkvein, seterstarr og sølvbunke. Det finnes også noen småpartier med sølvbunkeeng (G3), fuktig fattigeng (G1) og tørr, middels baserik eng (G7), samt fuktdrag med våt middelsrik eng (G12). På denne vollen er det størst forekomst av nordboreale arter, hele 19 stykker er registrert (Tabell 1). Vollen er lite gjengrodd og kraftigvoksende urter som mjøduert, sølvbunke og bringebær dominerer ikke. En del einer finnes, mest i kantene, og særlig i øverste delen av vollen også noe gran. Stedvis er det ganske mye mose i bunnsjiktet.

Figur 10. Ukjent småart av beitesvevegruppen. Kanskje en hybrid mellom beitesveve og fjellsveve?
Foto: Anders Often, NINA

3.2.4 Målsetting med skjøtsel

Bevare vollens åpenhet og karakteristiske flora som sammen med kulturminner og bygninger danner en helhetlig struktur.

3.2.5 Restaureringsforslag

Vollen er overraskende homogen og åpen. Det er derfor ikke nødvendig med store restaureringstiltak før skjøtsel settes i gang. Det kan imidlertid være aktuelt å ta ut noen trær rett vest for Marisetra (se skjøtelskart). Hogsten bør foregå manuelt på frossen mark. Tunge maskiner bør ikke brukes. Stubben må være så lav som mulig. Kvist og hogstavfall må samles sammen og brennes eller deponeres på egnet sted (utenfor vollen).

Det bør i tillegg ryddes trær og annen vegetasjon som forårsaker skader på de steingjerdene som fortsatt står. En slik rydding bør også omfatte vegetasjon som man tror kan skade disse i fremtiden. I tillegg bør utraste deler av de mest forseggjorte steingjerdene restaureres.

3.2.6 Skjøtselstiltak

a. første prioritet

Vollvegetasjonen har i dag beitepreg med innslag av einer. Vollen bør fortsatt beites hele beitesesongen, fortrinnsvis med storfe, men ikke med tunge raser som kan forårsake skader på vegetasjon og kulturminner. Tufter og stier anses for å være de mest sårbare kulturminner i så måte på denne vollen. Stier og veier bør ikke utbedres utover vanlig vedlikehold, men opprettholdes med dagens standard. Sambeite med sau er et alternativ som kan vurderes. Beitetrykket må tilpasses årsvariasjoner i klima og beiteutvikling. Hvis eineren sprer seg for mye ut på vollen, eller blir for tett i kanten, må beitet suppleres med rydding. Også oppslag av gran, og andre arter som beitedyrene ikke tar, må ryddes vekk ved behov. Rydding og hogst må alltid gjøres på en skånsom måte (se ovenfor). Vollen bør ikke gjødsles. Dette gjelder særlig området nærmest Marisetra (se skjøtelskart), som har en farve- og urterik engvegetasjon. Tidlig beiteslipp kan sikre at vegetasjonen opprettholder sin beiteverdi utover sesongen.

Trær og vegetasjon nær bygningene forsinker opptørking av bygningenes fasader. Trær og oppslag av nye trær nær bygningene bør derfor fjernes og vegetasjonen holdes nede. Det bør slås rundt bygningene to ganger i løpet av sommeren.

b. alternativt forslag

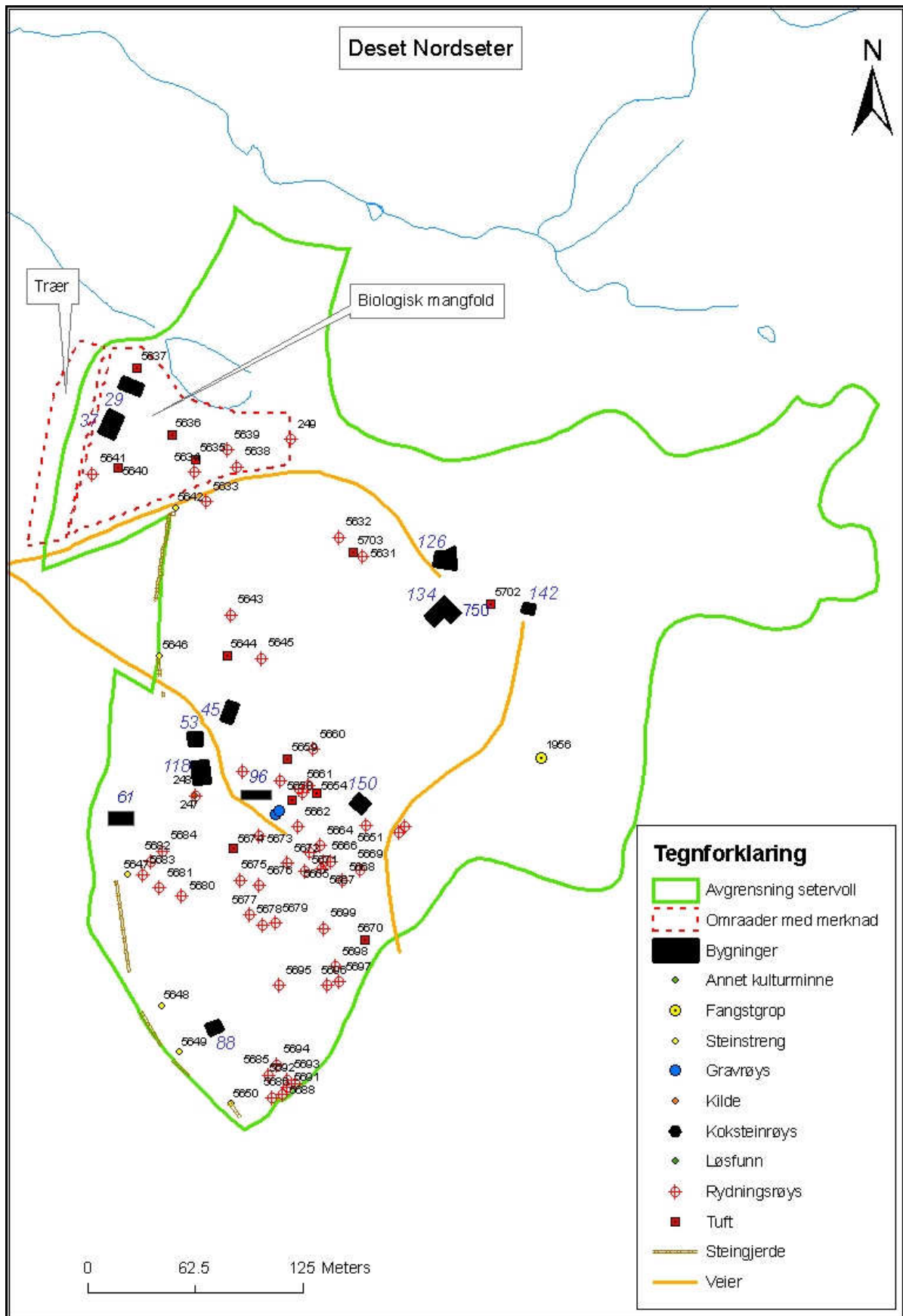
Hvis beite ikke kan realiseres, bør vollen slås. Den er så homogen at det bør ligge til rette for maskinell slått. Tunge maskiner må imidlertid ikke brukes. Det er viktig at det blir slått også i kanter, på småkoller med tynt jordsmonn, rundt tufter og røyser, inntil steingarder. Særlig viktig er det at området ved Marisetra blir slått på en slik måte. Det må alltid tas hensyn til kulturminnene ved slått. Som nevnt ovenfor er det spesielt viktig å ta hensyn til tufter og stier da disse anses for å være spesielt sårbare. Slått på vanskelig tilgjengelige steder gjøres lettest med ljà eller ryddesag med "ljåklunge" (ikke "trimmer").

Figur 11. Vei over vollen. Det er viktig at veiene i området ikke oppgraderes eller gror igjen, men opprettholdes slik de er. Foto: Ole Risbøl, NIKU.

3.2.7 Oppfølging/overvåking

Skjøtselstiltak, det vil si slåttetidspunkt, slåtteredskap, eventuell ryddingsinnsats, tidspunkt for beiteslipp med videre bør noteres, og effekten av innsatsen overvåkes ved fotografering av vollen fra samme sted med 4-5 års mellomrom. I tillegg bør vegetasjonsutviklingen følges opp ved analyse av faste prøveflater hvert år de første tre årene og siden hvert 4-5 år. Hvis uønsket utvikling dokumenteres må skjøtselsinnsatsen justeres. Oppfølgingen bør også omfatte et opplegg for å overvåke tilstanden til de mest utsatte kulturminnetypene: steingjerder, tufter og stier.

Figur 12. Kart over Deset Nordseter.

3.3 Bergset

Bergset ble opprinnelig anlagt som seter, men gikk senere over til å bli småbruk. Når den ble ryddet som seter vet vi ikke. Den ligger 530-560 m.o.h. i bratt lende øst for Desetgrenda. Mot sør skråner terrenget bratt ned mot Ådalen og elva Deia som renner i et juv. Det er vid utsikt mot Renaelvdalen i sørvest. Opprinnelig var Bergset vår- og høstseter under Gjetvoldstu som hadde sin sommerseter på Knubblisetra samt Gjetvoldstuvollen på vestsiden av Renaelva som også var vår- og høstseter. Gjetvoldstu var en av fem bruk på Nordre Deset. Bergset var i bruk som seter frem til noen år før 1875 hvor de forfalne husene ble bygget opp igjen til et småbruk. Småbruket var i bruk til innpå 1960-tallet da det ble fraflyttet. Hele innmarksarealet (med unntak av kjøkkenhage og potetjorde) ble til da slått med ljà ca. 10. juli. Enga ble noe gjødslet og høstbeitet av kyrne ("5 med stort og smått"; Torolf Bergset pers. medd.). I dag brukes stedet som feriested. Det er syv stående bygninger på Bergset. I lia ca. 250 m nordvest for Bergset finnes det mange spor etter menneskelig aktivitet, og da i form av tufter, rydningsrøyser og dyrkningsflater. Området ligger utenfor avgrensningen av Regionfelt Østlandet og kulturminnene er ikke registrert innenfor kulturminneprosjektet. Også rett øst for, i lia ovenfor Bergset og innenfor Regionfelt Østlandet, er det funnet rydningsrøyser og tufter. Ifølge skriftlige kilder skal Knutsmoen på Nordre Deset også ha hatt seter her oppe, men hvilken av disse to stedene som har vært seter til Knutsmoen er usikkert.

Figur 13. Bergset. Foto: Anders Often, NINA.

3.3.1 Kulturminner

Det arkeologiske registreringsprosjektet kartla foruten en rekke steingjerder, åtte rydningsrøyser, to tufter, en steinsatt kilde og en vannrenne av tre (Risbøl et al. 2002:62).

Det ble ikke foretatt arkeologiske undersøkelser eller datering av kulturminner på Bergset. Foruten de allerede nevnte kulturminner, ble det funnet et jernvinneanlegg med tilhørende kullgroper fra tidlig middelalder (ca. 1000-1300) omtrent 300 m øst for småbruket. Samme sted ble det funnet tufter som trolig er fra nyere tid.

Figur 14. Steingjerde som er skjult av vegetasjon. Foto: Ole Risbøl, NIKU.

Den gamle sti/veiforbindelsen fra Deset og over til Slemdalen, som også forbinder setrene med hverandre, har gått over Bergset. Veien kommer nede fra Deset og går via Bergset videre vestover til Deset Østsetrene hvor en gren tar av i retning mot Knubbliseter, mens en annen går mot Fjellsliseter. Som nevnt ovenfor deler veien seg også ved Bergset hvor en gren i tillegg går nordover mot Deset Nordseter. Veifarene ligger utenfor vollen og omfattes ikke direkte av skjøtselsplanavgrensingen.

3.3.2 Bygninger

På tunet står det syv bygninger: våningshus, fjøs og løe som står vegg i vegg, stall, bryggerhus, redskapsbod og en vedskåle med utedo. Våningshuset er i god stand med

unntak av en mindre taklekkasje i det tilbygde inngangspartiet. Fjøset og løa, samt vedskålen med utedoen er også i god stand. De andre bygningene har i varierende grad behov for istandsetting. For nærmere beskrivelse av bygningene, se vedlegg A.

3.3.3 Biologiske verdier

Den lille vollen er ganske bratt sørvestvendt og ligger forholdsvis langt nede i granskogen. Den har likevel en svært vakker beliggenhet med en storslagen utsikt mot sørvest. Det er ganske sikkert et varmere klima her enn på de andre setervollene. Her vokser en god del svakt varmekjære arter som er sjeldne på de andre vollene. Eksempel på slike arter er dunhavre, engnellik og kvastsveve. Øverst i enga er det et lite område med tørr, middels baserik eng (G7). Her vokser arter som dunhavre, jonsokkoll, engnellik, tyskmure og vårpengeurt. Snerprørkvein, som også kan kalles svakt varmekjær, er i denne sammenheng en gjengroingsart og vokser i skogkanten. Dette er den eneste vollen denne arten ble funnet. På nedre delen av vollen er det frisk fattigeng (G4). Her er det en god del gjengroing av klondannere som geitrams, mjødurt, tyrihjel, engreverumpe, engtimotei og hundegras. I kjøkkenhagen vokser en del svakt varmekjære ugras som kun ble registrert her: rødtvetann, korsknapp, stemorsblom. Følgende hageplanter finnes fortsatt på Bergset: Rabarbra, hageiris, hagefredløs, venusvogn (flere fargevarianter), syrin, grasløk og toppklokke. Nedre del av vollen er omkranset av et ca 40 år gammelt granplantefelt.

Figur 15. Rødknapp (*Knautia arvensis*), en typisk engplante på litt artsrike, forholdsvis tørre naturenger. Her med tre pollinerende humler. Foto: Anders Often, NINA.

3.3.4 Målsetting med skjøtsel

Bevare slåtteengsfloraen og andre arter som sammen med bygningsmassen forteller om småbrukets historie.

3.3.5 Restaureringsforslag

Gjengroingen av enga fra kantene bør stoppes ved at trær og kratt suksessivt fjernes, først og fremst i den øverste delen av innmarka, men helt ut til den opprinnelige inngjerdingen. Det må tas spesiell hensyn til steingjerdene rundt vollen. Fjerning av granen som er plantet nederst kan også vurderes. Hogst bør foregå manuelt på frossen mark og tunge maskiner bør ikke brukes. Stubben må være så lav som mulig. Kvist og hogstavfall må samles sammen og brennes eller deponeres på egnet sted (utenfor vollen). Rester etter piggråd- og ståltrådgjerder som det finnes en del av rundt setervollen bør fjernes.

3.3.6 Skjøtselstiltak

a. første prioritet

Hele innmarksarealet, også tørrenga øverst (se skjøtelskart), bør holdes åpent ved slått. Slåtten må være sein (etter 10. juli) og gjennomføres med ljà eller ryddesag med ljàklinge, der det er steinete. Ellers kan en liten slåmaskin brukes. Høyet bør bakketørkes et par dager før det rakes sammen og fjernes. Hvis høyet ikke blir brukt, kan det brennes på fast sted utenfor skjøtelsområdet. Enga bør ikke gjødsles. Rabarbraen og prydplantene rundt huset bør ivaretas og kjøkkenhagen gjerne fortsatt dyrkes. Noen av selje- og rognetrærne har ”styvingspreg” det vil si at de har en form som pleier å karakterisere trær som har blitt brukt til lauving. Lauvfør var tidligere mye brukt. Man kan derfor vurdere om noen av disse trærne skulle vært lauvet for å fortelle om denne brukshistorien. Greinene skjæres i tilfelle tilbake om høsten eller tidlig på vinteren. Tilbakeskjæringen gjentas hvert 5.-8. år. Man skjærer da 4-5 cm ovenfor siste styvingsspor. Alt avfall må fjernes fra skjøtelsområdet.

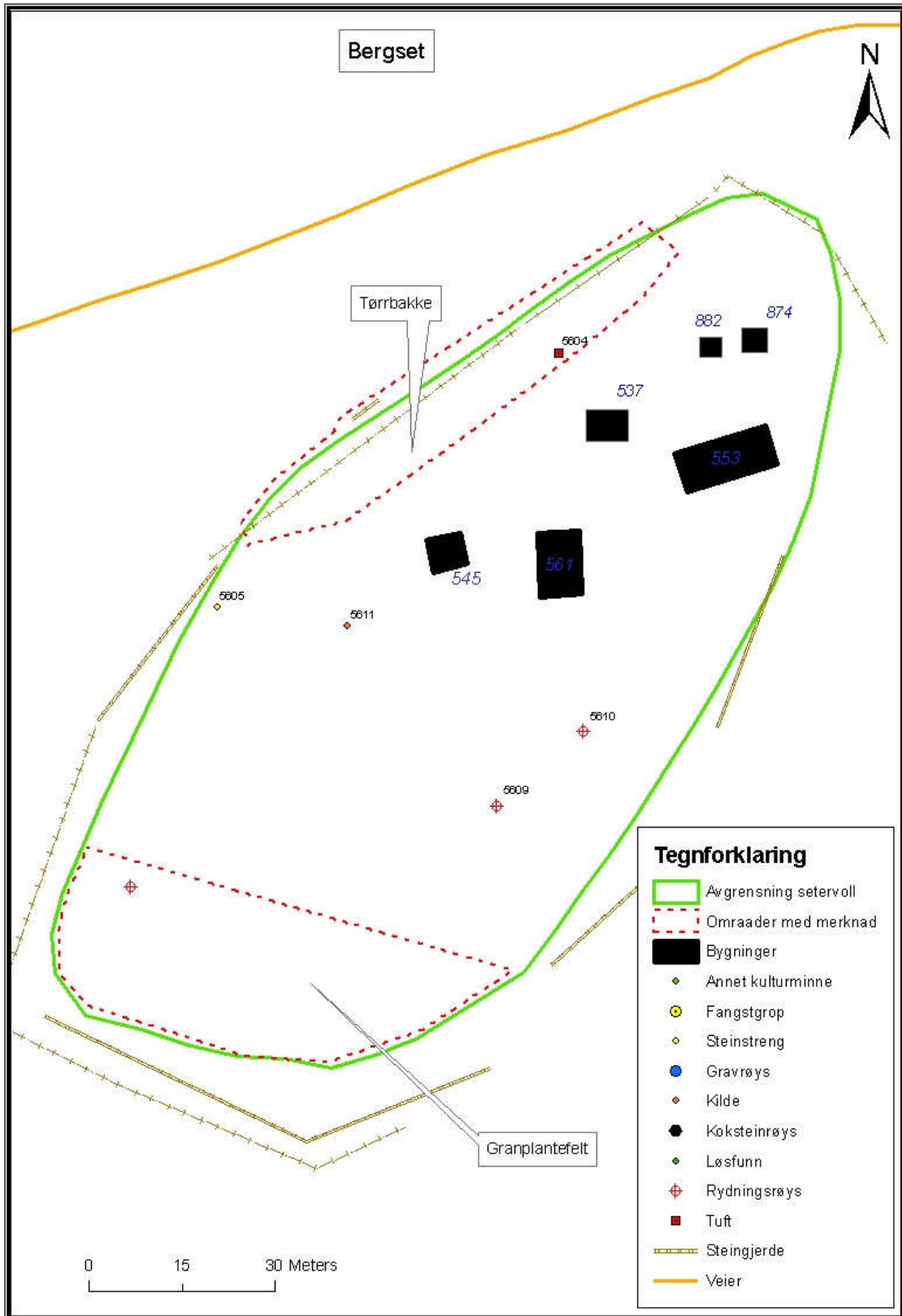
Trær og vegetasjon nær bygningene forsinker opptørking av bygningenes fasader. Trær og oppslag av nye trær nær bygningene bør derfor fjernes og vegetasjonen holdes nede. Det bør slås rundt bygningene to ganger i løpet av sommeren.

b. alternativt forslag

Denne vollen har bevart slåttepreget i sterkere grad enn noen av de andre vollene og bør derfor slås. Hvis skjøtsel med slått likevel ikke kan gjennomføres, kan vollen beites av storfe (lett rase). Beitetrykket må ikke være hardt. Det er bedre å supplere beitet med rydding av oppslag av arter som dyrene ikke tar og gjengroingsarter som sprer seg inn fra kantene. Vollen bør ikke gjødsles. Tidlig beiteslipp kan sikre at vegetasjonen opprettholder sin beiteverdi utover sesongen.

3.3.7 Oppfølging/overvåking

Skjøtselstiltak, det vil si slåttetidspunkt, slåtteredskap, eventuell ryddingsinnsats, tidspunkt for beiteslipp med videre bør noteres og effekten av innsatsen overvåkes ved fotografering av vollen fra samme sted med 4-5 års mellomrom. I tillegg bør vegetasjonsutviklingen faglig følges opp ved analyse av faste prøveflater hvert år de første tre årene og siden hvert 4-5 år. Hvis uønsket utvikling dokumenteres, må skjøtelsinnsatsen justeres.

Figur 16. Kart over Bergset.

3.4 Styggdalseter

Setervollen ligger i østhellinga mellom Tørråsen i øst og inntil sørøstre fot av Deifjellet ca. 600 m.o.h. For bare få år siden var det fem stående bygninger på vollen, mens tallet i dag er to. De øvrige er ruiner. Bygningene ligger på den nordlige delen av vollen. Styggdalseter har vært seter under gården Rød som ligger på Rødsmoen. I 1924 ble halvparten av setra solgt til bruket Rødsberget. Vi vet ikke når denne setra ble ryddet, men oppkomsten skal kanskje sees i sammenheng med den historiske utviklingen på Rødsetra som ligger i underkant av tre kilometer sør for Styggdalen. Plassen Rødseter var gårdsbruk frem til Forsvarsbygg overtok og som navnet tilsier var den opprinnelig seter under Rød-gårdene. I 1822 ble imidlertid Rød Mellom flyttet fra Rødsmoen og opp til Rødsetra. I Rødseter-området hadde en rekke andre gårder seter frem til 1950-tallet. Kanskje ble Styggdalsetra ryddet i forbindelse med at Rødsetra ble gårdsbruk på begynnelsen av 1800-tallet. Det var seterdrift med kyr på setra fram til 1960-årene. Vollen ble da slått. Fra siste del av 1970-årene gikk det i flere år sau på beite her (40 vinterfôra dyr; Erik Eliesen pers.medd.).

Figur 17. Styggdalseter. Foto: Anders Often, NINA.

3.4.1 Kulturminner

Det arkeologiske registreringsprosjektet registrerte seks tufter og tre tuftlignende konstruksjoner inne på setervollen. De seks tuftene ligger alle i området hvor det i dag står bygninger, mens de tre tuftlignende spor ble funnet helt i sørvestkanten av vollen. Tuftene som er funnet nær de stående bygningene er trolig spor etter bygninger som har stått på stedet i nyere tid – mest sannsynlig på 18-1900-tallet. I forbindelse med det arkeologiske

registreringsprosjektet ble det tatt ut dateringsprøver av to av de tuftlignende konstruksjonene. Disse ble datert til seinmiddelalder, henholdsvis til tiden før 1515 og til 1445-1625 e.Kr. Kulturminnene er ikke tufter i vanlig forstand og det er usikkert hva de representerer. At det har foregått en eller annen form for aktivitet på stedet i seinmiddelalderen er imidlertid sikkert. Det er mulig at konstruksjonene ikke har noe med setring å gjøre, men at de tilfeldigvis er blitt liggende i ytterkanten av en setervoll og at de i stedet skal sees i sammenheng med det omfattende fangstgropsystem som ligger rett sør for Styggdalsvollen. Dette systemet for fangst av elg består av 21 groper som ligger som perler på en snor på tvers av hele dalgangen mellom Tørråsen og Deifjellskaftet. Med tanke på å finne eldre aktivitetsspor som ikke er synlige over bakken, ble det foretatt sjakting med gravemaskin. Det ble ikke funnet slike spor ved sjaktinga.

3.4.2 Bygninger

På setervollen står det to intakte bygninger, en seterstue og en stall. Seterstuen har blant annet store setninger i grunnmuren under vestre langvegg samt råteskadet tømmer. Stallen har noe råteskadet tømmer men er i relativt god stand. Tre bygninger står uten tak, henholdsvis en løe, et fjøs og en liten tømmerkjerne med ukjent funksjon. For nærmere beskrivelse av bygningene, se vedlegg A.

3.4.3 Biologiske verdier

Vollen er stort sett fortsatt åpen dog med spredt oppslag av gran. Det er åpne, delvis steinsatte, grøfter. Store deler av hovedenga er sølvbunkeeng (G3), dog med en god del ballblom. Ellers er det i nedre del av vollen et ganske stort område med fuktig fattigeng (G1). Her vokser mye trådstarr. I de øvre, tørreste partiene er det noe tørrbakke med mye finnskjegg og bråtestarr av type finnskjegg-sauesvingeleng (G5). Nærmest tunet, litt ned for fjøset, er det et gjødselpåvirket område med en del hundekjeks, høymole, tyrihjel, bringebær og enkelte kloner stornesle. Området minner om engtypen frisk næringsrik gammeleng (G14), men er mer nitrogenpåvirket og gjengroingspreget enn denne engtypen er.

Figur 18. Gullris med humle, oransjegullvinge og fløyelsvinge. Foto: Anders Often, NINA.

3.4.4 Målsetting med skjøtsel

Bevare den åpne enga og variasjonen i engvegetasjonen som sammen med bygningsmassen danner en helhetlig struktur.

3.4.5 Restaureringsforslag

Vollen er fortsatt åpen så store restaureringsinnsatser er ikke nødvendig. Trærne i det lille gjengrodde arealet bak løa (se skjøtelskart) og grantrærne som står ute på vollen bør imidlertid fjernes. Hogsten bør foregå manuelt på frossen mark. Tyngre maskiner enn vanlig jordbrukstraktor bør ikke brukes. Stubben må være så lav som mulig (av hensyn til beite og slått). Alt hogstavfall må fjernes og brennes eller deponeres på egnet sted (utenfor vollen). Dette må ikke skje på sørsiden av vollen hvor en slik aktivitet lett vil kunne komme i konflikt med fangstgropssystemet som befinner seg der.

3.4.6 Skjøtselstiltak

a. første prioritet

Vollvegetasjonen har i dag beitepreg og bør fortsatt beites hele beitesesongen, fortrinnsvis med storfe, men ikke med tunge raser. Sambeite med sau er et alternativ som kan vurderes. Beitetrykket må tilpasses årsvariasjoner i klima og beiteutvikling. Eventuelt oppslag av gran og andre arter som beitedyrene ikke tar, må ryddes vekk ved behov. Det kan også være behov for supplerende slått av bringebærkratt, nesle og tyrihjelm nærmest husene. Nesler må slås før blomstring for ikke å spre seg ytterligere, men ellers gjøres slik rydding fortrinnsvis i juli, med ljå eller ryddesag med "ljåklunge" eller "trimmer". Vollen bør ikke gjødsles. Tidlig beiteslipp kan sikre at vegetasjonen opprettholder sin beiteverdi utover sesongen. Ved gjerdning kan restene av den gamle inngjerdningen stort sett følges. Det er viktig at tørrbakken øverst blir inngjerdet sammen med resten av enga (se skjøtelskart).

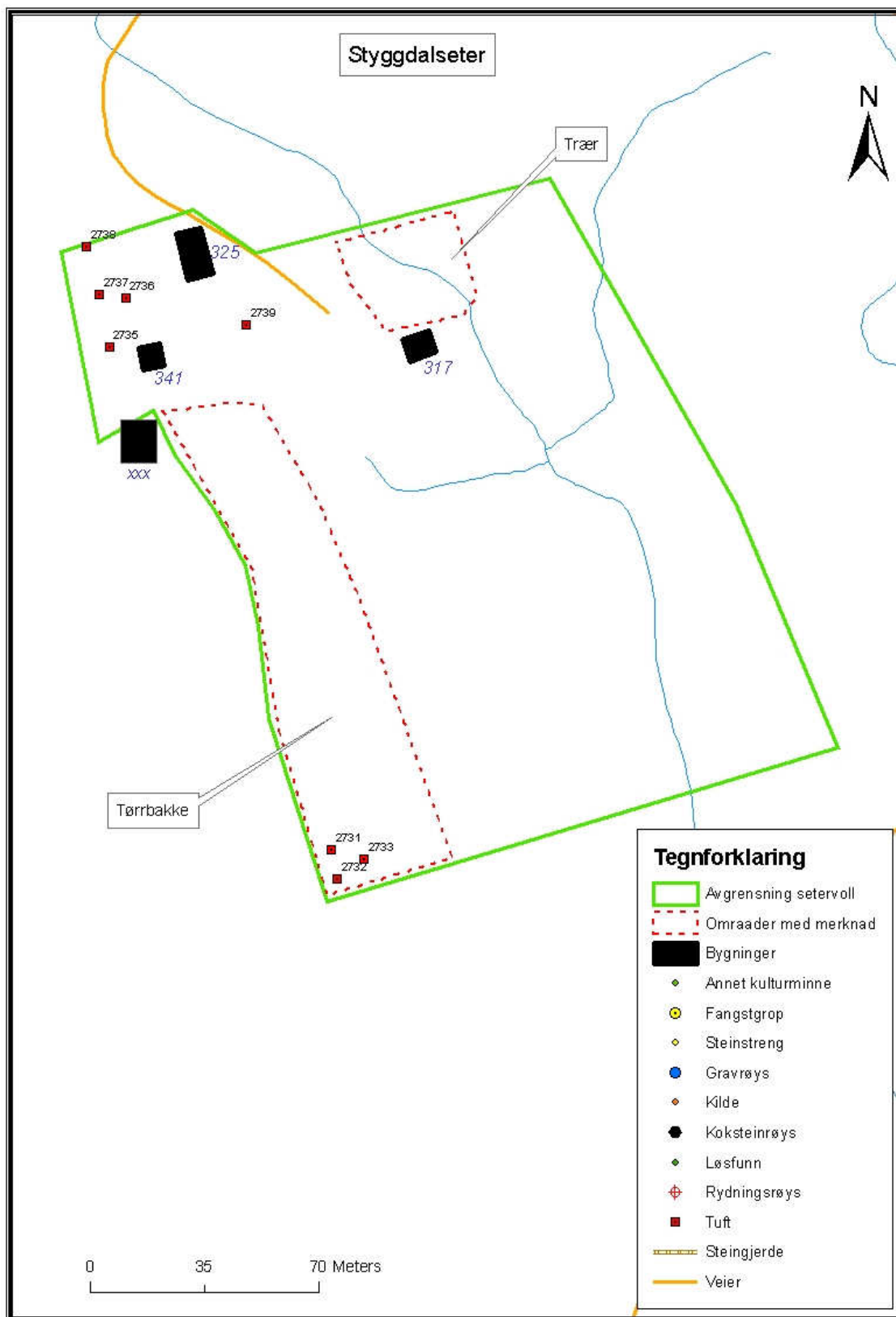
Trær og vegetasjon nær bygningene forsinker opptørking av bygningenes fasader. Trær og oppslag av nye trær nær bygningene bør derfor fjernes og vegetasjonen holdes nede. Det bør slås rundt bygningene to ganger i løpet av sommeren.

b. alternativt forslag

Hvis enga ikke kan beites, bør den slås seint på sommeren (tidligst i midten av juli). Man må slå helt ut i kantene og det er viktig at slåttene også omfatter tørrenga øverst på vollen. Tunge slåmaskiner bør ikke brukes. Tohjulstraktor egner seg sannsynligvis best. Steiner og tuet vegetasjon kan gjøre slått vanskelig noen steder. Ljå eller ryddesag med "ljåklunge" (ikke "trimmer") kan brukes der det er vanskelig å komme til med slåmaskin. Tuer kan eventuelt kappes av med spade, hakke eller ryddesag for å underlette slåttene - men pass opp for stein!. Høyet bør få bakketørke et par dager før det rakes sammen og fjernes. Raking med rive er tidkrevende, men kan erstattes av mekanisk raking hvis man bruker en lett og skånsom maskin. Hvis høyet ikke blir brukt bør det brennes på egnet sted (utenfor vollen). Vollen bør ikke gjødsles.

3.4.7 Oppfølging/overvåking

Skjøtselstiltak det vil si slåttetidspunkt, slåtteredskap, eventuell ryddingsinnsats med videre bør noteres og effekten av innsatsen overvåkes ved fotografering av vollen fra samme sted med 4-5 års mellomrom. I tillegg bør vegetasjonsutviklingen følges opp faglig ved analyse av faste prøveflater hvert år de første tre årene og siden hvert 4-5 år. Hvis uønsket utvikling dokumenteres, må skjøtelsinnsatsen justeres.

Figur 19. Kart over Styggdalseter.

3.5 Kjølseter

Kjølseter er den lavestliggende seter i Regionfelt Østlandet. Den ligger 420-430 m.o.h., rett vest for elva Østre Æra og nær riksvei 215. Gårdene Kilde, Sønsthagen og Alme har brukt Kjølseter. Det finnes i dag fem stående bygninger og to ruiner på vollen. Setra var brukt på tradisjonell måte med 15-20 kyr helt frem til ca. 1995. Vollen var da inngjerdet og ble slått. Beiteretten ble utnyttet også etter at setringen opphørte og helt til forsvaret overtok området. En toetasjes bygning ble flyttet hit fra plassen Sønsthagebakken på 1950-tallet og brukt til hytte.

Figur 20. Kjølseter. Balsampoppel (*Populus balsamifera*) i forgrunnen. Foto: Anders Often, NINA.

3.5.1 Kulturminner

Innenfor setervollen er det registrert syv tufter og åtte rydningsrøyser i regi av kulturminneprosjektet. Mens seks av tuftene ligger spredt i den søndre delen av vollen, ligger rydningsrøysene konsentrert i et område sør for bygningene midt på den nordre delen. I forbindelse med det arkeologiske registreringsprosjektet ble det tatt dateringsprøver fra to tufter og en av røysene. Røysa som ble ¹⁴C-datert til 1520-1660 skiller seg ut fra de mer ordinære rydningsrøyser ved at den inneholder mye trekullblandet jord og kokstein. De to tuftene ble datert til henholdsvis 1310-1420 og 1475-1655. Samlet indikerer dateringene at setra ble ryddet i seinmiddelalderen, selv om det ikke kan utelukkes at det har vært aktivitet på stedet før dette. Utenfor setervollen, noen hundre meter mot nordvest, ligger det jernvinneanlegg med kullgroper fra tidlig middelalder. Dessuten er det registrert fangstgroper for elg litt lenger nord og øst for Kjølseter.

Den gamle sentrale ridevegen fra Åmøtet (Rena) til Osneset går over setra. Hvor gammel denne veiforbindelsen er vet vi ikke sikkert, men at den minst går tilbake til middelalderen og yngre jernalder er sannsynlig.

3.5.2 Bygninger

På Kjølsetra står det fem intakte bygninger: seterstue, et stort og to små fjøs samt en hytte. Seterstua er til dels i dårlig stand. Tømmeret, særlig i søndre langvegg er meget værslitt og til dels råteskadet. Tømmeret er her også angrepet av maur. Det store fjøset er i relativt god stand, mens de to små fjøsene som står tett inntil hverandre, er i meget dårlig forfatning. Hytta er i god stand. Syd for tunet ligger restene av to bygninger. Den sydligste av disse har vært en toetasjes løe i bindingsverk med kjørebro opp til høyloftet. Den andre bygningen har vært tømret. Funksjonen og planløsningen til denne bygningen er ikke lenger lesbar. For nærmere beskrivelse av bygningene, se vedlegg A.

3.5.3 Biologiske verdier

Den avlange vollen er flat og ligger på grus og sandavsetninger mellom veien og elva. Vollen er tørr og ganske kortvokst. Til sammenligning med de andre seks vollene er det funnet færrest nordboreale arter her (Tabell 2). Hele vollen er fortsatt åpen. Vegetasjonstypen kan best beskrives som finnskjeggen/sauesvingeleng (G5) med noen partier med sølvbunkeeng (G3). Spredt finnes blant annet rødknapp, dunhavre og hårsveve. På nordre del av vollen er det noen individer av den sjeldne arten ildsveve. Området ble også undersøkt og beskrevet i 2001, og vollen har ikke endret seg mye fra den gang (Stabbetorp et al. 2002). Gjengroing av eng kan ta lang tid og går gjerne langsomt ved tørre forhold. Ved den nordre vangen er imidlertid balsampoppel i spredning på vollen og i skogkanten. Følgende hageplanter fantes fortsatt: fagerfredløs, toppklokke, fjellflokk og venusvogn.

Figur 21. Tradisjonelt har det vært få hageplanter på setrene, men de robuste staudene toppklokke (*Campanula glomerata*) og fagerfredløs (*Lysimachia punctata*) brukes noe i Midt-Østerdalen. Foto: Anders Often, NINA.

3.5.4 Målsetting med skjøtsel

Bevare vollens åpenhet og karakteristiske flora som sammen med kulturminner og bygninger danner en helhetlig struktur.

3.5.5 Restaureringsforslag

Vollen er fortsatt åpen, men trær i gjengrodde kanter (se skjøtelskart) og trær som sprer seg inn i enga bør fjernes. Hogsten bør foregå manuelt på frossen mark. Dette er viktig, også av hensyn til kulturminnene på vollen, hvor spesielt tuftene er sårbare for en slik aktivitet. Tyngre maskiner enn vanlig jordbrukstraktor bør ikke brukes. Stubben må være så lav som mulig (av hensyn til beite og slått). Alt hogstavfall må fjernes og brennes eller deponeres på egnet sted (utenfor vollen). Inngjerdingen rundt hytta har ført til at arealet rundt selve hytta er sterkt gjengroende. Det kan derfor være aktuelt å fjerne inngjerdingen slik at dette arealet kan skjøttes sammen med resten av vollen.

3.5.6 Skjøtselstiltak

a. Første prioritet.

Vollen på Kjølsester har vært slått i seinere tid og har ikke rukket å få noe tydelig beitepreg. Den bør derfor skjøttes med slått. Slåtten må være sein det vil si etter 10. juli. Tunge slåmaskiner bør ikke brukes. Tuer som gjør slåtten vanskelig kan eventuelt kappes av med spade, hakke eller ryddesag, men pass opp for stein! Høyet bør få bakketørke et par dager før det rakes sammen og fjernes. Raking med rive er tidkrevende, men kan erstattes av mekanisk raking hvis man bruker en lett og skånsom maskin. Hvis høyet ikke blir brukt bør det brennes på egnet sted (utenfor vollen). Vollen bør ikke gjødsles.

Vollen er stor og kan eventuelt deles inn i to skjøtelszoner (se skjøtelskart). Skjøtelszone 1, det vil si den nordligste delen er viktigst å opprettholde, men også skjøtelszone 2 det vil si den sørligste delen av vollen har en interessant engvegetasjon. I skjøtelszone 2 kan imidlertid slått eventuelt byttes mot beite for å redusere arbeidsinnsatsen som kreves for å holde denne store vollen åpen. Beite med storfe (ikke for tunge raser) eller eventuelt samarbeide med sau vil egne seg best. De gamle hageplantene bør ivaretas og få vokse nærmest husene. Uansett om vollen slås eller beites må det tas hensyn til kulturminnene på vollen. Det gjelder både rydningsrøyser, men spesielt tuftene som er spesielt sårbare som nevnt ovenfor. Stier og veier bør ikke utbedres utover vanlig vedlikehold, men opprettholdes med dagens standard.

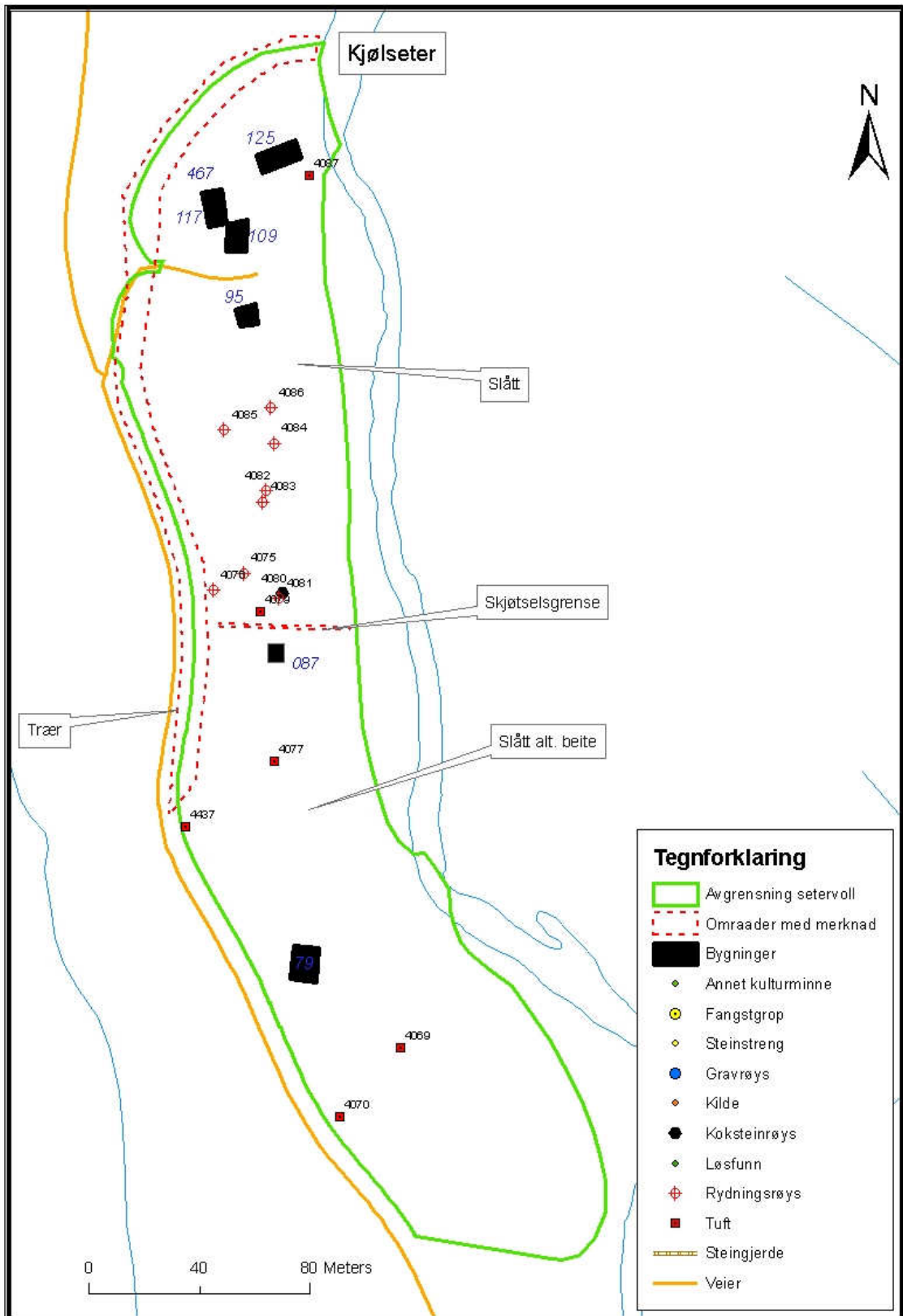
Trær og vegetasjon nær bygningene forsinker opptørking av bygningenes fasader. Trær og oppslag av nye trær nær bygningene bør derfor fjernes og vegetasjonen holdes nede. Det bør slås rundt bygningene to ganger i løpet av sommeren.

b. alternativt forslag

Hvis det stedvis småkuperte terrenget og den tuete vegetasjonen gjør slått vanskelig, kan hele vollen i stedet skjøttes med beite fortrinnsvis med storfe, men ikke med tunge raser. Samarbeide med sau er et alternativ som kan vurderes. Beitetrykket må tilpasses årsvariasjoner i klima og beiteutvikling. Eventuelt oppslag av gjengroingsarter som beitedyrene ikke tar må ryddes vekk ved behov. Dette gjøres fortrinnsvis i juli. Vollen bør ikke gjødsles. Tidlig beiteslipp kan sikre at vegetasjonen opprettholder sin beiteverdi utover sesongen.

3.5.7 Oppfølging/overvåking

Skjøtselstiltak det vil si slåttetidspunkt, slåtteredskap, eventuell ryddingsinnsats, tidspunkt for beiteslipp med mere bør noteres og effekten av innsatsen overvåkes ved fotografering av vollen fra samme sted med 4-5 års mellomrom. I tillegg bør vegetasjonsutviklingen følges faglig opp ved analyse av faste prøveflater hvert år de første tre årene og siden hvert 4-5 år. Hvis uønsket utvikling dokumenteres, må skjøtelsinnsatsen justeres. Overvåkingen bør også omfatte kulturminnene hvor tuftene vies spesiell oppmerksomhet.

Figur 22. Kart over Kjølseier.

3.6 Fjellsliseter

Fjellslia er en enkeltseter beliggende 580-590 m.o.h. i skogen på en lett hellende elveslette langs Østre Æra. Opprinnelig har det vært tre seterbygninger på selve vollen, men nå er det bare to igjen da låven ble revet og solgt sist på 1950-tallet. Dessuten ligger det tre bygninger i utkanten av vollen. Fjellslisetra har vært brukt som sommerseter av Melgården på Deset. Gården hadde sin vår- og høstseter på Deset Østseter som ligger mellom Deset og Fjellslia. Fjellslisetra nevnes for første gang i de skriftlige kildene i 1685. På det tidspunktet lå setervollen noen hundre meter lenger vest, men ble av overtroiske grunner flyttet til sin nåværende plassering rundt 1773. Forholdene ble uholdbare på den opprinnelige plassen på grunn av de underjordiske som påførte folk, og spesielt fe mange problemer. Blant annet heter det seg at krøtterne ble løst på båsen om natten og i det hele tatt ble utsatt for mange slags uhell. I de nasjonale seterlistene som ble utarbeidet på 1930-tallet oppgis Fjellsliseter fortsatt å være i bruk av Melgården (Sanderød 1999:100). Setringen opphørte først ca. 1965 da husdyrholdet på Melgården opphørte. Det var hovedsakelig kyr og hester som beitet her. Antallet varierte noe, men det er ca. 40 båsplasser på Fjellsliseter. Dyrene ble tatt inn om kvelden og gjødselen fra fjøset ble brukt på vollen. Vollen ble slått og sannsynligvis etterbeitet. Den har neppe vært oppløyd. Etter at seterdriften opphørte har Fjellslia vært brukt som fritidsbolig (Tollef Mykleby pers.medd).

Figur 23. Fjellsliseter. Foto: Forsvarsbygg.

3.6.1 Kulturminner

Det ble registrert seks rydningsrøyser og en tuft på setervollen. Ingen av disse er datert eller

undersøkt nærmere. I området rundt Fjellslisetra er det funnet jernvinneanlegg og kullgroper fra tidlig middelalder, og i elva sørøst for vollen er det registrert et fløtningsanlegg fra den tid det ble fløtet tømmer i Østre Æra.

Den gamle veien fra Deset som går via Østsetrene kommer inn på vollen vestfra og fortsetter i retning Osen. I hellingen mot Støvelåsen i vest har veien hulveikarakter og oppe på Støvelåsen er det undersøkt en kavlebru hvor veien krysser et myrparti.

3.6.2 Bygninger

På Fjellslisetra står det en seterstue og et fjøs. I utkanten av området ligger det en jakthytte og to brakker. En av brakkene har hjul og er privateid. Seterstua er godt vedlikeholdt og er i god stand. Fjøset har 42 båser, og er et av de mest intakte og største av de registrerte fjøsene i Regionfelt Østlandet. Fjøset har noe råteskadet tømmer, men er ellers stort sett i god stand. Jakthytta er godt vedlikeholdt og er i god stand. Brakken som står på lecablokker er i ganske god stand. Den andre på hjul er ikke vurdert.

3.6.3 Biologiske verdier

Fjellslisetra er en typisk skogseter. På øvre delen av den forholdsvis lille vollen er det en mosaikk av frisk fattigeng (G4) og gammeldags skrapslått (G7). Det blir gradvis fuktigere i nedre del av vollen, og her og i den omliggende bjørkeskogen finnes det frisk, næringsrik natureng med en god del ballblom (G13). På østsiden av seterveien litt sørøst for tunet, er det et engstykke som var invadert av tuebyggende maur. Over et areal på ca. 25 x 10 m var det hele 18 ganske nybygde tuer. Tuene var stort sett bygd av tørre grasrester, og ikke av barnåler som er det vanlige for maurtuer i barskog. Vollen nærmest selet er den klart mest artsrike, og her er det fortsatt forholdsvis kortvokst eng.

Figur 24. Geitrams – Hedmarks fylkesblomst. Her er både de vanlige rosa blomstene og også noen kloner med hvite, albinoblomster. Foto: Anders Often, NINA.

3.6.4 Målsetting med skjøtsel

Bevare bygningene, åpen voll rundt disse og den karakteristiske floraen.

3.6.5 Restaureringsforslag

Vollen på Fjellsliseter er stort sett gjengrodd og må ryddes før den egentlige skjøtselen settes inn. Ryddingen må gjøres manuelt og på en skånsom måte (med motorsag, ryddesag, busksaks eller ryddekniv). Hogst av trær bør gjøres på frossen mark, men rydding av busker og kratt bør gjøres om sommeren. Trær og busker må kappes så lavt som mulig. Avfallet må samles sammen og fjernes eller brennes på egnet sted (utenfor vollen). Rydding av busker og kratt kan kombineres med beiting. Størrelsen på arealet som ryddes må tilpasses mulighetene for oppfølgende skjøtsel (se nedenfor). Hvis området skal beites bør hele vollen vest for veien ryddes for trær og det gjengrodde arealet mellom bekken og veien på andre siden suksessivt tynnes ut og ryddes. Hvis vollen skal slås bør man begrense ryddingen til den nordlige delen av området. Skogen øst for veien kan stå, men den bør kanskje åpnes noe nærmest hytta.

3.6.6 Skjøtselstiltak

a. første prioritet

På baksiden av selet er det fortsatt en artsrik eng som ikke har beitepreg. Slått vil derfor være første prioritet. Arealet som skal skjøttes bør da avgrenses til området nærmest bygningene og restaureringen ikke strekke seg lengre sør enn til den "avskjærende" bekken (se skjøtelskart). Slåtten må være sein det vil si etter 10. juli. Tunge slåmaskiner bør ikke brukes. Tohjulstraktor egner seg best. Høyet bør få bakketørke et par dager før det rakes sammen og fjernes. (Bringebærkratt, nesler og andre uønskete arter som finnes i restaureringsfasen må imidlertid fjernes umiddelbart.) Raking med rive er tidkrevende, men kan erstattes av mekanisk raking hvis man bruker en lett og skånsom maskin. Hvis høyet ikke blir brukt bør det brennes på egnet sted (utenfor vollen). Vollen bør ikke gjødsles. Stier og veier bør ikke utbedres utover vanlig vedlikehold, men opprettholdes med dagens standard.

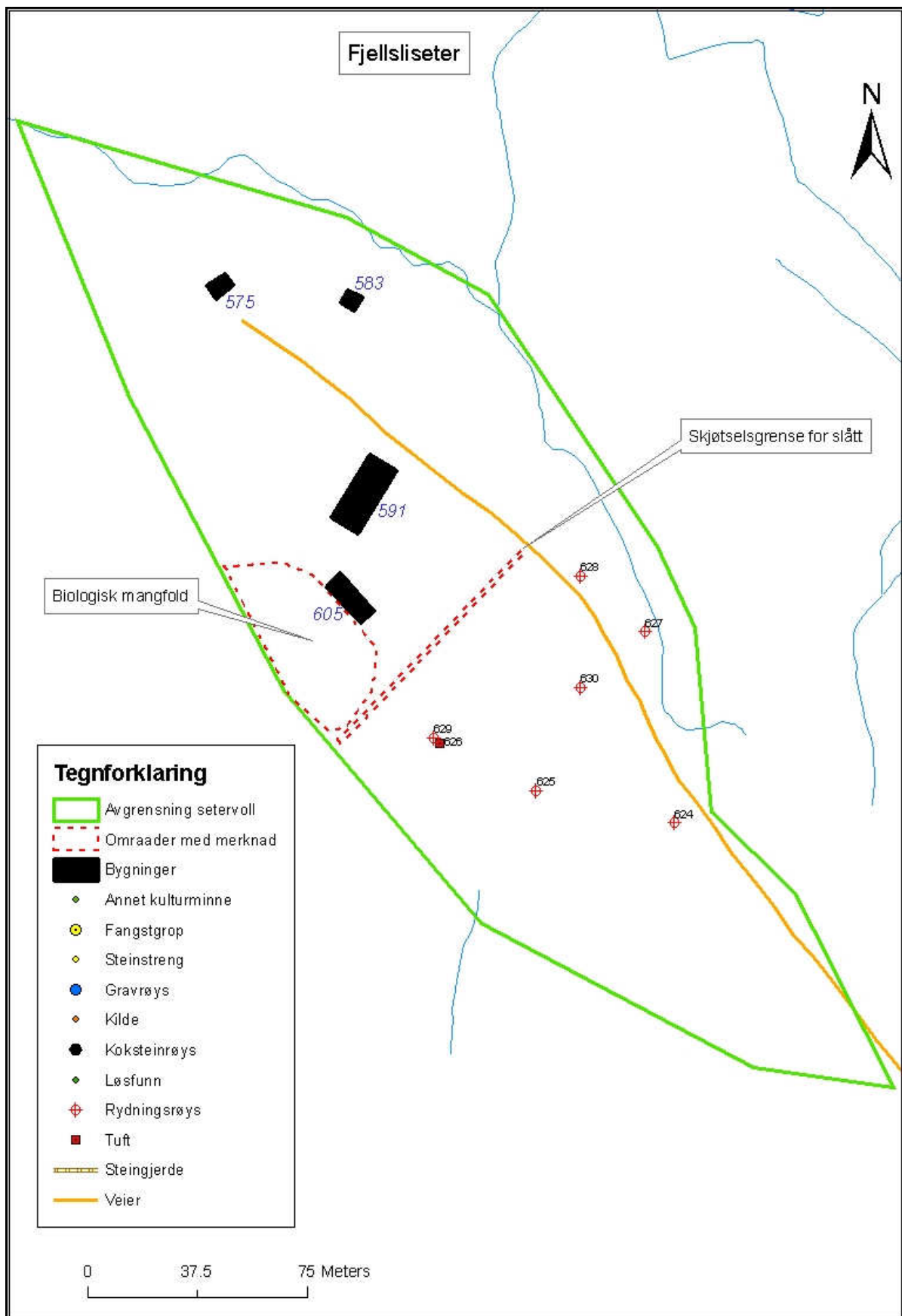
Trær og vegetasjon nær bygningene forsinker opptørking av bygningenes fasader. Trær og oppslag av nye trær nær bygningene bør derfor fjernes og vegetasjonen holdes nede. Det bør slås rundt bygningene to ganger i løpet av sommeren.

b. alternativt forslag

Vollen vil lettest holdes åpen med beite. Man kan da restaurere "hele vollen" det vil si et stort areal som også omfatter bekken og fuktengen nederst (se skjøtelskart). Lette storferaser vil egne seg best, eventuelt i sambeite med sau. Beitetrykket må ikke være for hardt og må tilpasses årsvariasjoner i klima og beiteutvikling. Eventuelt oppslag av arter som beitedyrene ikke tar, må ryddes vekk ved behov. Dette gjøres fortrinnsvis i juli. Vollen bør ikke gjødsles. Tidlig beiteslipp kan sikre at vegetasjonen opprettholder sin beiteverdi utover sesongen.

3.6.7 Oppfølging/overvåking

Skjøtselstiltak det vil si slåttetidspunkt, slåtteredskap, eventuell ryddingsinnsats, tidspunkt for beiteslipp med videre bør noteres og effekten av innsatsen overvåkes ved fotografering av vollen fra samme sted med 4-5 års mellomrom. I tillegg bør vegetasjonsutviklingen følges opp faglig ved analyse av faste prøveflater hvert år de første tre årene og siden hvert 4-5 år. Hvis uønsket utvikling dokumenteres, må skjøtelsinnsatsen justeres.

Figur 25. Kart over Fjellsliseter.

3.7 Knubbliseter

Knubbliseter består av to voller; henholdsvis søndre og nordre. Setra ligger 730-780 m.o.h. i en østvendt helling ned mot Slemdalen. Det er fin utsikt mot Trysilfjellene. På nordre voll ligger det i dag to bygninger og på søndre voll tre pluss en utedo. Bygningene ligger på en nord-sør-orientert rekke i relativt tørt terreng. Ellers er setervollen meget våtlendt både ovenfor og nedenfor bygningene med unntak av et område nord på vollen og omtrent midt på hvor det er registrert rydningsrøysler og tufter. Det går en bekk som renner vest-øst både nord og sør for vollen. Det gamle veifaret fra Desetgrenda og over til Slemdalen går over setervollen på Knubblia. Det er det samme veifaret som går over Bergset og Deset Østsetrene (Melgårdsetra og Sørgårdsetra).

Figur 26. Knubbliseter. Fattig fukteng med mye trådsiv. Foto: Anders Often, NINA.

Det antas at Knubblia søndre er anlagt på midten av 1700-tallet, mens Knubblia nordre er eldre (Rosland 1996:43, Granlund 1999). Eksakt alder er vanskelig å fastslå, men gjennom det arkeologiske registreringsprosjektet ble det tatt ut dateringsprøve av en av de mange rydningsrøysene som ble registrert rett øst for den nordligste bygningen på vollen. Denne ble datert til 14-1500-tallet og viser at området sannsynligvis ble ryddet i seinmiddelalderen.

Både Knubblia søndre og nordre har vært sommerseter under skiftende eierforhold. Ifølge skriftlige kilder hørte Knubblia nordre opprinnelig til Melgården på Deset, men tilhørte frem til ganske nylig gården Søndre Aaset som ligger i Slemdalen. I 1981 ble Knubblia nordre kjøpt av familien Dambuen som har restaurert seterstua.

Det var tradisjonell drift på Knubblia fram til ca. 1958. Man hadde beiterett til ca. 35 storfe, småfe og 8 hester. Vollen som er overflateryddet ble slått. Da familien Dambuen overtok ble vollen inngjerdet med elektrisk gjerde til beite for ca. 20 kyr og ungdyr. Dyrene gikk her fra mai/juni til begynnelsen av september. Gjerdet gikk bortenfor bekken for at dyrene skulle ha tilgang til vann. Vollen ble gjødslet noe med kunstgjødsel. Denne driften pågikk til i begynnelsen av 2000-tallet. (Helene Dambuen pers. medd.).

Knubblia søndre stammer fra rundt 1750 og var opprinnelig sommerseter under Gjetvoldstu eller Knutsmoen på Deset. Senere - i 1839 kom den først under gården Alme og senere igjen, i 1864 kom den under Kilde inntil den i 1926 ble solgt til Myhre i Slemdalen. Vollen på Knubblia søndre ble fortsatt slått (med slåmaskin) da Knubblia nordre ble tatt i bruk til storfebeite.

3.7.1 Kulturminner

I forbindelse med det arkeologiske registreringsprosjektet ble det registrert kulturminner på setervollen og i området omkring (Risbøl et al. 2002:58-60). Det ble også foretatt sjakting med gravemaskin med tanke på å finne spor etter tidlig aktivitet som ikke er synlig over bakken, uten at dette dog førte frem. Innenfor det området som er definert som setervoll ble det registrert 38 rydningsrøys, fire eller fem tufter og 10 udefinerte groper samt en mulig melkekjøle i den nordre bekken. Ni av de ti gropene ligger i den våtlendte delen ovenfor og vest for bygningene, mens den siste gropa ligger litt øst for bygningene. Gropene er sirkulære, måler 4-5 m i diameter, er 0,2 m dype og har stedvis voll rundt. Selv om én av gropene ble undersøkt arkeologisk med tanke på funksjon, er det fremdeles uvisst hva disse våtlendte gropene har vært brukt til. Kalkkjøle har vært nevnt og røtningsgroper brukt i forbindelse med linproduksjon har vært diskutert, men det har ikke vært mulig å påvise spor etter slik produksjon (Griffin 2003).

Rydningsrøysene og tuftene som er registrert innenfor et avgrenset område nord og midt på vollen er et mindre godt avgrenset kulturmiljø. Som nevnt ovenfor er det datert en rydningsrøys til seinmiddelalderen i dette området. På denne delen har det vært skrapplått i motsetning til resten av setervollen hvor det er grøftet og gjødslet. Det har derfor vært diskutert om området med rydningsrøysene og tuftene kan ha vært en husmannsseter. Lokalitetens karakter sammen med størrelsen på bygningene som har ligger her kan styrke en slik hypotese, men det faktum at området er ryddet senest på 14-1500-tallet viser at det like gjerne kan være spor etter den tidligste seterrydding vi finner her. De skriftlige kildene nevner ikke noe om husmannsseter, noe de gjør på de øvrige setrene hvor slike finnes. Det virker derfor mest sannsynlig at det på et tidspunkt i seinmiddelalderen ble ryddet seter og at stein ble kastet i røys slik at området kunne slåes med tanke på å skaffe vinterfôr. Gårdene i Desetgrenda som nevnes som eiere i de tidligste skriftlige kildene fra 1700-tallet, var trolig også dem som ryddet seter her noen hundre år tidligere. På det tidspunkt var det så langt vi vet ikke etablert fast bosetting i Slemdalen, og den gamle veiforbindelsen fra Deset til Slemdalen som går over Knubbliset kan styrke antakelsen om at det var folk fra Desetgrenda som ryddet seter her.

3.7.2 Bygninger

Knubbliset består av to setervoller. Av disse er de to bygningene, seterstue og fjøs, på den nordre best bevart. Seterstua er godt vedlikeholdt og i god stand. Fjøset har også vært godt vedlikeholdt, men søndre tømrete delevegg er i ferd med å gi etter og må stives av.

På den søndre vollen står det fire bygninger: henholdsvis seterstue, fjøs, hytte og en utedo. Utedoen er ikke vurdert. Seterstua er i meget dårlig forfatning, bl.a. på grunn av alvorlige setningsskader. Nordre del av fjøset har rast helt sammen, mens taket delvis er rast i midtseksjonen. Søndre del er delvis intakt, men står i fare for å rase sammen. For nærmere beskrivelse av bygningene, se vedlegg A.

3.7.3 Biologiske verdier

Det meste av vollen er sølvbunkeeng (G3), dog med nye engkvein. På den nedre delen av vollen er det en gradvis overgang til fuktigere engtyper. Her er det mye trådsiv og noe sumphaukeskjegg. I kantene er det flekkvis gjengroing av klondannere som prikkperikum og den nordboreale arten turt. Også trær sprer seg fra kanten og innover i enga. I tillegg er kanten av bekkeløpet i midten av vollen tresatt. På de mest tørrlendte områdene på nordsiden av hovedenga er det et steinete område som kan karakteriseres som en gammeldags skrapslått (G7). Ovenfor husene er det et areal som kan betegnes som flat fattigmyr. Denne er grøftet og har tidligere vært slått (G1).

Figur 27. Fuktig slåttebjørkeskog i området rundt Knubbliseter. Foto: Anders Often, NINA.

3.7.4 Målsetting med skjøtsel

Bevare den store åpne vollen og variasjonen i vegetasjonen sammen med kulturminnene og bygninger som danner en helhetlig struktur.

3.7.5 Restaureringsforslag

Vollen er fortsatt relativt åpen. Stor rydningsinnsats er ikke nødvendig, men trær som har spredt seg innover på vollen bør fjernes. Hogst av trær bør gjøres på frossen mark. Stubben

må være så lav som mulig. Hogstavfallet må samles sammen og fjernes eller brennes på egnet sted (utenfor vollen). Trærne langs bekken kan få stå.

3.7.6 Skjøtselstiltak

a. første prioritet

Vollen har fortsatt preg av slått. Den er stedvis ganske fuktig og beite vil lett gjøre den mer tuete. Første skjøtelsesprioritet er derfor slått med ikke for tung maskin som pakker jorda. Skrapslåttemarken med rydningsrøysene bør slås med ljà eller ryddesag med "ljåklunge". Det samme gjelder området med gropene vest for bygningene. Slåtten må være sein, det vil si etter 10. juli. Høyet bør få bakketørke et par dager før det rakes sammen og fjernes. Raking med rive er tidkrevende, men kan erstattes av mekanisk raking hvis man bruker en lett og skånsom maskin. Hvis høyet ikke blir brukt bør det brennes på egnet sted (utenfor vollen). Vollen bør ikke gjødsles. Stier og veier bør ikke utbedres utover vanlig vedlikehold, men opprettholdes med dagens standard.

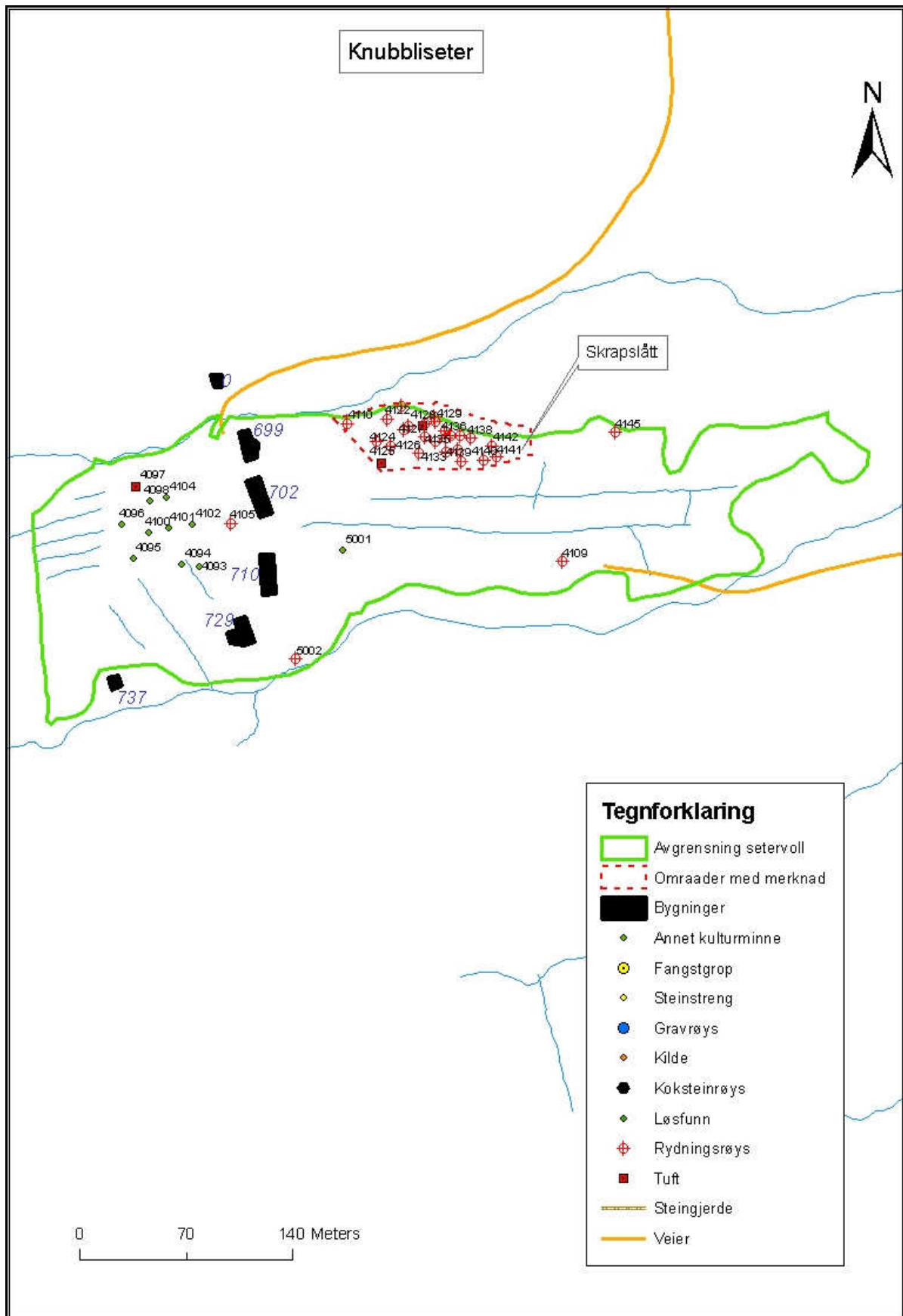
Trær og vegetasjon nær bygningene forsinker opptørking av bygningenes fasader. Trær og oppslag av nye trær nær bygningene bør derfor fjernes og vegetasjonen holdes nede. Det bør slås rundt bygningene to ganger i løpet av sommeren.

b. alternativt forslag

Vollen er ikke så artsrik og kan derfor også holdes åpen med beite. Hele vollen bør da gjerdes inn og gjerdet bør følge det gamle gjerdet bortenfor bekken. Ved gjerding kan det være aktuelt å rydde vekk noen av trærne i området langs bekken. Lette storferaser vil egne seg best. Beitestrykket må ikke være for hardt og må tilpasses årsvariasjoner i klima og beiteutvikling. Eventuelt oppslag av arter som beitedyrene ikke tar, må ryddes vekk ved behov. Dette gjøres fortrinnsvis i juli. Vollen bør ikke gjødsles. Tidlig beiteslipp kan sikre at vegetasjonen opprettholder sin beiteverdi utover sesongen. Beite må også ta hensyn til kulturminnene hvor spesielt tuftene og gropene er sårbare for tråkk av tunge dyr. Dette gjelder også stier.

3.7.7 Oppfølging/overvåking

Slåttetidspunkt, slåtteredskap, eventuell ryddingsinnsats, tidspunkt for beiteslipp med videre bør noteres og effekten av innsatsen overvåkes ved fotografering av vollen fra samme sted med 4-5 års mellomrom. I tillegg bør vegetasjonsutviklingen følges faglig opp ved analyse av faste prøveflater hvert år de første tre årene og siden hvert 4-5 år. Hvis uønsket utvikling dokumenteres, må skjøtelsinnsatsen justeres. Oppfølgingen bør også omfatte et opplegg for å overvåke tilstanden til de mest utsatte kulturminnetypene på vollen tufter og groper.

Figur 28. Kart over Knubbliseter.

4 Andre bygninger

4.1 Branntårnet på Deifjellet

Bygningen er i meget god stand. For nærmere beskrivelse av bygningene, se vedlegg A.

4.2 Grosstjernkoia

Koia og en stall ligger inne i skogen ved Grosstjern. Begge bygningene er trolig fra første halvdel av 1900-årene, og er i meget dårlig forfatning ettersom takene delvis har falt ned. For nærmere beskrivelse av bygningene, se vedlegg A.

Figur 29. Grosstjernkoia med stall. Bildet er tatt i 2002 og forfallet er ytterligere fremskreden etter det. Foto: Thomas Lie, NIKU.

5 Plantegeografi

På de syv setervollene ble det i juli 2006 ved feltarbeidet registrert 201 arter og underarter av karplanter (Vedlegg C). Det ble funnet én rødlistet karplanteart (marinøkkel; jfr. Kålas et al. 2006). Antall arter på hver lokalitet varierte mellom 71 og 110, med Løset Nordseter som den mest artsrike setervollen (Tabell 2). Dette er også det største området, så slik sett er dette ganske naturlig.

Tabell 1. Nordboreale arter og fjellplanter funnet på de syv setervollene.

			Knubblia	Styggdal	Bergset	Kjølseter	Løset N.	Fjellslia	Deset N.
<i>Aconitum</i>	<i>septentrionale</i>	Tyrilhjelm	x	x	x	x	x	x	x
<i>Alchemilla</i>	<i>glomerulans</i>	Kildemarikåpe	x	x		x	x	x	x
<i>Angelica</i>	<i>archangelica</i>	Fjellkvann					x	x	
<i>Anthoxanthum</i>	<i>odoratum</i>	Fjellgulaks		x		x	x	x	x
<i>Athyrium</i>	<i>distentifolium</i>	Fjellburkne	x						x
<i>Betula</i>	<i>nana</i>	Dvergbjørk							x
<i>Botrychium</i>	<i>lunaria</i>	Marinøkkel					x		
<i>Carex</i>	<i>bigelowii</i>	Stivstarr							x
<i>Carex</i>	<i>brunnescens</i>	Seterstarr	x	x			x		x
<i>Cicerbita</i>	<i>alpina</i>	Turt	x					x	
<i>Dryopteris</i>	<i>expansa</i>	Sauetelg	x				x		x
<i>Epilobium</i>	<i>hornemannii</i>	Setermjølke					x		x
<i>Euphrasia</i>	<i>frigida</i>	Fjelløyentrøst					x		
	<i>Seksjon</i>								
<i>Hieracium</i>	<i>Alpestria</i>	Dovresvever							x
<i>Hieracium</i>	<i>suecicum</i>			x	x	x	x		
<i>Luzula</i>	<i>multiflora</i>	Seterfrytle	x				x		
<i>Montia</i>	<i>fontana</i>	Kildeurt							x
<i>Myosotis</i>	<i>decumbens</i>	Fjellforglemmegei			x				
<i>Omalotheca</i>	<i>norvegica</i>	Setergråurt	x				x	x	x
<i>Omalotheca</i>	<i>supina</i>	Dverggråurt					x		x
<i>Parnassia</i>	<i>palustris</i>	Jåblom		x			x		
<i>Phleum</i>	<i>alpinum</i>	Fjelltimotei	x	x	x	x	x		x
<i>Poa</i>	<i>alpina</i>	Fjellrapp			x				
<i>Poa</i>	<i>pratensis</i>	Seterrapp		x	x				x
<i>Ranunculus</i>	<i>platanifolius</i>	Kvitsoleie							x
<i>Rhinanthus</i>	<i>minor</i>	Fjellengkall						x	
<i>Rumex</i>	<i>acetosa</i>	Setersyre	x	x	x		x	x	x
<i>Sagina</i>	<i>saginoides</i>	Seterarve							x
<i>Salix</i>	<i>laponum</i>	Lappvier	x	x			x	x	x
<i>Salix</i>	<i>myrsinifolia</i>	Setervier	x						
<i>Salix</i>	<i>myrsinites</i>	Myrtevier							
<i>Salix</i>	<i>phylicifolia</i>	Grønnvier	x	x		x	x	x	
<i>Stellaria</i>	<i>borealis</i>	Fjellstjerneblom	x				x		x
<i>Trollius</i>	<i>europaeus</i>	Ballblom	x	x	x	x		x	
Antall arter			15	12	8	7	19	11	20

Plantegeografisk sett er det markerte innslaget av nordboreale arter det mest verdifulle. Antallet slike arter varierte fra 7 til 20 og med klart flest nordlige arter på Løset Nordseter og Deset Nordseter (Tabell 1 og vedlegg C) som sammen med Knubbliset er de tre vollene som ligger høyest. For flere av disse artene er dette enten sørgrense eller nær sørgrense for arten i Østerdalen (jfr. Often et al. 1998). De mest spesielle av de nordlige artene var stivstarr, setermjølke og seterarve - arter man knapt treffer på sør for nordre del av Hedmark. Få sørlige kulturmarksarter ble registrert, men rødknapp, korsknapp og bråtestarr er arter med sørlig tendens.

Tabell 2. Viktige plantegeografiske artsgrupper. Totalt artsantall er 201.

Antall av ulike element	Knubb- lia	Stygg- dals- setra	Berg- set	Kjø- setra	Løset- Nord- seter	Fjells- liseter	Deset- Nordseter
A. Totalt antall	95	99	105	71	110	70	86
B. Derav nordboreale	15	12	8	7	19	11	20
C. Derav arkeofytter (innkommet tidlig med jordbrukskulturen)	21	18	34	22	21	14	15
D. Derav neofytter (innkommet grovt sett etter 1870)	4	5	10	5	9	1	2
E. Opprinnelige viltvoksende arter [A- (C+D)]	70	76	61	44	80	55	69

Tabell 2 viser mangfoldstall. Det ble funnet 201 karplanter på de syv setrene. Dette er et middels høyt antall, og omtrent som man ville forvente i denne delen av landet (sml. Often et al. 1998).

Det var noe artsforskjell fra voll til voll, noe som gjenspeiler forskjellen i størrelse, beliggenhet og fuktighet. Til sammen innehar de 7 vollene trolig et ganske representativt utvalg av de artene man fant på setrene i Midt-Østerdal den gang de var i aktivt bruk. Det er ikke grunn til å tro at svært mange arter så langt har forsvunnet som en følge av opphørt hevd og begynnende gjengroing, men mengdeforholdene har helt sikkert endret seg en god del.

Antall arter på setervollene og som tilhører Midt-Østerdalens opprinnelige flora (arter man med god grunn kan regne for å ha vokst i omgivelsene uavhengig av menneskets påvirkning) er ganske likt fra voll til voll. Det varierer fra 44 til 80, og da med flest arter på Løset Nordseter (Tabell 2). Mellom 14 og 34 arter på hver voll regner vi som arkeofytter (det vil si at artene regionalt er kommet inn med den tidlige jordbrukskulturen), mens fra 1 til 10 arter pr. voll er forholdsvis nye innkomne arter, det vil si arter som grovt sett kom inn etter det store "hamskiftet" i jordbruket. Dette regnes ofte fra rundt 1880-1920 da man gradvis begynte med innkjøpt grasfrø, gjødsling, nye husdyrraser osv.

6 Generelle skjøtselsråd

I tillegg til de restaurerings- og skjøtselsråd som er gitt for hver setervoll kan det gis noen generelle råd for alle områdene.

Bortsett fra Fjellsliseter som er sterkest gjengrodd, er alle de øvrige seks setervollene fortsatt så åpne at skjøtsel bør settes i gang umiddelbart og restaureringstiltakene gjennomføres etter hvert. Grunnen til dette er at gjengroing går suksessivt. For hvert år som går etter at driften har opphørt, kan det derfor forsvinne verdifulle arter (det vil si arter som en ønsker å beholde i skjøtselområdet) som det siden er vanskelig å "få inn" igjen. Samtidig etablerer det seg stadig nye gjengroingsarter som kan skape problemer når skjøtselen siden kommer i gang. Eksempel på slike problemarter er brennesle og bringebær.

I verdifulle skjøtselområder som disse setervollene, bør en ikke bruke plantevernmidler. I en restaureringsfase kan en derfor i stedet bli nødt til å slå problemarter som brennesle og bringebær flere ganger (før de blomstrer) med ljå, ryddesag med "ljåklunge" eller lignende. Engslåtten skal ellers foregå seint en gang hver sommer. Plantematerialet må alltid fjernes slik at det ikke gir gjødseleffekt som favoriserer problemartene. Også i områder som beites kan det være nødvendig med tilsvarende bekjempelse av problemarter, men sau kan være en god medhjelper. Sau spiser gjerne brennesle som har tørket og de kan også ta bringebær. Det er imidlertid ekstra viktig at brennesle da slås før blomstring, ellers vil sauen spre frø utover hele beitemarka. I dag vokser det slike problemarter bare noen steder som for eksempel ved husene på Styggdalsetra.

Rådet med å gjennomføre restaureringstiltakene etter hvert gis av enda en grunn: ved å rydde og fjerne trær og busker suksessivt, unngår en å skape sterk ryddingsgjødsling som kan favorisere problemarter. Rydding gjennomføres best ved at de åpne arealene utvides suksessivt. Hvis or eller osp skal fjernes kan det være lurt å ringbarke dem og la dem stå i to-tre år før en fjerner dem. På den måten forhindrer man store problemer med rotskudd. Ringen skal lages nedenfor den nederste greinen med øks eller snidel (ikke motorsag). Det er lettest å ringbarke om våren.

Hvis det skal settes opp gjerder for beitedyr må de settes opp på en måte som minst mulig forstyrrer det visuelle bildet av setervollen det vil si helst et lite stykke utenfor selve vollen. De må settes opp utenfor kantene av vollen og eventuelle steingjerder, slik at disse ikke etter hvert "forsviner" på grunn av gjengroing. Noen steder finnes det fortsatt rester av gamle skigarder. Ved museal skjøtsel er det ønskelig at slike tradisjonelle gjerdetyper blir brukt på nytt, men ved eventuell skjøtsel av disse setervollene med beitedyr vil det neppe være en praktisk løsning.

Dyr på beite må ha jevnlig tilsyn og tilgang på vann. Dammer og bekkeløp på vollene har betydning i den sammenheng, men de kan også ha verdi som viktige landskapselementer, som kulturminner i de tilfeller hvor de er skapt av mennesker og være av stor betydning for det biologiske mangfoldet. De bør derfor vedlikeholdes på en skånsom måte, ikke med tungt maskinelt utstyr.

Beiteproduksjonen kan variere sterkt fra år til år og antall beitedyr må tilpasses dette. Beiteproduksjonen varierer også gjennom sesongen. Det kan derfor være nødvendig å variere antallet beitedyr i løpet av sesongen for å få god avbeiteing. På voller med mye

sølvbunke kan en løsning være å slippe noen dyr tidlig slik at de beiter denne arten som utvikler seg forholdsvis tidlig, mens næringsverdien er høy. På den måten blir den ikke forvokst og lite attraktiv når beitet har utviklet seg så mye at flere dyr kan slippes på beite. Generelt er en beitevegetasjonshøyde på 5-7 cm tilstrekkelig for beiteslipp av storfe (ungdyr), 3-5 cm for sau. Tilleggsfôring av beitedyrene kan skape problemer ved at de da kan spre uønsket frø på vollen og/eller gjødsle den for sterkt.

Slått av vollene må ikke bare konsentreres til de sentrale delene, men omfatte hele vollen og også grunnlendte kanter og steinete områder. Områdene inntil kulturminner og bygninger må holdes åpne ved forsiktig slått (eventuelt med stuttljå). Hvis det ligger stein i enga som skaper problemer ved slått kan den fjernes, men man må forsikre seg om at det ikke er en grensestein eller et annet kulturminne. Ryddestein må ikke legges på gamle røyser, men bør legges på et sted der de visuelt ikke kommer i konflikt med kulturminner eller skader områder som er av spesiell verdi for biologisk mangfold (se skjøtselskart).

Skjøtsel av slike verdifulle områder som setervollene er arbeids- og tidskrevende. Dette gjelder særlig de første årene med mange og gjentatte restaureringstiltak, eventuell gjerding med videre. Det er vanskelig å anslå tids- og kostnadsrammer, men det er gjort noen tidsstudier i Sølendet naturreservat (Moen 1999) som ga følgende resultat:

- rydding av tett kratt	5-10 t/daa
- rydding av glisnere kratt	4-5 t/daa
- ljåslått	3-4 t/daa
- slått med tohjulstraktor	½ t/daa
- raking med rive, oppsamling, transport	3 t/daa
- oppsamling med venderive og høysvans til hauger for brenning	1 t/daa

Dette arbeidet er imidlertid gjennomført på myr det vil si på flat mark uten stein og arbeidstiden varierer med vegetasjonstype, værforhold med videre

Steingjerdene og rydningsrøysene må holdes fri for vegetasjon slik at de ikke gror igjen, men er synlige i landskapet. Hva angår steingjerdene bør de restaureres de steder hvor det har rast i et gjerde som ellers har en klar form.

Det er også viktig at veiene og stiene innenfor setervollene opprettholdes slik de er. De bør ikke oppgraderes på noen måte, men bør heller ikke tas ut av bruk da dette vil medføre gjengroing. Bruk av setrene til for eksempel utleieformål vil avhjelpe gjengroingsproblematikken i forhold til veiene, men bør samtidig ikke føre til oppgradering av veiene i form av grusing eller lignende.

Med hensyn til bygningene finnes skjøtselsrådene i vedlegg A, men det understrekes her at det er påkrevd med hastetiltak for bygningene 037 på Deset Nordseter, 702, 729 og 737 på Knubbliset, 125 på Kjølseter og 325 og 341 på Styggdalseter.

Ytterligere skjøtselsråd for kulturmarker gis i Norderhaug et al. (1999).

7 Tilrettelegging for allmennheten

De syv setervollene i Regionfelt Østlandet representerer en viktig del av vår natur- og kulturarv. Setring var et bærende element i det tradisjonelle jordbruket ikke bare på Østlandet, men i hele landet. Med sine mange kulturminner og ulike vegetasjonstyper forteller de syv setervollene historien om det tradisjonelle seterbruket slik det foregikk i Midt-Østerdalen og i store deler av Øst-Norge. Sammen dekker de en variasjon fra storgårdsetre til småbrukssetre og fra skogsetre til fjellskogsetre med økologiske forskjeller når det gjelder både fuktighet og næringsforhold. De syv setervollene egner seg derfor godt til en pedagogisk presentasjon av vår seterhistorie, og også som et utgangspunkt for formidling av utnyttelsen av andre utmarksressurser slik som jern, tjære, vilt osv. Ved god forvaltning av setervollene og en slik tilrettelegging for publikum, vil de også kunne fungere som et vindu for forsvaret ut mot samfunnet.

Tilrettelegging for allmennheten kan gjøres på flere forskjellige måter. Det kan for eksempel utarbeides en brosjyre for hver setervoll basert på den kunnskap som er innhentet gjennom dette og tidligere gjennomførte prosjekter. I brosjyrene kan man fortelle om setrenes historie og hvordan den fortsatt kan leses i landskapet ved hjelp av kulturminnene, vegetasjonen og forekomst av spesielle arter. Formidlingen bør omfatte kulturhistorie knyttet til ressursutnyttelse og bosetning i området siden steinalderen. Kulturhistorien kan også formidles muntlig ved guidete turer til de ulike setervollene. I tilknytning til den natur- og kultursti som skal planlegges fra Rena til Osen vil det være naturlig å sette opp informasjonstavler på Kjølsester.

Natur- og kulturstien som nå etableres går innom Kjølsester som ligger i ytterkanten av skytefeltet, nær Østre Æra camping, og egner seg derfor spesielt godt for tilretteleggingstiltak. Her kan man ha beitedyr og drive turistseterdrift, kanskje i samarbeid med campingplassen. Her er det også mulig å holde et årlig slåttekurs der både turister og andre interesserte kan delta og samtidig få bedre kunnskap om vår seterhistorie. Kjølsester egner seg også godt for utvikling av undervisningsopplegg for skoleklasser i samarbeid med den som vil skjøtte denne setervollen.

Det anbefales at formidlingen i tillegg til seterhistorien favner det store tidsspenn og den allsidige utnyttelse av utmarksressurser som de mange kulturminner i Regionfelt Østlandet vitner om. Kjølsester egner seg også godt som utgangspunkt for dette, da det bl.a. finnes jernvinneanlegg, kullgroper, fangstgroper og tjæreutvinningsanlegg i gangavstand fra setervollen.

Ved tilrettelegging for allmennheten er det viktig at tråkkslitasje, grilling med videre begrenses til tunet nærmest bygningene slik at ikke vegetasjonen ødelegges. Hvis vollen skal slås er det ekstra viktig å unngå tråkk i enga.

8 Sammenfatning

Alle de syv vollene har hver sin seterkarakter. Historien om seterdriften med slått på vollen og beite i skog og på myr, er imidlertid ikke lenger så lett å lese i seterlandskapet. Skogen er i ferd med å lukke seg rundt vollene og sammenhengen mellom setervollene og beiteskogen rundt viskes etter hvert ut. På Fjellliseter der driften opphørte på midten av 60-tallet er også vollen ganske gjengrodd, men alle de andre seks vollene er fortsatt relativt åpne. Flere av dem har vært brukt til beite etter at seterdriften opphørte. Det opprinnelige slåttepreget er derfor forandret og engvegetasjonen er i dag mer preget av beite enn av slått. Vollene på Kjølseter, Knubbliseter og Bergset har imidlertid fortsatt slåttepreg. Første skjøtselsprioritet på disse vollene er derfor slått. På de andre vollene er førsteprioritet beite. Det er i skjøtselsplanen imidlertid også gitt alternative skjøtselsforslag for at man skal kunne velge en skjøtsel som lettest lar seg kombinere med forsvarets aktiviteter.

Det er viktig at skjøtselen igangsettes så fort som mulig. Dette skyldes at vegetasjonsbildet raskt vil endres som følge av ny bruk av området. Det har i de senere årene vært beitet intensivt på noen av setrene og ekstensivt på andre og med opphør av beiteaktiviteten vil det raskt skje en gjengroing av de lysåpne vollene. Med unntak av Fjellliseter er det derfor viktig at skjøtselen settes i gang snarest og suppleres med restaureringstiltak etter hvert. Vi vil også påpeke viktigheten av at det iverksettes et overvåkingsprosjekt med det formål å vurdere effekten av skjøtselen og eventuelt foreta nødvendige justeringer av denne. Hvordan et miljøovervåkingsprosjekt gripes an må diskuteres før tiltak settes i verk, slik at man sikrer seg muligheten for etableringen av et startpunkt for overvåkingen.

Flere av bygningene på vollene har inntil nylig vært i bruk som hytter av de respektive grunneiere. Dette har sikret et visst vedlikehold av selbygningene, men også en del av de øvrige bygningene på vollene. Denne bruken er falt bort som følge av at Forsvarsbygg nå er grunneier. Det er viktig at bygningene tas i bruk så fort som mulig, slik at vedlikeholdet opprettholdes. Det er også viktig at det gjennomføres en rekke strakstiltak på de bygningene som er mest i forfall. Dette gjelder bl.a. å tette takene og å holde vegetasjonen unna veggene.

Ideelt sett bør skjøtsel igangsettes på samtlige syv setervoller så fort som mulig. Hvis dette ikke er mulig vil vi foreslå følgende prioriteringer som tar utgangspunkt i en samlet faglig vurdering av setrenes kultur- og naturkvaliteter sammenholdt med behovet for strakstiltak:

1. Kjølseter
2. Knubbliseter og Bergset
3. Løset Nordseter og Deset Nordseter
4. Styggdalseter og Fjellliseter

9 Litteratur

- Austad, I. & I. Øye 2001: Den tradisjonelle vestlandsgården som kulturbiologisk system. S. 135-205 i: Skar, B. (red.): *Kulturminner og miljø. Forskning i grenseland mellom natur og kultur*. NIKU, Oslo.
- Bergstøl, J. 1997: Fangstfolk og bønder i Østerdalen. Rapport fra Rødsmoprojektets delprosjekt "marginal bosetning". *Varia*, vol. 42. Universitetets Oldsaksamling, Oslo.
- Bjørge, Tore, S. Kristoffersen & C. Prescott 1992: Arkeologiske undersøkelser i Nysset-Steggjevassdraget 1981-87. *Arkeologiske rapporter 16. Historisk museum, Universitetet i Bergen*. Bergen.
- Fremstad, E. 1997: Vegetasjonstyper i Norge. *NINA temahefte 12*: 1-279.
- Granlund, T. 1999: Seterbruk i Gråfjellområdet. *Upublisert manus datert 24.06.99*.
- Griffin, K. 2003: Landskapshistorisk forprosjekt 2001: Vegetasjonshistoriske studier innenfor Regionfelt Østlandet, Åmot kommune, Hedmark fylke. Analyse av plantemakrofossilprøve og pollenprøver fra grop (id.nr. 1024515), Knubblia gnr. 36, bnr. 24, 26, Åmot kommune, Hedmark fylke. Arkeologisk museum i Stavanger, *Oppdragsrapport (B) 2003/2*.
- Hougen, B. 1947: Fra Seter til Gård. Studier i norsk bosetningshistorie. Norsk Arkeologisk Selskap, Oslo.
- Kvamme, M. & A. Norderhaug 1999: Stølslandskapet. S.183-192 i: Norderhaug, A, I. Austad, L. Hauge & M. Kvamme. *Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker*. Landbruksforlaget.
- Kålås, J.A., Å. Viken & T. Bakken (red.) 2006: *Norsk Rødliste 2006*. Artsdatabanken. 416 s.
- Lid, J. & D.T. Lid 2005: *Norsk flora*. 7. utgåve ved Reidar Elven. Det Norske Samlaget, Oslo.
- Lillevold, E. 1971: *Åmot bygdebok*. Garder og slekter, bind II, Elverum.
- Moen, A. 1999: Slåtte- og beitemyr. S. 153-164 i: Norderhaug, A, I. Austad, L. Hauge & M. Kvamme (red.): *Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker*. Landbruksforlaget.
- Nilsen, O. & T. Granlund 1985: *Osen bygdebok*. Osen Historielag.
- Often, A. 2002: Vingersjøens nordøstende: våtmarker med 6 rødlistede karplanter. *Blyttia* 60 (3): 149-155.
- Often, A., R. Haugan, V. Røren & O. Pedersen: 1998. Karplantefloraen i Hedmark: sjekklister, plantegeografiske elementer og foreløpige utbredelseskart for 488 taksa. *Fylkesmannen i Hedmark, Miljøvernavdelingen, rapport nr 6/1998*: 1-261.

- Pedersen, R. 1974: *Seterbruket på Hedmarken*. Hedmarksmuseet og Domkirkeodden.
- Reinton, L. 1961: *Sæterbruket i Noreg*. Institutt for sammenlignende kulturforskning, Oslo.
- Reinton, L. 1969: *Sæterbruket i Noreg*. Institutt for sammenlignende kulturforskning, Oslo.
- Riksantikvaren 1993: *Nasjonale verdier og vern av kulturmiljøer*. Riksantikvarens notater, 1-1993. Riksantikvaren, Oslo.
- Risbøl, O., J. Vaage, M. Ramstad, L.E. Narmo, H.B. Høgseth & A.Bjune 2000: *Kulturminner og kulturmiljø i Gråfjell, Regionfelt Østlandet, Åmot kommune i Hedmark, Arkeologiske registreringer 1999, fase 1*. Oslo, NIKU - Norsk Institutt for Kulturminneforskning.
- Risbøl, O., J. Vaage, S. Fretheim, L.E. Narmo, O. Rønne, E. Myrvoll & B. Nesholen 2001: *Kulturminner og kulturmiljø i Gråfjell, Regionfelt Østlandet, Åmot kommune i Hedmark. Arkeologiske registreringer 2000, fase 2*. Oslo, NIKU - Norsk Institutt for Kulturminneforskning.
- Risbøl, O., T. Risan, M. Bugge Kræmer, I. Paulsen, K.E. Sønsterud, G. Swensen & T. Solem 2002a: *Kulturminner og kulturmiljø i Gråfjell. Regionfelt Østlandet, Åmot kommune i Hedmark. Arkeologiske registreringer 2001, fase 3*. Oslo, NIKU - Norsk Institutt for Kulturminneforskning.
- Risbøl, O., T. Risan, R. Bjørnstad, S. Fretheim & B.H.Eketuft Rygh 2002b: *Kulturminner og kulturmiljø i Gråfjell. Regionfelt Østlandet, Åmot kommune i Hedmark. Arkeologiske registreringer 2002, fase 4*. Oslo, NIKU - Norsk Institutt for Kulturminneforskning.
- Risbøl, O. 2005: Registrering av kulturminner i skytefelt - kulturhistoriske resultater. S. 5-26 i K. Stene, T. Amundsen, O. Risbøl & K. Skare (red.): "Utmarkens grøde" Mellom registrering og utgravning i Gråfjellområdet, Østerdalen. *Varia, vol. 59*. KHM - Kulturhistoriske Museum, Univ. i Oslo.
- Mangset Ø., H. Roland & S. Skogstad 1996: Regionfelt Østlandet. Kulturminneprosjektet. *Upublisert dokumentasjonsrapport og databaseutskrift*, Rosland Arkitektkontor, Oslo.
- Sanderød, G. 1996: Seterbruket i Åmot. I: *Ved Åmøtet* 1996. Tidsskrift for Åmot Historielag.
- Sanderød, G. 1998: Seterliste for Åmot. I: *Ved Åmøtet* 1998. Tidsskrift for Åmot Historielag.
- Sanderød, G. 1999: Seterliste for Åmot. I: *Ved Åmøtet* 1999. Tidsskrift for Åmot Historielag.
- Stabbetorp, O.E., H. Korsmo, O. Wold, E. Bendiksen, T.E. Brandrud & A. Often 2002. Regionfelt Østlandet. - vegetasjon og planteliv. *NINA Oppdragsmelding 729*: 1-63.

- Stene, K. (red.) 2004: *Gråfjellprosjektet. Arkeologiske utgravinger i Gråfjellområdet, Åmot kommune, Hedmark. Årsrapport 2003*. Oslo, Universitetets kulturhistoriske museer, Fornminneseksjonen.
- Stene, K. (red.) 2005: *Gråfjellprosjektet. Arkeologiske utgravinger i Gråfjellområdet og ved Rena elv, Åmot kommune, Hedmark. Årsrapport 2004*. Oslo, Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo, Fornminneseksjonen.
- Stene, K. (red.) 2006: *Gråfjellprosjektet. Arkeologiske utgravinger i Gråfjellområdet og ved Rena elv, Åmot kommune, Hedmark. Årsrapport 2005*. Oslo, Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo, Fornminneseksjonen.
- Swensen, G. 2003: Setra - et gårdsbruk i miniatyr. S. 88-91 i: Amundsen, H.R., O. Risbøl & K. Skare (red.): *På vandring i fortiden. Mennesker og landskap i Gråfjell gjennom 10 000 år*. NIKU, Oslo.

10 Dokumentasjon av bygningenes tilstand

10.1 Løset Nordseter

GNR. 35, BNR. 30 (LØSET SØNDRE)

SETERSTUE, Byggingsnummer: 154 524 517

Generelt:

Bygningen er på 1,5 etasje og har vært brukt som hytte. Bygningen er kledd utvendig med originalt stående panel med not og fjær.

Tilstand:

Bygningen er meget godt vedlikeholdt og er i meget god stand.

Bruk:

Bygningen er velegnet til utleie.

Bygningshistoriske kriterier:

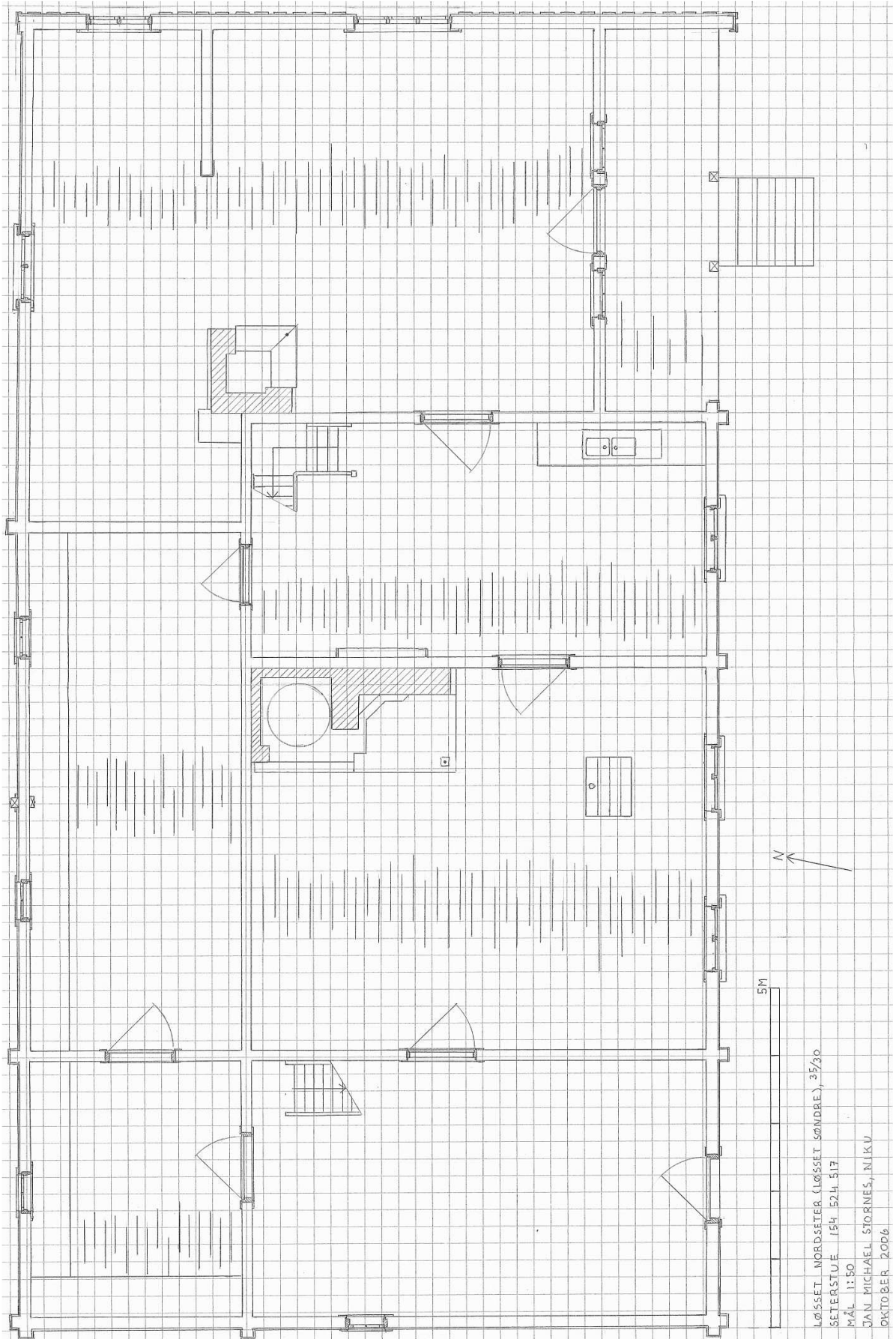
Bygningen er bygget i sveitserstil.

Vedlikeholdsbehov:

Vinduer: Kittes om etter behov og males. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg.

**LØSET NORDSETER, GNR. 35, BNR. 30 (LØSET SØNDRE)
FJØS, Bygningsnummer: 154 524 533**

Generelt:

Bygningen er utvendig kledd med tømmermannspanel. Novkasser rundt alle novrekker.

Tilstand:

Bygningen er meget godt vedlikeholdt og er i meget god stand.

Bruk:

Bygningen er velegnet som lager.

Bygningshistoriske kriterier:

Bygningen har 8-kantete novhoder. En novform som var på moten fra om lag 1820.

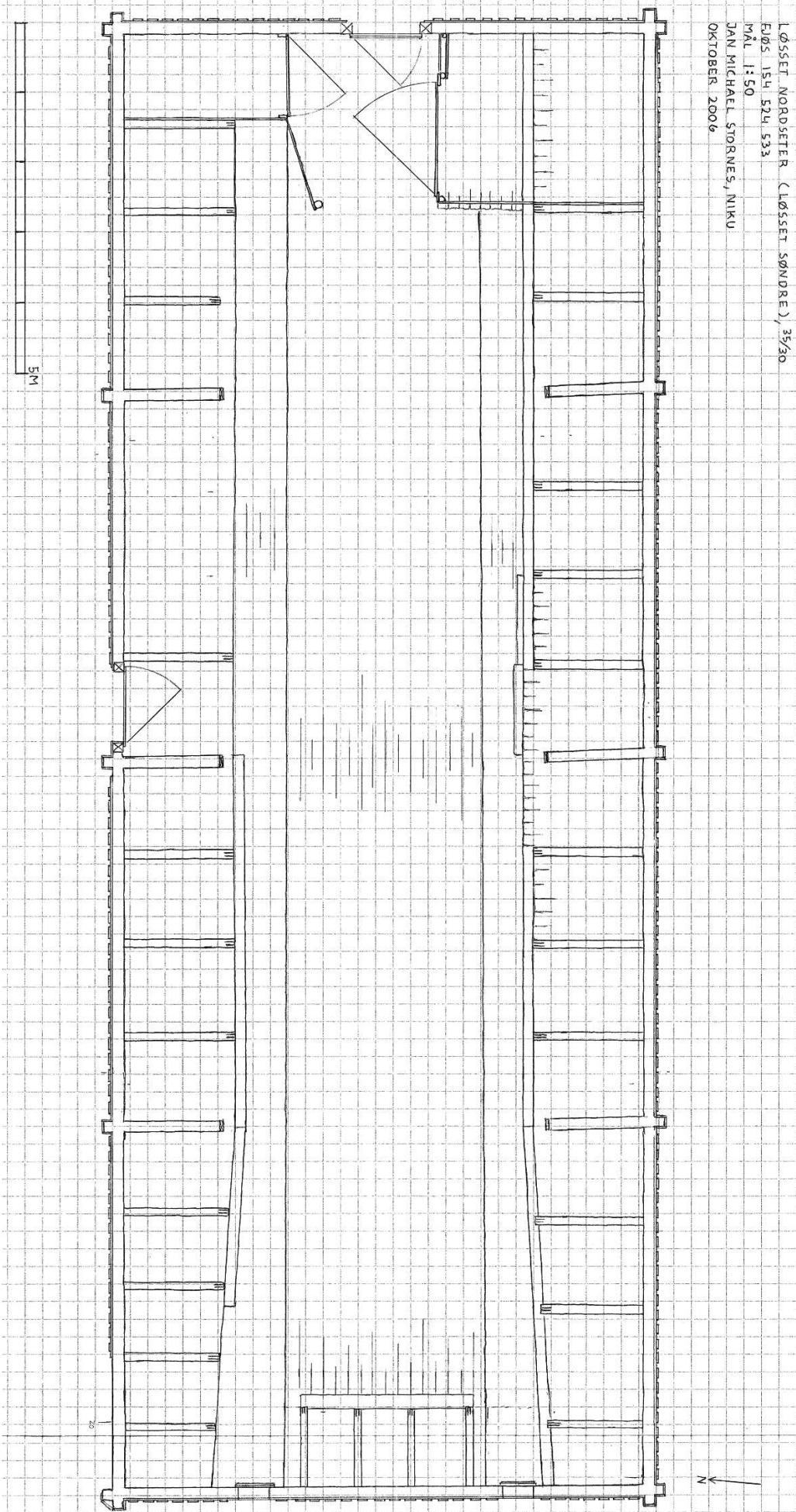
Vedlikeholdsbehov:

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

LØSSET NORDSETER (LØSSET SØNDRE), 35/30
FJØS 154 524 533
MÅL 1:50
JAN MICHAEL STORNES, NIKU
OKTOBER 2006

**LØSET NORDSETER, GNR. 35, BNR. 30 (LØSET SØNDRE)
STALL, Bygningsnummer: 154 524 576**

Generelt:

Novkasser rundt alle novrekker, med unntak av NV hjørne. Tømmermannspanel på østre gavlvegg og søndre langvegg. Stående taktro tekket med never, oppå dette trolig et isolasjonslag med jord/torv. Deretter strøbord og lekter og 3 lag flis.

Tilstand:

Bygningen er godt vedlikeholdt og er i god stand. Flistekkingen ser ut til å være i god stand.

Bruk:

Bygningen er velegnet som lager

Bygningshistoriske kriterier:

Bygningen har 8-kantete novhoder, en novform som var på moten fra om lag 1820.

Vedlikeholdsbehov:

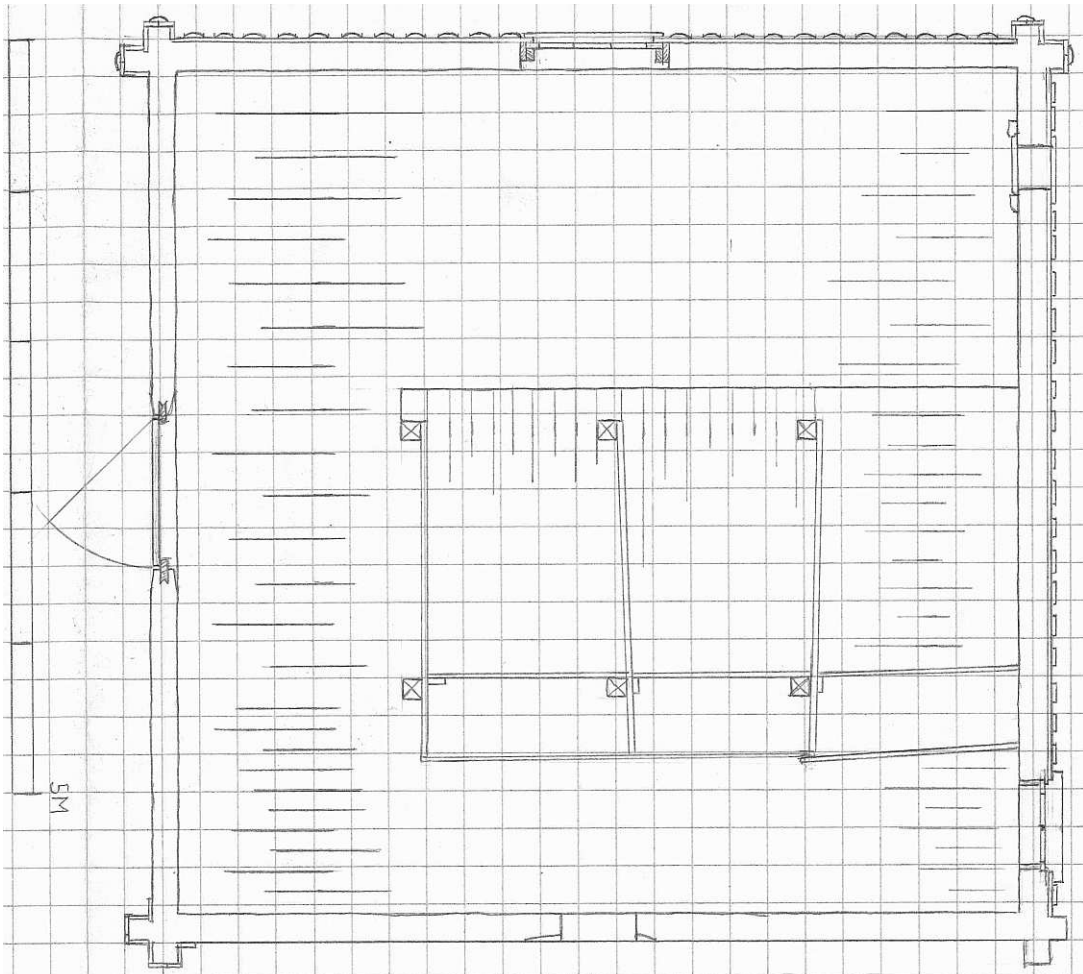
Tekking med flis har en levetid på 20-30 år. Hvis det ikke er benyttet galvanisert stift ruster disse ofte av før flisen er råttent, og flis begynner å blåse av.

Generelt:

Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

SM

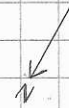
LØSSET NORDSETER (LØSSET SØNDRE), 35/30

STALL 154 524 576

MÅL 1:50

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

OKTOBER 2006

**LØSET NORDSETER, GNR. 35, BNR. 30 (LØSET SØNDRE)
LØE, Bygningsnummer: 154 524 568**

Generelt:

Novkasser rundt alle novrekker, med unntak av NV hjørne. Tømmermannspanel på vestre gavlvegg og søndre langvegg. Strøbord på åser. Deretter horisontal glissen tro tekket med tre lag flis.

Tilstand:

Bygningen er godt vedlikeholdt og er i god stand. Flistekkingen ser ut til å være i god stand.

Bruk:

Bygningen er velegnet som lager.

Bygningshistoriske kriterier:

Bygningen har 8-kantete novhoder. En novform som var på moten fra om lag 1820.

Vedlikeholdsbehov:

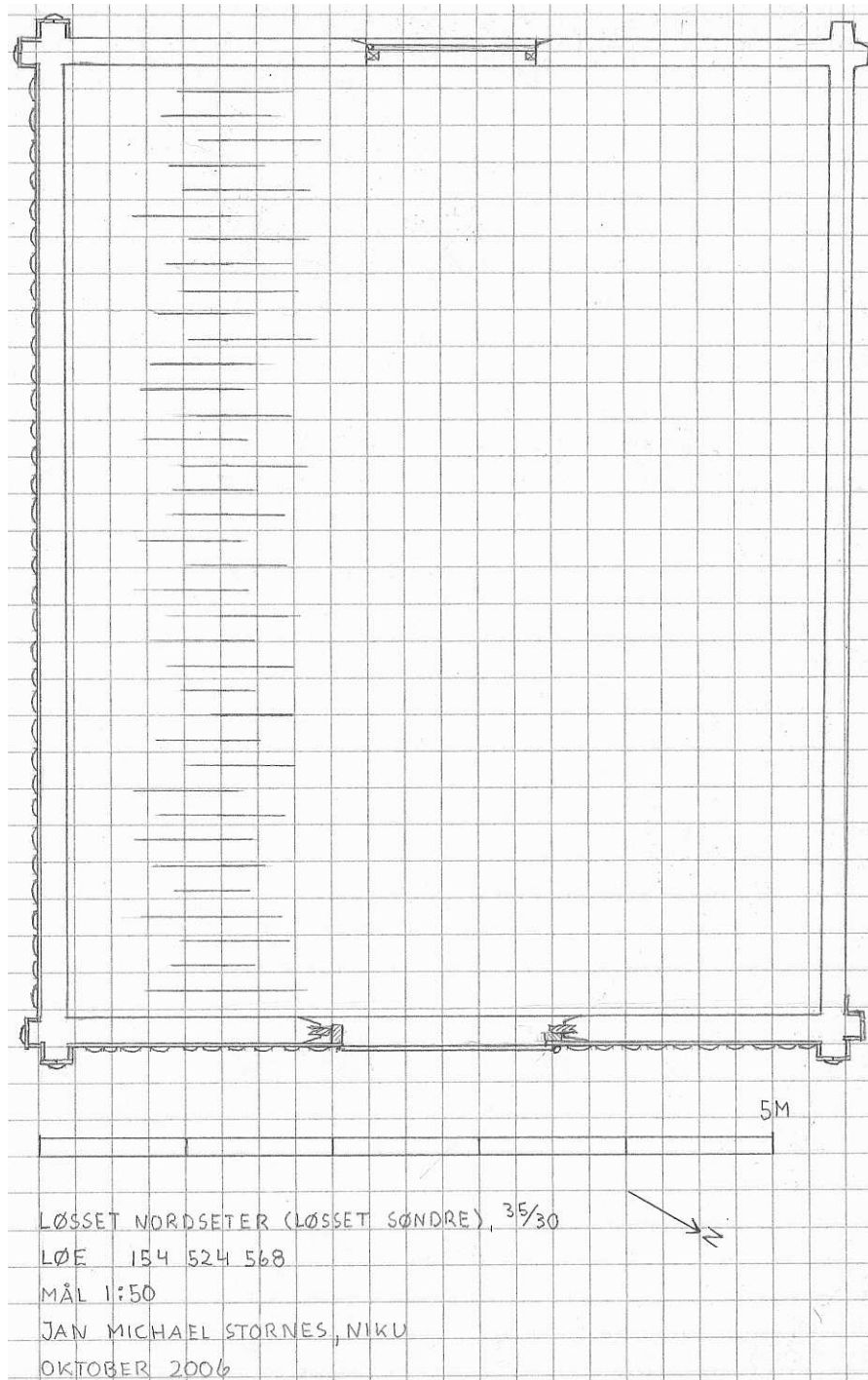
Tekking med flis har en levetid på 20-30 år. Hvis det ikke er benyttet galvanisert stift ruster disse ofte av før flisen er råttent, og flis begynner å blåse av.

Generelt:

Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto:Forsvarsbygg

LØSET NORDSETER (LØSET SØNDRE), 35/30

LØE 154 524 568

MÅL 1:50

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

OKTOBER 2006

**LØSET NORDSETER, GNR. 35, BNR. 30 (LØSET SØNDRE)
UTEDO, Bygningsnummer: 154 524 541**

Generelt:

Let bygget konstruksjon, utvendig kledd med stående staffpanel med not og fjær. Liggende, tett tro på raftesperrer av plank, tekket med 3 lag flis.

Tilstand:

Bygningen er godt vedlikeholdt og den er i god stand. Flistekkingen ser ut til å være i god stand.

Bygningshistoriske kriterier:

Sveitserstil. Trolig samtidig med hovedbygningen, det vil si ca 1890.

Vedlikeholdsbehov:

Tekking med flis har en levetid på 20-30 år. Hvis det ikke er benyttet galvanisert stift ruster disse ofte av før flisen er råttet, og flis begynner å blåse av.

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

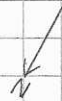
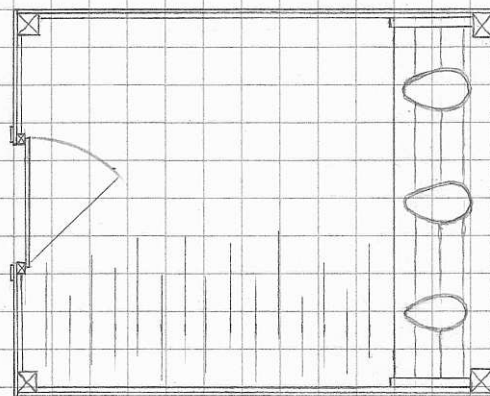
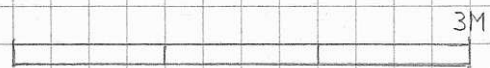
LØSSET NORDSETER (LØSSET SØNDRE), 35/30

UTEDO 154 524 541

MÅL 1:50

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

OKTOBER 2006

**LØSET NORDSETER, GNR. 35, BNR. 30 (LØSET SØNDRE)
JAKTHYTTE, Bygningsnummer: 154 524 584**

Generelt:

Bygningen er utvendig kledd med tømmermannspanel. Forenklet undertak teknet med bølgeblekk.

Tilstand:

Bygningen er godt vedlikeholdt og den er i god stand.

Bruk:

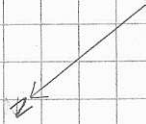
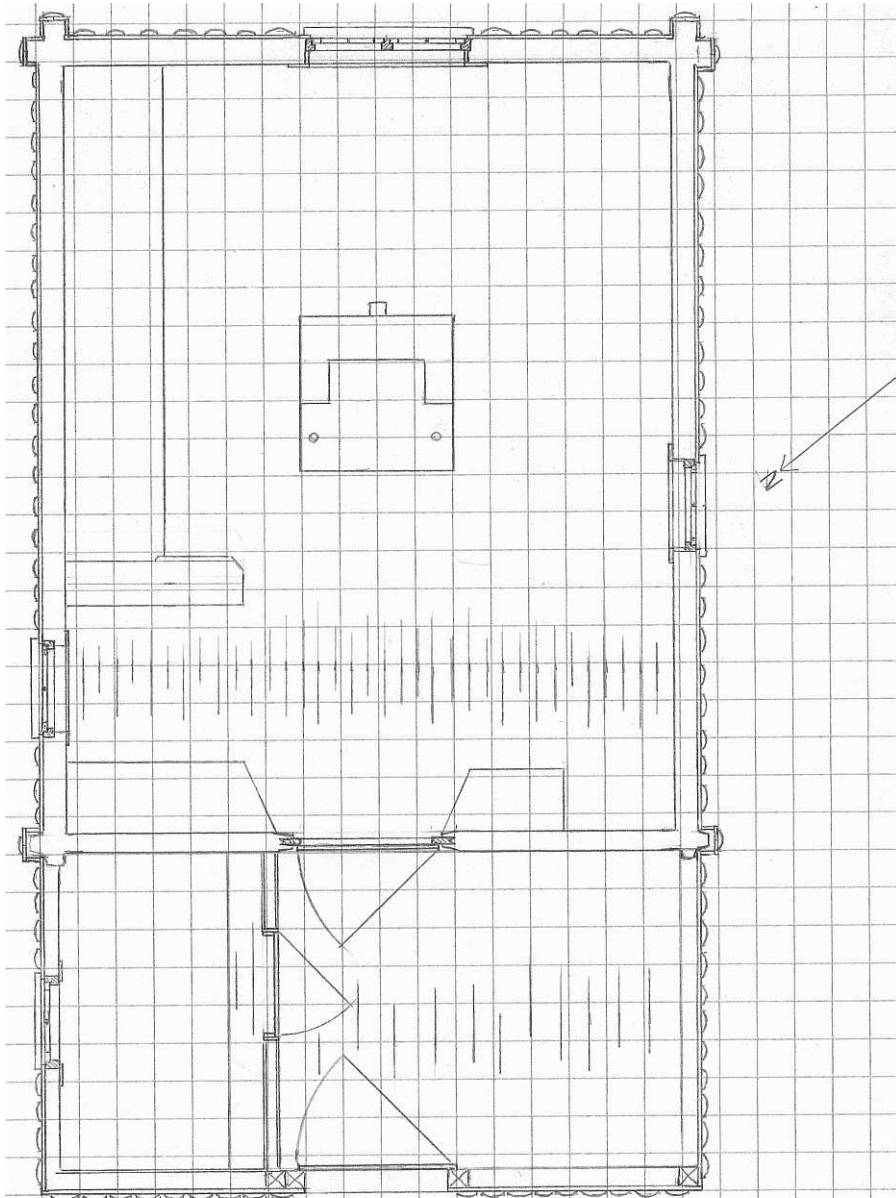
Bygningen er velegnet til utleie

Vedlikeholdsbehov:

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

5 M

LØSSET NORDSETER (LØSSET SØNDRE), 35/30

JAKTHYTTE 154 524 584

MÅL 1:50

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

OKTOBER 2006

**LØSET NORDSETER, GNR. 35, BNR. 30 (LØSET SØNDRE)
BADSTUE /VEDSKÅLE, Bygningsnummer: 154 524 525**

Generelt:

Bygningen er lettbygget, og kledd utvendig med tømmermannspanel. Med unntak av ytterveggene i vedrommet er bygningen panelt innvendig.

Tilstand:

Bygningen er godt vedlikeholdt og er i god stand.

Bruk:

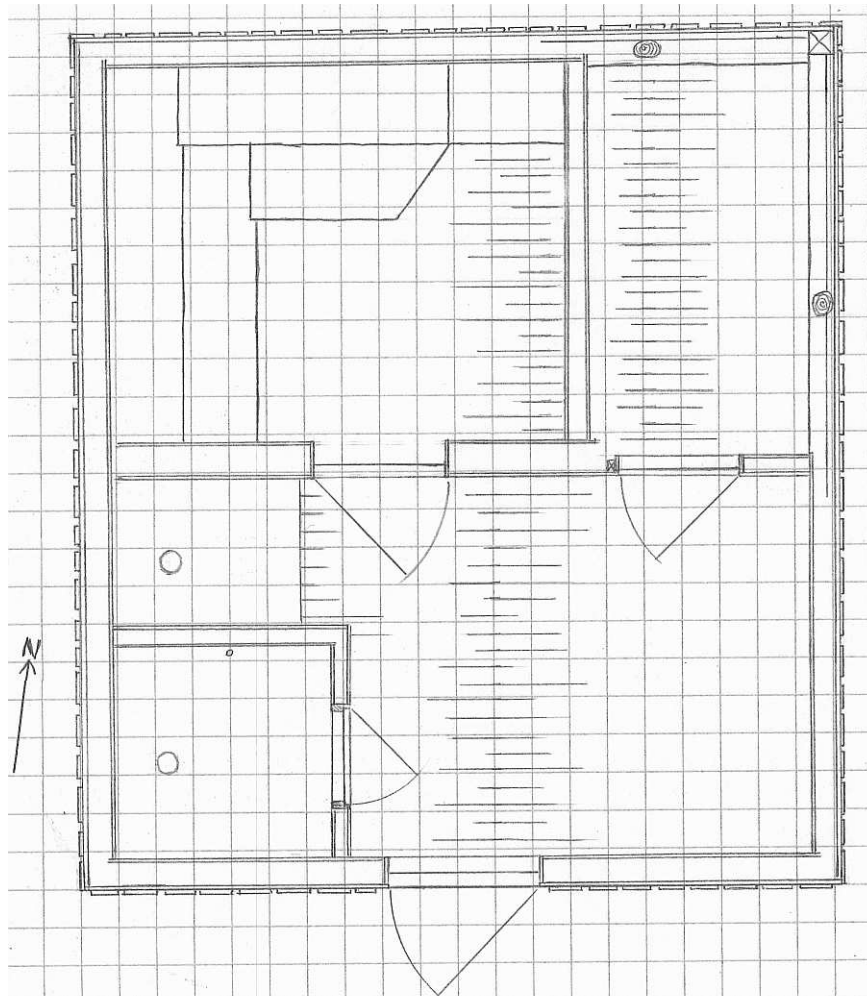
Bygningen er nesten klargjort som badstue med dusj og toalett. Badstuovn, vannrør og klosett mangler.

Vedlikeholdsbehov:

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

LØSSET NORDSETER (LØSSET SØNDRE), 35/30

BADSTUE 154.524.525

MÅL 1:50

JAN MICHAEL STØRNES, NIKU

OKTOBER 2006

**LØSET NORDSETER (Hytter ved Løset søndre) GNR. 35, BNR. 200
FRITIDSBOLIG, Bygningsnummer: 154 524 606**

Generelt:

Bygningen er bygget som hytte, og den er kledd utvendig med tømmermannspanel.

Tilstand:

Bygningen er relativt godt vedlikeholdt og er i relativt god stand. Setninger i grunnen under søndre gavlvegg har ført til at gulvet heller kraftig mot syd. Trolig er også fuktbelastningen stor i dette området. 120 cm fra gavlveggen er gulvbordene skiftet ut. Inngangsdøra går nesten ikke opp. Det føyer inn litt snø mellom peisen og døra inn til det vestre soverommet.

Bruk:

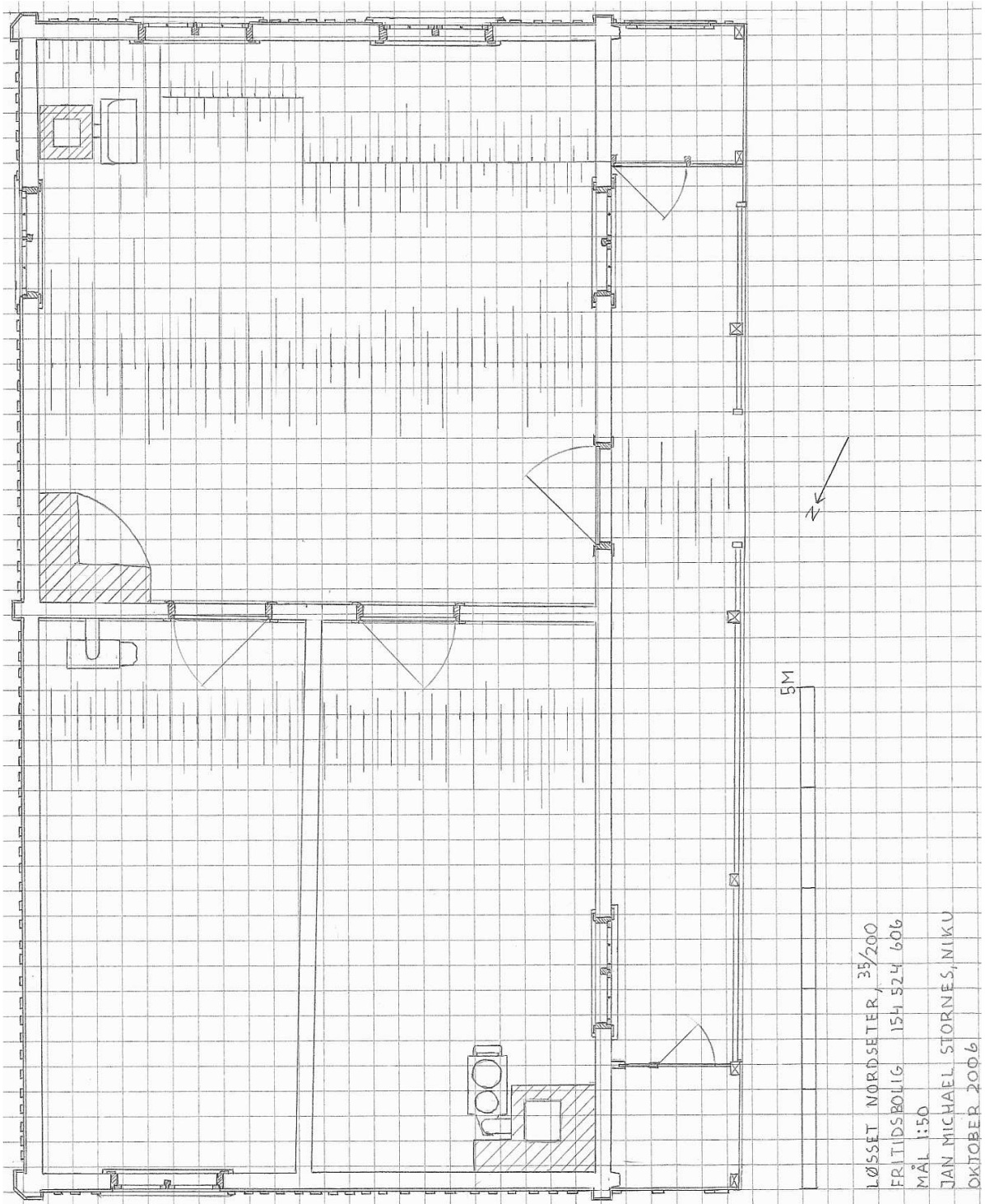
Bygningen er velegnet for utleie.

Vedlikeholdsbehov:

Gulvet i stuerommet bør åpnes og skadeomfanget vurderes.

Utvendig kledning er hvitmalt. Dette er en ugunstig farge på grunn av sen opptørking etter nedfukting. Løs maling må skrapes av og panelet males på nytt, fortrinnsvis i en mørk farge. Vinduene må skrapes og males.

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

**LØSET NORDSETER (Hytter ved Løset søndre) GNR. 35, BNR. 200
GARASJEN, Bygningsnummer: 154 524 592**

Generelt:

Bygningen har ikke utvendig kledning. Tak tekket med bølgeblikk rett på raftesperrene. Grusgulv. Tømra delevegg kappet ca 20-30 cm fra vegg. Gjenbolka åpning med en beitski bevart i søndre gavlvegg. Åpningen begynner ved 7. omfar. Dette tyder på at dette opprinnelig har vært en løe.

Tilstand:

Bygningen er relativt godt vedlikeholdt og er i relativt god stand. 5., 7. og 9. omfar i nordre gavlvegg har råteskader. Trær vokser tett inntil søndre gavlvegg og hindrer opptørring av tømmeret.

Bruk:

Bygningen er velegnet som garasje eller lager.

Bygningshistoriske kriterier:

Bygningen har 8-kantete novhoder. Dette er en novform som var på moten fra om lag 1820.

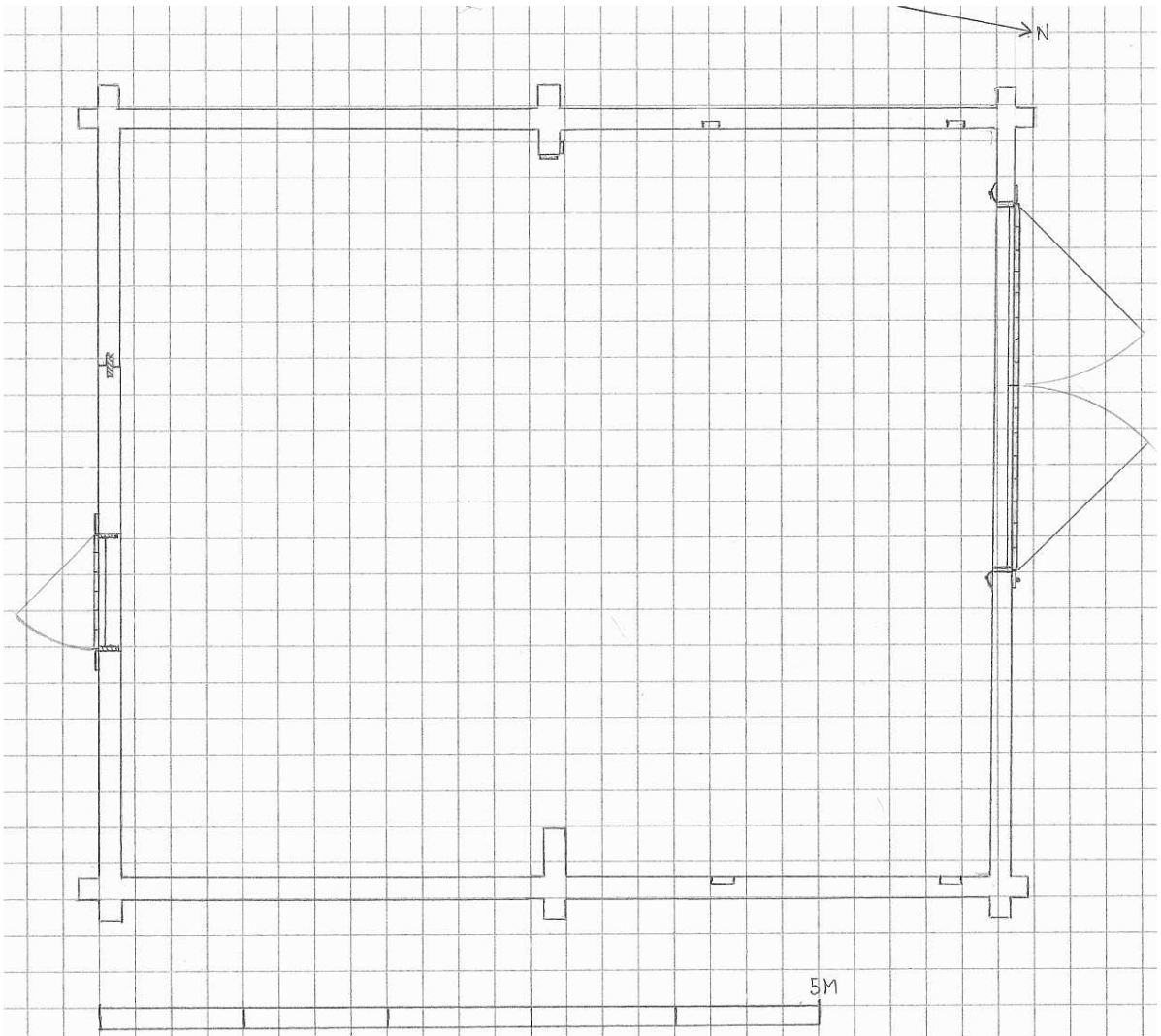
Vedlikeholdsbehov:

Bygningen bør kles utvendig med tømmermannspanel.

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

LØSSET NORDSETER, 3⁵/200
"GARAGEN" 154 524 592
MÅL 1:50
JAN MICHAEL STORNES, NIKU
OKTOBER 2006

**LØSET NORDSETER (Hytter ved Løset søndre) GNR. 35, BNR. 200
UTEDO, Bygningsnummer: 154 542 099**

Generelt:

Bygningen er lettbygget og er kledd utvendig med tømmermannspanel. Pulttak uten undertak, tekket med bord.

Tilstand:

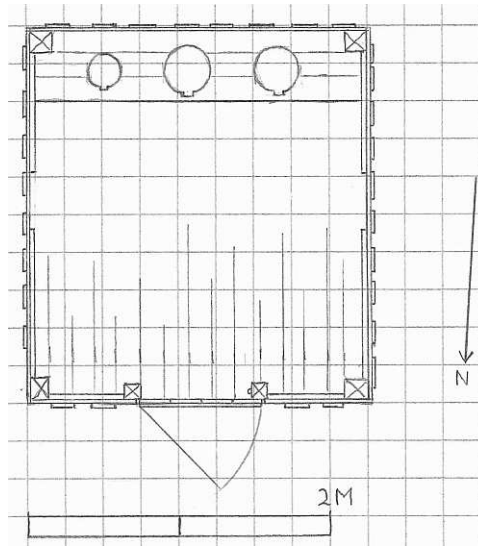
Bygningen er i dårlig forfatning. Taktekkingen - særlig over setene - er oppråtnet. Setningskader. Setene heller ca 30 grader mot bakvegg. Kledningen er generelt i dårlig forfatning. Dette gjelder særlig de nederste 50 cm.

Vedlikeholdsbehov: Taket skiftes og tekkes med bølgeblikk. Ny utvendig kledning. Setene demonteres. Bygningen fundamenteres på nytt i bakkant, og setene settes på plass.

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

LØSSET NORDSETER, 35/200
UTEDO 154 524 099
MÅL 1:50
JAN MICHAEL STORNES, NIKU
OKTOBER 2006

**LØSET NORDSETER (Hytter ved Løset søndre) GNR. 35, BNR. 200
SETERHUS, Bygningsnummer: 154 524 614**

Generelt:

Bygningen har vært benyttet som hytte, og den er kledd utvendig med tømmermannspanel. Bygningen består av to tømrete kjerner med ulik alder. Den nordre delen, melkerommet, er smalere enn den søndre. Dette tyder på at den ene delen er tilflyttet. Mellom tømmerkjernene er ytterveggene lettbygget.

Tilstand:

Bygningen er godt vedlikeholdt og er i god stand.

Bruk:

Bygningen er velegnet til utleie.

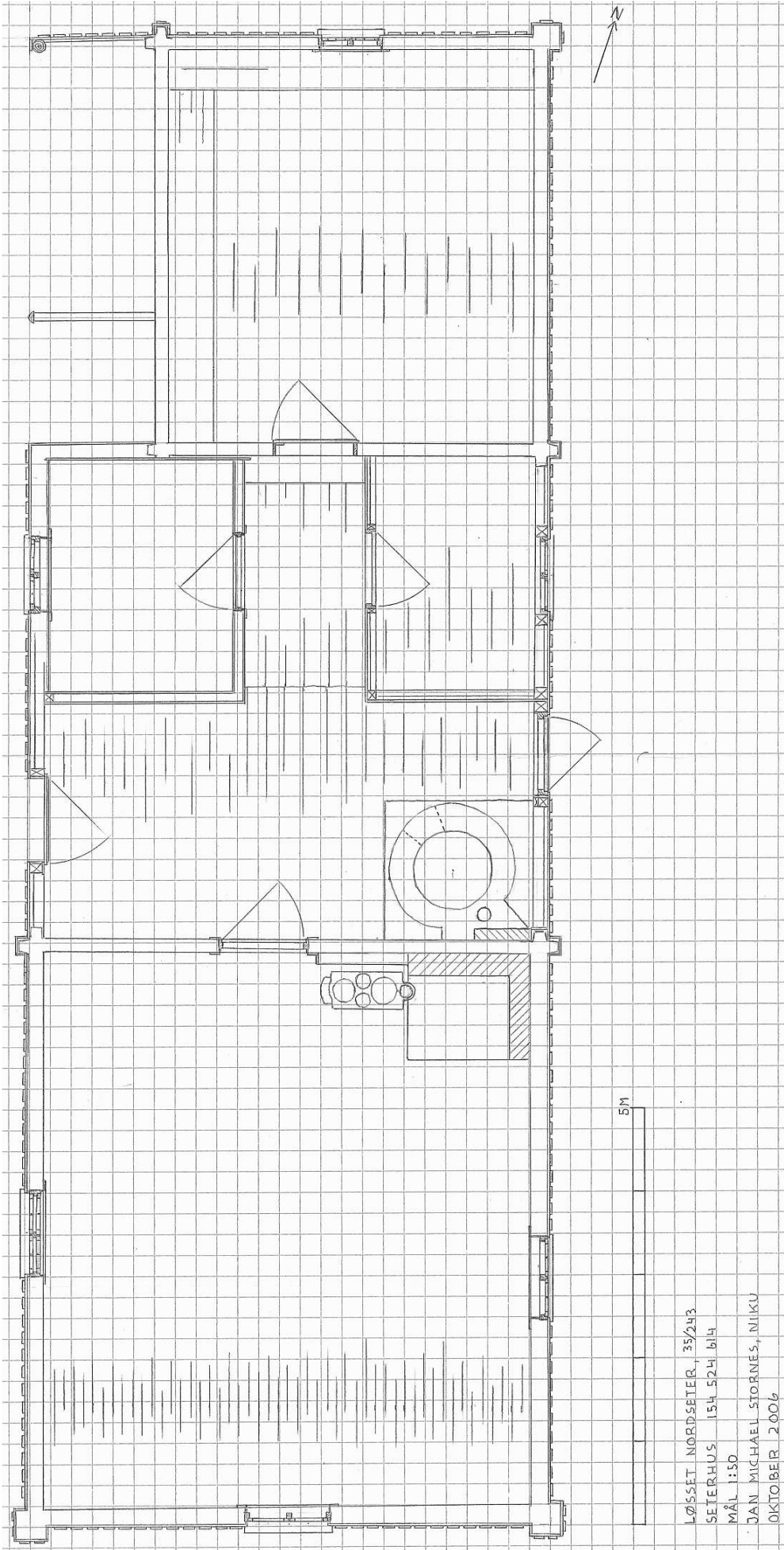
Vedlikeholdsbehov:

Det føyer noe snø inn mellom peisen og vinduet, samt i vindussmyget i østre langvegg. Ingen synlige sprekker.

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

LØSSET NORDSETER, 35/243
SETERHUS 154.524 b14
MÅL 1:50
JAN MICHAEL STORNES, NIKU
OKTOBER 2006

**LØSET NORDSETER (NORDSETER NORDRE) GNR. 35, BNR. 2
SETERSTUE, Bygningsnummer: 154 524 495**

Generelt:

Bygningen har vært brukt som hytte. Den er kledd utvendig med tømmermannspanel. Bygningen har badstue og dusj. Tre soverom. Den vestre delen er en gammel hallingstue.

Tilstand:

Bygningen er godt vedlikeholdt og er i god stand.

Bruk:

Bygningen er velegnet til utleie.

Bygningshistoriske kriterier:

Hallingstua har akershusisk planløsning. Kovepartiet er 423 cm bredt. Den akershusiske planløsning er ikke med sikkerhet påvist før ca 1730. Det meget brede kovepartiet antyder en datering til 1800-årene. Sperrene er av sveitsertypen. Hvis de er originale er trolig hallingstuen fra siste halvdel av 1800-årene.

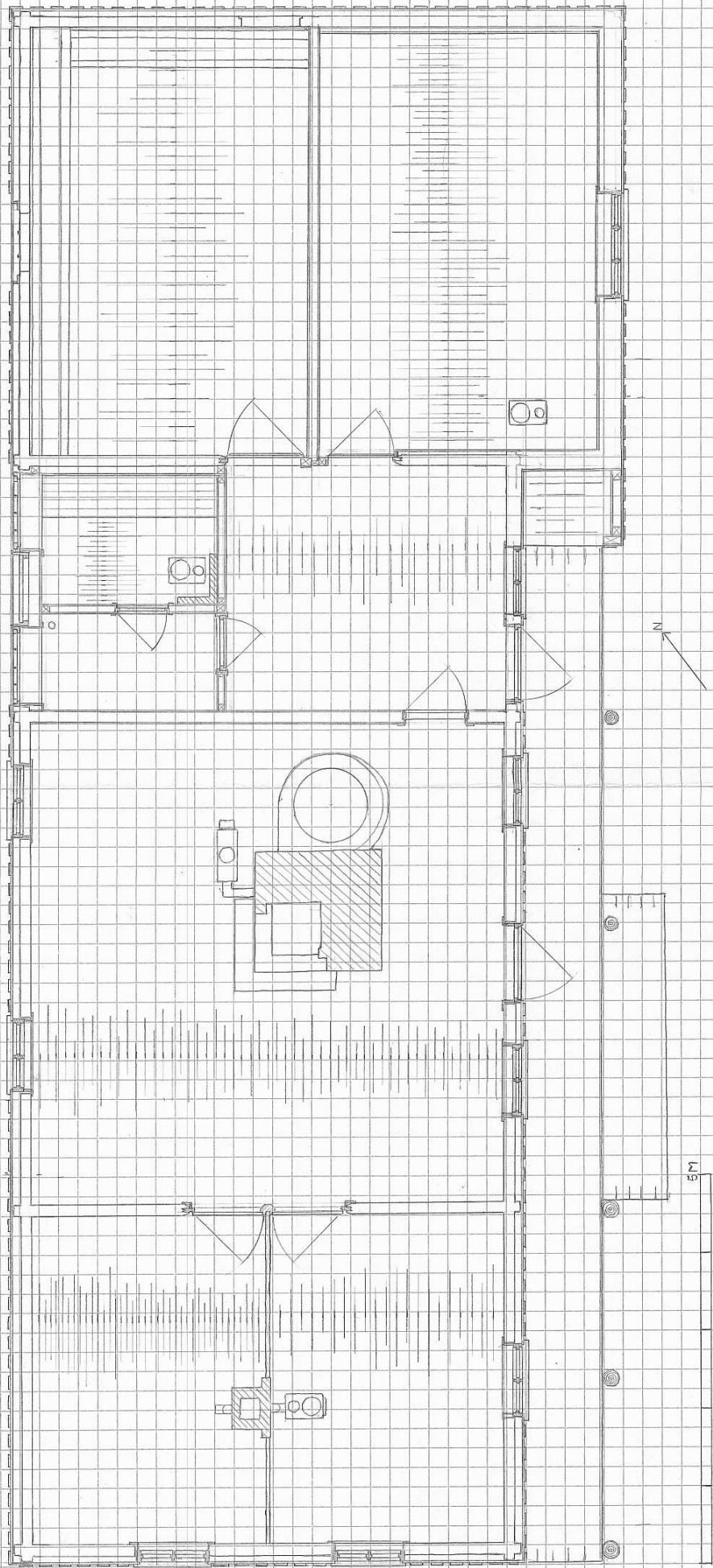
Vedlikeholdsbehov:

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto:Forsvarsbygg

LØSSET, NORDSETER (NORDSETERIN, NORDRE) 3 1/2
SETERSTUE, 154 424 495
MÅL 1:50
JAN MICHAEL STØRNES, NIKU
OKTOBER 2006

**LØSET NORDSETER (NORDSETERN NORDRE) GNR. 35, BNR. 2
FJØS, Bygningsnummer: 154 524 509**

Generelt:

Tømmeret i vestre langvegg, med unntak av de tre øverste omfarene, er skiftet ut med en lettbygget konstruksjon, utvendig kledd med supanel. Avstivning og hold i hjørnene er oppnådd ved hjelp av opplengere og hakejern. Nordre gavlvegg er kledd med tømmermannspanel. Raftesperrer helt opp. Opprinnelig tekking er tre lag flis på glissent lagt plank. Senere opplettet og tekket med bølgeblekk.

Tilstand:

Bygningen er relativt godt vedlikeholdt og er i relativt god stand.

Bruk:

Bygningen er velegnet som lager.

Bygningshistoriske kriterier:

Novhodene er 8-kantete. Dette er en novutforming som var på moten fra omlag 1820.

Vedlikeholdsbehov:

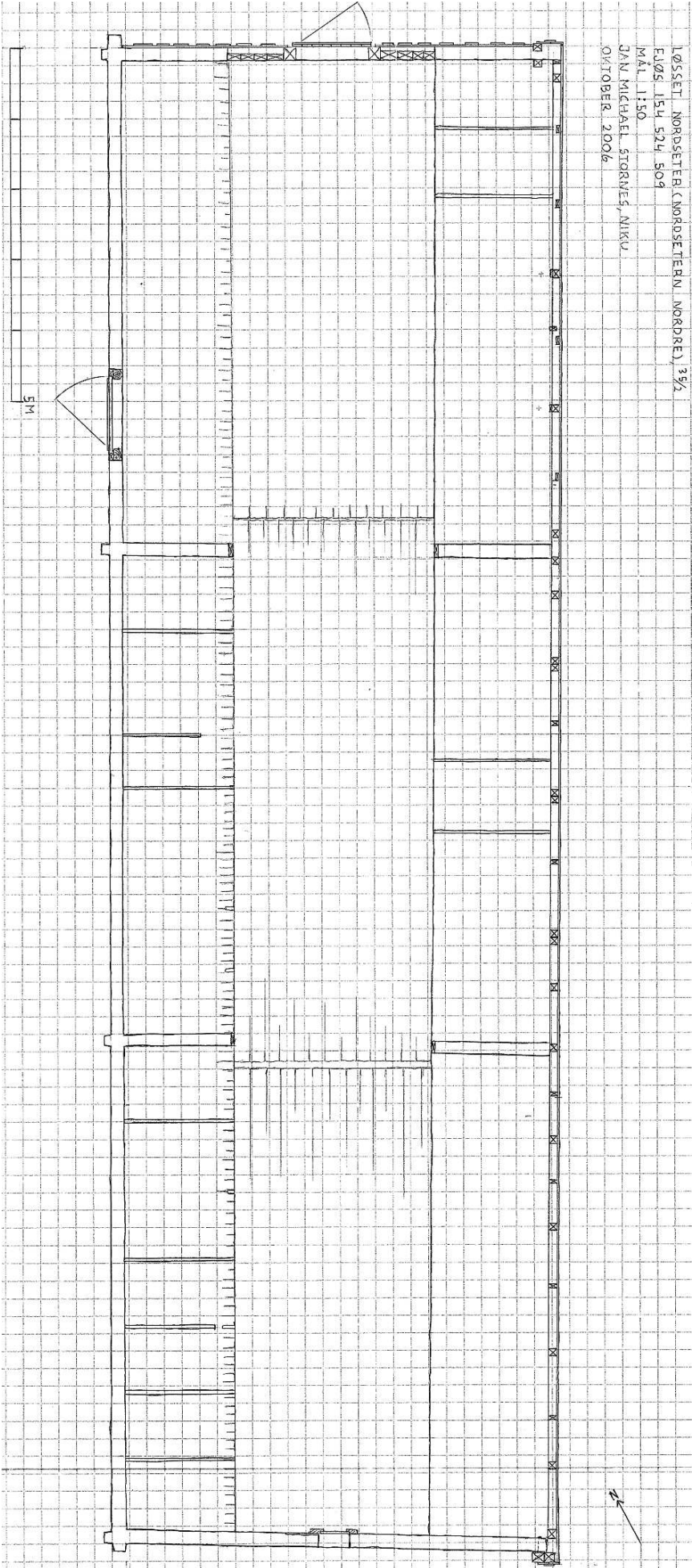
Tømra delevegger, særlig den søndre, må rettes opp og stives av innvendig med opplengere. Søndre gavlvegg og østre langvegg bør kles med su- eller tømmermannspanel. Det føyer snø inn i bygningen.

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

LØSSET, NORDETERE (NORDETERE, NORDRE), 3/2
EJØG 154, 524, 504
MÅL 1:50
JAN. MICHAEL STORVÆG, NIKU
OKTOBER, 2006

**LØSET NORDSETER (NORDSETERN NORDRE) GNR. 35, BNR. 2
UTHUS/VEDSKJUL, Bygningsnummer: 154 524 487**

Generelt:

Søndre del er lettbygget. Den nordre delen er tømra og har ikke utvendig kledning. Bygningen er tekket med bølgeblekk.

Tilstand:

Den tømra delen er i relativt dårlig forfatning. Det nordøstre hjørnet har glidd såpass ut at den østre beitskien er dratt ut av fellingene. Bygningen heller vestover.

Bruk:

Bygningen er velegnet som lager.

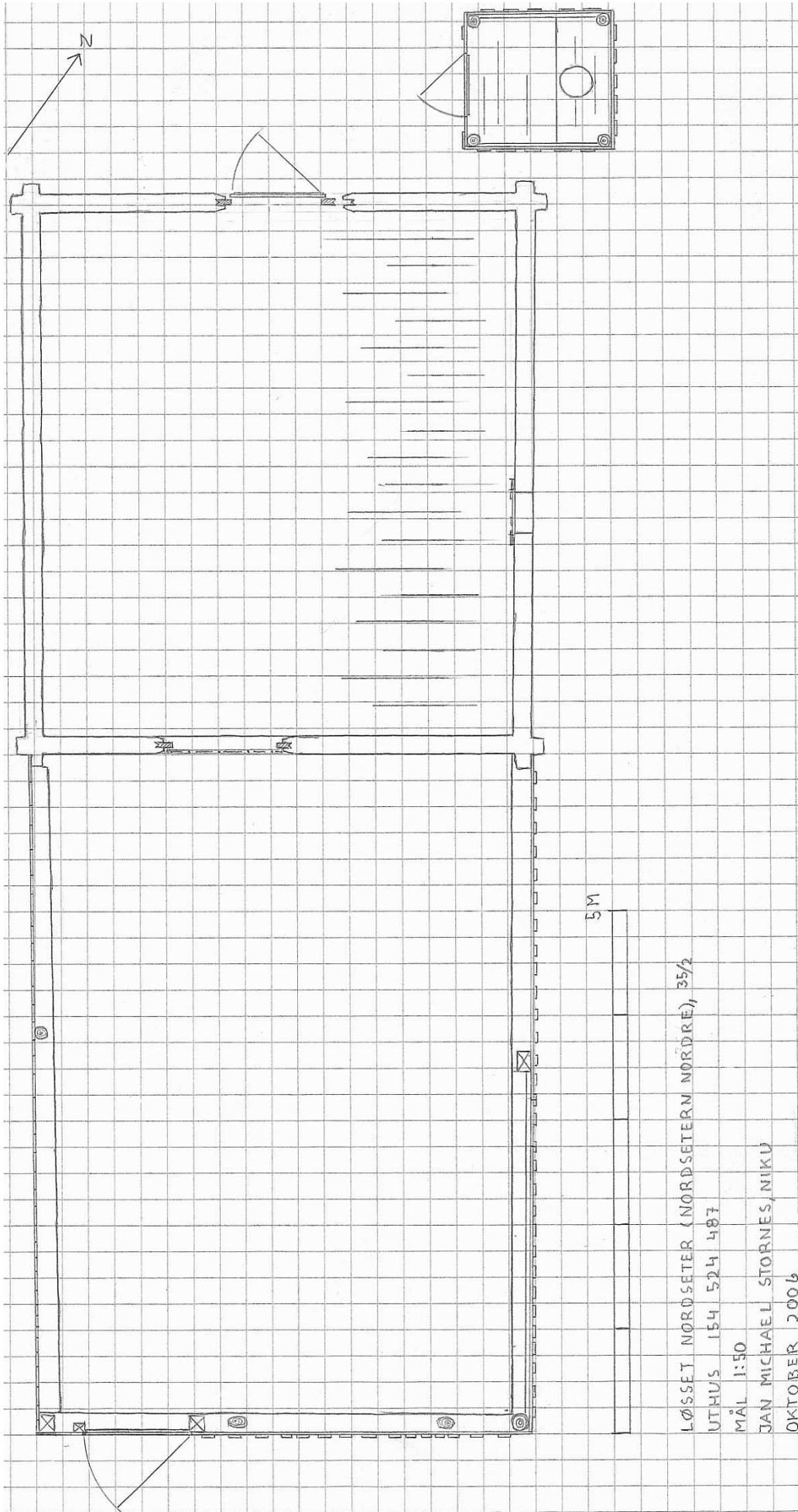
Vedlikeholdsbehov:

Bygningen rettes opp og stives av ved hjelp av opplengere. Tømmeret bør kles utvendig med tømmermannspanel. Bakkenivået senkes etter behov slik at svillene ikke dekkes av/eller er for nær bakken.

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

LØSSET NØRÐSETER (NØRÐSETERM NØRÐRE), 35/2

UTHUS 154 524 487

MÅL 1:50

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

OKTOBER 2006

**LØSET NORDSETER (NORDSETERN NORDRE) GNR. 35, BNR. 2
UTHUS / VEDSKJUL , Bygningsnummer: 154 524 479**

Generelt:

Bygningen har megaronplan, det vil si langveggene stikker fram et stykke forbi dørveggen. Nordre gavlvegg og vestre langvegg er kledd med tømmermannspanel. Raftesperrer av staur som går helt opp. 3 lag flis på glissent lagt plank. I dag tekket med bølgeblekk. Nordre del av bygningen lener seg kraftig mot øst. Laftene har sluppet i NV-hjørne.

Tilstand:

Den tømra delen er i ganske dårlig forfatning. Svillene ligger under bakkenivå.

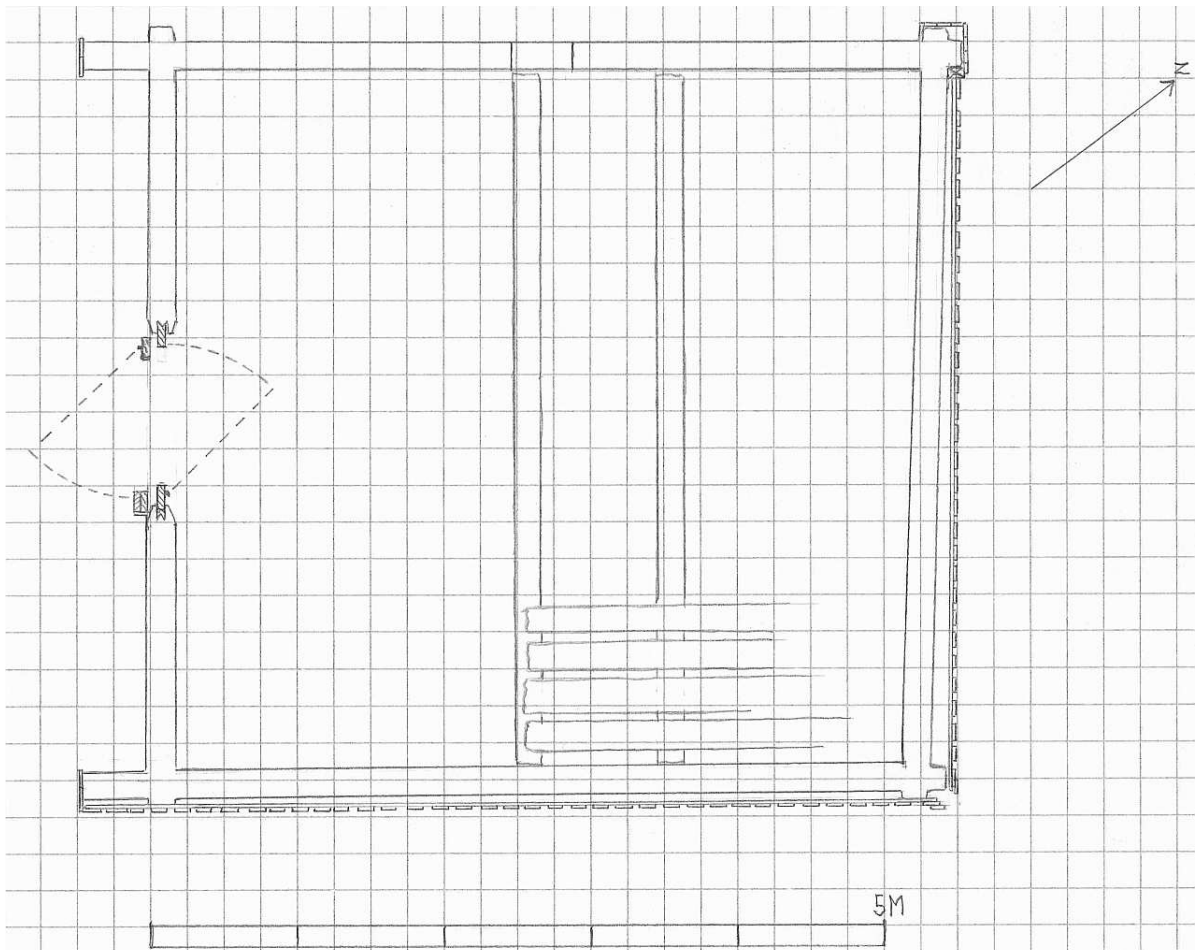
Vedlikeholdsbehov:

Utvendig kledning fjernes. Svillene skiftes ut eller erstattes med stein. Bygningen rettes opp og stives av ved hjelp av opplengere. Hele bygningen bør kles utvendig med tømmermannspanel. Bakkenivået senkes etter behov slik at svillene ikke dekkes av, eller er for nær bakken.

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

LØSSET NORDSETER (NORDSETERN NORDRE), 35/2

LØE 154 524 479

MÅL 1:50

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

OKTOBER 2006

10.2 Deset Nordseter

GNR. 36, BNR. 123 (INGERSTUEN II – HUSMANNSETRA)
SETERSTUE, Bygningsnummer: 154 524 045

Generelt:

Bygningen har vært brukt som hytte. Den består av to tømrete kjerner med ulik alder. Den søndre delen er eldst. Tilbygget mot nord er satt opp slik at det blir en gang mellom tømmerkjernene. Den utvendige kledningen består av tømmermannspanel. Den nordre tømmerkjernen er panelt innvendig. I den eldste delen er det kun 164 cm fra gulvet til slindene, og 245 cm fra gulvet til mønsåsen.

Tilstand:

Bygningen er godt vedlikeholdt og er tilsynelatende i god stand.

Tømmeret i den søndre (eldste delen) har vært i dårlig forfatning. Langveggene lener seg her kraftig mot vest, og det har vært nødvendig å avstive gavl og langveggene med opplengere. Over døra inn til den eldste delen er det skåret inn: "O.S. XIII VIII – XXII."

Bruk:

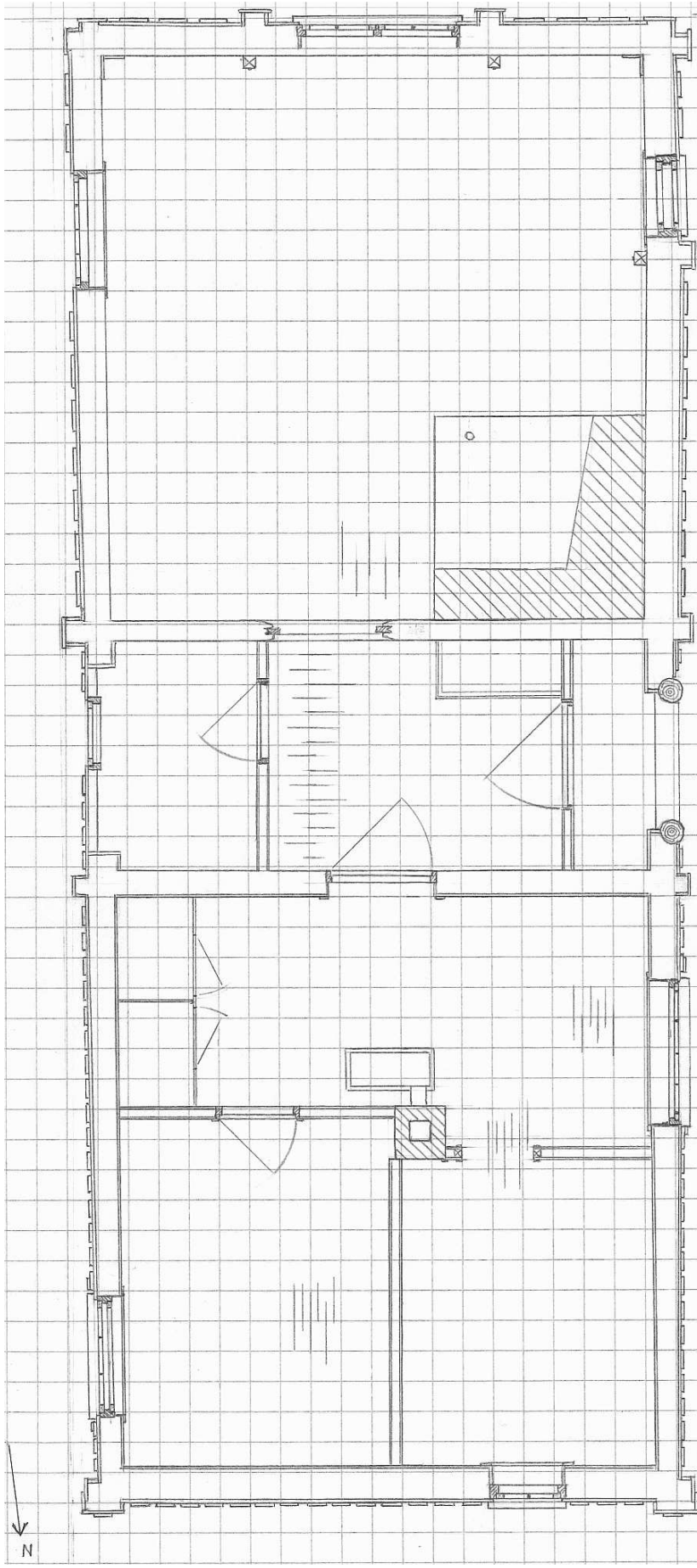
Bygningen er velegnet til utleie.

Vedlikeholdsbehov:

Gammelt vindu i søndre gavlvegg kittes og males. Døråpningen til søndre del mangler dørbblad. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

DESET NORDSETER (INGERSTUEN II - HJUSMANSETRA) 36/123
 SETERSTUE (BRUKT SOM HYTTE) 154 524 045
 MÅL 1:50
 JAN MICHAEL STORNES, NIKU
 OKTOBER 2006

**DESET NORDSETER, GNR. 36, BNR. 123 (INGERSTUEN II – HUSMANNSETRA)
FJØS, Bygningsnummer: 154 524 053**

Generelt:

Bygningen er ikke i bruk. Den har ikke utvendig kledning. Opprinnelig har bygningen vært tekket med flis. Oppå flisen er det lagt et bølgeblikktag.

Tilstand:

Bygningen er i meget dårlig forfatning på grunn av manglende vedlikehold av bølgeblikktaget. Bølgeblikket i østre del av søndre takflate når ikke ut til raftet, og det dekker i tillegg ikke skikkelig utstikket i østre gavlvegg. Dette har ført til meget alvorlige råteskader i tømmerveggene. I østre gavlvegg har 2-4 omfar rast ut, og gavlveggen for øvrig har lagt seg kraftig innover og står i fare for å rase inn i bygningen. Gavlveggen er stemplet opp innvendig.

Bruk:

Bygningen utgjør en fare for eventuelle leietagere av setra.

Bygningshistoriske kriterier:

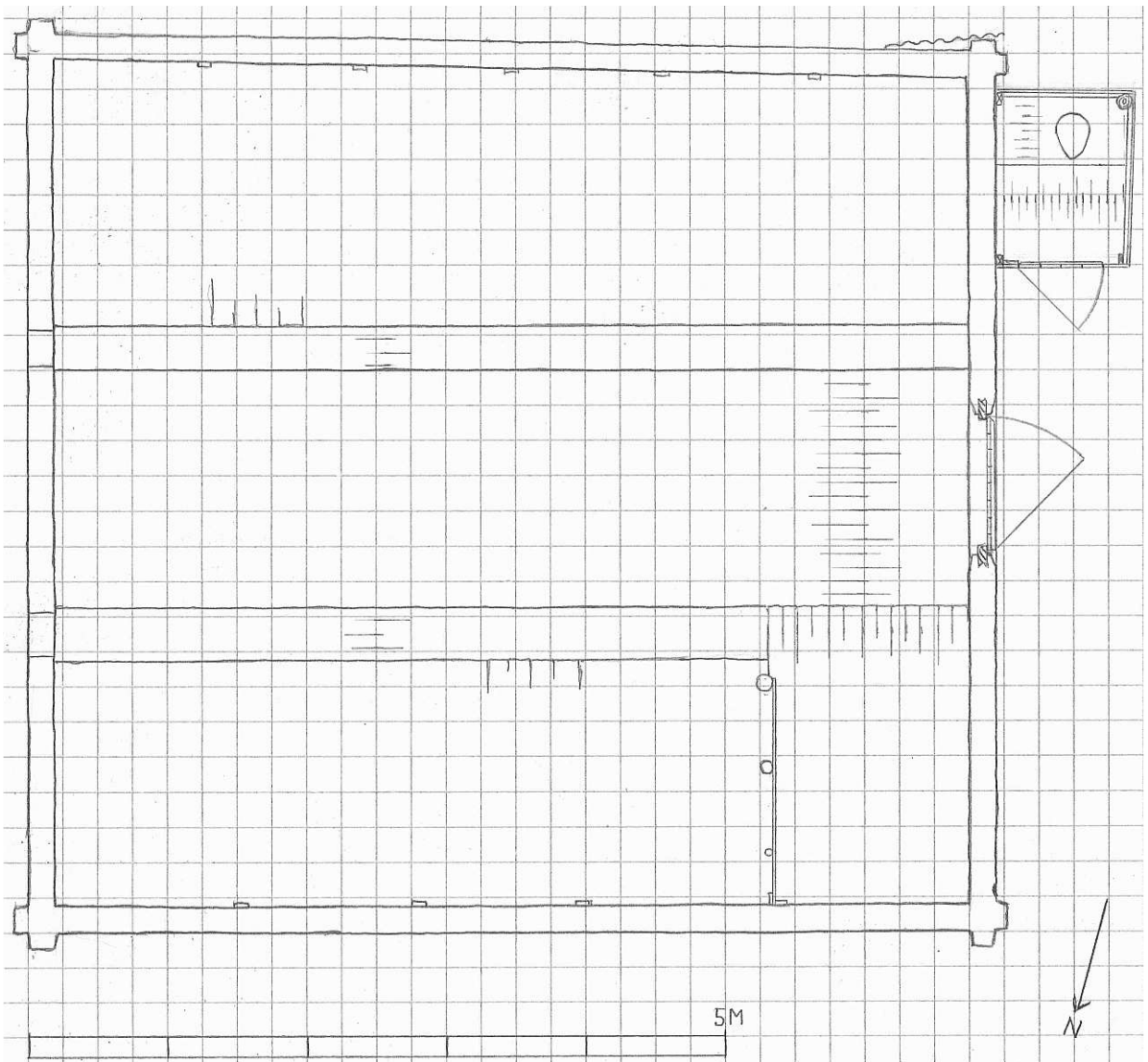
Bygningen har 8-kantete novhoder - en utforming som hører 1800-årene til. Vanligst forekommende etter ca 1820.

Vedlikeholdsbehov:

Skal bygningen settes i stand må tømmeret i østre gavlvegg og store deler av søndre langvegg skiftes. Velges en slik løsning må bygningen demonteres. Alternativt kan bygningen stemples opp og stabiliseres, for så å erstatte østre gavlvegg og de ødelagte deler av søndre langvegg med bindingsverk. Bygningen kles deretter med tømmermanns- eller supanel. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

DESET NORDSETER (INGERSTUEN II - HUSMANNSETRA 36/123

FJØS 154 524 053

MÅL 1:50

JAN MICHAEL STØRNES, NIKU

OKTOBER 2006

**DESET NORDSETER, GNR. 36, BNR. 11 (GAMMELSTU OG MARISTUEN SETER)
SETERSTUE, Bygningsnummer: 154 524 096**

Generelt:

Bygningen har vært brukt som hytte. Den er kledd utvendig med grovt tømmermannspanel. I melkerommet er det 174 cm fra gulvet til slindene, og 270 cm fra gulvet til mønsåsen.

Tilstand:

Bygningen er godt vedlikeholdt og er tilsynelatende i god stand. Tømmeret har vært i såpass dårlig forfatning at det har vært nødvendig å avstive søndre langvegg og østre gavlvegg med opplengere.

Bruk:

Bygningen er velegnet til utleie.

Bygningshistoriske kriterier:

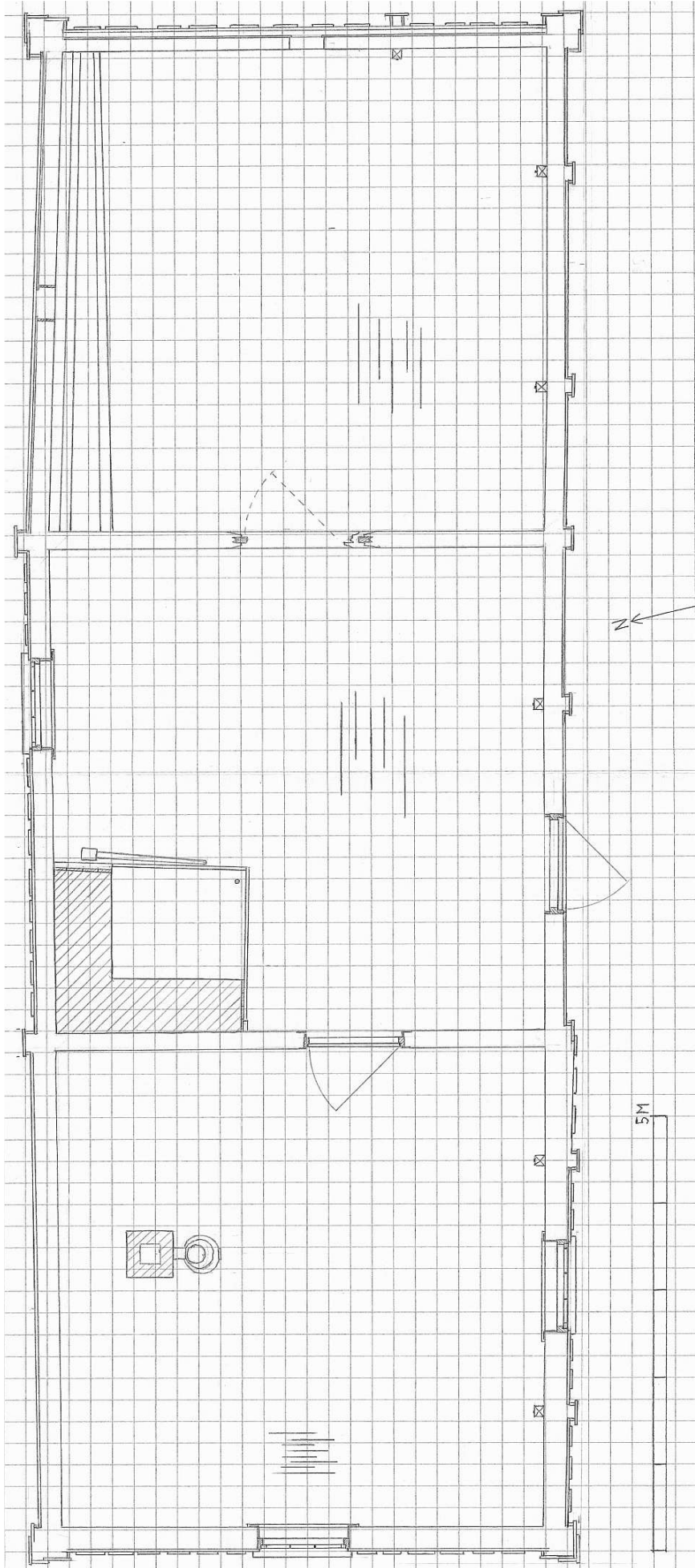
På et skilt over døra inne i stuerommet står det: "Jens Olsen 1873".

Vedlikeholdsbehov:

Vinduer: Kittes om etter behov og males. Dører: Dørbladet tilhørende døråpningen inn til melkerommet er hengslet av og ligger på gulvet. Vegg er forskjøvet ca 20 cm mot syd. Dette har gjort det nødvendig å gjøre dørbladet tilsvarende bredere. Tak: Bølgeblikktaket er rustent. Det bør sjekkes om platene er skikkelig festet, og om det er behov for utskifting. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

DESET NORDSETER (GAMMELSTU OG MARIUSTUEN SEITER), 3/1
 SETERSTUE (BRUKT SOM HYTTE), 154 574 096
 MÅL 1:50
 JAN MICHAEL STORMES, NIKU
 OKTOBER 2006

**DESET NORDSETER, GNR. 36, BNR. 11 (GAMMELSTU OG MARISTUEN SETER)
FJØS, Bygningsnummer: 154 524 118**

Generelt:

Bygningen benyttes som lager, bla. til ved. Søndre gavlvegg er kledd med tømmermannspanel. SV og SØ hjørne har novkasser. Opprinnelig har bygningen vært tekket med flis. Oppå flisen er det lagt en bordtekkning bestående av trykkimpregnerte over- og underliggere.

Tilstand:

Bygningen er i ganske god stand. Tømmeret i østre langvegg er råteskadet utvendig. Dette gjelder også novhodene mot øst i den tømra delevæggen samt i det NØ hjørnet.

Bruk:

Bygningen er velegnet som lager.

Bygningshistoriske kriterier:

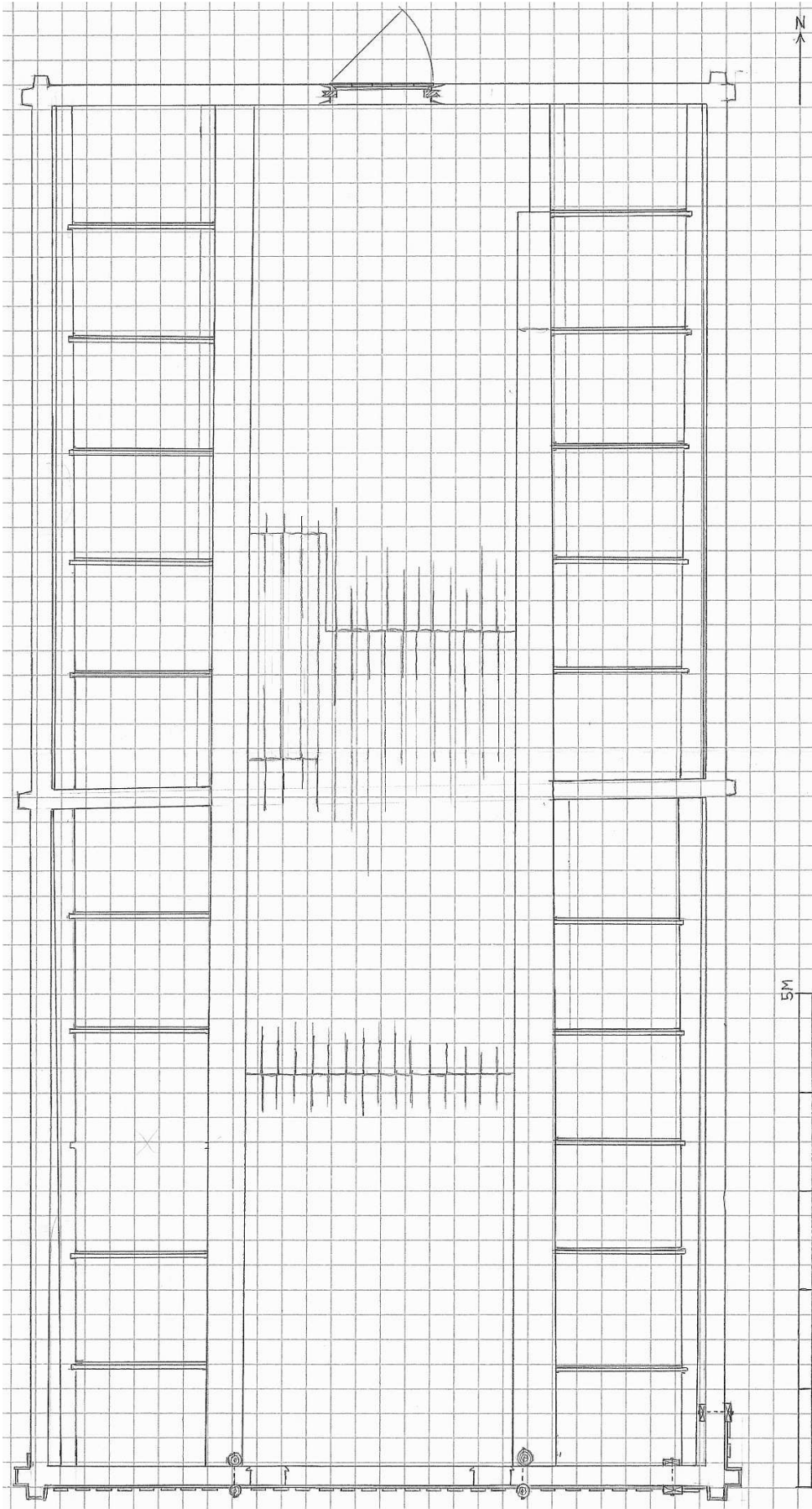
Bygningen har 8-kantete novhoder, en utforming som hører 1800-årene til. Vanligst forekommende etter ca 1820.

Vedlikeholdsbehov:

Hele bygningen bør kles med tømmermannspanel. Det øverste hengslet på dørbildet mangler. Bakkenivået senkes etter behov slik at svillene ikke dekkes av/eller er for nær bakken. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

DESET NORDSETER (GAMMELSTU OG MARISTUEN SETER) 36/11
 FJØS, 154 524 118
 MÅL 1:50
 JAN MICHAEL STORNES, NIKU
 OKTOBER 2006

DESET NORDSETER, GNR. 36, BNR. 11 (GAMMELSTU OG MARISTUEN SETER). HYTTE, Bygningsnummer: 154 524 061

Generelt:

Bygningen er en bindingsverkskonstruksjon og er bygget som hytte. Bygningen er kledd utvendig med tømmermannspanel.

Tilstand:

Bygningen er godt vedlikeholdt og er i god stand.

Bruk:

Bygningen er velegnet til utleie.

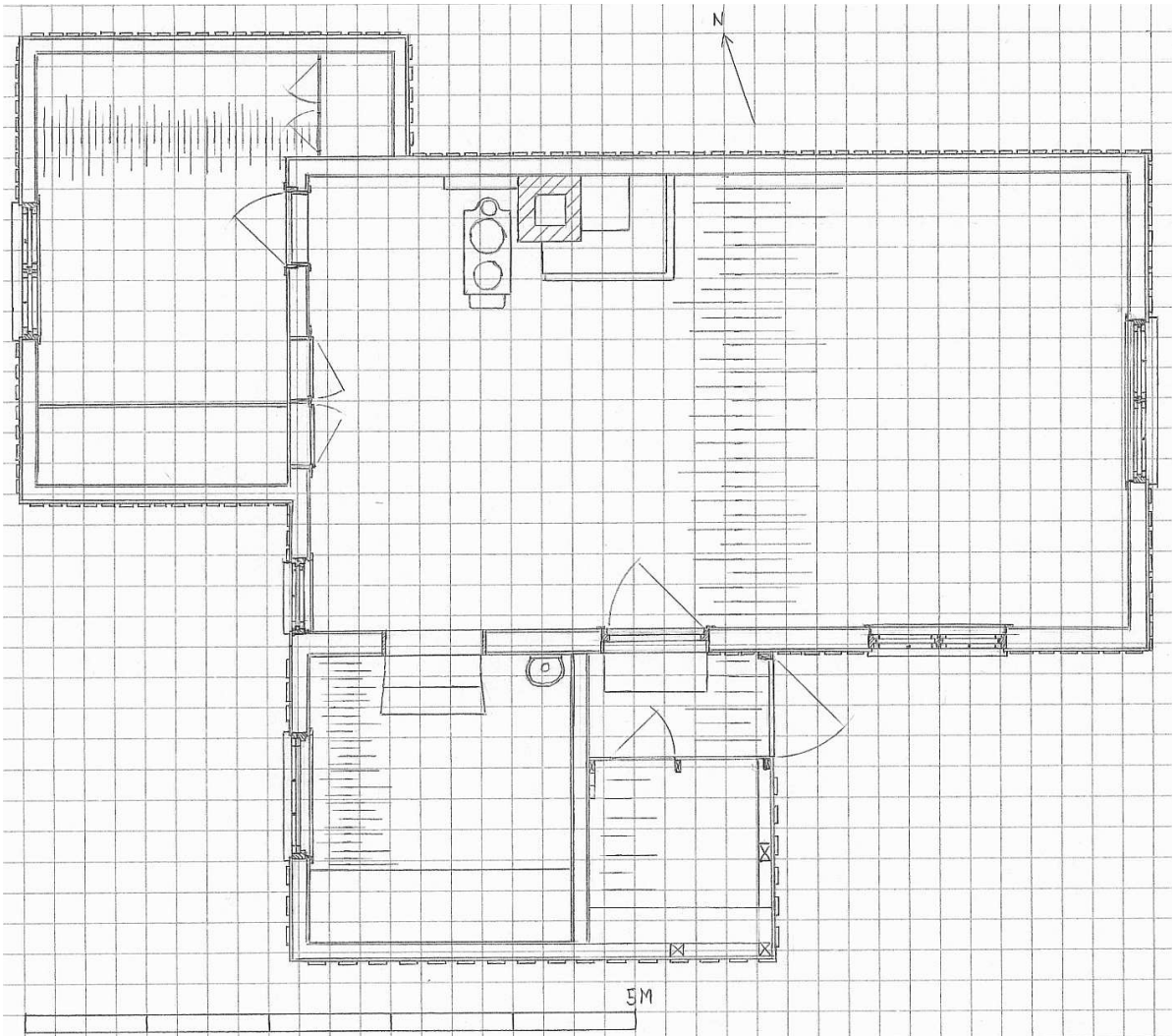
Vedlikeholdsbehov:

Det trekker fuktighet ned langs pipeløpet. Tettingen mot pipa over tak bør sjekkes.

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

DESET NORDSETER (GAMMELSTU OG MARISTUEN SETER, 36/6
 HYTTE 154 524 061
 MÅL 1:50
 JAN MICHAEL STORNES, NIKU
 OKTOBER 2006

DESET NORDSETER, GNR. 36, BNR. 11 (GAMMELSTU OG MARISTUEN SETER)
HØYLØE , Bygningsnummer: 154 524 088

Generelt:

Taket er tekket med flis.

Tilstand: Bygningen er i meget dårlig forfatning. Nesten all flisen er borte, og det er store hull i taket. Dette har ført til store råteskader på tømmeret. I tillegg har bakken seget inn på bygningen fra øst og nord. Dette har ført til at opptil fire omfar ligger under bakkenivå. I nordre gavlvegg er det tre nederste omfarene over bakken presset ut på grunn av råteskader. I vestre langvegg er tredje og fjerde omfar falt ut av veggen. I østre langvegg er de seks nederste omfarene knust av råte og er på vei ut. I den søndre langveggen er tømmeret under åpningen sterkt råteskadet. Denne veggen er avstivet med opplengere, på hver side av åpningen.

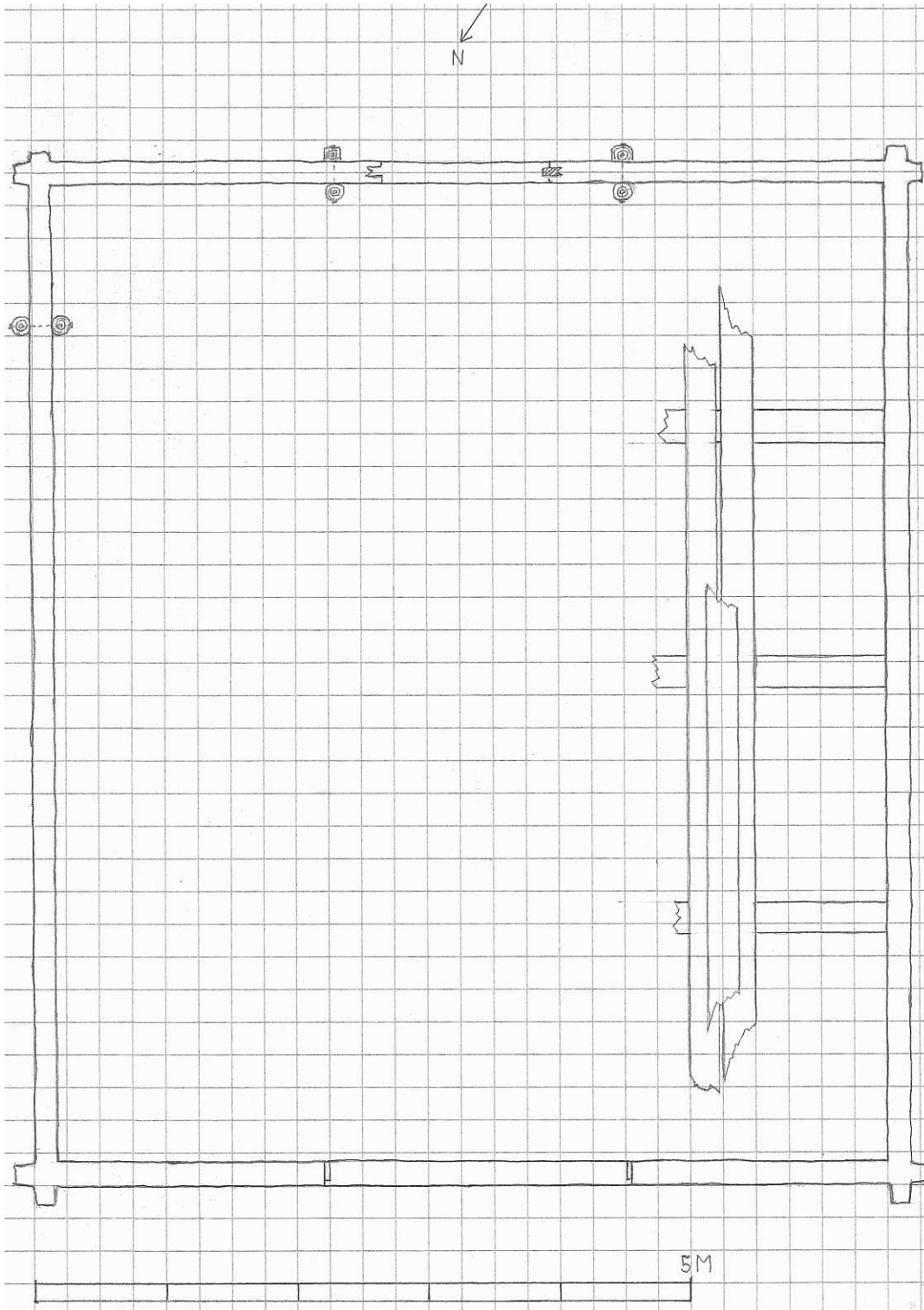
Bruk: Bygningen utgjør en fare for eventuelle leietagere av setra..

Vedlikeholdsbehov:

Skal bygningen settes i stand må store deler av tømmeret skiftes. Trolig også hele takkonstruksjonen. Velges en slik løsning må bygningen demonteres, og refundenteres.

Foto: Forsvarsbygg

DESET NORDSETER (GAMMELSTU OG MARISTUEN SETER) 36/11
HØYLØE 154 524 088
MÅL 1:50
JAN MICHAEL STORNES, NIKU
OKTOBER 2006

**DESET NORDSETER, GNR. 36, BNR. 13
SETERSTUE, Bygningsnummer: 154 524 037**

Generelt:

Bygningen har vært brukt som hytte. Ytterveggene er kledd med tømmermannspanel. I stuen mot sør er det 200 cm fra gulvet til slindene, og 285 cm fra gulvet til mønsåsen.

Tilstand:

Bygningen har vært under restaurering, men dette arbeidet har uheldigvis stoppet opp før østre takflate rakk å bli tekket med bølgeblikk. Dette har fått alvorlige konsekvenser for de underliggende konstruksjoner som har blitt kraftig nedfuktet. Langs jamnveggen inne er det tømmerstopp, særlig i melkerommet. Med unntak av det vestlige vinduet i søndre gavlvegg er vinduene skiftet ut, trolig som et ledd i den pågående restaureringen. Også inngangsdøra er av nyere dato.

Bruk:

Etter restaurering vil bygningen være velegnet til utleie.

Bygningshistoriske kriterier:

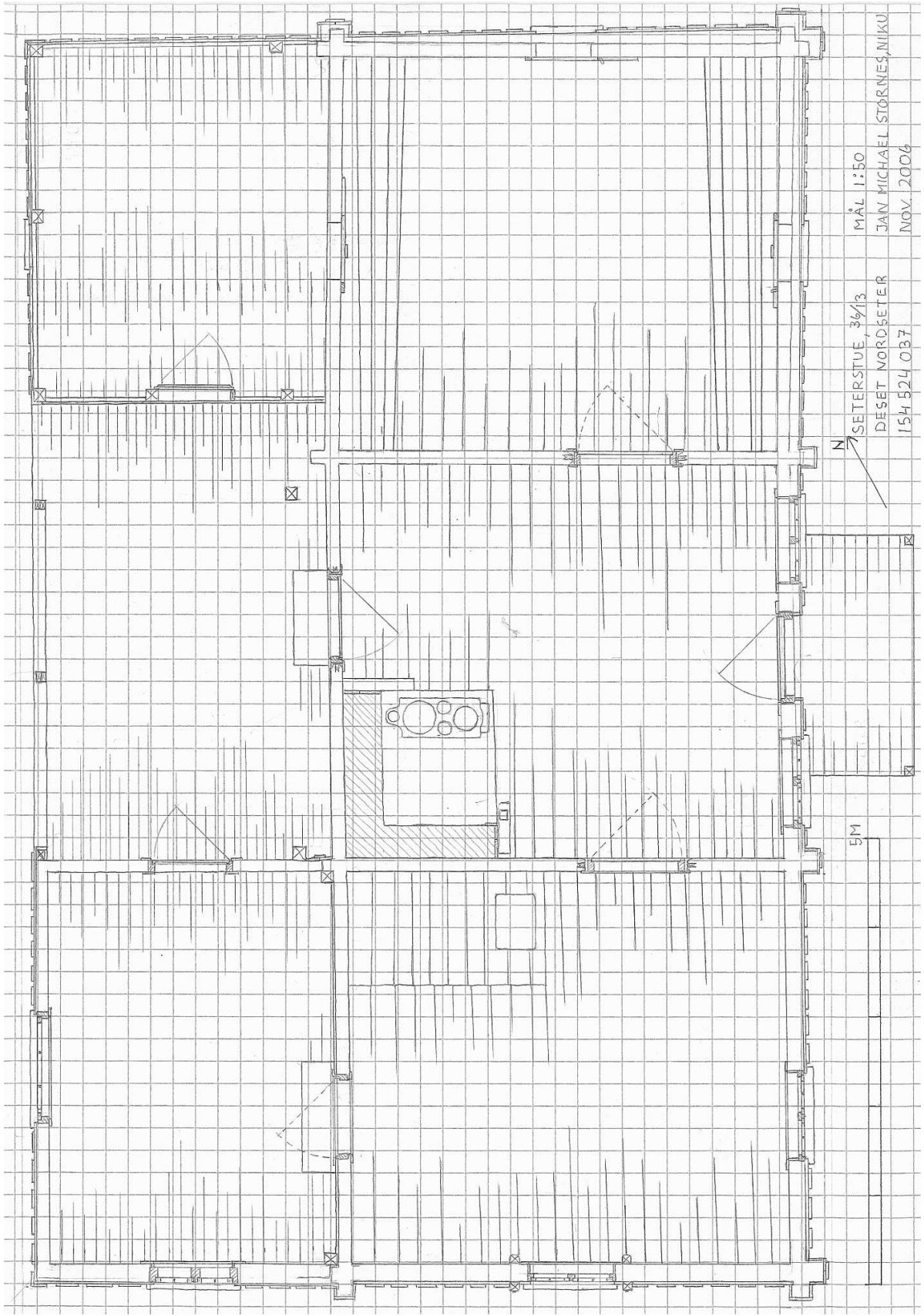
Bygningens har 8-kantete novhoder, en utforming som hører 1800-årene til. Dette var vanligst forekommende etter ca 1820.

Vedlikeholdsbehov:

Østre takflate må demonteres ned til innvendig himling. Utvendig kledning fjernes fra østre langvegg og på deler av gavlveggene. Vinduene i østre langvegg tas ut. Fuktbelastete deler av gulvene fjernes. Konstruksjonen tørkes ved hjelp av byggvarmere. Nytt undertak og ny tekking trengs. Utvendig kledning, vinduene og gulvbordene kan trolig gjenbrukes. Vinduer: De nye vinduene er ubehandlet. De bør tørkes, grunnes og males. Dører: Dørbladet tilhørende melkeromsdøra mangler. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

MÅL 1:50
JAN MICHAEL STORNES, NIKU
NOV. 2006

SETERSTUE, 3/4/13
DESET NORDBETER
154 524 037

N

5M

DESET NORDSETER, GNR. 36, BNR. 13
FJØS, Bygningsnummer: 154 524 029

Generelt:

Bygningen benyttes som lager, bla. til ved. Nordre langvegg og østre gavlvegg er kledd med lektepanel. Det er novkasser på alle hjørner med unntak av det i sydvest. Taket er tekket med bølgeblekk.

Tilstand:

Bygningen er - for kanskje 20-30 år siden - satt i relativt god stand. Tømmeret i østre gavlvegg er svekket av råte. For å bøte på dette er det etablert opplengere. To på hver side av døra, samt i det NØ hjørnet, der novhodene har falt av. Svilla i østre gavlvegg har nå delvis råtnet bort, og kledningen og utvendige opplengere er alvorlig råteskadet.

Bruk:

Bygningen er velegnet som lager.

Bygningshistoriske kriterier:

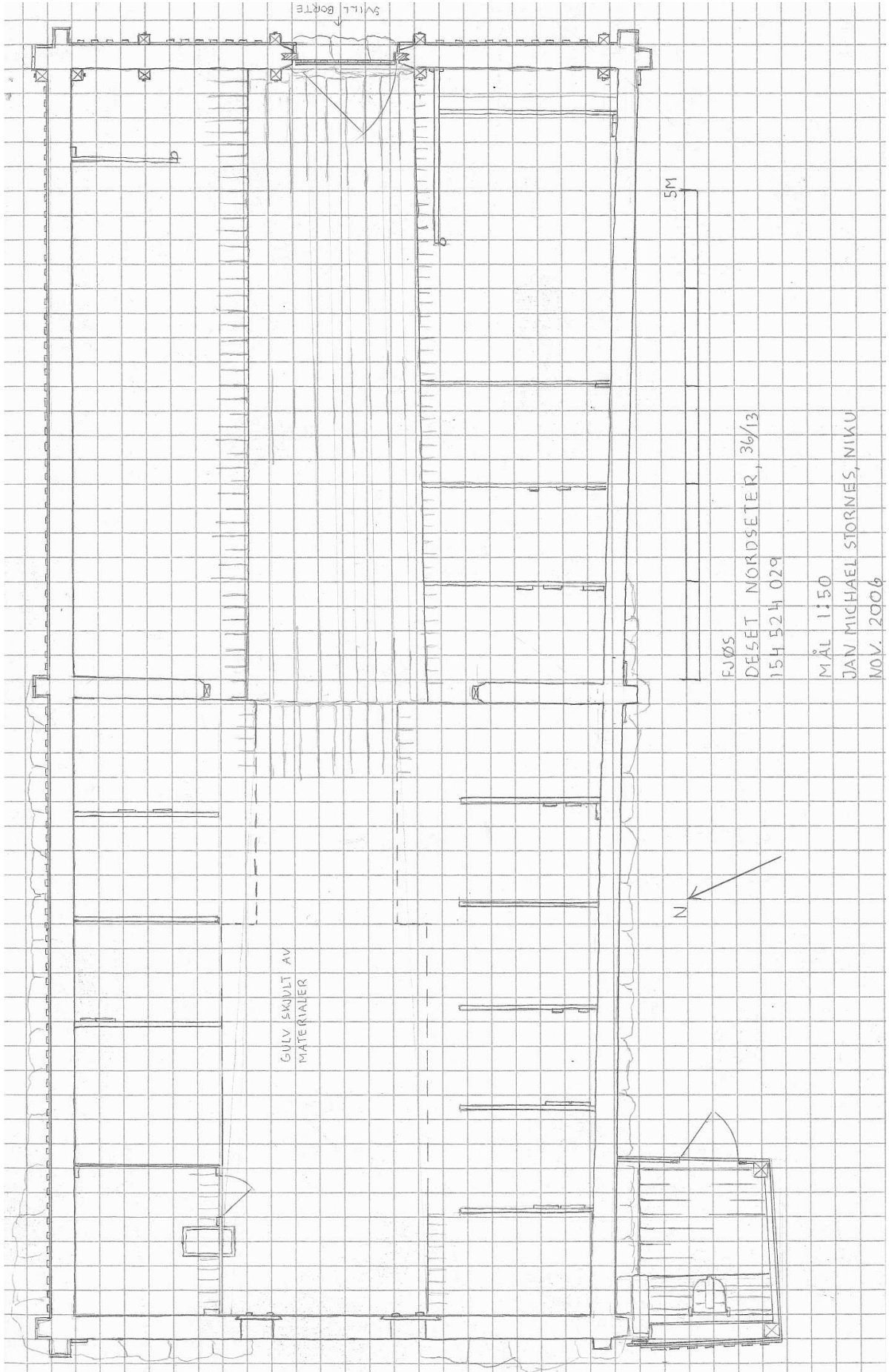
Bygningen har 4-kantete novhoder, en utforming som var på moten i perioden 1750-1820. Over døra er det på et skilt skåret inn: "I. 1850". Under skiltet, på dørgaupa er det skåret inn: "TH 1945".

Vedlikeholdsbehov:

Utvendig kledning og opplengerene i østre gavlvegg skiftes ut. Svillen fjernes. Den ødelagte svillen skiftes. Alternativt fjernes svilla og grunnmuren heves tilsvarende. Bakkenivået senkes etter behov slik at svillen ikke dekkes av/eller er for nær bakken. Det bør vurderes om kledningen også på nordre langvegg må skiftes ut. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

GULV SKJULT AV
MATERIALER

SMILL BORTE

5M

N

FJØS
DESET NORDSETER, 36/13
15H 524 029

MÅL 1:50
JAN MICHAEL STORNES, NIKU
NOV. 2006

**DESET NORDSETER, GNR. 36, BNR. 6
SETERSTUE, Bygningsnummer: 154 524 126**

Generelt:

Bygningen har vært brukt som hytte. Den har, som den eneste av de registrerte bygningene utvendig moldbenk. Bygningen er kledd utvendig med villmarkspanel.

Tilstand:

Bygningen er meget godt vedlikeholdt og er i meget god stand. Taket er tekket med torv. Det trekker fuktighet ned langs pipa i det nordre rommet. Fuktigheten trekker ned på jernkomfyren, og denne har begynt å ruste.

Bygningshistoriske kriterier:

Bygningen har 8-kantete novhoder. Dette er en måte å utforme novhodene på som var på moten fra om lag 1820.

Bruk:

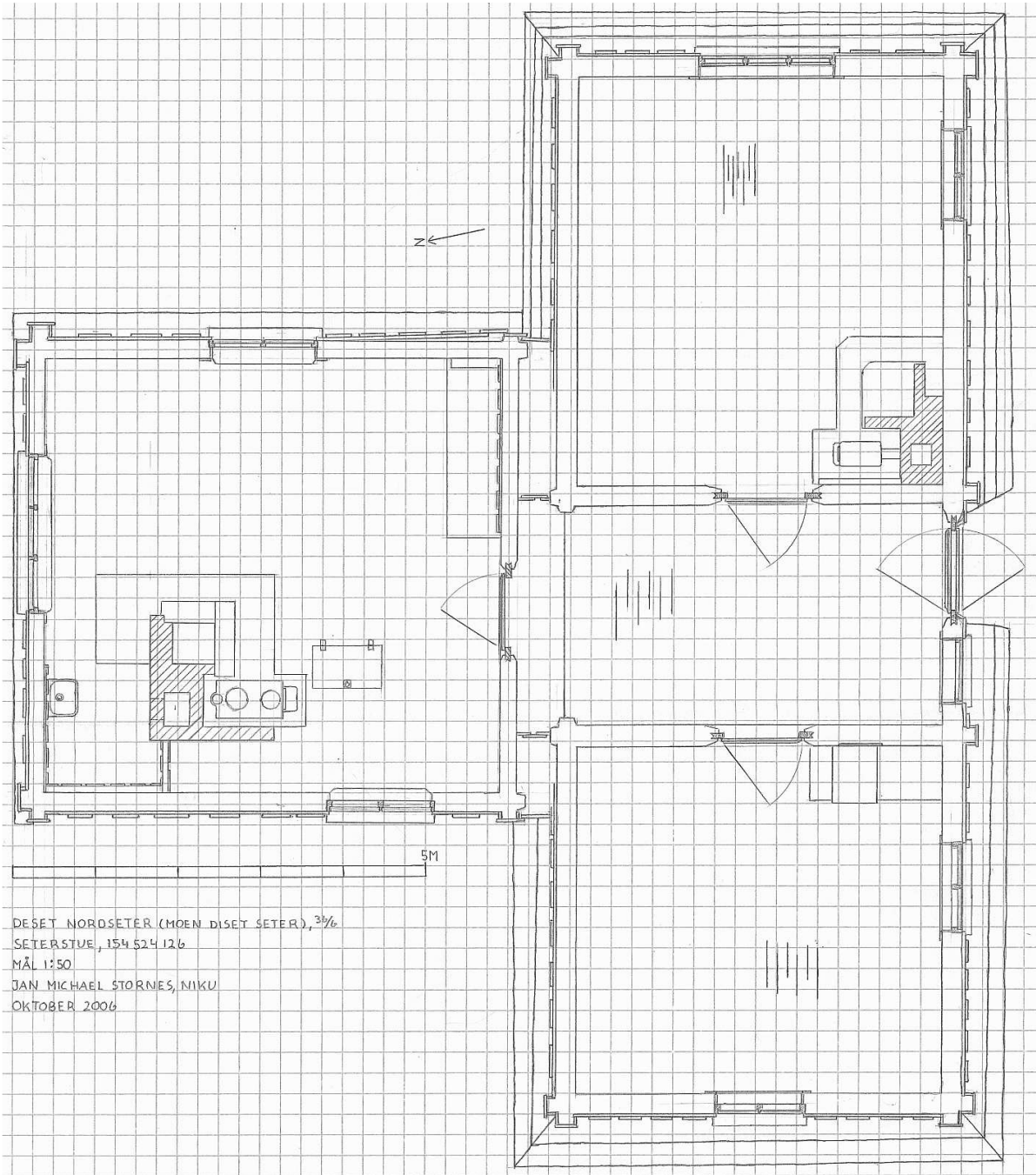
Bygningen er meget velegnet til utleie.

Vedlikeholdsbehov:

Lekkasjen rundt pipa i det nordre rommet må stoppes. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

DESET NORDSETER (MOEN DISET SETER), $3\frac{1}{2}/6$
SETERSTUE, 154 524 126
MÅL 1:50
JAN MICHAEL STORNES, NIKU
OKTOBER 2006

DESET NORDSETER, GNR. 36, BNR. 6
JAKTHYTTE, Bygningsnummer: 154 524 142

Generelt:

Bygningen er utvendig kledd med tømmermannspanel.

Tilstand:

Bygningen er i god stand. Taket er tekket med torv.

Bruk:

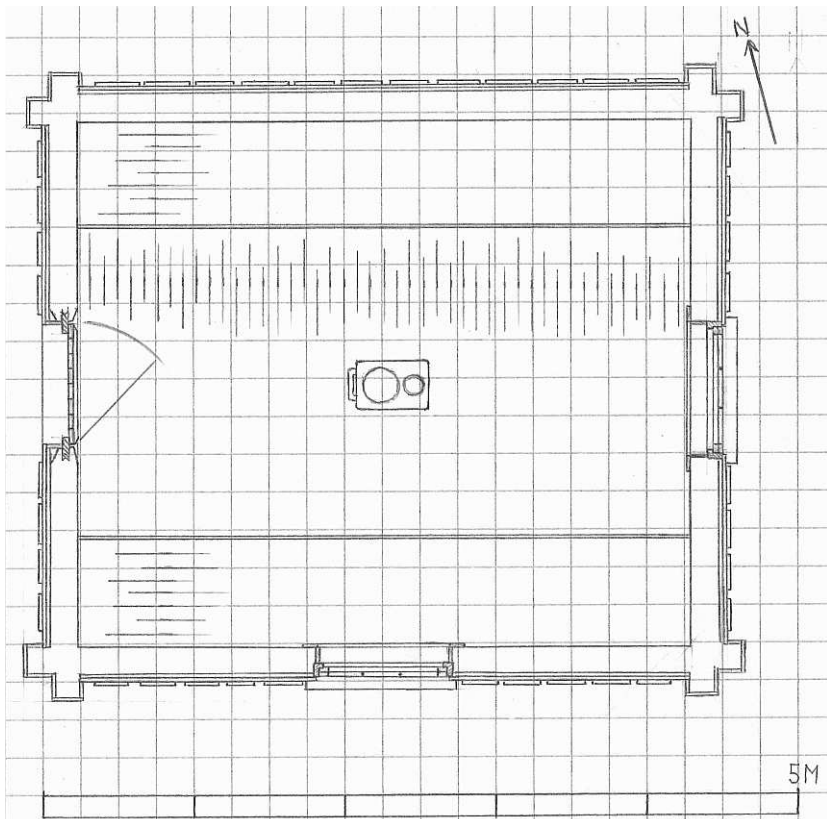
Bygningen er velegnet til utleie.

Vedlikeholdsbehov:

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

DESET NORDSETER (MOEN DISET SETER), 36/6
JAKTHYTTE, 154 524 142
MÅL 1:50
JAN MICHAEL STORNES, NIKU
OKTOBER 2006

DESET NORDSETER (MOEN DISET SETER), GNR. 36, BNR. 6
FJØS Bygningsnummer: 154 554 750

Generelt:

Bygningens gavlvegger er kledd utvendig med tømmermannspanel.

Tilstand:

Bygningen er i god stand.

Bruk:

Bygningen er velegnet til utleie.

Bygningshistoriske kriterier:

Bygningen har 4-kantete novhoder. En novform som var på moten i perioden 1750-1820.

Vedlikeholdsbehov:

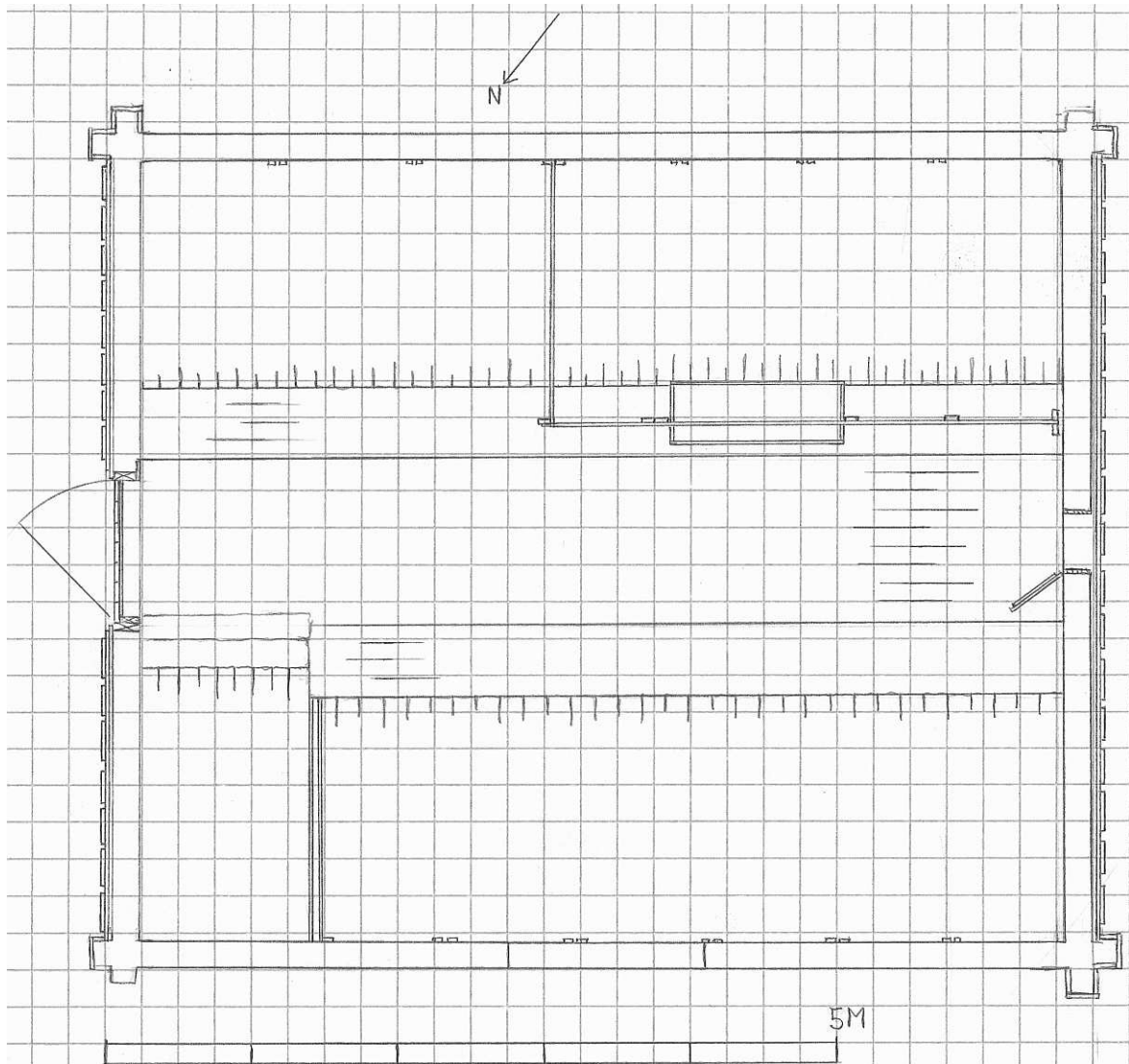
Hele bygningen bør kles utvendig med tømmermannspanel. Hvis dette ikke gjøres, bør det monteres takrenner. Dette er særlig viktig mot nord på grunn av nabobygningen.

Bakkenivået senkes etter behov slik at svillene ikke dekkes av/eller er for nær bakken.

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

DESET NORDSETER (MOEN DISET SETER), 36/6
FJØS, 154 524 750
MÅL 1:50
JAN MICHAEL STORNES, NIKU
OKTOBER 2006

**DESET NORDSETER (MOEN DISET SETER), GNR. 36, BNR. 6
FJØS, Bygningsnummer: 154 524 134**

Generelt:

Bygningens gavlvegger er kledd utvendig med tømmermannspanel.

Tilstand:

Bygningen er i god stand.

Bruk:

Bygningen er velegnet til utleie.

Bygningshistoriske kriterier:

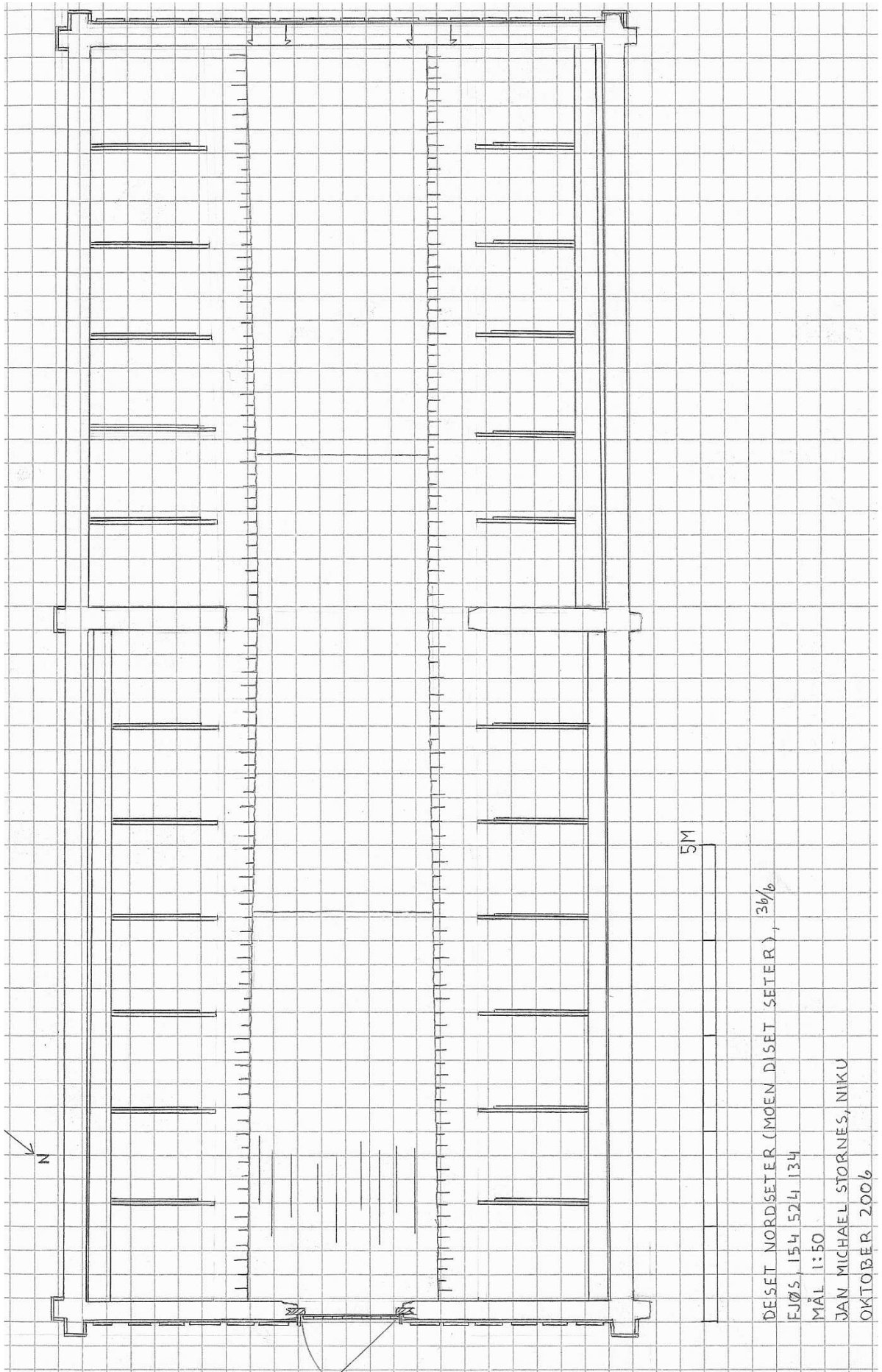
Bygningen har 4-kantete novhoder. En novform som var på moten i perioden 1750-1820.

Vedlikeholdsbehov:

Hele bygningen bør kles utvendig med tømmermannspanel. Hvis dette ikke gjøres, bør det monteres takrenner. Dette er særlig viktig mot syd på grunn av nabobygningen. Bakkenivået senkes etter behov slik at svillene ikke dekkes av/eller er for nær bakken. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

DEISET NORDSETER (MOEN DEISET SEIER), 36/6
EJØS, 154 524 134
MÅL 1:50
JAN MICHAEL STORNES, NIKU
OKTOBER 2006

**DESET NORDSETER (MOEN DISET SETER), GNR. 36, BNR. 6
LØE , Bygningsnummer: 154 524 150**

Generelt:

Bygningen har ikke utvendig kledning. Takteking av kreosotimpregnerte over- og underliggende bord.

Tilstand:

Bygningen er i relativt god stand. Taktekingen er i meget god stand. Bakken har seget inn på bygningen fra nord. Dette har ført til at tre omfar i nordre gavlvegg, og nordre del av langveggene ligger under bakkenivå, og er etter alt å dømme ødelagt. Flere stokker i østre langvegg er råteskadet. Over disse er det spikret fast planker.

Bruk:

Bygningen ligger for seg selv, og er ikke i bruk.

Bygningshistoriske kriterier:

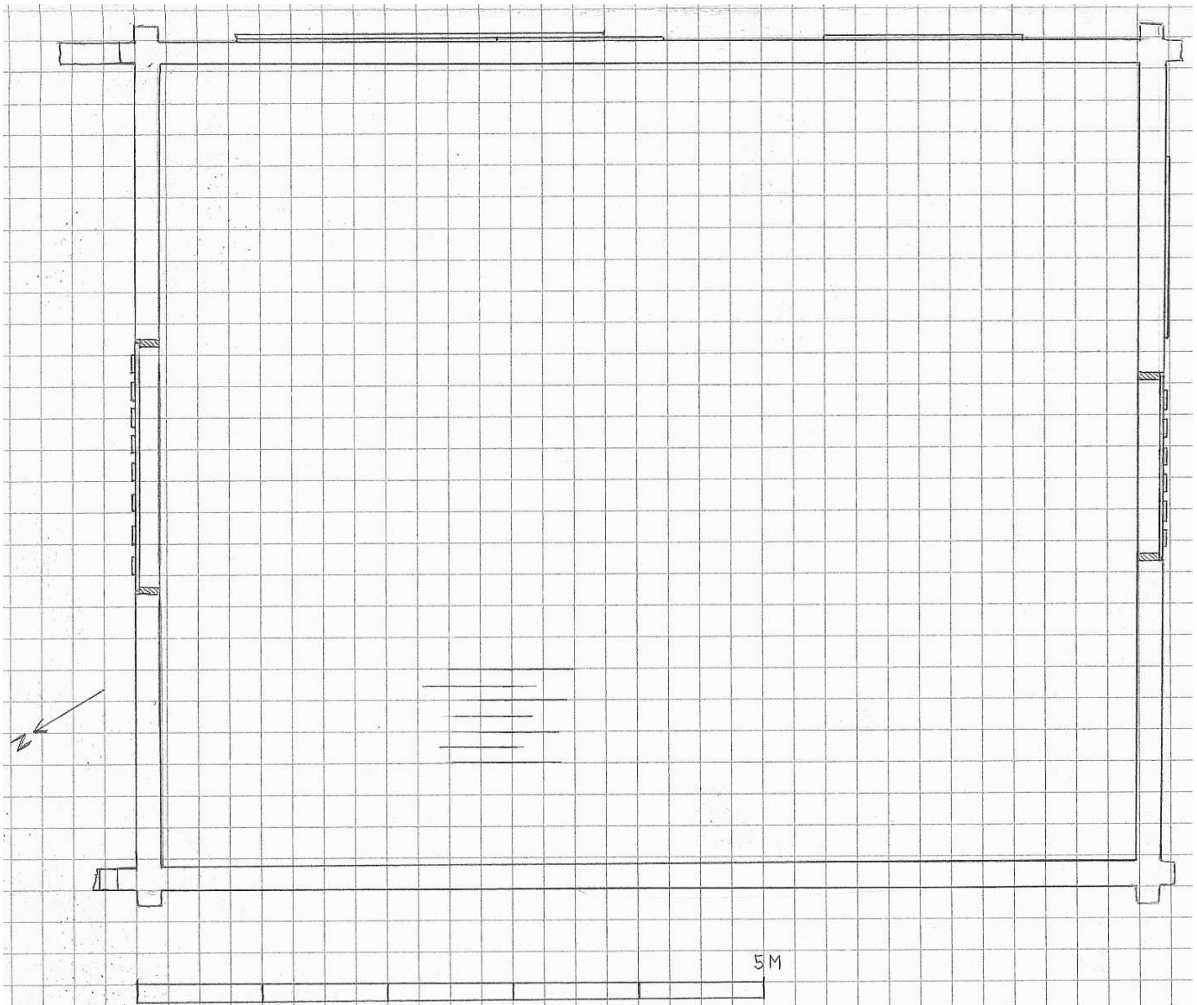
Bygningen har 4-kantete novhoder, en novform som var på moten i perioden 1750-1820.

Vedlikeholdsbehov:

Bakkenivået senkes etter behov slik at stokker ikke dekkes av, eller er for nær bakken. Stokkene som har ligget under bakken skiftes ut eller erstattes med steinsetting. Velges den siste løsningen låses hjørnene i NV og NØ med opplengere. Østre langvegg og nordre gavlvegg bør kles med tømmermannspanel. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

DESET NORDSETER (MOEN DISET SETER), 3/6
LØE, 154 524 150
MÅL 1:50
JAN MICHAEL STORNES, NIKU
OKTOBER 2006

10.3 Bergset

GNR. 36, BNR. 131

VÅNINGSHUS, Bygningsnummer: 154 523 561

Generelt:

Bygningen brukes som fritidsbolig.

Tilstand:

Takpappen på inngangspartiet er skadet ved raftet. Dette fører til nedfukting av dørveggen. For øvrig er bygningen i god stand.

Vedlikeholdsbehov:

Tekkingen over inngangspartiet gås over, og skader utbedres. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

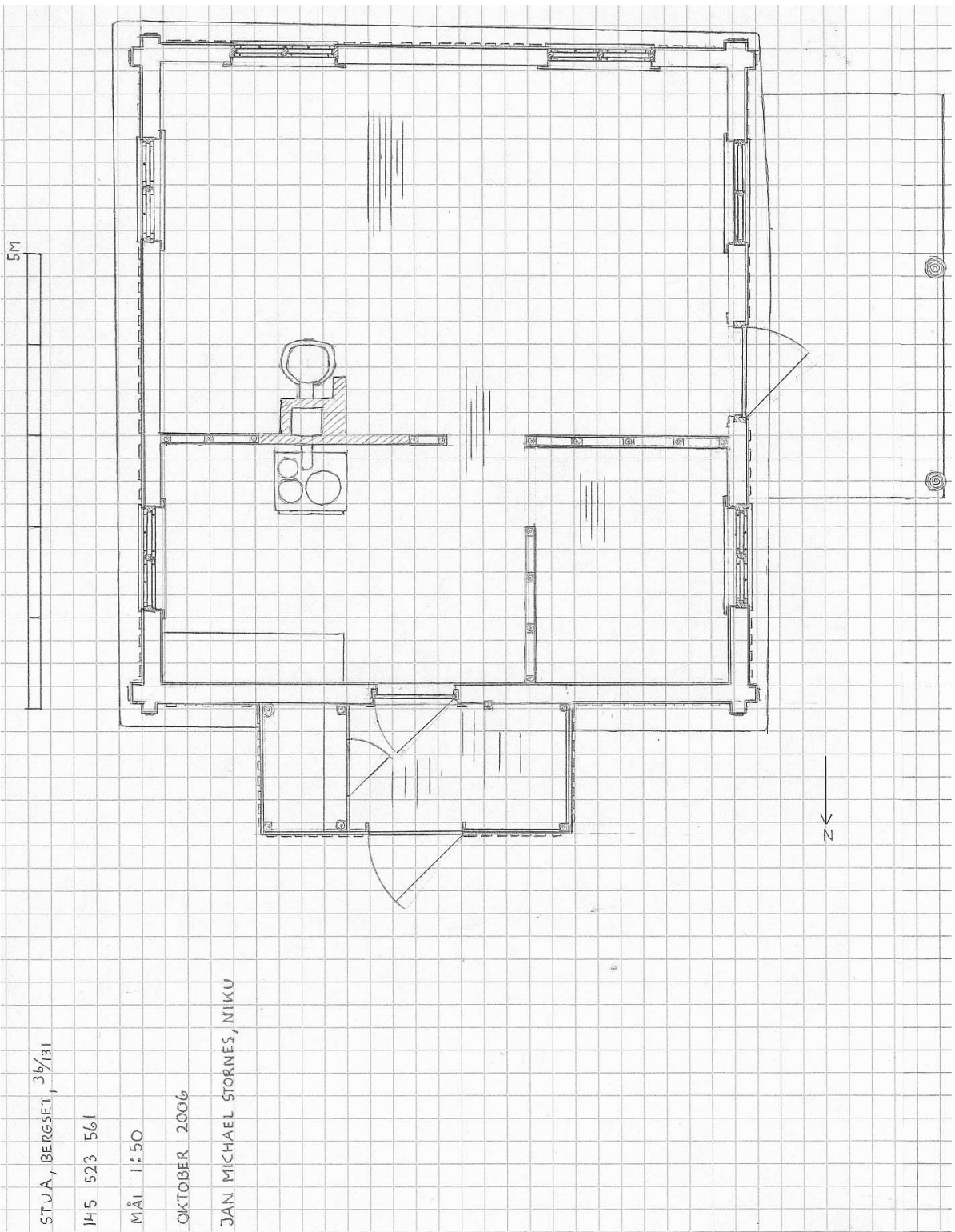
STUA, BERGSET, 3 1/2/131

IHS 523 561

MÅL 1:50

OKTOBER 2006

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

BERGSET GNR. 36, BNR. 131
FJØS / LÅVE, Bygningsnummer: 154 523 553

Generelt:

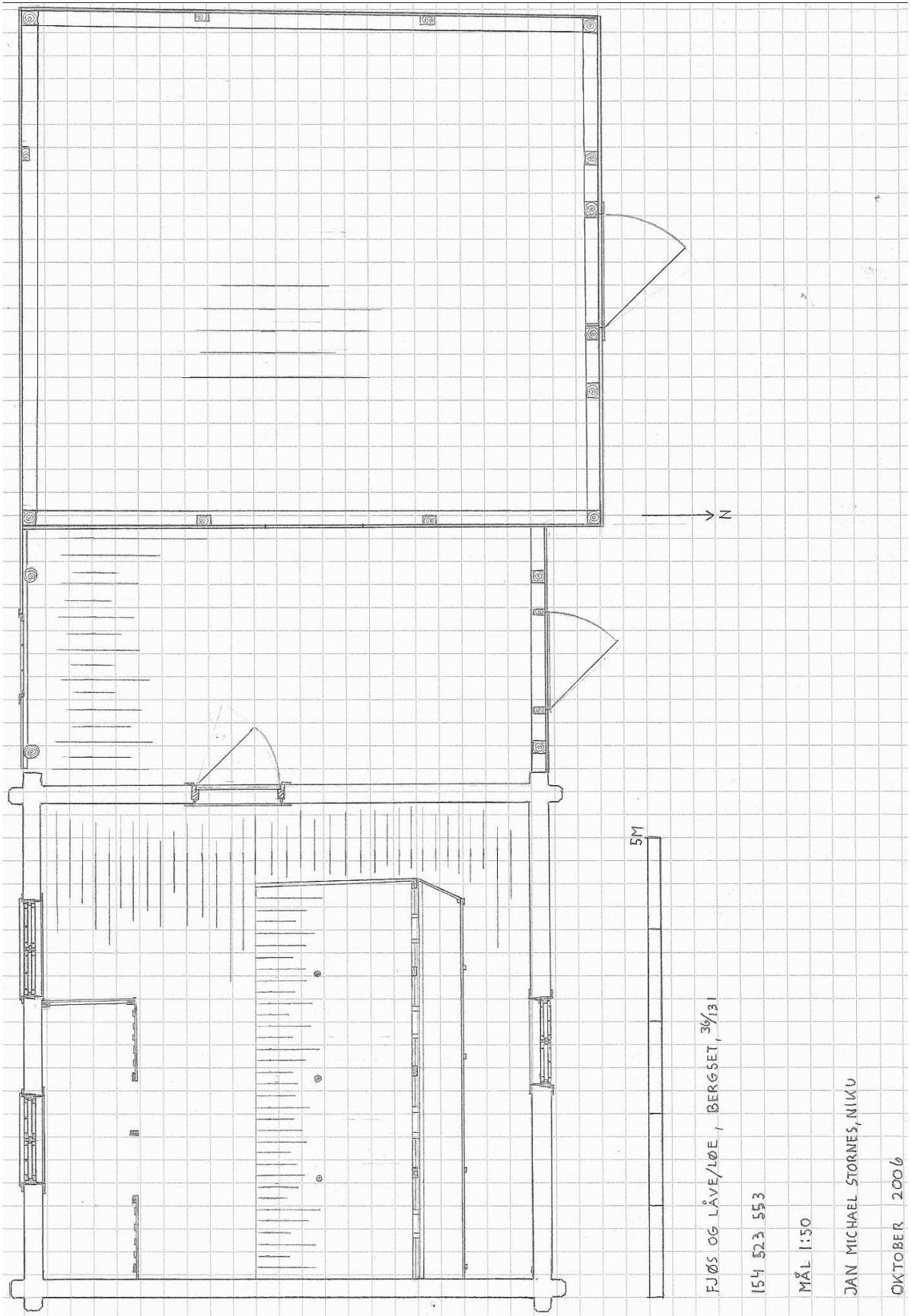
Bygningen har fungert som fjøs og låve. Den fungerer i dag som lager og redskapsskjul.

Tilstand:

Taklekkasje mellom låve og fjøsdelen er nylig reparert. Bygningen er i god stand.

Vedlikeholdsbehov:

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

FJØS OG LÅVE/LØE, BERGSET, 36/131

154 523 553

MÅL 1:50

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

OKTOBER 2006

BERGSET GNR. 36, BNR. 131
STALL, Bygningsnummer: 154 523 882

Generelt:

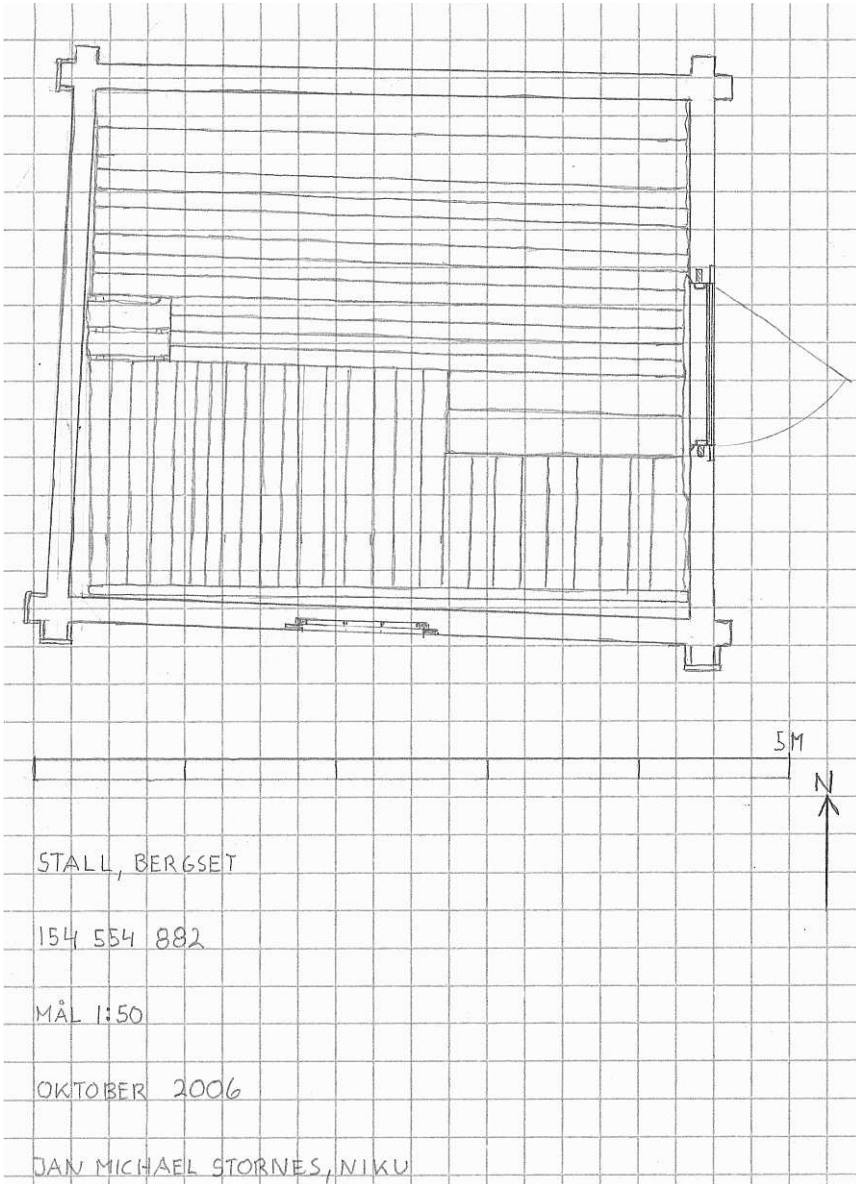
Bygningen har vært stall. Den fungerer i dag som redskapsskjul. Bygningen er tekket med bølgeblekk. Laftekasser mot sør og øst. Ikke utvendig kledning.

Tilstand:

Bakken har seget ned mot bygningen fra nord og dekker svilla og stokken over nordre langvegg, samt deler av svilla i gavlveggene. Dette har ført til at disse stukkene er oppråtnet. Tømmeret er kraftig værslitt.

Vedlikeholdsbehov:

Terrenget senkes til opprinnelig nivå, og skadete stkker skiftes. Alternativt erstattes stukkene med tilsvarende heving av grunnmuren. Behov for avstiving av tømmeret med opplengere vurderes. Etersom tømmeret er såpass værslitt bør bygningen kles med tømmermannspanel. Det bør monteres takrenne på nordsiden. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

BERGSET GNR. 36, BNR. 131
ELDHUS, Bygningsnummer: 154 523 537

Generelt:

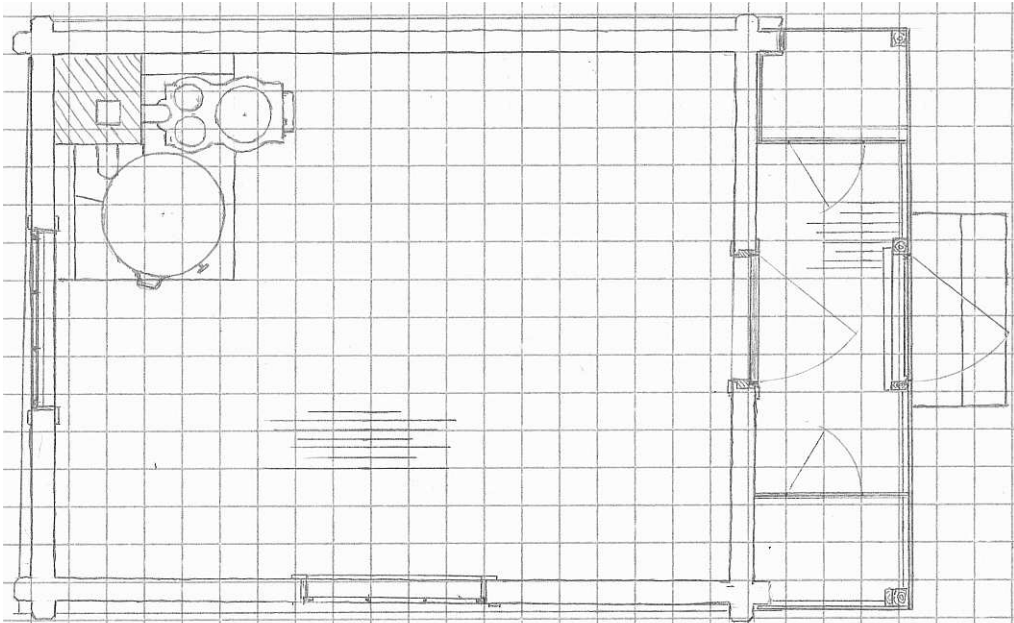
Bygningen fungerer i dag som gjestehus. Den er tekket med bølgeblikk. Lettbygget frontsvall mot øst. Ikke utvendig kledning på tømmeret.

Tilstand:

Grunnmuren er i ferd med å rase ut under søndre langvegg. Bygningen for øvrig er i god stand. Den støpte trappen har skader etter frostsprengning.

Vedlikeholdsbehov:

Skadeomfang og tiltak må vurderes nærmere. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

5M

ELDHUS, BERGSET, 36/131

154 523 537

MÅL 1:50

OKTOBER 2006

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

BERGSET GNR. 36, BNR. 131
BU, Bygningsnummer: 154 523 545

Generelt:

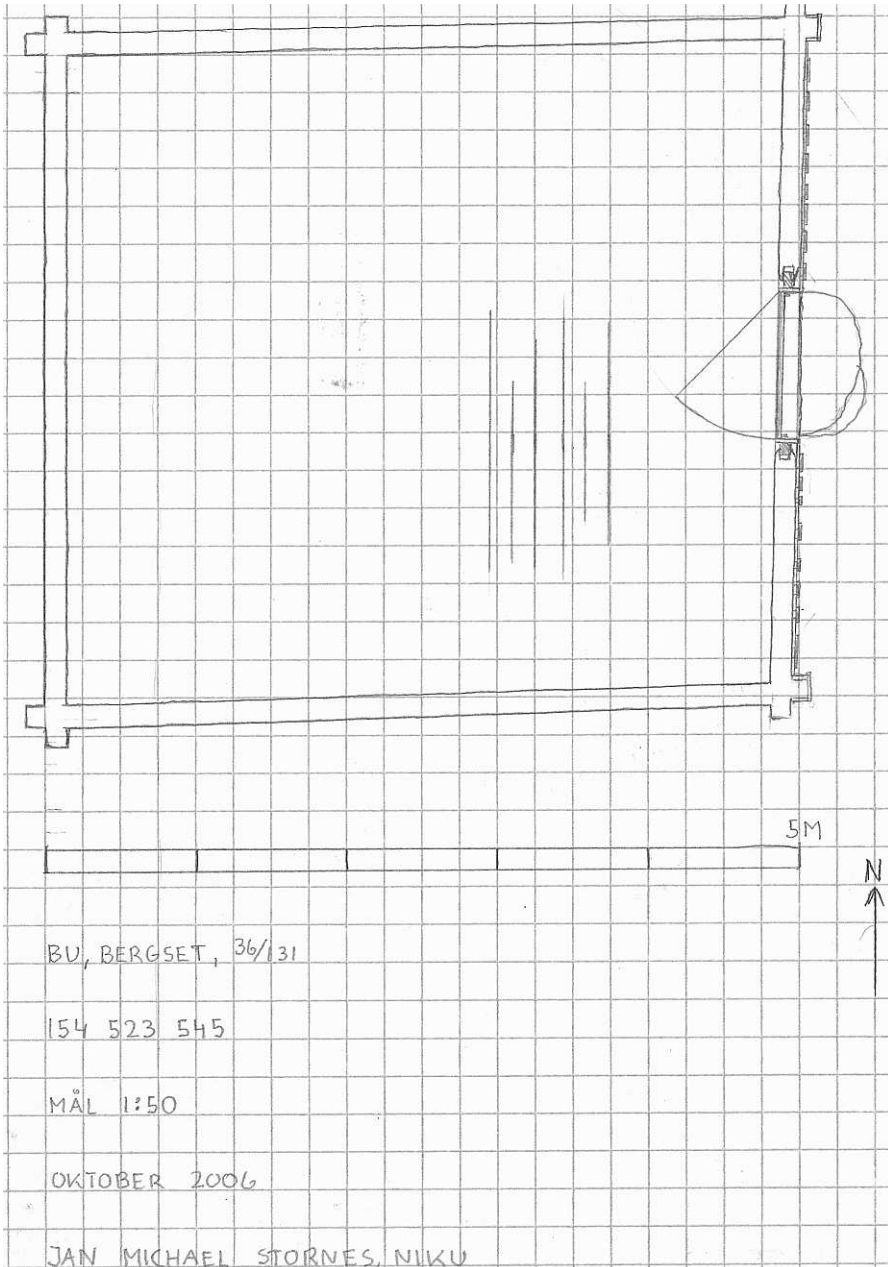
Bygningen fungerer i dag som redskapsbod. Det er novkasser og tømmermannspanel på østre gavlvegg.

Tilstand:

Steinfundamentene er i dårlig forfatning, og bygningen har en kraftig setning mot SV. Bakken har seget innpå bygningen fra nord. Bygningen for øvrig er i relativt god stand.

Vedlikeholdsbehov:

Bygningen rettes opp, og fundamentene justeres og gås over. Terrenget senkes og trekkes noe tilbake fra nordre langvegg. Skadeomfang på nordre svill vurderes. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

BERGSET GNR. 36, BNR. 131
VEDSKÅLE MED UTEDO, Bygningsnummer: 154 554 874

Generelt:

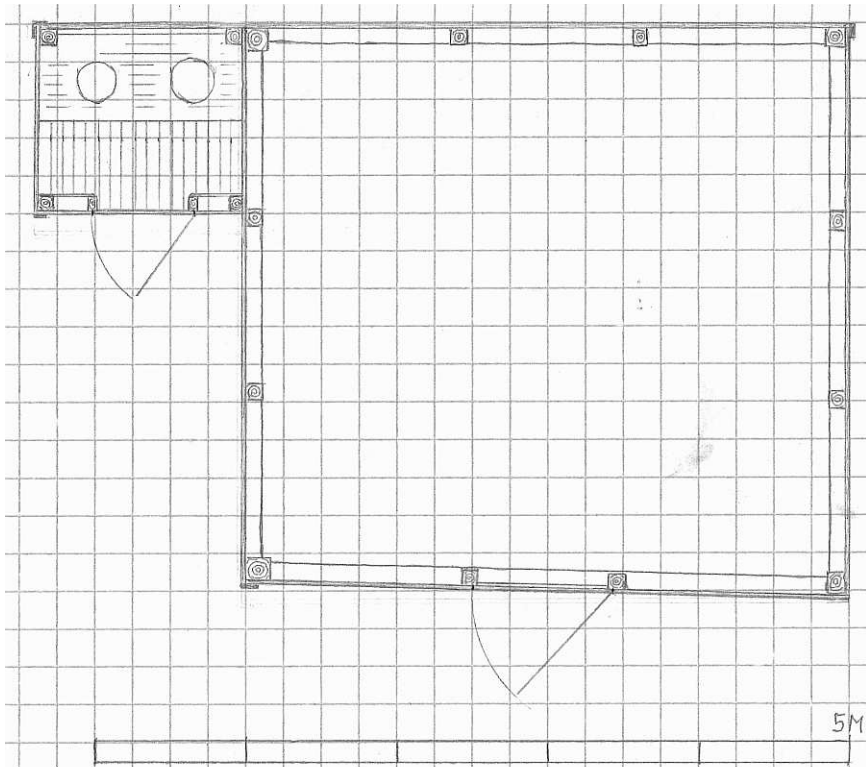
Lettbygget konstruksjon utvendig kledd med låvepanel. Tilbygget utedo mot vest.

Tilstand:

Bygningen er godt vedlikeholdt og er i god stand.

Vedlikeholdsbehov:

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

VEDBU, BERGSET, 36/131

154 554 874

MÅL 1:50

OKTOBER 2006

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

10.4 Styggdalseter

GNR. 39, BNR. 25

SETERSTUE , Bygningsnummer: 154 520 325

Generelt:

Bygningen har opprinnelig vært tekket med torv. Oppå torven ligger det bølgeblikk. Søndre gavlvegg er kledd med tømmermannspanel. Bygningen har vært benyttet som hytte.

Tilstand: Bygningen har ikke vært vedlikeholdt på lengre tid. Inngangsdøra lar seg ikke åpne annet enn så vidt på gløtt på grunn av setninger i grunnmuren under vestre langvegg. Nåværende svill i vestre langvegg har opprinnelig vært annen stokk over svill. 20 cm av den opprinnelige første stokken over svill er bevart ved NV hjørne. De fjernete stakkene er erstattet med stein. Nåværende svill er også råteskadet. Årsaken til disse råteskadene er takdruppet fra vestre takflate som fukter ned nedre del av langveggen. Stakkene, fra og med luka og ned i nordre gavlvegg, er råteskadet. Årsaken er fuktbelastning på grunn av lite takutstikk, og trær som hindrer opptørking. Øverste vindski mot øst i nordre gavlvegg har falt av. Dette fører til at vann eventuelt at snø blåses inn i takkonstruksjonen ved nedbør. Det er råteskader under vinduet i søndre gavlvegg.

Bruk:

Etter restaurering vil bygningen være velegnet til utleie.

Bygningshistoriske kriterier:

Bygningen har 8-kantete novhoder. Dette var en novutforming som var på moten fra om lag 1820.

Vedlikeholdsbehov:

Gulvet i midtgangen åpnes og skadeomfanget på underliggende konstruksjoner vurderes. Trolig bør hele nordre langvegg fundamenteres på nytt. Den råteskadete svillen skiftes, og det må vurderes om de to stakkene som lå under denne skal reetableres. Det må dreneres i forbindelse med fundamenteringen. Takrenner monteres. Bygningen er såpass værslitt at den bør kles med tømmermannspanel. Vinduene settes i stand eller skiftes. Taktekkingen kontrolleres. Vindskiene bør trolig skiftes. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

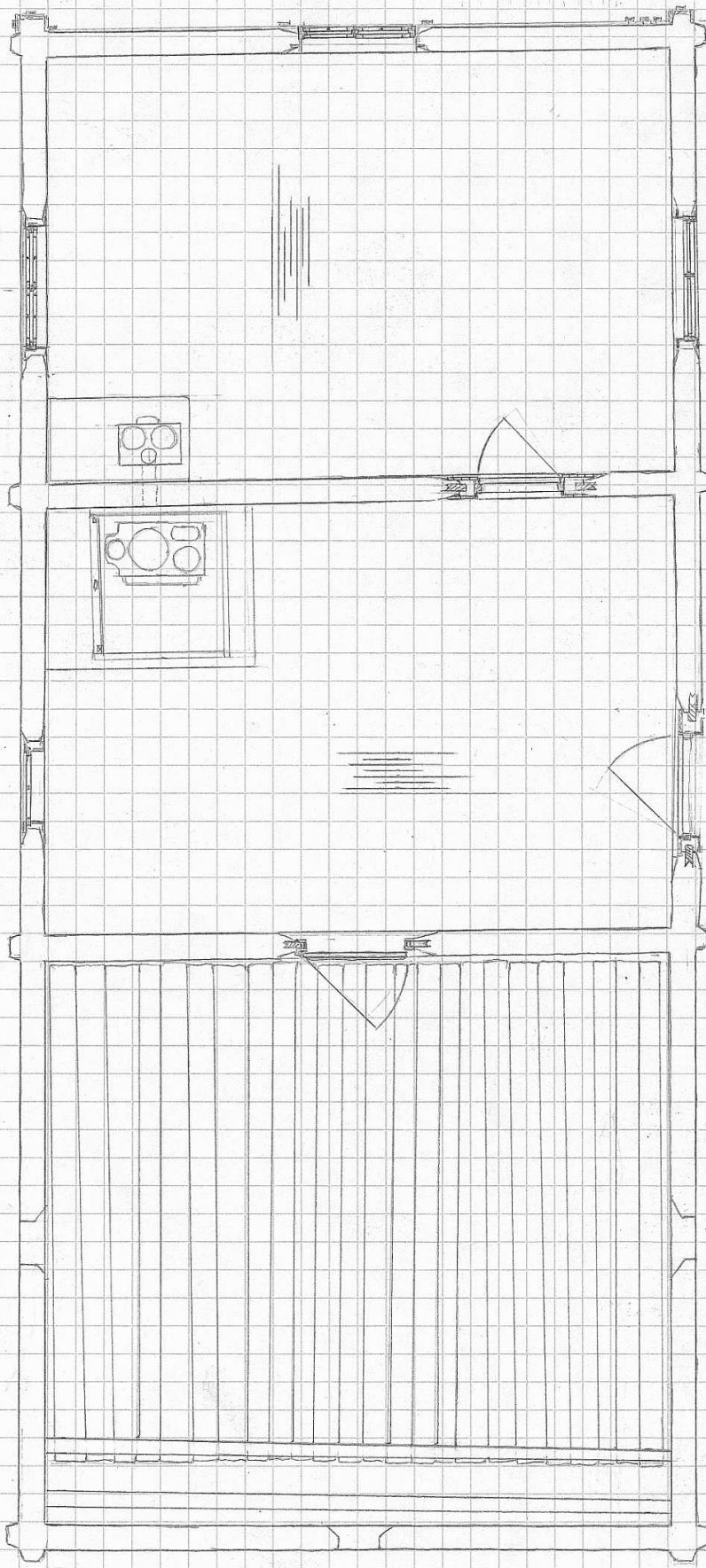
SEL/SETERHUS STYGGDALSETRA 39/25

154 520 325

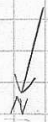
MÅL 1:50

AUGUST 2006

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

5M

STYGGDALSETRA GNR. 39, BNR. 25
STALL / UTHUS, Bygningsnummer: 154 520 341

Generelt:

Tømmeret har ikke utvendig kledning. Lettbygget tilbygg mot nord. Undertak av stående tettsittende bord tekket med papp. Over pappen er det isolert med sagmugg. Over dette er det bølgeblekk. Ventilasjonspipe av tre over tak.

Tilstand:

Bygningen har ikke vært vedlikeholdt på lengre tid, men er i relativt god stand. Første, andre og tredje stakk over svill i vestre langvegg er stedvis råteskadet.

Bruk:

Bygningen er velegnet som lager. Kan eventuelt bygges om til jakthytte.

Bygningshistoriske kriterier:

Bygningen har 8-kantete novhoder. Dette var en novutforming som var på moten fra om lag 1820.

Vedlikeholdsbehov:

Taktekkingen går over, og gjennomføringen for ventilasjonskanalen sjekkes. Denne gjennomføringen er et svakt punkt, og det bør vurderes om pipa skal fjernes. Tømmeret begynner å bli stedvis råteskadet, og kunne med fordel kles med tømmermannspanel.

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

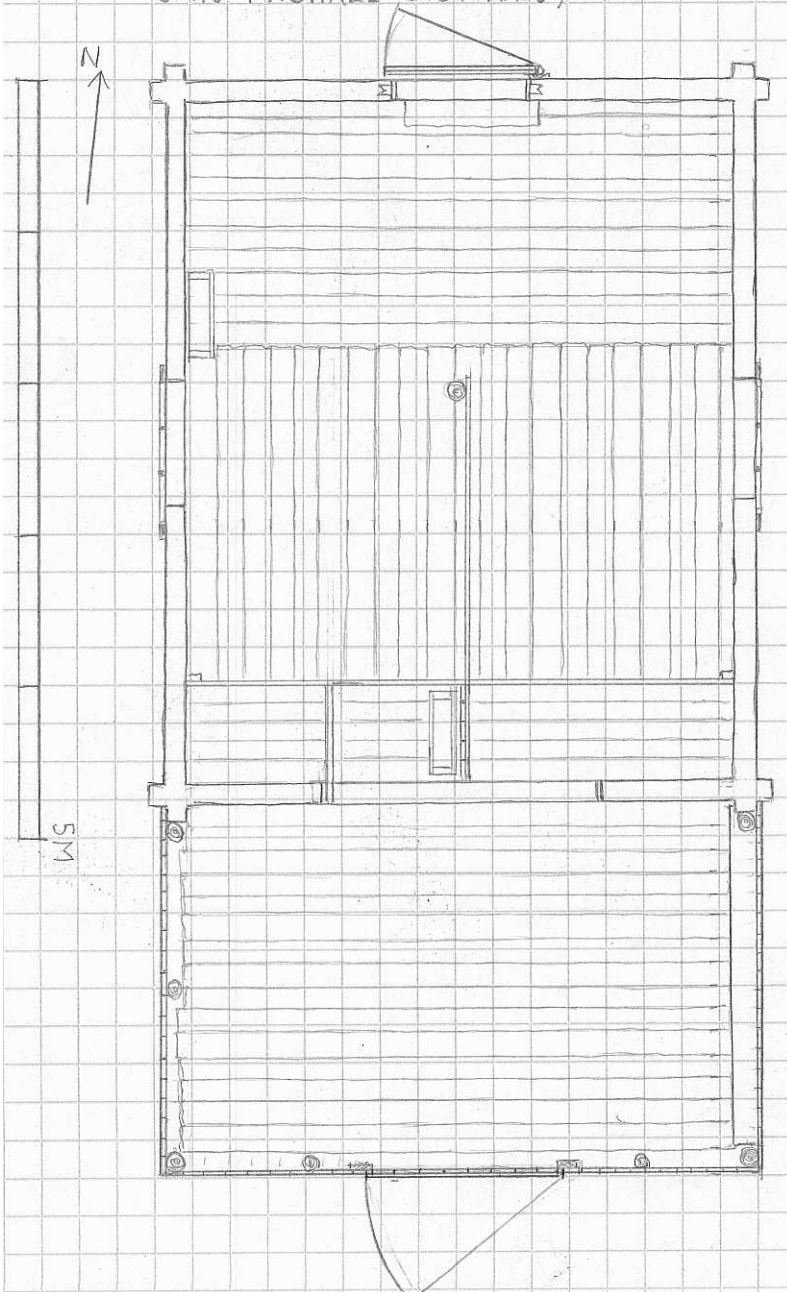
STALL/UTHUS STYGGDALSETRA 39/25

154 520 341

MÅL 1:50

AUGUST 2006

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

**STYGGDALSETRA GNR. 39, BNR. 25
FJØS, Bygningsnummer: XXX**

Generelt:

Taket og det tømra røstet mot nord har rast ned. Røstet mot sør er lettbygget, og står fremdeles. Bygningen utgjør en fare for eventuelle leietakere av setra. Opprinnelig har bygningen vært nesten dobbelt så lang. Søndre gavlvegg har opprinnelig vært en tømra delevegg. Novsteinene tilhørende denne delen vises fremdeles. Siste tekking har vært tre lag flis. Bygningen har gått tapt fordi det ikke har blitt lagt bølgeblikk oppå flisen.

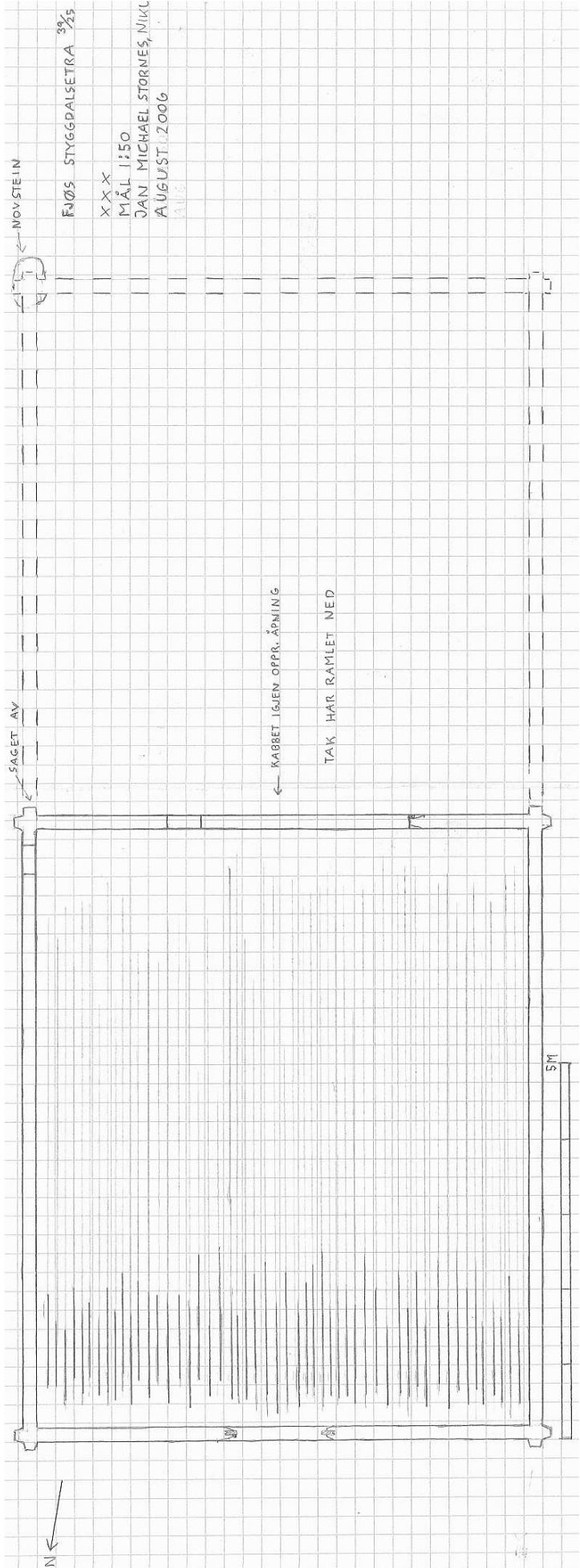
Tilstand:

Bygningen har stått uten tak i lengre tid og er sterkt råteskadet.

Vedlikeholdsbehov: Bygningen bør rives snarest.

Foto: Forsvarsbygg

STYGGDALSETRA GNR. 39, BNR. 25
LØE, Bygningsnummer: 154 520 317

Generelt:

Taket og gavlveggen mot øst har rast ned. Gavlveggen mot vest står fremdeles. Bygningen utgjør en fare for eventuelle leietakere av setra. Siste tekking har vært tre lag flis på glissent lagte horisontale planker på raftesperrer av staur som har gått helt opp. Bygningen har gått tapt fordi det ikke har blitt lagt bølgeblikk oppå flisen.

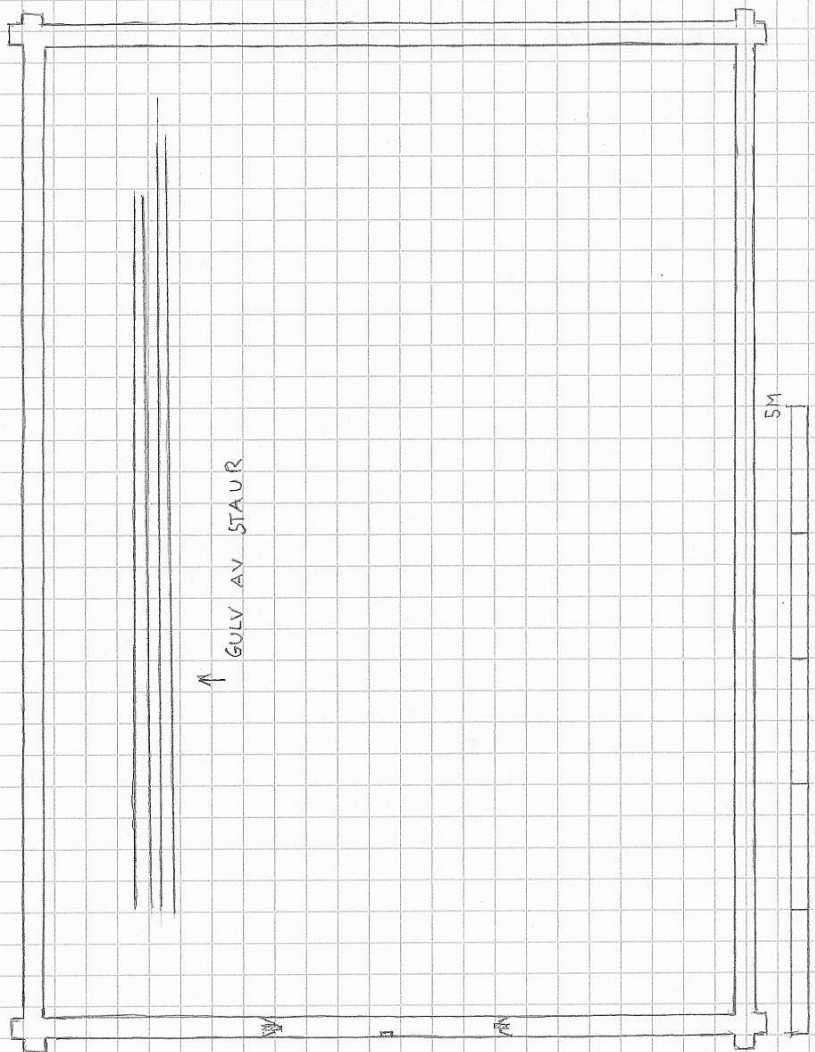
Tilstand:

Bygningen har stått uten tak i lengre tid og er sterkt råteskadet. Søndre langvegg er i ferd med å falle ut.

Vedlikeholdsbehov: Bygningen bør rives snarest.

Foto: Forsvarsbygg

N ↖

LYSÅPNING
 173 CM X 101 CM
 CA. 130 CM OVER
 BAKKENIVÅ

↑ GULV AV STAUR

5M

TAK OG VESTRE GAVLVEGG HAR RAMLET NED

LØE STYGGDALSETRA 30/25

154 520 317

MÅL 1:50

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

10.5 Kjølseter

GNR. 32, BNR. 3

HYTTE, Bygningsnummer: 154 527 095

Tilstand:

Bygningen er i god stand.

Bruk:

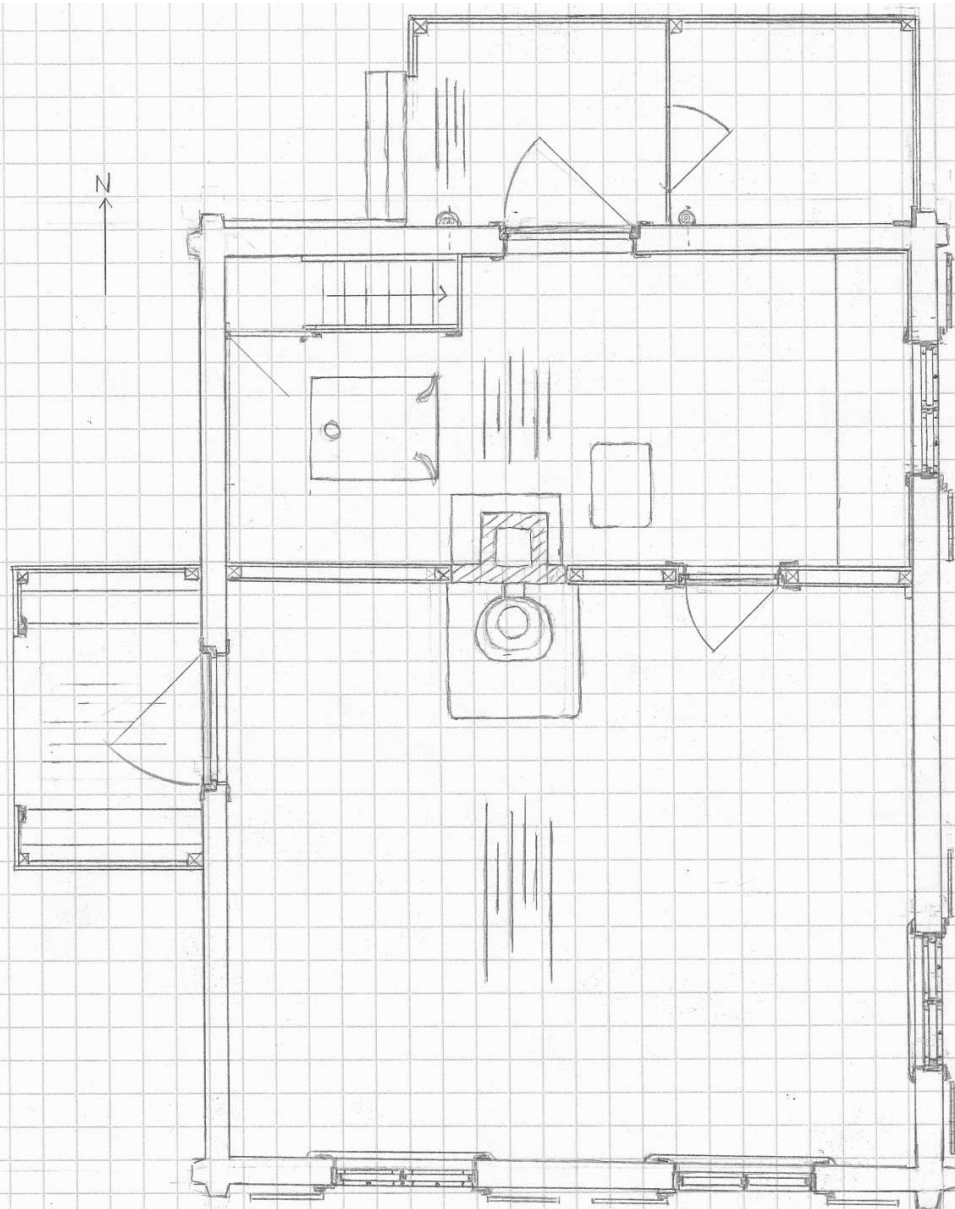
Bygningen er velegnet til utleie. Kun mindre vedlikeholdstiltak er nødvendig.

Vedlikeholdsbehov:

Vinduene kittes om etter behov og males. Søndre gavlvegg, 2. etg.: Knust vindusglass. Vestre varevindu mangler. Lemmene mangler. Knusningsskade i inngangsdør. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

HYTTE KJØLSETER

154 527 095 NR.11

JUNI 2006

MÅL 1:50

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

5M

KJØLSETER, GNR. 32, BNR. 3
SEL, Bygningsnummer: 154 527 125

Tilstand:

Bygningen er til dels i dårlig stand. Særlig søndre langvegg er værslitt og råteskadet. Dette gjelder særlig de fem nederste omfarene som også er angrepet av maur. Aktiviteten er synlig til høyre for inngangsdøra og i melkerommet.

Bygningshistoriske kriterier:

Bygningens vestre del har novrekker med bølgeoval utforming av novhodene. I Hedmark var "bølgeovalen" på mote fra om lag 1700-1800. Bygningens østre del har 8-kantete novhoder, en utforming som hører 1800-årene til. Vanligst forekommende etter ca 1820.

Bruk:

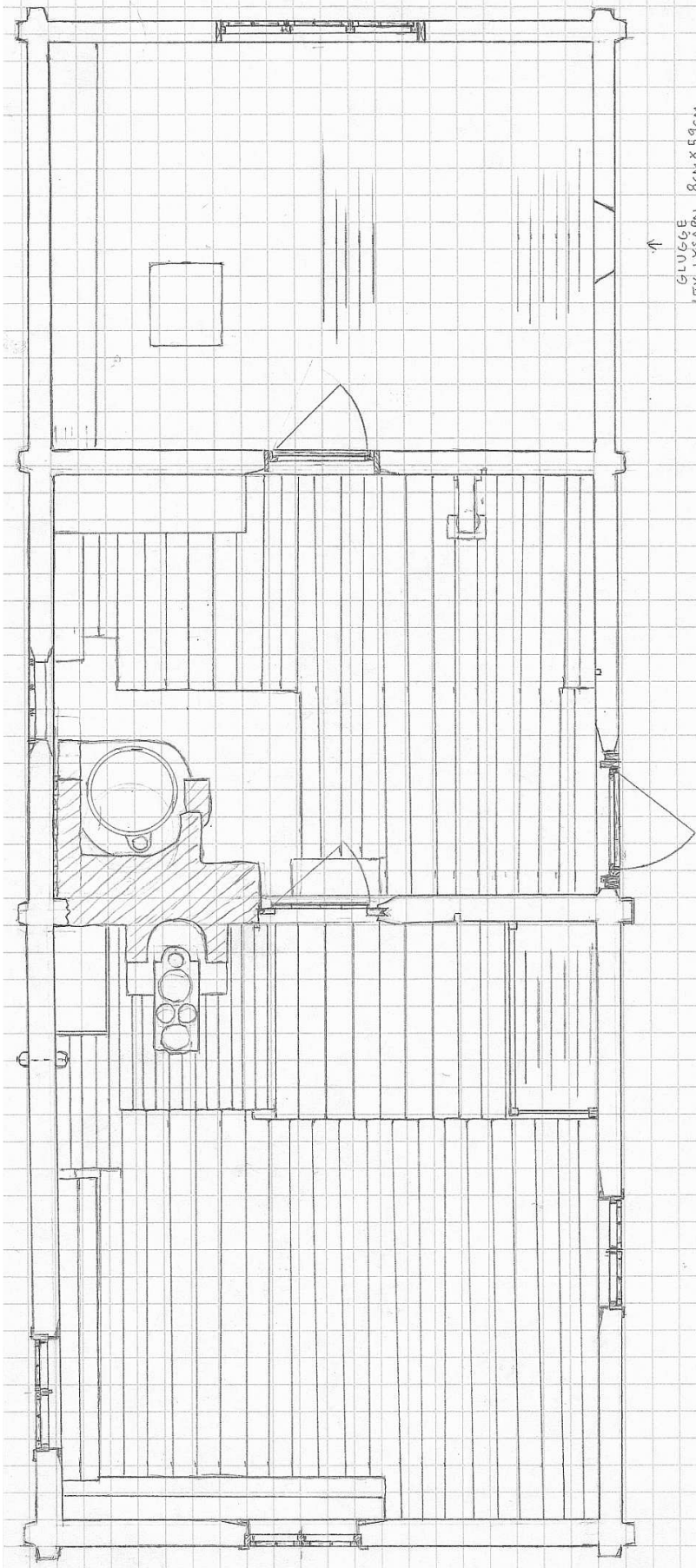
Bygningen er velegnet til utleie.

Vedlikeholdsbehov:

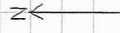
Maurangrepet stoppes. Bakkenivået senkes etter behov slik at svillene ikke dekkes av/eller er for nær bakken. Bygningen kles utvendig med tømmermannspanel. Det monteres takrenner. Vinduene kittes om etter behov og males. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

↑
GLUGGE
UTV. LYSÅPN 8CM x 59CM

5M

SEL KJØLSÆTER
154 527 125 NR.9
JUNI 2006
MÅL 1:50
JAN MICHAEL STORNES, NIKU

KJØLSETER, GNR. 32, BNR. 3
FJØS/UTHUS, Bygningsnummer: 154 527 109

Tilstand:

Bygningen er relativt god stand. Svillene i østre langvegg og nordre gavlvegg er i meget dårlig forfatning. Bakken har seget inntil svilla nordre gavlvegg. Kun moderate vedlikeholdstiltak er nødvendig.

Bygningshistoriske kriterier:

Bygningen har 8-kantete novhoder, en utforming som hører 1800-årene til. Vanligst forekommende etter ca 1820.

Bruk:

Bygningen inneholder utedo og fungerer som lager.

Vedlikeholdsbehov:

Bakkenivået senkes etter behov slik at svillene ikke dekkes av/eller er for nær bakken. De ødelagte svillene skiftes. Alternativt fjernes de, og grunnmuren heves tilsvarende. Bygningen bør kles utvendig med tømmermannspanel. Det bør monteres takrenner. Dette er særlig viktig hvis utvendig kledning ikke etableres. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

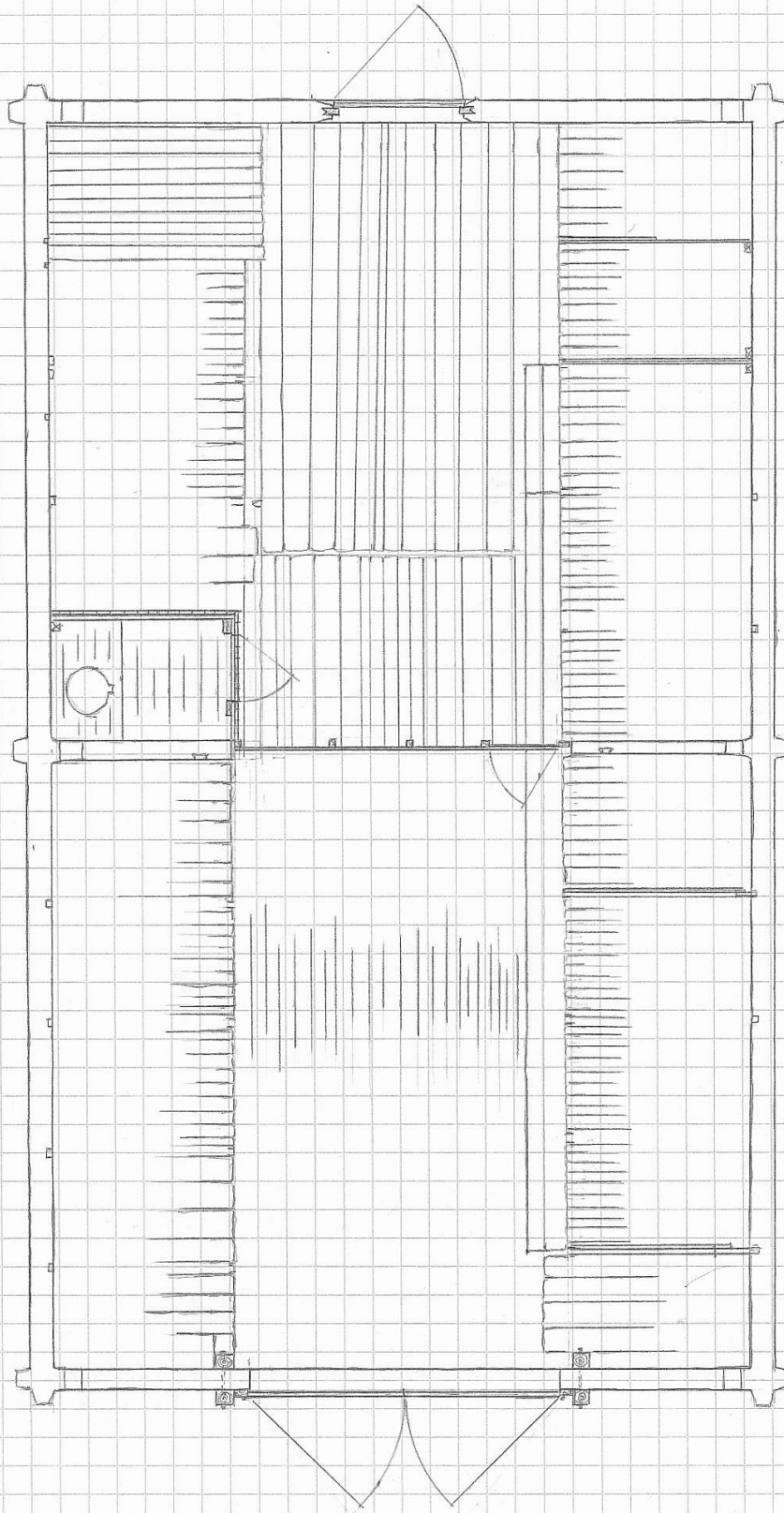
FJØS/UTHUS KJØLSETER

154 527 109 NR. 10C

MÅL 1:50

JUNI 2006

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

5M

N

KJØLSETER, GNR. 32, BNR. 3
FJØS/UTHUS, Bygningsnummer: 154 527 117

Tilstand:

Bygningen utgjør en fare for eventuelle leietagere av setra. Den er i svært dårlig forfatning. Dette har ført til at hele bygningen har lagt seg ca 30 cm over mot vest. Bygningen står nesten inntil fjøs 10A. Dette har ført til en ekstrem fuktbelastning som har ført til alvorlige råteskader på de nederste stakkene i nordre langvegg. Svilla i østre gavlvegg ligger delvis nede i bakken og er råteskadet. Dørbladet mangler.

Bygningshistoriske kriterier:

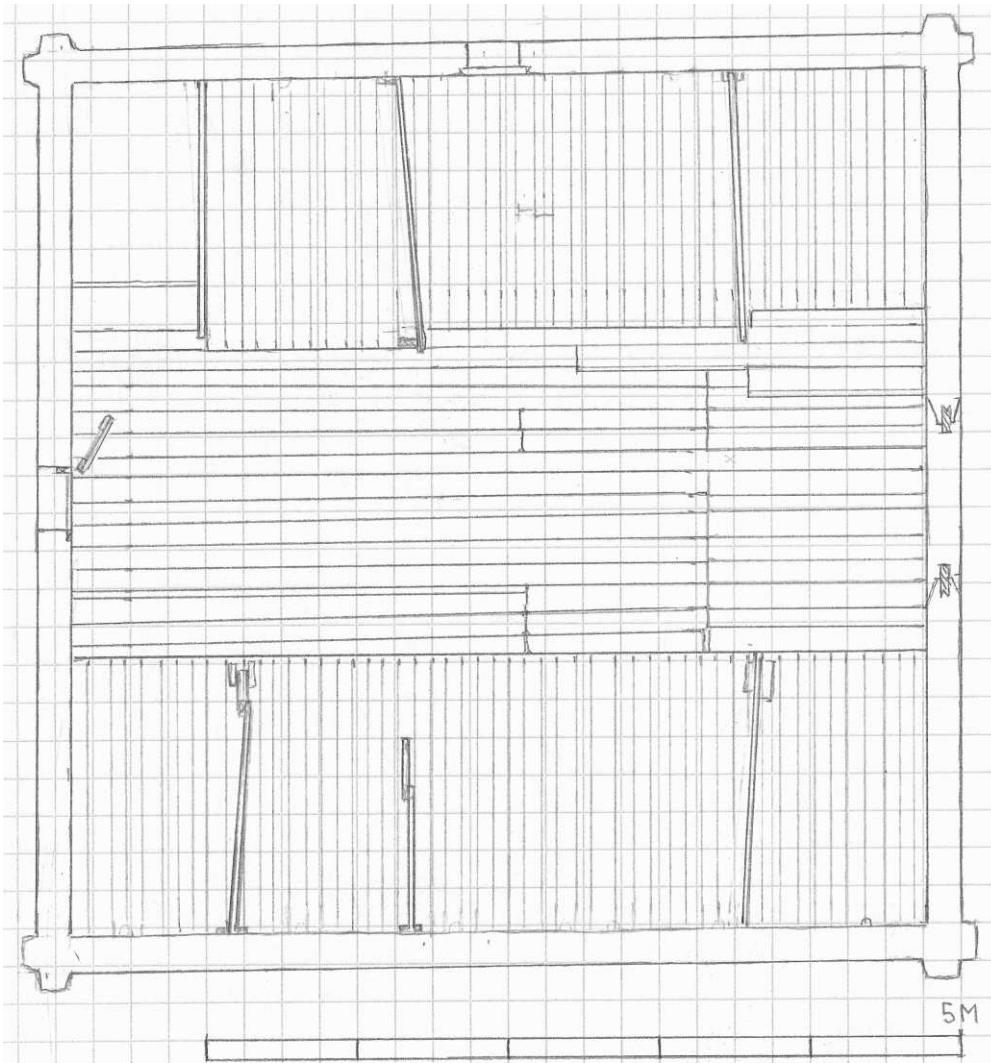
Bygningen har 8-kantete novhoder, en utforming som hører 1800-årene til. Vanligst forekommende etter ca 1820. Over døra, utvendig, er det skåret inn 185x.

Vedlikeholdsbehov:

Forfallet er så fremskredet at bygningen kun kan redde ved demontering og utskifting av ødelagte bygningsdeler. Alternativt rives bygningen.

Foto: Forsvarsbygg

FJØS KJØLSETER

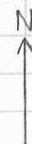
154 527 117 NR.10B

MÅL 1:50

JUNI 2006

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

5M

KJØLSETER, GNR. 32, BNR. 3
FJØS/UTHUS, Bygningsnummer: 154 527 467

Tilstand:

Slik bygningen står utgjør den en fare for eventuelle leietagere av setra. Den er i svært dårlig forfatning. Dette har ført til at hele bygningen lener seg kraftig mot vest. Novrekkene i nordvest og sydvest er svært råteskadet. Bygningen står nesten inntil fjøs 10B. Dette har ført til en ekstrem fuktbelastning som har ført til alvorlige råteskader på de nederste stukkene i søndre langvegg. Svilla i østre gavlvegg ligger delvis nede i bakken og er svært råteskadet. Bølgeblikkplater dekker ikke raftene. Mønepanner mangler.

Bygningshistoriske kriterier:

Bygningen har 4-kantete novhoder, en utforming som var på moten fra om lag 1750-1820.

Vedlikeholdsbehov:

Forfallet er så fremskredet at bygningen kun kan reddes ved demontering, utskifting av ødelagte bygningsdeler og gjenoppsetting på en slik måte at de to bygningene kommer lenger fra hverandre. Etersom råteskadene er så fremskredet anses det som urealistisk å redde bygningen.

Foto: Forsvarsbygg

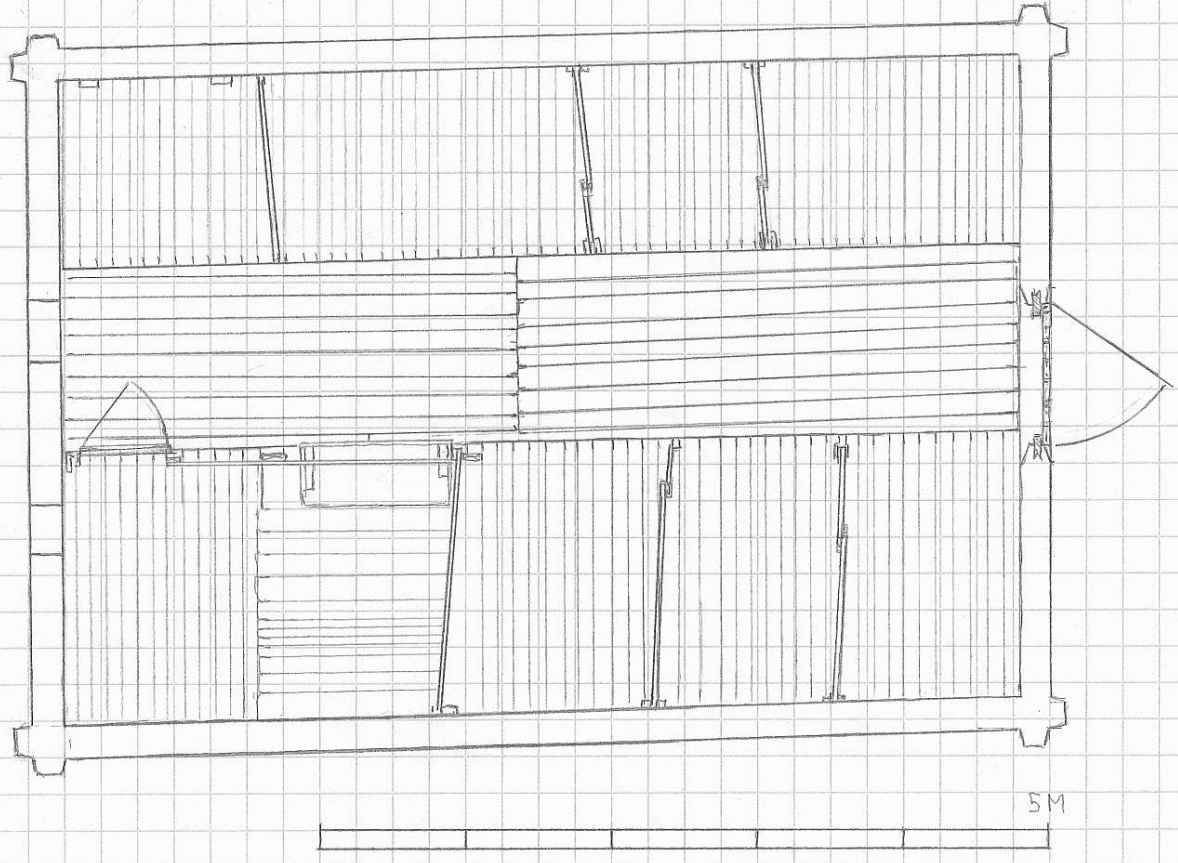
FJØS KJØLSETER

154 554 467 NR.10A

MÅL 1:50
JUNI 2006

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

N

KJØLSETER, GNR. 32, BNR. 3
LØE, Bygningsnummer: 154 527 079

Generelt:

Løa har vært en bindingsverkskonstruksjon på to etasjer, med kjørebro opp til høyloftet. Bygningen har hatt sperretak. To sideåser pr. takflate. Hver takflate har hatt 10 sperrer som har ligget med ca. ca. 1,05 m avstand, og takflaten har vært på 9,4 x 6,9 meter. Sperrene har vært 15 cm høye og 13 cm brede og har stukket ca 95 cm utenfor vegglivet. Åsene har hatt samme dimensjoner som sperrene. Taket har vært tekket med 3 lag flis. Bygningen har vært røstet øst-vest og har hatt en grunnflate på 7,5 x 10,08 meter. Døra inn til underlåven har vært 209 cm høy og 132 cm bred.

Tilstand:

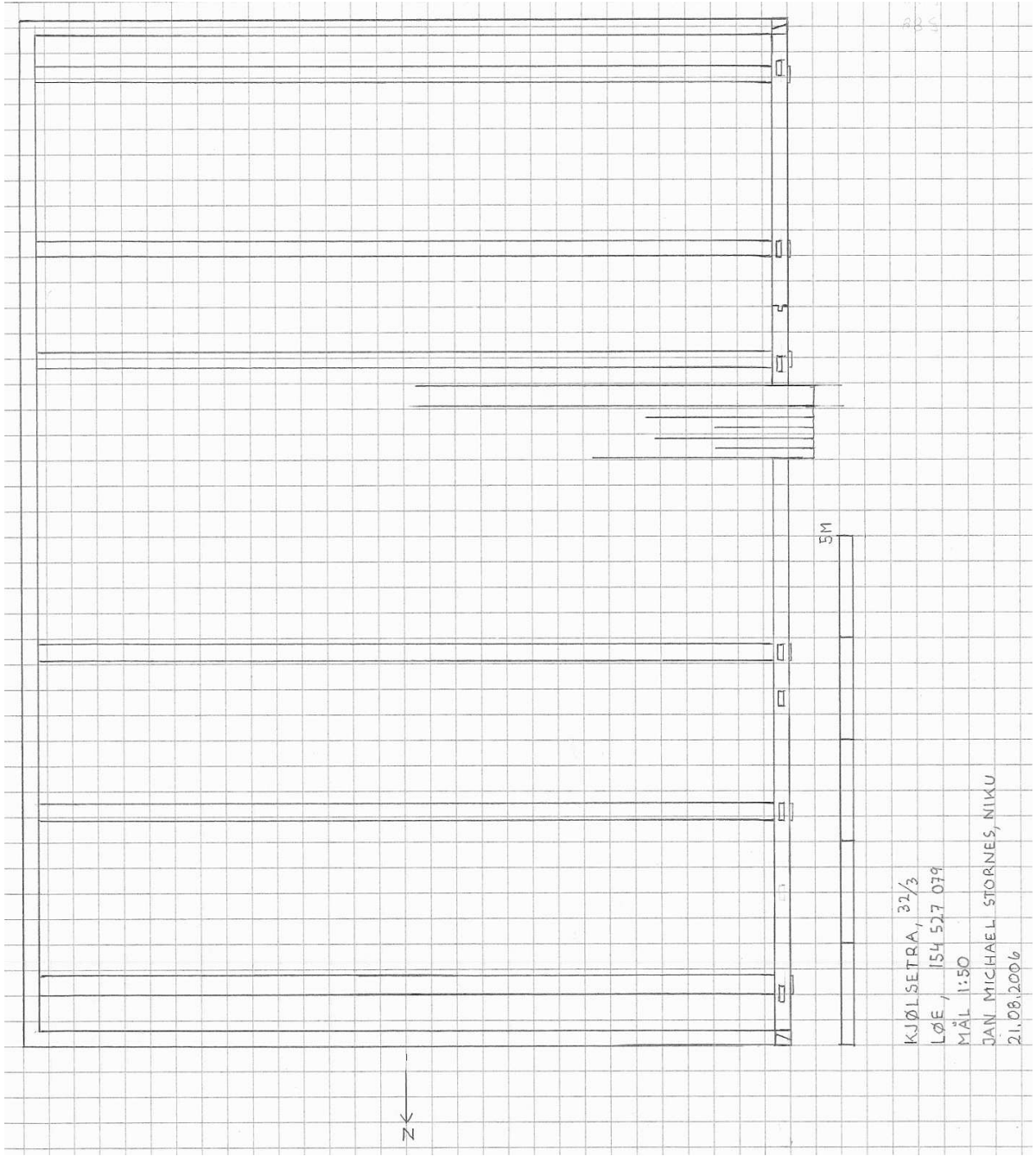
Bygningen har rast helt sammen.

Bygningshistoriske kriterier:

Sperrenes ender har trekk fra sveitserstilen. Bunnkonstruksjonen er sinket sammen i hjørnene og stolpene har vært tappet ned i svillene. Trolig er bygningen bygget sent i 1800 årene eller tidlig i 1900 årene.

Foto: Forsvarsbygg

KJØLSETRA, 32/3
 LØSE / 154 517 079
 MÅL 1:50
 JAN MICHAEL STORNES, NIKU
 21.08.2006

KJØLSETER, GNR. 32, BNR. 3
RUIN, Bygningsnummer: 154 527 087

Tilstand:

Bygningen har rast helt sammen, og det er ikke mulig å danne seg et bilde av planform eller bygningens opprinnelige utseende og funksjon.

Bygningshistoriske kriterier:

Bygningen har hatt 8-kantete novhoder. En utforming av novhodene som var på moten fra om lag 1820.

Foto: Forsvarsbygg.

10.6 Fjellsliseter

GNR. 37, BNR. 1

SETERHUS, Byggningsnummer: 154 527 605

Generelt:

Bygningen har vært benyttet som hytte. Den består av to tømrete kjerner med ulik alder. Den nordre delen, melkerommet, har 4-kantete novhoder og er trolig fra perioden 1750-1820. Den søndre delen har 8-kantete novhoder og har kommet til etter 1820. I forbindelse med at den søndre delen kom til ble den nordre delen lagt på 4 omfar i høyden. Bygningen har ikke utvendig kledning, med unntak av de fem nederste omfarene i søndre gavlvegg. Disse er flathugget, og påslått liggende panel med not og fjær. Panelet har erstattet råteskadet og særlig værslitte partier.

Tilstand:

Bygningen er godt vedlikeholdt og er i god stand.

Bruk:

Bygningen er godt egnet til utleie.

Bygningshistoriske kriterier:

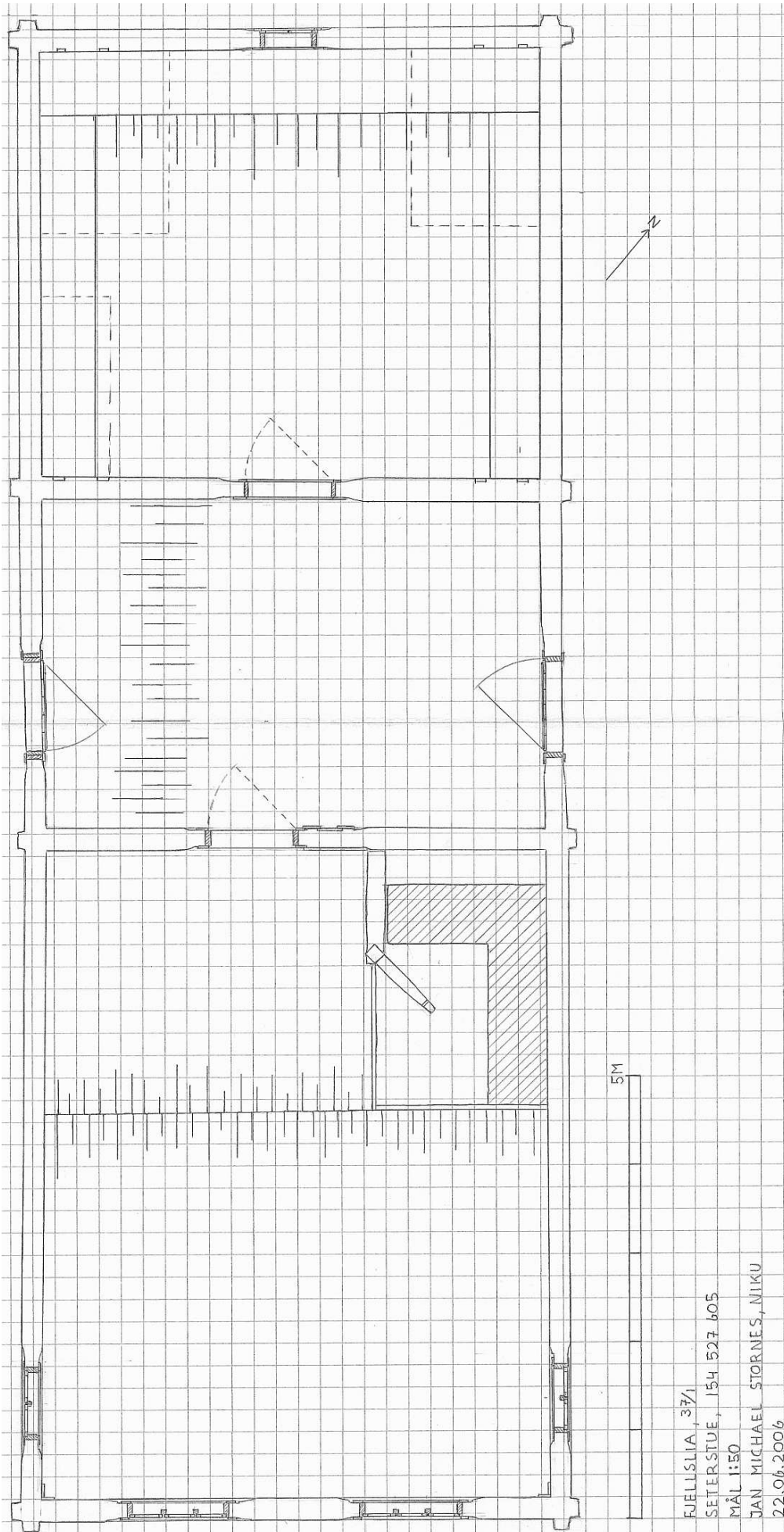
Den nordre delen, melkerommet, har 4-kantete novhoder og er trolig fra perioden 1750-1820. Den søndre delen har 8-kantete novhoder og har kommet til etter 1820.

Vedlikeholdsbehov:

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

FJELLSLIA, 37/1
 SETERSTUE, 154 527 605
 MÅL 1:50
 JAN MICHAEL STORNES, NIKU
 22.06.2006

FJELLSLISETER GNR. 37, BNR. 1
FJØS, Bygningsnummer: 154 527 591

Generelt:

Kraftig bordtak fungerer som raftesperrer. Bordtaket er opplektet og teknet med bølgeblikk. Fjøset har 42 båser. Bygningen står som da den sist var i bruk, og er en av de mest intakte, og største av de registrerte fjøsene på skytefeltet.

Tilstand:

Bygningen er stort sett i god stand. De to nederste omfarene i søndre langvegg er til dels kraftig råteskadet i østre del av bygningen. Også svillen i nordre langvegg er stedvis i dårlig forfatning. Innsiden av dørstokken i nordre langvegg er råteskadet på grunn av nærkontakt med fuktig halm.

Bruk:

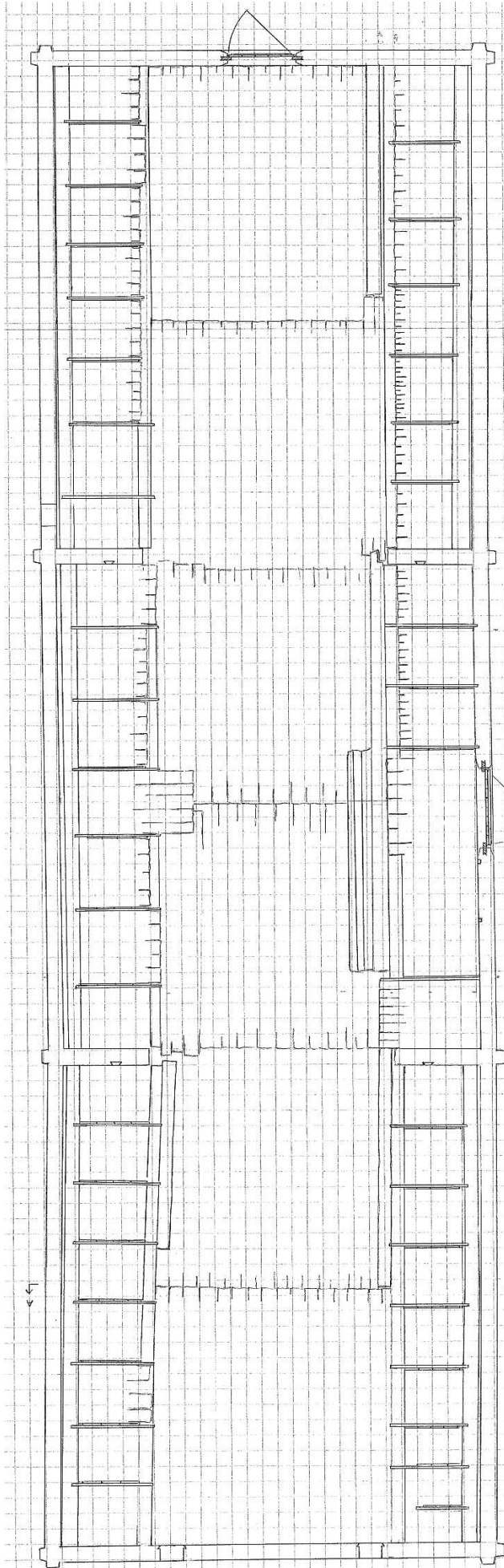
Bygningen er godt egnet som lager

Vedlikeholdsbehov:

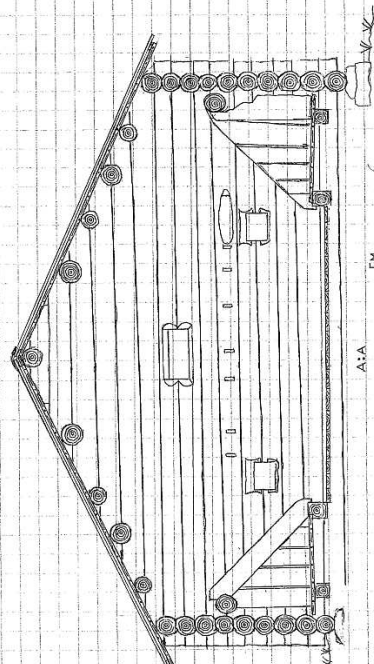
Alvorlig skadete stokker nederst i langveggene skiftes. Halm inne i bygningen fjernes. Det bør etableres takrenner. Det bør vurderes om bygningen skal kles med tømmermannspanel. Overlevelsespotensialet for denne sjeldent godt bevarte bygningen vil i så fall øke betraktelig. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

FJELLSLIA, 371
 FJØS, 154, 527, 591
 MÅL 1:50
 JAN MICHAEL STORØS, NIKU
 22.06.2006

A:A 5M

FJØS, FJELLSLIA TVERRSNITT SEIT MOT ØST

FJELLSLISETER GNR. 37, BNR. 1

JAKTHYTTE , Bygningsnummer: 154 527 583

Generelt:

Raftesperrer av staur på stående tro av kløyvd plank. Tekket med bølgeblekk. Bygningen har ikke utvendig kledning. Svillene er beskyttet av A-papp.

Tilstand:

Bygningen er godt vedlikeholdt og er i god stand. Ingen synlige råteskader.

Bruk:

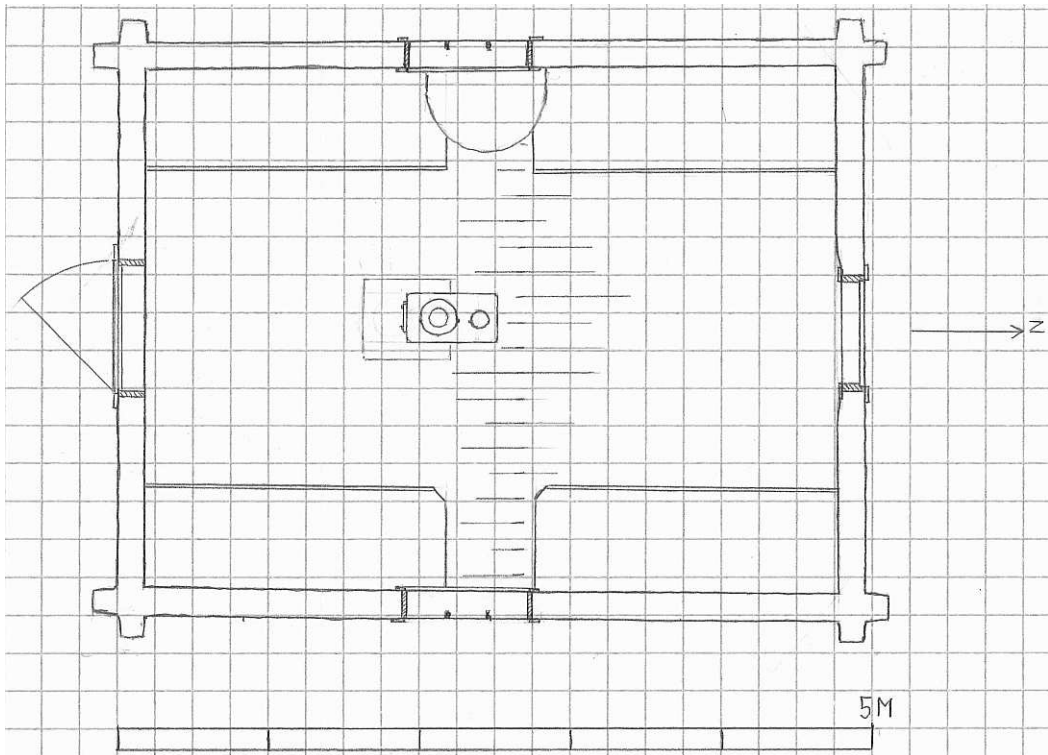
Bygningen er godt egnet for utleie.

Vedlikeholdsbehov:

Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

FJELLSLIA 37/1
JAKTHYTTE 154 527 583
MÅL 1:50
JAN MICHAEL STORNES, NIKU
23.06.06

FJELLSLISETER GNR. 37, BNR. 1

BRAKKE, Bygningsnummer: 154 527 575

Generelt:

Brakken er flyttbar og står på Lecablokker. Bygningen er panelt utvendig med liggende skyggepanel som er malt. Taket er tekket med takpapp.

Tilstand:

Bygningen er i god stand. Det nederste panelbordet i dørveggen er råteskadet. Malingen flasser av. Lecablokkene er frostskaadet.

.

Bruk:

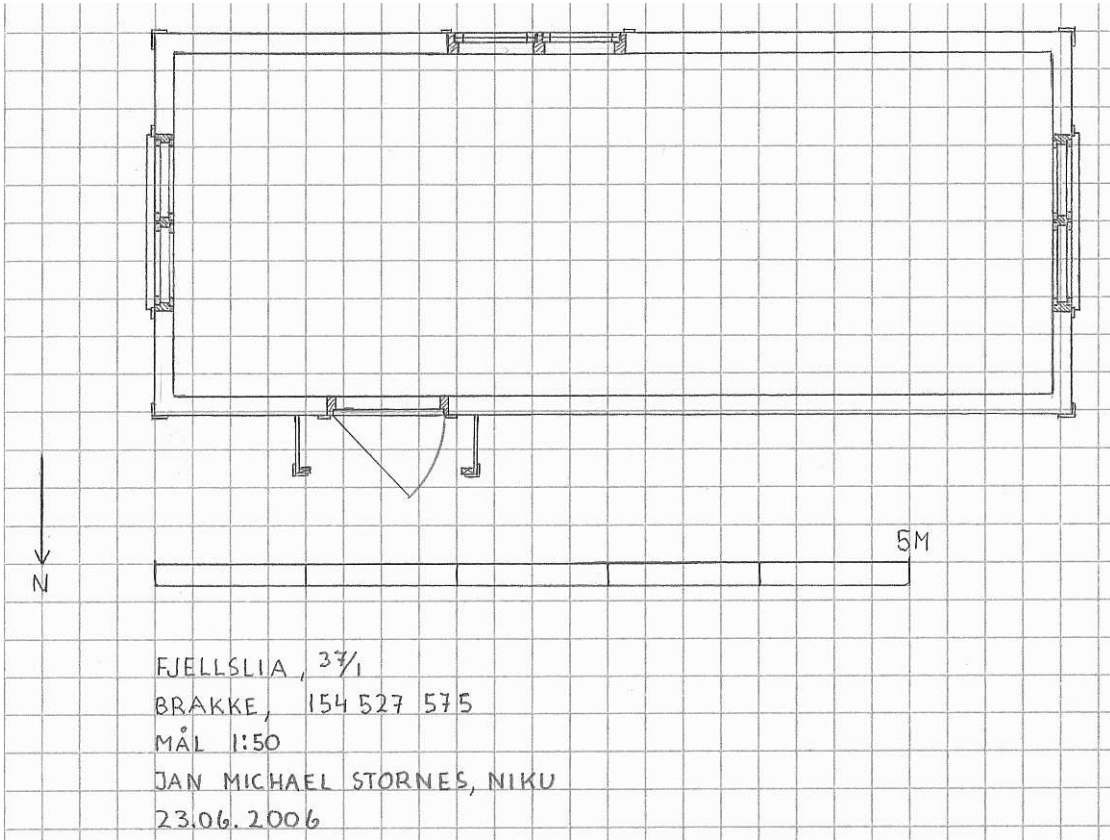
Bygningen er godt egnet for utleie.

Vedlikeholdsbehov:

Råttent kledningsbord skiftes. Utvendig kledning skrapes og males. Taktekkingen sjekkes for skader. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

10.7 Knubbliseter

GNR. 36, BNR. 2 OG 174

SETERSTUE, Bygningsnummer: 154 527 699

Generelt:

Stående 22 x 132 mm trobord belagt med huntonittplater. 95 x 65mm raftesperrer, cc 80 cm, stikker ca 50 cm utenfor vegglivet. Torvtak. Torven ligger trolig på knotteplast, med bjerkenever som pynt ytterst. Nye toramsvinduer med varevinduer. Gulvåser rett på grunnen. Oppplettet. Nytt gulv av 32x135 mm furuplank med not og fjær. To pipeløp, murt med leca.

Tilstand:

Bygningen er i god stand. En del råteskader i vest og sydvegg. Hulrom i stokker mot vest fylt med skum.

Bruk

Bygningen er godt egnet for utleie.

Bygningshistoriske kriterier:

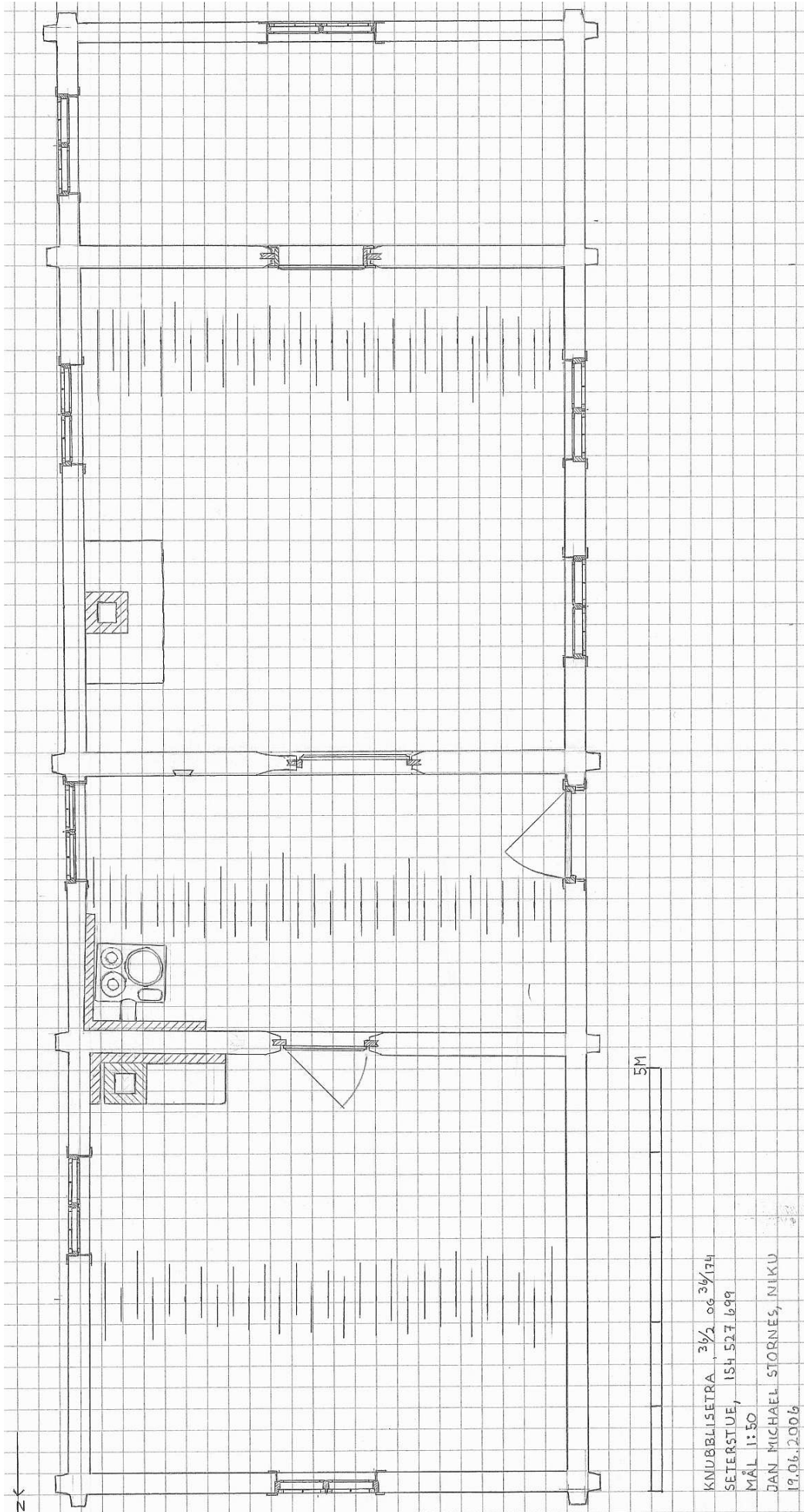
8-kantete novhoder. En novutforming som var på moten fra om lag 1820.

Vedlikeholdsbehov:

Råteskadete partier og hulrom i veggen kan spunes med nytt malment trevirke. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

KNUBBLISETRA, 3 1/2 .06.30/174
SETERSTUE, 154.527.699
MÅL 1:50
DAN MICHAEL STORNES, NIKU
19.06.2006

KNUBBLISETER GNR. 36, BNR. 2 OG 174
FJØS, Bygningsnummer: 154 527 702

Generelt:

Nordre del av fjøset er under ombygging til bad WC, og trolig badstue med mere. Nytt undergulv. Vegger i bindingsverk påbegynt. Stående 22x132 mm trobord belagt med A-papp. 95 x 65mm raftesperrer, cc 80 cm, stikker ca 50 cm utenfor vegglivet. Torvtak. Torven ligger trolig på knotteplast, med bjerkenever som pynt ytterst.

Tilstand:

Søndre tømrete delevegg holder på å svikte i oppleggene. Nær brudd mot vest og alvorlig vridning mot øst. Ved svikt, for eksempel på grunn av snølast, vil taket gi etter på dette punkt. Kan oppstå personskaade. Må stemples opp snarest. Noe råte vises i SV novrekke, trolig også i søndre gavlvegg som har fått tømmermannspanel. Opprinnelige sviller er i hovedsak skiftet, eller erstattet med stein i mørtel. Ytterdør i vestre langvegg har falt av hengslene. Okedør med 5 bord som har gått på oppgangssag.

Bruk:

Bygningen er godt egnet for utleie. Det bør vurderes om det påbegynte arbeidet i nordre del av bygningen skal gjøres ferdig.

Bygningshistoriske kriterier:

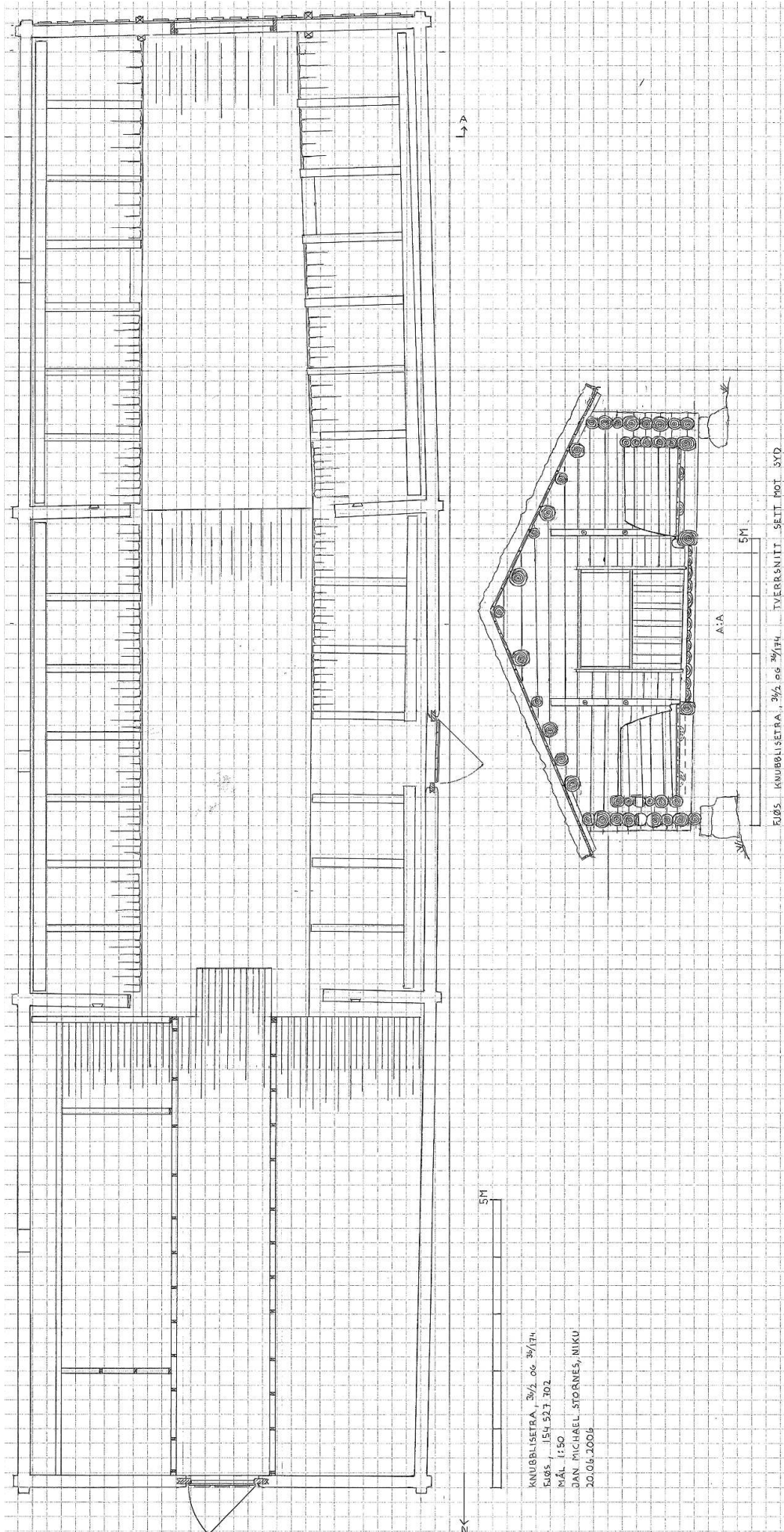
8-kantete novhoder. En novutforming som var på moten fra om lag 1820.

Vedlikeholdsbehov:

Søndre tømrete delevegg stives av med opplengere. Hengslene til dør i vestre langvegg justeres og dørbladet settes på plass. Det bør lages novkasser, og det bør også vurderes om bygningen skal kles med tømmermannspanel. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

KNUBBLISETRA, 3/2, 06, 3/174
 SUBS. 154 527 302
 MÅL 1:50
 JAN MICHAEL STORNIÉS, NIKU
 30.06.2006

FJÖS, KNUBBLISETRA, 3/2, 06, 3/174, TVERRSNITT, SETT MOT SYD

KNUBBLSETER GNR. 36, BNR. 24
FJØS, Bygningsnummer: 154 527 710

Generelt:

Bygningen representerer en fare for eventuelle leietakere av setra.

Tilstand: Nordre del av bygningen har rast helt sammen. Tak delvis rast i midtseksjonen. Søndre del er delvis intakt, men står i fare for å rase sammen.

Bruk:

Bygningen bør rives snarest

Bygningshistoriske kriterier:

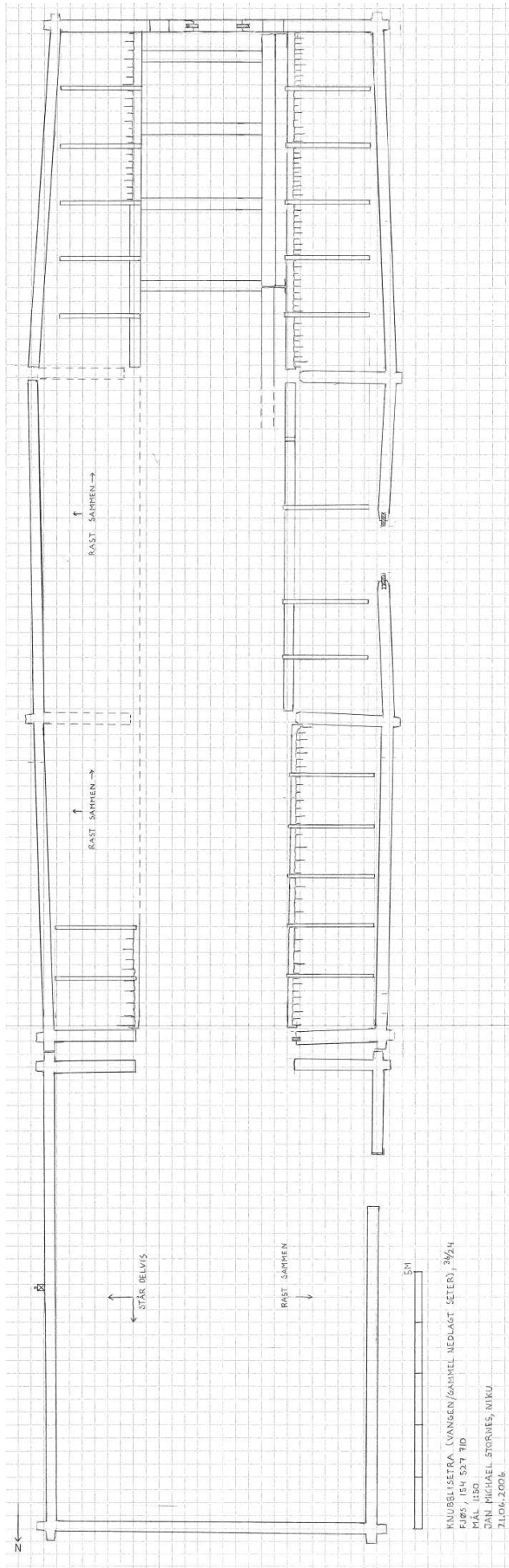
8-kantete novhoder. En novutforming som var på moten fra om lag 1820.

Vedlikeholdsbehov:

Bygningen bør rives snarest.

Foto: Forsvarsbygg

KIUBBLI BETRA (VÄNGBEN/GÄSPEL MEDLÄGT SETER), 3¹/₂ x 4
 FÖR 5, 754 SITT FÖD
 MÅL 1950
 JAN MICHAEL STORWES, NIKU
 21.06.2008

**KNUBBLISETER GNR. 36, BNR. 2 OG 174
SETERHUS, Bygningsnummer: 154 527 729**

Generelt:

Bygningen er i meget dårlig forfatning, og det haster med å sette inn tiltak.

Tilstand:

Fundamentert på novsteiner. Imellom lastpunktene er det murt med grastein og mørtel. Fundamentene er i dårlig forfatning på grunn av setningsskader og manglende vedlikehold. Nedre del av ytterveggene har alvorlige råteskader. Særlig mot øst. Samtlige vegger har kraftige setningsskader. Råttent treverk trekker fuktighet og dette fører til ytterligere skade. Setninger etter hvert som svillene råtner. Det virker som en del av setningene skyldes telehiv. Hovedsakelig 2 rams vinduer med 2x3 glass i rammen, ikke varevinduer. Trolig fra tidlig i 1900 årene. Vinduene noe råteskadet og skjeve. Innerdørene noe skadet, og lar seg nesten ikke åpne på grunn av setningene i konstruksjonen. Ytterdørene består av en gammel horisontaldelt ytterdør mot øst. Nyere dør mot sør. Disse er noe råteskadet, og lar seg nesten ikke åpne. Innvendige tømra delevegger er svært skjeve på grunn av setningene i konstruksjonen. Stangen som bærer peiskappen holder på å gli ut. Denne må sikres i påvente av hva som skal gjøres med bygningen.

Bruk:

Etter restaurering vil bygningen være velegnet for utleie.

Bygningshistoriske kriterier:

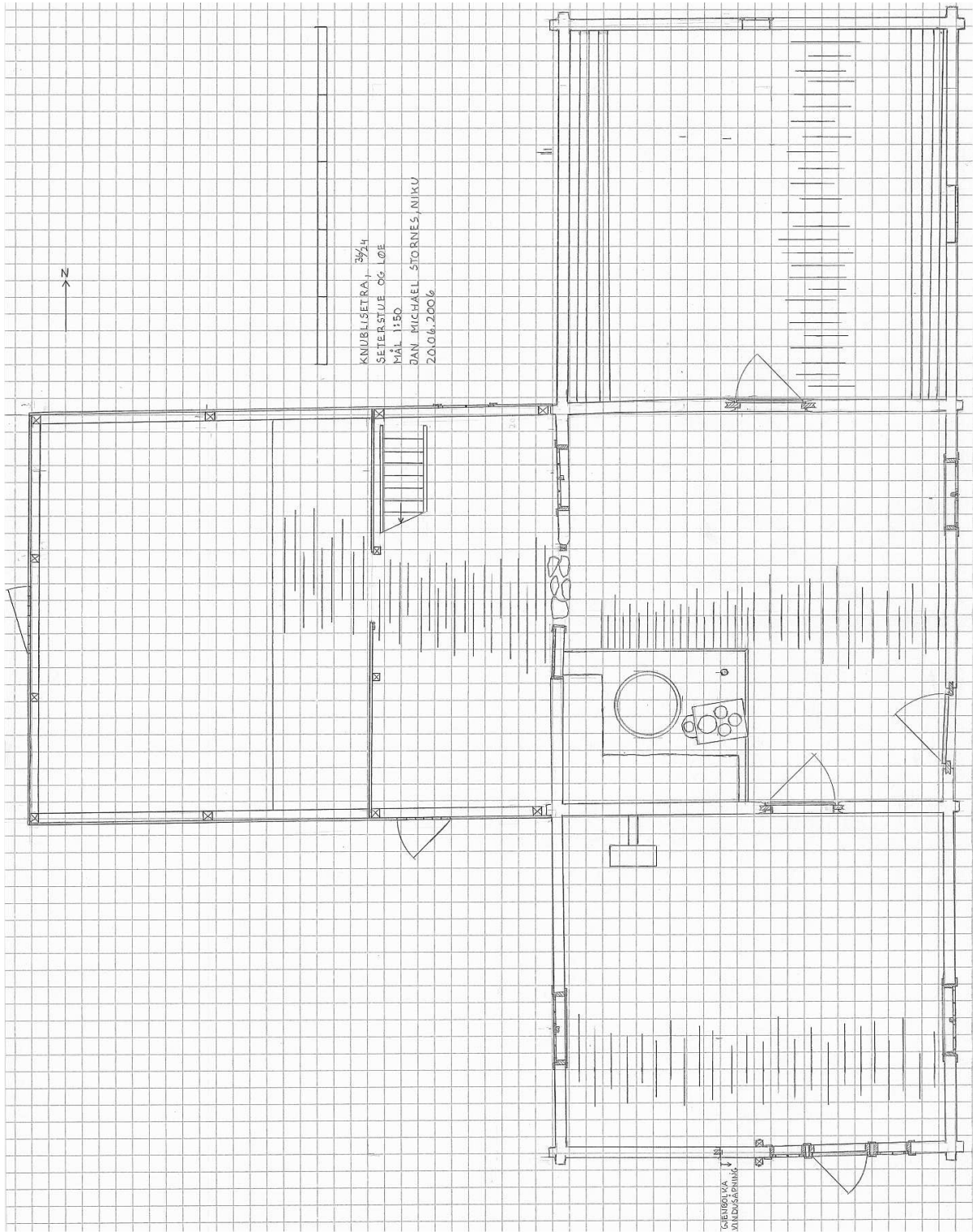
8-kantete novhoder. En novutforming som var på moten fra om lag 1820.

Vedlikeholdsbehov:

Bygningen er såpass skadet at den trolig må demonteres og fundamenteres på nytt. Hvis dette ikke lar seg gjennomføre, er det kanskje mulig å rette opp og avstive bygningen, og kle den utvendig med tømmermannspanel. Etersom setningsskadene delvis ser ut til å ha sammenheng med telehiv, må det uansett dreneres rundt bygningen. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

KNUBBLISETER GNR. 36, BNR. 24
HYTTE , Bygningsnummer: 154 527 737

Generelt:

Bygningen kan opprinnelig ha vært et stabbur. Har vært benyttet som hytte.

Tilstand:

Bygningen har blikkpipe, og delen over tak har falt av. Vann trekker inn i bygningen. Bygningen ligger inne i bjerkeskogen i fuktige omgivelser. Østre langvegg vender mot en skråning med tett vegetasjon. Taktdyppet spruter opp på veggen og ettersom muligheten for opptørring er begrenset har dette ført til råteskader.

Bruk:

Etter restaurering er bygningen velegnet til utleie.

Bygningshistoriske kriterier:

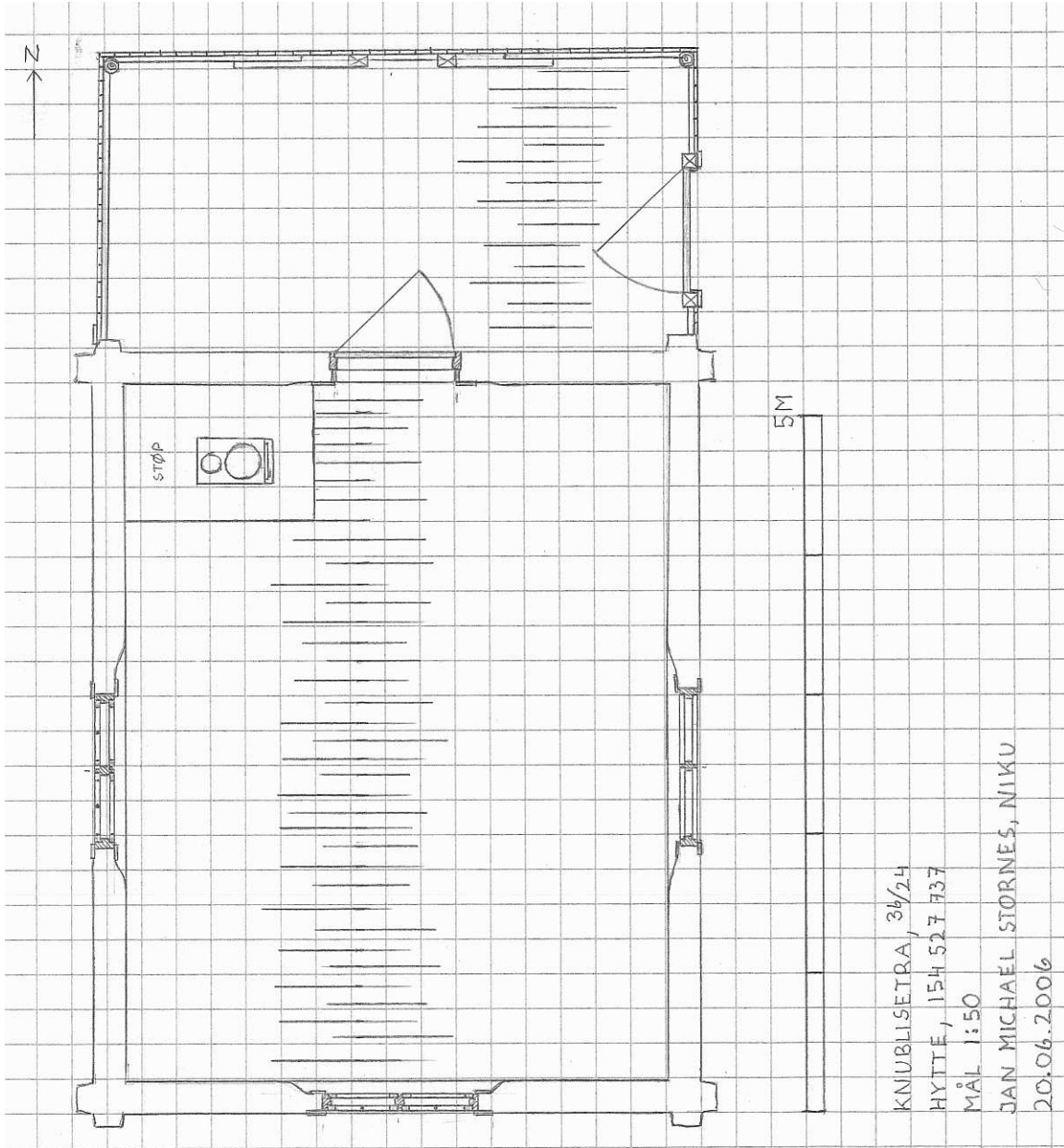
Bølgeovale novhoder. En utforming av novhodene som var på moten i Hedmark på 1700-tallet. Bygningen er dendrokronologisk datert. Tømmeret er felt vinteren 1786-1787. Bygningen er trolig bygget sommeren 1787 eller kort tid etter. En reparasjon av bygningen skjedde med tømmer som ble felt vinteren 1851/1852.

Vedlikeholdsbehov:

Taket må gås over, og eventuelle fuktskader på gulvkonstruksjonen utbedres. Behov for utskifting av råteskadete stokker må vurderes. Østre langvegg bør kles med tømmermannspanel. Uansett bør det monteres takrenne her. Generelt: Trær og vegetasjon nær bygningen hindrer/forsinker opptørking av fasaden. Det er meget viktig at vegetasjonen holdes nede og trær nær bygningen fjernes.

Foto: Forsvarsbygg

KNUBLISETRA, 36/24
HYTTE, 154 527 737
MÅL 1:50

JAN MICHAEL STORNES, NIKU
20.06.2006

BRANNTÅRN PÅ DEIFJELLET, GNR. 36, BNR. 28
Bygningsnummer: XXX

Tilstand:

Bygningen er i meget god stand. To utvendige vindusglass ødelagt.

Vedlikeholdsbehov:

Vindusglass skiftes. Vinduene bør få lemmer.

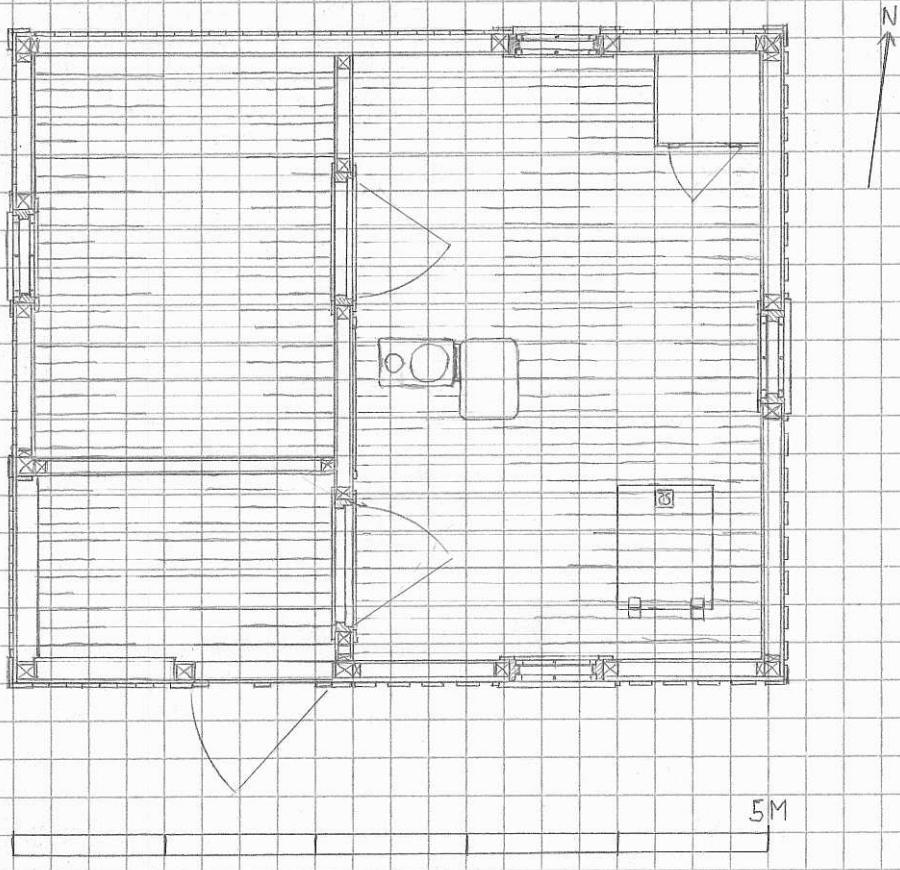
Foto: Grete Swensen, NIKU.

BRANNHYTTE PÅ DEIFEJELLET 3°/28

MÅL 1:50

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

1/12-2006

GROSSTJERNKOIA, GNR 32, BNR 1

Bygningsnummer: XXX

Generelt:

Koia og en stall ligger inne i skogen ved Grosstjern. Bygningen har vært tekket med torv på tjærepapp. Bygningen har megaronplan, det vil si at langveggstokkene stikker en del framfor dørveggen.

Tilstand:

Nordre takflate har falt ned. Tømmer veggene, inkludert røstene, står fremdeles. Tømmeret er til dels meget råteskadet. Særlig nordre del, der trær står tett innpå bygningen og mulighetene for opptørking er dårligst.

Bygningshistoriske kriterier:

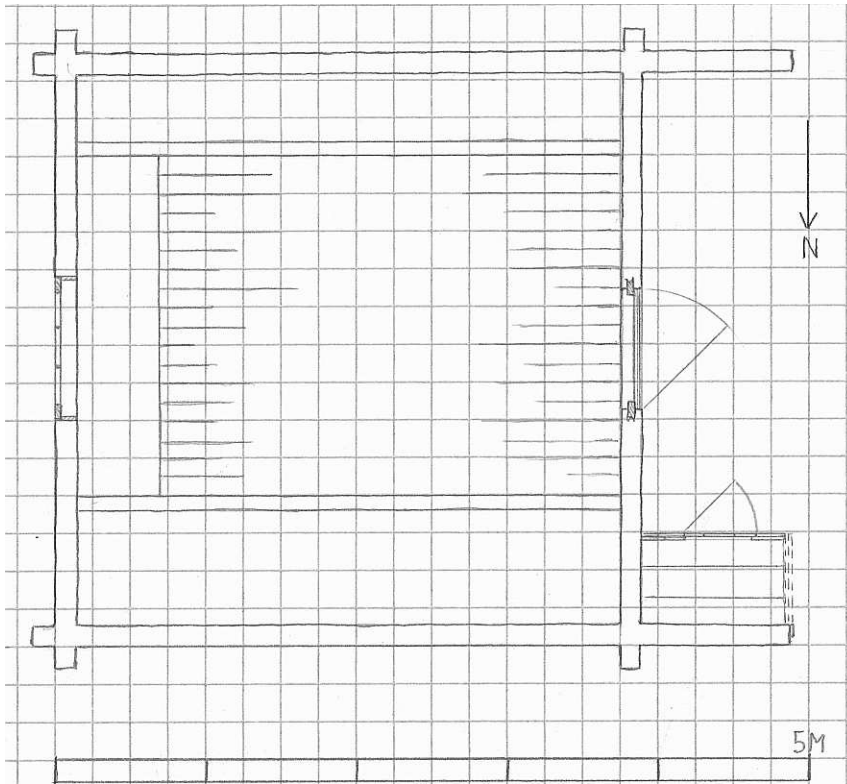
Tømmeret veldig smått, og novhodene er ikke formet. Dette tyder på at bygningen er fra første halvdel av 1900-årene.

Vedlikeholdsbehov:

Bygningen er såpass ødelagt at den bør rives. Slik den står nå utgjør den fare for turgåere som eventuelt klatrer inn i bygningen, ettersom søndre takflate, og røstene fremdeles ikke har rast ned.

Grosstjernkoia I 2002. Foto: Thomas Lie, NIKU.

KOIE, GROSTJERN

MÅL 1:50

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

NOV. 2006

GROSSTJERNSTALLEN, GNR 32, BNR 1
Bygningsnummer: XXX

Generelt:

Stallen og en koie ligger inne i skogen ved Grosstjern. Bygningen har vært tekket med torv på tjærepapp.

Tilstand:

Mønsåsen og søndre samt deler av nordre takflate har falt ned. Tømmerveggene, inkludert røstene, står fremdeles. Tømmeret er til dels meget råteskadet. Svillene og stokken over ligger under terrengnivå.

Bygningshistoriske kriterier:

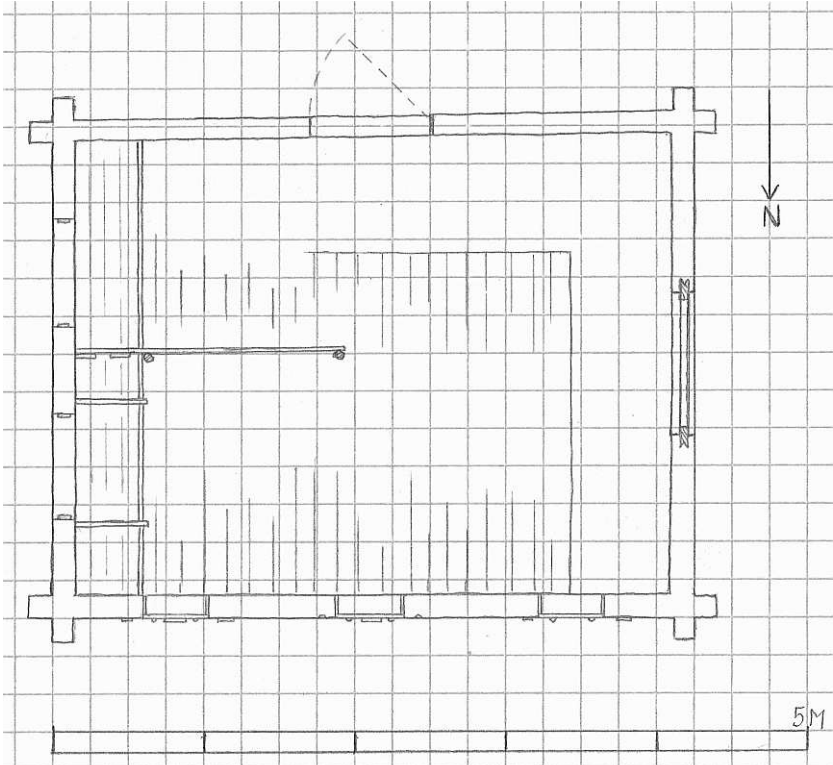
Tømmeret veldig smått, og novhodene er ikke formet. Dette tyder på at bygningen er fra første halvdel av 1900-årene.

Vedlikeholdsbehov:

Bygningen er såpass ødelagt at den bør rives. Slik den står nå utgjør den fare for turgåere som eventuelt går inn i bygningen, ettersom deler av takkonstruksjonen og røstene fremdeles ikke har rast ned.

Stallen ved Grosstjernkoia i 2002. Foto: Thomas Lie, NIKU.

STALL, GROSTJERN

MÅL 1:50

JAN MICHAEL STORNES, NIKU

NOV. 2006

Vedlegg A: Dokumentasjon av andre kulturminner

<i>Prosjekt id</i>	<i>Kulturminnetype</i>	<i>Beskrivelse</i>	<i>Fornminne_id</i>
246	Rydningrøys	Røys av rydningsstein og jord.	1036573
247	Annet	Mur av stein. Tørrmurt. Mulig tuft, men vanskelig å definere utstrekningen.	1036574
248	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1036575
249	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1036576
624	Rydningrøys	Ligger rett ved siden av en nyere drenggrøft. Steinstørrelse fra 0,1-0,3 m.	1023915
625	Rydningrøys	Mellomstor stein fra ca. 0,1-0,35 m.	1023916
626	Tuft	Sylsteinsrekker orientert NV-SØ og SV-NØ.	1023917
627	Rydningrøys	Relativt homogen stein mellom 0,4 og 0,14 m.	1023918
628	Rydningrøys	Åtte synlige stein. Mål ca. 0,25 x 0,30 m.	1023919
629	Rydningrøys	Delvis overgrodd stein mellom 0,5-0,25 m i diameter.	1023920
630	Rydningrøys	Ca. 12 større stein synlig. Største mål er 43 cm.	1023921
1956	Fangstgrop	Det ble påvist stein i bunnen av gropa og gul sand i sidene. Ikke trekull.	1024046
2731	Tuft	Hustuft, markert som lyngkledd kvadrat omgitt av gras. Prøvestikk ble tatt. Mål: 5,8 m x 4,6 m orientert NNØ-SSV. Opp til 0,4 m høy.	1023316
2732	Tuft	Tuft, utydelig men er trolig rektangulær og framstår med en sirkulær forsenkning i midten som måler 1,2 m i diameter og er 20cm dyp. Mål: 5,0 m x 4,5 m orientert Ø-V. Prøvestikk ble tatt.	1023317
2733	Tuft	Markert som avlang voll orientert SV-NØ. Mål: 5,0 m x 3,0 m SV-NØ. Prøvestikk ble tatt.	1023318
2735	Tuft	Muligens tuft, svært overgrodd og knapt synlig, men sylsteinrekka langs østre langvegg er svært godt synlig. Det samme gjelder vollen som markerer gavlveggen i sør. Vollen er 1,5 m bred og kan være en overgrodd peisrøys. Mål: 7,8 m x 4,4 m SSØ-NNV.	1023321
2736	Tuft	Muligens tuft, men trolig fra nyere tid. Lite synlig, men markert ved syllstein i SØ og NØ hjørne. Spor etter dråpefall langs søndre langvegg. Prøvestikk ble tatt.	1023322
2737	Tuft	Mulig tuft med utydelig utstrekning. Tufta er tydeligst markert av voll som markering av nordre gavlvegg og oval grop inntil vollen som er 4,2 m lang. Mål: ca. 9,5 m N-S x 5,9 m Ø-V. Prøvestikk ble tatt i vollen.	1023323
2738	Tuft	Usikker tuft. Mulig jordgravd kjeller i NV halvdel, grop 1,9 m x 2,2 m, dybde 0,4 m og delvis gjenfylt med stein. Prøvestikk tatt på vollen inntil gropa. Hele tufta måler ca. 6,3 m x 4,0 m NNV-SSØ.	1023324
2739	Tuft	Usikker tuft, ligger på en 20 m bred flate og er tydeligst markert med stein som inngang midt på vestre langvegg. Mål: 5,2 m x 7,4 m SØ-NV. De øvrige vegglinjene er utydelige, men prøvestikk indikerer tuft.	1023325
4069	Tuft	Tuft i naturlig forhøyning. Tufta er nedgravd med 3 tverrgående voller	1024491

som er 1,3 m brede. Indre diameter 3 m. Tuften ligger 35 m S for løe og 20 m Ø for annen tuft.

4070	Tuft	Tuft med sylsteinsrekke. Nordvegg i liten skråning ned mot setervoll/inmark. En maurtue ligger på tuftens SØ-hjørne.	1024492
4075	Rydningrøys	Rydningrøys. Rund, med steiner som måler 0,3-0,5 m.	1024497
4076	Rydningrøys	Rydningrøys. Avlang, med steiner som måler 0,3-0,5 m.	1024498
4077	Tuft	Diffus tuft. To Ø-V voller med en 2,2 m brei forsenkning i midten. Antydning til voll i V. Nordre voll 9,1 m lang og 1,9 m bred. Søndre voll er 9 m lang og 2,3 m bred. Tufta ligger vinkelrett på elva som renner ca. 40 m Ø for tuften.	1024499
4079	Tuft	Tuft, lafta etter løe. Funn av ljà. Tømmeret måler 15-20 cm.	1024501
4080	Koksteinrøys	Haug. Prøvestikk i kanten viste 4 cm torv, 15 cm mørk sandblandet jord med skjørbrent stein, kullbiter og ubrente bein. Podsøl på 9 cm. Varmepåvirket sand under 2 cm med gul grusholdig steril.	1024502
4081	Rydningrøys	Rydningrøys, rund. Steinene måler 0,2-0,3 m	1024503
4082	Rydningrøys	Rydningrøys, rund. Steinene måler 0,3-0,5 m	1024504
4083	Rydningrøys	Rydningrøys, rund. Steinene måler 0,5-0,7 m	1024505
4084	Rydningrøys	Rydningstreng, avlang, steinene måler 0,1-0,8 m	1024506
4085	Rydningrøys	Rydningrøys, rund, steinene måler 0,3-0,6 m	1024507
4086	Rydningrøys	Rydningrøys, rund, steinene måler 0,2-0,5 m	1024508
4087	Tuft	Tuft, moderne. Utstrekningen er uklar, enkelte steiner i Ø og S kan antyde veggene. Ved NØ-hjørne funn av en del spiker og litt trekull.	1024509
4093	Annet	Grop, spor etter voller i N og Ø. Vollen er uklar i S. Ø voll 1,2 m. Diameter på indre søkk er 2,1 m. S voll er uklar.	1024515
4094	Annet	Grop, spor etter voller i N og Ø. Vollen er uklar i S. Ø voll 1,2 m. Diameter på indre søkk er 3,4 m. Søkket er fylt med vann.	1024516
4095	Annet	Grop, spor etter voller i N og Ø. Vollen er uklar i S. Ø voll 1,4 m. Diameter på indre søkk 1,3 m. Søkket er fylt med vann.	1024517
4096	Annet	Grop, men mest sannsynlig naturlig dannelse i nedkanten av myr og beitemark for storfe. 5 cm ned i V vollen ligger myrmalm. Dette er naturlig dannet. Ca 10 m Ø ligger en annen N-S voll med myrmalm.	1024518
4097	Tuft	Tuft, moderne. Murene har det tidligere vært sement. Ildsted/pipe i midten er klar og steinsatt med sement 2 x 1,7 m. Inngang i S. Dråpefall/søkk i N og Ø. Fra den N muren og videre N ned mot Storbekken er det ei dreneringsgrøft 0,4 m bred og 0,2 m dyp.	1024519
4098	Annet	Grop. Spor etter voller i N og Ø. Vollen er uklar i S. Ø voll 1,9 m. Diameter på indre søkk er 2,1 m.	1024520
4100	Annet	Grop. Spor etter voller i N, Ø og S. Ø voll 1,4 m. Diameter på indre søkk er 2,8 m.	1024522
4101	Annet	Grop. Spor etter voller i N, Ø og S. Ø voll 1,4 m. Diameter på indre søkker 2,4 m. I V er det et søkk i vollen/inngang? Bredde: 0,8 m.	1024523
4102	Annet	Grop. Spor etter voller i N, Ø og S. Det fins flere av lignende type på	1024524

setra. Ø voll 1,8 m. Diameter på indre søkk er 1,4m.

4104	Annet	Grop. Spor etter voller i N, Ø og S. Søkk med vann i midten. Det fins flere av lignende type på setra. Østre voll er 1,8 m. Diameter på indre søkk er 2,8m.	1024526
4105	Rydningrøys	Liten rydningrøys, rund. Steinene måler 0,3-0,5 m	1024527
4109	Rydningrøys	Rydningrøys, rund. Steinene måler 0,2-0,7 m	1024531
4110	Rydningrøys	Rydningrøys, rund. Steinene måler 0,2-0,5 m.	1024532
4112	Rydningrøys	Rydningrøys, rund. Steinene måler 0,3-0,6 m. Røysa virker nyere enn de andre som er registrert på vollen.	1024534
4114	Rydningrøys	Rydningrøys, rund med steiner som måler 0,3-0,5 m.	1024536
4119	Tuft	Tuft med uklare vegger og 3 ildsteder. Tolkning 1: 9 x 3,7 m m/3 ildsteder. Tolkning 2: 2,6 x 3,7 m med ett ildsted. Ildstedene ligg på rekke Ø-V.	1024541
4120	Rydningrøys	Rydningrøys, rund med steiner som måler 0,3-0,6 m	1024542
4121	Rydningrøys	Rydningrøys, rund med steiner som måler 0,3-0,4 m	1024543
4122	Rydningrøys	Rydningrøys, rund med steiner som måler 0,3-0,6 m	1024544
4123	Rydningrøys	Rydningrøys, rund og overgrodd. Steiner som måler 0,3-0,6 m.	1024545
4124	Rydningrøys	Rydningrøys, rund og overgrodd. Steiner som måler 0,3-0,6 m. Røysa er lagt ved en større jordfast stein.	1024546
4125	Tuft	Tuft med uklar avgrensing. Steinsatt mur i V, noen trestokker ligger i området.	1024547
4126	Rydningrøys	Rydningrøys	1024548
4127	Rydningrøys	Rydningrøys, avlang med stein som måler 0,3-0,5 m	1024549
4128	Rydningrøys	Rydningrøys, rund med stein som måler 0,3-0,5 m	1024550
4129	Rydningrøys	Rydningrøys, rund med stein som måler 0-50 cm. Delvis skjult av et lite grantre.	1024551
4130	Rydningrøys	Rydningrøys, rund med stein som måler 0,3-0,8 m.	1024552
4131	Rydningrøys	Rydningrøys, rund med stein som måler 0,3-0,8 m.	1024553
4132	Rydningrøys	Rydningrøys, rund med stein som måler 0,3-0,9 m.	1024554
4133	Rydningrøys	Rydningrøys, rund med stein som måler 0,3-0,6 m.	1024555
4134	Rydningrøys	Rydningrøys, rund med stein som måler 0,3-0,9 m.	1024556
4135	Rydningrøys	Rydningrøys, rund med stein som måler 0,3-0,5 m.	1024557
4136	Rydningrøys	Rydningrøys, rund med stein som måler 0,3-0,5 m.	1024558
4138	Rydningrøys	Rydningrøys, rund med stein som måler 0,3-0,5 m.	1024560

4139	Rydningrøys	Rydningrøys, rund med stein som måler 0,3-0,5 m.	1024561
4140	Rydningrøys	Rydningrøys, rund med stein som måler 0,3-0,5 m.	1024562
4141	Rydningrøys	Rydningrøys, rund.	1024563
4142	Rydningrøys	Rydningrøys, rund. Ligger på grensa mellom innmark og utmark.	1024564
4145	Rydningrøys	Rydningrøys, avlang. Flukter og står vinkelrett på vestvegg til tuft 37.	1024567
4437	Tuft	Tuft, kvadratisk med målene 3,8 x 3,8 m (størhus?). Vollene er tydelige ca 0,1-0,2 m høye.	1024824
5001	Annet	Grop, noe uklar.	1036859
5002	Rydningrøys	Avlang rydningrøys med store stein.	1036860
5494	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er bygd opp ved at en har lagt mindre stein inntil en større jordfast stein. Denne er synlig i SV. Røysa er orientert SØ-NV.	1023249
5495	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er avlang/oval. Røysa er stort sett lav og overvokst av grastorv. Røysa er orientert NV-SØ. I den sørlige delen av røysa stikker en del stein opp og danner en forhøyning.	1023250
5496	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er avlang/oval med orientering SV-NØ.	1023259
5497	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er avlang. Forholdsvis store stein er synlig i røysa.	1023261
5498	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er rund/oval. Røysa ligger i utkanten av setervollen og er overvokst av torv.	1023291
5499	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er avlang og bygd opp av stein av varierende størrelse.	1023292
5500	Gjerde	Gjerde. Steinstreng danner en vinkel i utkant av setervollen. Steinstrengens utstrekning er 5 m Ø-V og 25 N-S. I S vokser ei gran på steinstrengen. Steinstrengen følger eiendomsgrensa som er markert på kartet.	1023293
5503	Tuft	Tuft. Tufta er tilnærmet kvadratisk med orientering Ø-V. På det lengste måler tufta 2,3 m, og 10 omfar med laft er synlig. Inngangsåpning i Ø. Tufta har vært fjøs, da den hadde rester etter båsinndeling.	1023297
5504	Tuft	Tuft. Nedrast seterbu som måler 1,4 m på det høyeste. På det meste er 9-10 omfar av laft synlig. Tufta er orientert NV-SØ. På taket er det synlig en ljøre, og i tillegg er det synlig et ovnsbeslag. Inne i tufta er det synlig en brisk.	1023298
5505	Tuft	Tuft. Tufta er orientert N-S. Tufta har synlig syllsteinsrekke/ oppmuring i V og S. Oppmuringen måler 0,4 m på det høyeste. I Ø og N er tuftas avgrensing noe diffus. Tufta er overgrodd av næringskrevende planter.	1023299
5506	Gjerde	Gjerde. Steinstreng danner en vinkel med en del som går i N-S-retning og en annen i VSV-ØNØ. Den N-S-gående delen måler 48,5 m, mens den VSV-ØNØ-gående måler 48,5 m. Steinstrengen er stedvis overgrodd av gras og eier.	1023300
5507	Tuft	Tuft. Nedrast seterbu. Rester av laftverk er synlig i den V-lige og N-lige del av tufta. På det meste 6 omfar tømmer som til sammen måler 0,9 m. Tufta er orientert N-S.	1023301

5508	Tuft	Tuft. Kun syllstein, samt en forhøyning med rabarbra og andre næringskrevende planter.	1023302
5509	Tuft	Tuft. Nedrast seterbu med synlige rester av oppmurt pipe. Syv omfar fortsatt oppe. Maks. høyde 1,8 m. Bevokst av småbjørk innvendig.	1023303
5510	Tuft	Tuft. Nedrast laftet hus, muligens fjøs. Syv omfar fortsatt oppe. Maks. høyde 1,8 m.	1023304
5511	Gjerde	Gjerde. Steinstreng i en 71 m lang rett linje mot vest, fra bekk i øst mot utkanten av setervollen mot vest.	1023305
5512	Rydningrøys	Rydningrøys. 30 m SV for bekk, 20 m S for steinstreng og inntil en rogn. Avlang form, største stein 30 cm i diam.	1023306
5513	Rydningrøys	Rydningrøys. Stein lagt i haug rundt en stor stein. Ligger ca. 15 m N for steinstreng.	1023308
5514	Rydningrøys	Rydningrøys. 30-40 cm stor stein lagt i haug. Ligger ca 22 m N for steinstreng.	1023319
5516	Rydningrøys	Rydningrøys. Stein lagt i haug rundt en stor stein.	1023328
5517	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er tilnærmet rund. Bygd opp av stein av varierende størrelse, opptil 0,5 m i diameter.	1023329
5518	Rydningrøys	Rydningrøys. Tilnærmet rund røys. Stein er lagt inn til stor steinblokk i NØ. Røysa er overvokst av storbladet plante.	1023330
5519	Rydningrøys	Rydningrøys. Oval røys som er 2,3 m bred og bygd opp av stor stein, inntil 0,7 m i diameter. Overvokst av storbladet plante.	1023331
5520	Rydningrøys	Rydningrøys. Tilnærmet rund. Røysa er lagt opp til stor stein i N. Stor steinblokk ligger oppå røysa i S.	1023332
5521	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er avlang og er 2,5 m bred og er orientert N-S. Røysa er lagt inntil stor stein i N.	1023333
5522	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er rund. Bygd opp av mindre stein med en stor stein i S. Overvokst av lyng, gress og mose. Røysa ligger 13 m SV for SV-hjørne på seterbygning.	1023334
5523	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er tilnærmet rund. Overvokst av lyng og gress.	1023335
5524	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er tilnærmet rund, stein opptil 40 cm i diam. er kastet rundt en stor stein i sør.	1023336
5525	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er rund med mindre stein, opptil 30 cm i diam.	1023337
5526	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er tilnærmet rund. Med stein opptil 0,8 m i diam.	1023338
5527	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er rund med større stein, opptil 40 cm i diam.	1023339
5528	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er rund med større stein, opptil 50 cm i diam.	1023340
5529	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er rund, med stein opptil 40 cm i diam.	1023341
5530	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er avlang, bredde 1,2 m. Steinene er kastet i haug rundt to store steiner.	1023342
5531	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er rund og består av få steiner med diam. opptil 40 cm. Disse ligger inntil en stor stein med diam. 1,2 m.	1023389

5532	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er avlang med bredde på 1,8 m. Steinene er konsentrert rundt en stor, jordfast stein. De små steinene har en størrelse på opptil 40 cm i diam.	1023391
5533	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er rund og består av stein med en størrelse på opptil 40 cm i diam.	1023395
5534	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er rund og er delvis bevoskt med mose og gras. Den består av stein med størrelse på opptil 50 cm i diam.	1023409
5535	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er rund. Den består av stein med størrelse på opptil 40 cm i diam. Den ligger i vestkant av setervollen.	1023410
5538	Rydningrøys	Rydningrøys med få små stein som måler 30-80cm. Hesjetråd i røysa.	1023420
5539	Rydningrøys	Rydningrøys. Steinene er 15-45 cm store.	1023421
5540	Rydningrøys	Rydningrøys. Steinene er 20- 60 cm store.	1023423
5541	Rydningrøys	Rydningrøys. Steinene er 30-40 cm store.	1023430
5542	Rydningrøys	Rydningrøys. Steinene er 30-50 cm store.	1023431
5543	Rydningrøys	Rydningrøys. Steinene er 15-40 cm store.	1023433
5544	Rydningrøys	Rydningrøys. Steinene er 25-50 cm store.	1023436
5545	Annet	Steinlagt grop. Stein i vegger og bunn av gropen.	1023504
5546	Tuft	Tufta har synlig syllsteinsrekke i V og i S, og er orientert SSV-NNØ. På det høyeste måler syllsteinsrekka 0,5 m. Den er overgrodd av gress og storbladete planter. I N og Ø er tufta tydelig ved at den er nedgravd i bakken.	1023507
5547	Tuft	Kulturminnet har form som en tuft og er orientert N-S. I N er det en tydelig steinpakning i hele tuftas bredde, men steinpakningen måler kun 1,1 m N-S. Den resterende delen av tufta har form som en forhøyning og er overgrodd av torv.	1023508
5548	Rydningrøys	Rydningrøys. Steinen har størrelse fra 0,1 til 0,6 m. Røysa er delvis overgrodd av gras, mose og storbladete planter.	1023527
5549	Rydningrøys	Rydningrøys. Avlang røys som måler 1,6 m i bredde. Røysa er orientert SSV-NNØ. Røysa er overgrodd av gras.	1023593
5550	Rydningrøys	Rydningrøys. Trekantet form. Røysa er overgrodd av gras. Stein som måler 0,5 m i diameter ligger oppå røysa.	1023613
5551	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er rund og bygd opp av stein med størrelse 0,2 til 0,4 m. Røysa er delvis overgrodd av gras og storbladet plante.	1023764
5552	Tuft	Tuft. Rektangulær tuft som er orientert VSV-ØNØ. Synlig syllsteinsrekke, bortsett fra i Ø og V. I Ø ligger tufta helt inn til rygg i terrenget. Syllsteinsrekka er best bevart i N der steinene ligger på rekke med ca. 0,2 m mellomrom mellom hver.	1023908
5553	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er kasta opp rundt to store steinblokker i N som måler 1 m i diameter. Steinen i røysa varierer fra 0,1 m i diameter opp til 0,4 m.	1023992
5554	Rydningrøys	Rydningrøys. Avlang røys som er 1,8 m bred og orientert SSV-NNØ. Røysa ligger i en forsenkning i terrenget og er antakelig en naturlig steinansamling som er kasta på mer stein.	1024027

5555	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er kasta opp i ei grop. To store steinblokker som måler 1 m i diameter ligger i V og i Ø. Røysa er bygd opp av stein i størrelse 0,1 til 0,5 m.	1024084
5556	Rydningrøys	Rydningrøys. Avlang røys som er orientert NØ-SV. Lengst i S måler røysa 4,1 m i bredde. Røysa smalner av mot N. Høyden på røysa varierer fra minus 0,3 til pluss 0,3 m fordi røysa er anlagt i en naturlig forsenkning. Stor steinblokk i S måler 1,3 m i diameter.	1024181
5557	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er stort sett overvokst av torv, men synlig i SØ. Stor stein i SV.	1024182
5558	Rydningrøys	Rydningrøys. Stor steinblokk i S som er 1,2 m i diameter. Størrelsen på steinen i røysa varierer fra 5 til 50 cm.	1024183
5559	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er overvokst av torv. Røysas ytterkant av stein er best synlig. Stor stein i SV, ca. 0,5 m i diameter.	1024184
5560	Tuft	Tuft som består av to parallelle voller med syllsteinsrekker som er overgrodd av gras. Vollene er 0,3 m høy. Tufta har en forsenkning i midten langs hele lengden, og en grop i den nordvestlige enden som måler 1,2 m i diameter og 0,3 m i dybde.	1024185
5561	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er avlang og er 1,2 m bred. Røysa er bygd opp ved at en har kasta stein inn til steinblokk som måler 1 m i diameter. Rydningssteinen måler 0,2-0,3 m i diameter.	1024186
5562	Tuft	Tuft. Tufta er orientert NNV-SSØ. Tufta er nedgravd i N, mens den er bygd opp i S. På det meste måler oppbyggingen 0,7 m. Delvis tydelige syllsteinsrekker i Ø og i V. Inne i tufta ligger stein fra syllsteinsrekka og noe tømmer fra konstruksjonen.	1024187
5566	Tuft	Tuft. Tufta synes som en forhøyning. Høyden er 0,3 m. Den er orientert NØ-SV og har størst konsentrasjon av stein i de sørlige og nordlige hjørnene.	1024191
5567	Tuft	Tuft. Tufta er orientert NV-SØ og synes som en delvis forhøyning i terrenget med stedvis tydelige voller, spesielt i den vestlige delen.	1024192
5568	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er oval med orientering N-S. Røysa er noe spissere i den sørlige enden. Røysas bredde er 3,6 m. Røysa er bygd opp av stein med diameter 0,2-0,8 m. Den er delvis overvokst av gras og storbladete planter.	1024193
5569	Tuft	Tuft - rektangulær. Tufta er orientert N-S. Syllsteinsrekker og hjørnesteiner er synlige på tuftas kortvegger. Kvadratisk oppmuring av stein midt i tufta. Denne måler 1,2 x 1,2 m og er 0,5 m høy, og er et mulig ildsted. Tufta er svært overgrodd av gress.	1024194
5570	Tuft	Tuft - rektangulær. Tufta er orientert Ø-V. Tufta har tydelige voller i N og S, og forsenkning i midten. Forsenkningen måler 1,7 m i bredde og er 0,4 m dyp. Det er mye stein i tufta. Tufta er overvokst med gras. I V vokser einer.	1024195
5571	Tuft	Tuft - rektangulær. Tufta er orientert NV-SØ. Tufta er tydeligst i Ø, der det er synlig syllsteinsrekke. Delvis tydelig steinrekke i N og S. Tufta er overgrodd med brennesle, storbladete planter og gras.	1024196
5572	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er avlang med orientering NNØ-SSV. Røysas bredde er 1,5 m. Røysa er bygd opp av stein med diameter 0,2-0,4 m. Stor steinblokk i SV.	1024197
5573	Annet	Kvadratisk grop som er 0,4 m dyp. Det ble ikke påvist kull i gropa. Gropa kan muligens ha vært ei kjøle.	1024198
5574	Rydningrøys	Rydningrøys - kvadratisk. Røysas bredde er 2,8 m. Den er bygd opp av stein med størrelse 0,1-0,7 m.	1024199

5575	Rydningrøys	Rydningrøys - rektangulær. Røysas bredde er 1,4 m med orientering N-S. Røysa er delvis utrast i N og Ø. Den er bygd opp av stein med størrelse 0,2-0,6 m.	1024200
5576	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er lagt inntil jordfast stein som måler 1,8 m. Størrelse på stein er 0,1-0,7 m. Røysa er overvokst av bringebærkratt og blåbærlyng. Ligger 4 m NØ for uthus.	1024201
5577	Gjerde	Steinstreng. Starter 3 m N for N-veggen på fjøs. Fortsetter 13,5 m i NV-SØ-lig retning. Stopper ved tørrgran i kanten av myr. På det meste er steinstrengen 0,4 m bred og 0,4 m høy. Den er overvokst av lyng og gras.	1024202
5578	Rydningrøys	Rydningrøys. Bygd opp av stein størrelse 0,2-0,6 m. Overvokst av bringebærkratt.	1024203
5579	Rydningrøys	Rydningrøys. Lagt opp rundt stor, jordfast stein. Størrelsen på steinen i røysa er 0,2-0,6 m.	1024204
5580	Rydningrøys	Rydningrøys. Størrelsen på steinen i røysa er 0,2-0,5 m. Bringebærkratt og gras vokser på røysa.	1024205
5581	Tuft	Tuft - rektangulær. Tufta er orientert ØNØ-VSV. Tufta er tydeligst i den sørlige langsiden der syllsteinsrekke er synlig. Den er mer diffus i de andre endene.	1024206
5582	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er lagt opp av stein størrelse 0,1-0,3 m. Ligger 1,5 m SØ før seterbu.	1024207
5583	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er lagt opp av stein størrelse 0,2-0,4 m. Ligger 1,5 m SØ før seterbu.	1024208
5584	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er lagt opp av stein størrelse 0,3-0,5 m. Ligger 4,5 m SØ før setebu.	1024209
5585	Rydningrøys	Rydningrøys. Avlang røys som er orientert NØ-SV. Bredden på røysa er 1 m. Bygd opp av stein størrelse 0,3-0,6 m. Ligger 5 m SØ for seterbu. I V-enden av røysa fortsetter en steinstreng mot SV i 3,3 m. Steinstrengen er overgrodd av gras.	1024210
5586	Tuft	Tuft - rektangulær. Tufta er orientert NØ-SV. Tufta har synlige voller i alle himmelretninger. Mulig inngangsåpning i SV. Steinsatt ildsted midt i tufta som er 0,9 m i diameter og 0,2 m høyt. Her ble det påvist et kraftig kullag. Vollen er noe utrast i S.	1024211
5587	Rydningrøys	Rydningrøys - avlang. Bredden er 1,4 m. Røysa er bygd opp av stein i størrelse 0,3-0,5 m. Stor jordfast stein i N.	1024212
5588	Rydningrøys	Rydningrøys - avlang. Røysa er orientert NØ-SV. Bredden er 2 m. Røysa er bygd opp av stein med størrelse fra 0,2-0,7 m. Stor gran vokser V for røysa.	1024213
5589	Gjerde	Steingjerde. Gjerdet løper NØ-SV ca. 120 m. Lengst i NØ starter gjerdet ved en stor gran. 10 m fra grana blir gjerdet brutt av en vei før det fortsetter på den andre siden. Gjerdet er omkring 1 m høyt.	1024214
5590	Gjerde	Steingjerde. Gjerdet løper NNØ-SSV 12,7 m. NNØ-lige enden av gjerdet starter 5 m SSØ for SV-enden på id.nr. 10598. Gjerdet er 1,1 m høyt. Bredden er 1,2 m i bunnen, og 0,7 m på toppen av gjerdet. Like V for gjerdet er uthus og utedo.	1024215
5591	Tuft	Tuft - rektangulær. Tufta er orientert NØ-SV. Tufta er tydelig markert som en forhøyning i terrenget der syllsteinsrekke er synlig i ytterkantene. Synlig steinhelle og steinpakning i midten av tufta. Kull ble ikke påvist. Tufta er overgrodd av gras.	1024216

5592	Tuft	Tuft - rektangulær. Tufta er orientert NNV-SSØ. Tufta har tydelige syllsteinsrekker i N og S. Tufta har hatt to rom, markert ved tverrgående syllsteinsrekke midt i tufta. I Ø ligger rester av en syllstokk.	1024217
5593	Rydningrøys	Rydningrøys. Røysa er lagt opp av stein med størrelse 0,2-0,4 m. Stor, jordfast stein i V. Røysa er overvokst av gras, mose.	1024218
5594	Tuft	Tuft - rektangulær. Tufta er orientert SSØ-NNV. Tufta er tydelig definert av stabbesteiner med størrelse 0,5-0,7 m. Stabbesteinene ligger med jevne mellomrom. Ildsted i S-enden av tufta der ovnsrør og oppmuring er synlig. Ildstedet er 0,4 m høyt.	1024219
5595	Tuft	Tuft - rektangulær. Tufta er orientert VSV-ØNØ. Tufta har syllsteinsrekker i N og i S. Det VNV-lige hjørnet av tufta ligger 0,5 m Ø for SØ-hjørnet på rød malt fjøs.	1024220
5596	Tuft	Tuft - rektangulær. Tufta er orientert Ø-V. Tufta har stabbesteinsrekker Ø og V. I V-enden ligger rester av en syllstokk. Tufta er svært overgrodd av brennesle og andre næringskrevende planter. I Ø-enden av tufta er det 2 m til vei.	1024221
5597	Tuft	Tuft - rektangulær. Tufta er orientert Ø-V. Tufta er sammenrast. Høyden på tufta er 0,5 m. Tufta er overvokst med mose. En liten bjørk vokser midt i tufta.	1024222
5598	Tuft	Tuft - rektangulær. Tufta er orientert Ø-V. Tufta har tydelige stabbesteinsrekker - særlig i S. Utraste stokker ligger utenfor tufta i S. Bunnstokk ligger utenfor tufta i N. Tufta har sannsynligvis vært fjøs.	1024223
5599	Løsfunn	Slagglump ble funnet i omrodede masser mellom tuftene, id.nr. 10513 og 10514. Slagglumpen måler 8 x 3 x 3 cm. Slagglumpen har vedavtrykk og ser ut til å komme fra jernfremstilling. Prøvestikk ble tatt ved funnstedet.	1024224
5604	Tuft	Tuften er orientert NNV-SSØ. Alle fire sider er tydelige, men ikke alle steinene i muren er synlige. 2 m N for SV-hjørne går en 2 m lang steinrekke inn fra vestveggen mot Ø.	1024229
5605	Gjerde	Steingjerdet består av rydningsstein av varierende størrelse; fra hodestore til 30 cm i diameter. Gjerdet starter ved en grind og består her av en røys med bredde 2 m og høyde 0,7 m.	1024230
5606	Rydningrøys	Består av 10 til 40 cm stor stein. Røysa er nærmest delt i to hauger.	1024231
5609	Rydningrøys	Røysa er oval i NS-retning og består av 10 til 60 cm stor stein.	1024234
5610	Rydningrøys	Røysa består av 10 til 30 cm stor stein.	1024235
5611	Kilde	Firkantet omkrets. Forsterket med stein i framkant. Kilden er ikke i tilknytning til bekk.	1024236
5631	Rydningrøys	Rund rydningsrøys oppbygd av 20 til 40 cm stor stein.	1024256
5632	Rydningrøys	Rydningrøys med langoval form og oppbygd av 20 til 50 cm stor stein.	1024257
5633	Rydningrøys	Rydningrøys med trekantet form og oppbygd av 10 til 70 cm stor stein. Den er lagt opp rundt en stor jordfast stein.	1024258
5634	Rydningrøys	Rund rydningsrøys oppbygd rundt ei steinblokk av 30 til 70 cm stor stein. Røysa er delvis overgrodd og på toppen står en einer.	1024259
5635	Tuft	Rektangulær tuft orientert ØV. Er trolig syllsteinsrekker med tykt torvlag på toppen, steinfyllt inni.	1024260

5636	Tuft	Rektangulær låvetuft orientert i lengderetning N-S. Framstår med syllsteinsrekker og hjørner. Tufta er todelt av ei steinrekke 4 m inn fra S-veggen.	1024261
5637	Tuft	Rektangulær tuft, muligens fjøstuft, orientert i lengderetning NS, framstår som syllsteinsrekke og enkelte løse syllstein. Et fundament av stein for inngang i tuftas NØ-hjørne. Tufta ligger N for og inntil stående bygning.	1024262
5638	Rydningrøys	Rund rydningrøys oppbygd av 20 til 40 cm stor stein.	1024263
5639	Rydningrøys	Rund rydningrøys oppbygd av 20 til 50 cm stor stein.	1024264
5640	Tuft	Rektangulær ljørkoietuft med tydelig ildstedrøys i midten som måler 1,8 x 1,0 m. Viser som en rektangulær forhøyning i torva med synlige syllstein.	1024265
5641	Rydningrøys	Kvadratisk rydningrøys oppbygd av 30 til 70 cm stor, kantete stein. Røysa har tilnærmet loddrette sider.	1024266
5642	Gjerde	Gjerde av rydningsstein orientert N-S med høyde som varierer mellom 0,5 og 1 m i en lengde av 50 m, med en 5 m utløper mot Ø som følger kjøreveien i nord.	1024267
5643	Rydningrøys	Rund rydningrøys oppbygd av 30 til 50 cm stor stein.	1024268
5644	Tuft	Rektangulær tuft orientert N-S framstår som grunnmur av stein med varierende høyde. Mange av steinene er sprukket etter å ha blitt utsatt for varme.	1024269
5645	Rydningrøys	Rektangulær rydningrøys oppbygd av 10 til 60 cm stor stein, framstår nå i borgaktig form trolig brukt som lekeplass for barn.	1024270
5646	Gjerde	Gjerde av rydningsstein orientert N-S i S-vendt skråning i 10 meters lengde ned til vei. Fortsetter noe uryddig i to meters lengde på andre siden av veien hvor det i tillegg ligger mye stor rydningsstein.	1024271
5647	Gjerde	Gjerde av rydningsstein orientert N-S. Dreier mot Ø i S, ca. 60 m langt.	1024272
5648	Gjerde	Gjerde av rydningsstein orientert NNV-SSØ, 20 m langt. Rester etter skigard som har stått på innsida.	1024273
5649	Gjerde	Gjerde av rydningsstein orientert NNV-SSØ, 15 m langt. Rester etter skigard som har stått på innsida.	1024274
5650	Gjerde	Gjerde av rydningsstein orientert NV-SØ, 11,5 m langt.	1024275
5651	Rydningrøys	Framstår som røys av rydningsstein.	1024276
5652	Rydningrøys	Røys av rydningsstein med stein i størrelsen 0,2-0,6 m.	1024277

5653	Rydningrøys	Røys av rydningsstein i størrelsen 0,2-0,4 m og bygd rundt jordfast blokk.	1024278
5654	Tuft	Rektangulær tuft med tydelig syllmur i NV, lengderetning NV-SØ.	1024279
5655	Gravrøys	Rund jordblandet røys av nærmest jevnstore stein på 0,2-0,4 m.	1024280
5656	Gravrøys	Jordblandet sirkulær gravrøys. Pinnen satt 5 m mot N av hensyn til mulig "haugkail".	1024281
5657	Tuft	Tuft, rektangulær, lengderetning N-S, stein kun i hjørnene. Inntil tufta mot sør sees en terrassering på litt lavere nivå enn tufta. Denne er i full bredde og 3 m mot sør.	1024282
5658	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024283
5659	Tuft	Tuft, rektangulær, lengderetning NV-SØ. Vegglinjene klare, men få synlige stein. Stor flat stein i midtpartiet av tufta. Prøvestikk for kullprøve tatt ut i sentrum.	1024284
5660	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024285
5661	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024286
5662	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024287
5663	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024288
5664	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024289
5665	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024290
5666	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024291
5667	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024292
5668	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024293
5669	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024294
5670	Tuft	Noe uklar tuft. NØ-SV-orientert. Stedvis kun én høyde med stein. I N-hjørnet er en 2 x 2 m innbuktning. Svært bevoskt skrothaug, vanskelig å definere.	1024295
5671	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024296
5672	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024385
5673	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024538
5674	Tuft	Tuft med klar S-vegg av ett skift med stein. Forøvrig hjørnesteiner.	1024573
5675	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024574
5676	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024575
5677	Rydningrøys	Røys av rydningsstein.	1024576

5678	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024577
5679	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024578
5680	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024579
5681	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024580
5682	Rydningrøys	Røys av rydningsstein. Ligger i et område med mer stein i grunnen.		1024581
5683	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024582
5684	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024583
5685	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024584
5686	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024585
5688	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024587
5691	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024590
5692	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024591
5693	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024592
5694	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024593
5695	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024594
5696	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024595
5697	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024596
5698	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024597
5699	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024598
5700	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024599
5701	Rydningrøys		Røys av rydningsstein.	1024600
5702	Tuft	Hustuft orientert NØ-SV. Tydelige syllsteinsrekker i N- og V-vegg. Ellers lite markert i terrenget.		1024601
5703	Tuft	Hustuft orientert NV-SØ. Markert med syllstein langs alle vegger.		1024602
5749	Tuft	Tuft. Tufta er rektangulær med orientering NV-SØ. Den har syllsteinsrekker. Tufta har hatt to rom. Tversgående syllsteinsrekke 2,3 m SØ for NV-lige kortvegg. Mulig sammenrast ildsted inntil den SV-lige langveggen. Ildstedet måler 2,6 x 2,3 m.		1037171
5753	Tuft	Tuft - rektangulær. Tufta er orientert N-S og synes som en forhøyning i terrenget. Syllsteinsrekker i den N-lige og V-lige delen. Forsenkning i den S-lige delen. Fet gråbrun jord ble påvist i tufta. Tufta er overvokst av gras.		1037175
5796	Rydningrøys	Rydningrøys som består av enkelte stein lagt inntil jordfast blokk.		1045003

Vedlegg B: Karplanteliste for setervollene

Famnr	Slekt	Art	Subname	Norsknavn	Gruppe	Knubbli	Styggedal	Bergset	Kjølsetra	Løset N.	Fjellslia	Deset N.
39	Aconitum	septentrionale		Tyrihjelm	Alpin	1	1	1	1	1	1	1
49	Alchemilla	glomerulans		Kildemarikåpe	Alpin	1	1		1	1	1	1
84	Angelica	archangelica	ssp. archangelica	Fjellkvann	Alpin					1	1	
144	Anthoxanthum	odoratum	ssp. alpinum	Fjellgulaks	Alpin		1		1	1	1	1
11	Athyrium	distentifolium		Fjellburkne	Alpin	1						1
22	Betula	nana		Dvergbjørk	Alpin							1
5	Botrychium	lunaria		Marinøkkel	Alpin					1		
143	Carex	bigelowii		Stivstarr	Alpin							1
143	Carex	brunnescens	var. brunnescens	Seterstarr	Alpin	1	1			1		1
114	Cicerbita	alpina		Turt	Alpin	1					1	
12	Dryopteris	expansa		Sauetelg	Alpin	1				1		1
79	Epilobium	hornemannii		Setermjølke	Alpin					1		1
104	Euphrasia	frigida	var. frigida	Fjelløyentrøst	Alpin					1		
114	Hieracium	Seksjon Alpestria		Dovresvever	Alpin							1
114	Hieracium	suecicum			Alpin		1	1	1	1		
142	Luzula	multiflora	ssp. frigida	Seterfrytle	Alpin	1				1		
35	Montia	fontana		Kildeurt	Alpin							1
99	Myosotis	decumbens		Fjellforglemmegei	Alpin			1				
114	Omalotheca	norvegica		Setergråurt	Alpin	1				1	1	1
114	Omalotheca	supina		Dverggråurt	Alpin					1		1
46	Parnassia	palustris	ssp. obtusiflora	Jåblom	Alpin		1			1		
144	Phleum	alpinum		Fjelltimotei	Alpin	1	1	1	1	1		1
144	Poa	alpina	var. alpina	Fjellrapp	Alpin			1				
144	Poa	pratensis	ssp. alpigena	Seterrapp	Alpin		1	1				1
39	Ranunculus	platanifolius		Kvitsoleie	Alpin							1
104	Rhinanthus	minor	ssp. groenlandicus	Fjellengkall	Alpin						1	
31	Rumex	acetosa	ssp. lapponicus	Setersyre	Alpin	1	1	1		1	1	1
36	Sagina	saginoides		Seterarve	Alpin							1
20	Salix	lapponum		Lappvier	Alpin	1	1			1	1	1
20	Salix	mysinifolia	ssp. borealis	Setervier	Alpin	1						

20	Salix	phylicifolia		Grønnvier	Alpin	1	1		1	1	
36	Stellaria	borealis		Fjellstjerneblom	Alpin	1			1		1
39	Trollius	europaeus		Ballblom	Alpin	1	1	1	1		1
114	Achillea	millefolium		Ryllik	Arkeofytt	1	1	1	1	1	1
102	Ajuga	pyramidalis		Jonsokkoll	Arkeofytt			1			
49	Alchemilla	glaucescens		Fløyelsmarikåpe	Arkeofytt				1		
49	Alchemilla	gracilis		Glansmarikåpe	Arkeofytt			1			
49	Alchemilla	monticola		Beitemarikåpe	Arkeofytt	1		1	1	1	1
49	Alchemilla	subcrenata		Engmarikåpe	Arkeofytt	1	1	1			
144	Avenula	pubescens		Dunhavre	Arkeofytt			1	1		
42	Capsella	bursa-pastoris		Gjetertaske	Arkeofytt					1	
143	Carex	ovalis		Harestarr	Arkeofytt	1	1	1	1	1	1
143	Carex	pilulifera		Bråtestarr	Arkeofytt	1	1			1	
84	Carum	carvi		Karve	Arkeofytt		1		1		1
36	Cerastium	fontanum	ssp. vulgare	Vanlig arve	Arkeofytt						
36	Dianthus	deltoides		Engnellik	Arkeofytt			1			
144	Elymus	repens		Kveke	Arkeofytt		1	1	1		
104	Euphrasia	stricta s.l.		Kjerteløyentrøst	Arkeofytt		1	1		1	
102	Glechoma	hederacea		Korskknapp	Arkeofytt					1	
114	Hieracium	flammeum		Ildsveve	Arkeofytt				1		
114	Hieracium	lactusella		Aurikkelsveve	Arkeofytt		1				
114	Hieracium	pilosella		Hårsveve	Arkeofytt			1	1		
114	Hieracium	Seksjon Foliosa		Bladsvever	Arkeofytt						1
114	Hieracium	Seksjon Rigida		Stivsvever	Arkeofytt			1			1
71	Hypericum	maculatum		Firkantperikum	Arkeofytt	1		1			1
112	Knautia	arvensis		Rødknapp	Arkeofytt	1		1	1		
102	Lamium	purpureum		Rødtvetann	Arkeofytt			1			
114	Leucanthemum	vulgare		Prestekrave	Arkeofytt					1	
50	Lotus	corniculatus	var. corniculatus	Valig tiriltunge	Arkeofytt			1			
142	Luzula	multiflora	ssp. multiflora	Engfrytle	Arkeofytt	1		1	1		1
99	Myosotis	arvensis		Åkerforglemmegei	Arkeofytt	1				1	1
144	Nardus	stricta		Finnskjegg	Arkeofytt	1	1	1	1	1	1
84	Pimpinella	saxifraga		Gjeldkarve	Arkeofytt				1		

108	Plantago	major	ssp. major	Vanlig groblad	Arkeofytt			1	1		
144	Poa	annua		Tunrapp	Arkeofytt	1		1	1		1
144	Poa	pratensis	ssp. angustifolia	Trådrapp	Arkeofytt	1		1		1	
144	Poa	pratensis	ssp. subcaerulea	Smårapp	Arkeofytt	1	1	1	1		
144	Poa	trivialis		Markrapp	Arkeofytt			1			1
102	Prunella	vulgaris		Blåkoll	Arkeofytt			1	1		
104	Rhinanthus	minor	ssp. minor	Småengkall	Arkeofytt	1	1	1	1	1	
31	Rumex	acetosa	ssp. acetosa	Vanlig engsyre	Arkeofytt	1	1	1	1	1	
31	Rumex	acetosella	ssp. acetosella	Småsyre	Arkeofytt	1		1	1	1	1
31	Rumex	longifolius		Høymole	Arkeofytt	1	1		1	1	
36	Sagina	procumbens		Tunarve	Arkeofytt			1	1		
36	Silene	vulgaris		Engsmelle	Arkeofytt		1	1	1	1	1
36	Stellaria	graminea		Grasstjerneblom	Arkeofytt	1	1	1	1		
114	Taraxacum	S. Ruderalia		Ugrasløvetenner	Arkeofytt	1	1	1	1		1
27	Urtica	dioica	ssp. dioica	Stornesle	Arkeofytt	1	1	1	1		1
104	Veronica	arvensis		Bakkeveronika	Arkeofytt						1
104	Veronica	serpyllifolia	ssp. serpyllifolia	Snauveronika	Arkeofytt	1			1		1
50	Vicia	sepium	ssp. sepium	Gjerdevikke	Arkeofytt		1	1		1	
72	Viola	tricolor		Stemorsblom	Arkeofytt			1			
144	Alopecurus	pratensis	ssp. pratensis	Engreverumpe	Neofytt			1	1		
36	Cerastium	arvense		Storarve	Neofytt					1	
114	Chamomilla	suaveolens		Tunbalderbrå	Neofytt			1	1		
144	Dactylis	glomerata	ssp. glomerata	Hundegras	Neofytt		1	1	1		
79	Epilobium	watsonii		Amerikamjølke	Neofytt	1	1			1	
144	Festuca	pratensis		Engsvingel	Neofytt			1			
94	Galium	album		Stormaure	Neofytt			1			
50	Lathyrus	pratensis		Gulflatabelg	Neofytt			1			
144	Phleum	pratense	ssp. pratense	Timotei	Neofytt	1	1	1	1	1	1
49	Potentilla	thuringiaca		Tyskermure	Neofytt			1			
31	Rheum	x hybridum		Hagerabarbra	Neofytt					1	
36	Spergularia	rubra		Tunbendel	Neofytt	1				1	
114	Tanacetum	vulgare		Reinfann	Neofytt			1	1		
42	Thlaspi	caerulescens	ssp. caerulescens	Vårpengeurt	Neofytt			1			
50	Trifolium	pratense		Rødkløver	Neofytt		1	1	1	1	

50	Trifolium	repens		Kvitkløver	Neofytt	1	1	1		1		1
144	Agrostis	capillaris		Engkvein		1	1	1	1	1	1	1
49	Alchemilla	glabra		Glattmarikåpe		1	1			1		
49	Alchemilla	wichurae		Skarmarikåpe			1			1		
22	Alnus	incana	ssp. incana	Vanlig gråor				1				
144	Anthoxanthum	odoratum	ssp. odoratum	Vanlig gulaks		1	1	1			1	
84	Anthriscus	sylvestris		Hundekjeks			1	1	1	1	1	1
11	Athyrium	filix-femina		Skogburkne				1				
22	Betula	pubescens	ssp. pubescens	Dunbjørk		1		1	1	1	1	1
31	Bistorta	vivipara		Harerug		1	1	1	1	1		
143	Calamagrostis	arundinacea		Snerprørkvein				1				
143	Calamagrostis	purpurea		Skogrørkvein		1	1				1	1
101	Callitriche	palustris		Småvasshår						1		
86	Calluna	vulgaris		Røsslyng				1				
39	Caltha	palustris	ssp. palustris	Vanlig soleihov		1	1		1	1	1	
113	Campanula	rotundifolia	ssp. rotundifolia	Blåklokke		1	1	1	1	1		1
42	Cardamine	amara		Bekkekarse						1	1	1
143	Carex	brunnescens	var. vitilis	Sumpseterstarr			1	1			1	
143	Carex	canescens		Gråstarr								1
143	Carex	echinata		Stjernestarr			1			1		
143	Carex	globularis		Granstarr				1				
143	Carex	nigra	ssp. juncella	Stolpestarr		1	1				1	
143	Carex	nigra	ssp. nigra	Slåttestarr		1	1		1	1	1	1
143	Carex	pallescens		Bleikstarr		1	1	1	1		1	
143	Carex	rostrata		Flaskestarr		1				1	1	1
143	Carex	vaginata		Slirestarr			1	1	1	1	1	1
36	Cerastium	fontanum	ssp. fontanum	Skogarve		1	1		1	1		1
46	Chrysosplenium	alternifolium		Maigull						1		
114	Cirsium	helenioides		Kvitbladtistel		1	1	1	1	1	1	
114	Crepis	paludosa		Sumphaukeskjegg		1	1			1	1	
141	Dactylorhiza	fuchsii		Skogmarihand			1					
144	Deschampsia	cespitosa	ssp. cespitosa	Sølvbunke		1	1	1	1	1	1	
144	Deschampsia	flexuosa	s.l.	Smyle		1	1	1	1	1	1	1
12	Dryopteris	carthusiana		Broddtelg			1					1

12	Dryopteris	filix-mas		Ormetelg						1												
87	Empetrum	nigrum	ssp. hermaphroditum	Fjellkrekling															1	1		
79	Epilobium	angustifolium		Geiterams		1	1	1											1	1	1	
79	Epilobium	palustre		Myrmjølke	1	1													1		1	
4	Equisetum	arvense		Åkersnelle																		
4	Equisetum	fluviatile		Elvesnelle	1																1	
4	Equisetum	pratense		Engsnelle																		
4	Equisetum	sylvaticum		Skogsnelle	1	1															1	
143	Eriophorum	angustifolium		Duskull																	1	
143	Eriophorum	vaginatum		Torvull	1																	1
144	Festuca	ovina	ssp. ovina	Sauesvingel																		1
144	Festuca	rubra	ssp. rubra	Rødsvingel	1	1	1															1
49	Filipendula	ulmaria		Mjødurt	1	1	1															1
49	Fragaria	vesca		Markjordbær																		
102	Galeopsis	bifida		Vrangdå																		1
94	Galium	boreale		Kvitmaure																		
94	Galium	palustre	ssp. palustre	Liten myrmaure	1	1	1															1
94	Galium	uliginosum		Sumpmaure																		1
53	Geranium	sylvaticum		Skogstorkenebb	1	1																1
49	Geum	rivale		Enghumleblom																		
11	Gymnocarpium	dryopteris		Fugletelg	1	1	1															1
114	Hieracium	Seksjon Sylvatica		Skogsvever																		
114	Hieracium	Seksjon Vulgata		Beitesvever	1	1	1															1
142	Juncus	filiformis		Trådsiv	1	1	1	1														1
19	Juniperus	communis	ssp. communis	Vanlig einer	1																	1
50	Lathyrus	linifolius		Knollerteknapp																		
114	Leontodon	autumnalis	var. autumnalis	Følblom	1	1	1	1														
142	Luzula	pilosa		Hårfrytle	1	1	1															
139	Maianthemum	bifolium		Maiblom	1	1																1
104	Melampyrum	pratense		Stormarimjelle																		1
104	Melampyrum	sylvaticum		Småmarimjelle	1	1	1															
91	Menyanthes	trifoliata		Bukkeblad	1																	
144	Milium	effusum		Myskegras	1																	1
114	Omalotheca	sylvatica		Skoggråurt	1	1	1															1

13	Phegopteris	connectilis		Hengeving			1				
18	Picea	abies	ssp. abies	Vanlig gran	1	1	1	1	1	1	1
18	Pinus	sylvestris		Furu				1			
144	Poa	nemoralis		Lundrapp					1		
49	Potentilla	erecta		Tepperot	1	1	1	1	1	1	1
49	Potentilla	palustris		Myrhatt	1	1			1		1
49	Prunus	padus	s.l.	Hegg				1			
39	Ranunculus	acris	ssp. acris	Vanlig engsoleie	1	1	1	1	1	1	1
39	Ranunculus	auricomus agg.		Nyresoleie		1	1	1			
39	Ranunculus	repens	s.l.	Krypsoleie	1		1		1		
48	Ribes	spicatum	ssp. spicatum	Villrips			1				
49	Rubus	chamaemorus		Molte	1						1
49	Rubus	idaeus		Bringebær		1	1	1	1	1	1
49	Rubus	saxatilis		Teiebær	1	1	1				
20	Salix	caprea	ssp. caprea	Vanlig selje	1	1	1				1
20	Salix	myrsinifolia	ssp. myrsinifolia	Svartvier	1		1	1	1	1	
20	Salix	pentandra		Istervier							
36	Silene	dioica	s.l.	Rød jonsokblom	1	1	1	1	1	1	1
114	Solidago	virgaurea s.l		Gullris	1		1	1	1	1	
49	Sorbus	aucuparia	ssp. aucuparia	Vanlig rogn	1	1	1		1		1
36	Stellaria	alsine		Bekkestjerneblom					1		1
36	Stellaria	borealis x longifolia			1						
36	Stellaria	nemorum		Skogstjerneblom	1	1	1		1	1	1
89	Trientalis	europaea		Skogstjerne	1	1			1	1	1
50	Trifolium	medium		Skogkløver			1	1			
114	Tussilago	farfara		Hestehov							
86	Vaccinium	myrtillus		Blåbær	1	1	1	1	1	1	1
86	Vaccinium	uliginosum	ssp. uliginosum	Vanlig blokkebær		1			1	1	1
86	Vaccinium	vitis-idaea		Tyttebær	1	1	1	1	1	1	1
111	Valeriana	sambucifolia	ssp. sambucifolia	Vendelrot		1	1		1		
104	Veronica	chamaedrys		Tveskjeggveronika		1	1	1		1	
104	Veronica	officinalis		Legeveronika	1	1			1		1
50	Vicia	cracca		Fuglevikke			1				
72	Viola	canina	ssp. canina	Engfiol			1				

72	Viola	palustris	Myrfiol	1	1			1	1	1
				95	99	105	71	110	70	86